Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

1586/
DW

Coperta de CRINA IONESCU

tYGRI book

Povești nemuritoare

Vol. Nr. 27

Editura Ion Creangă — București, 1986

Poveste
(Prostia omenească)

A FOST ODATĂ cînd a fost, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti.

Noi nu sîntem de pe cînd poveștile, ci sîntem mai dincoace cu vreo două-trei zile : de pe cînd se potcovea puricele cu nouăzeci și nouă de ocă de fier la un picior și tot i se părea că-i ușor.

Cică era odată un om însurat, și omul acela trăia la un loc cu soacră-sa. Nevasta lui, care avea copil de țîță, era cam proastă ; dar și soacră-sa nu era tocmai hîtră.

Într-una din zile, omul nostru iese de-acasă după trebi, ca fiecare om. Nevasta lui, după ce-și scăldă copilul, îl înfășă și-i dete țîță, îl puse în albie lîngă sobă, căci era iarnă ; apoi îl legănă și-l dezmierdă pînă ce-l adormi. După ce-l adormi, stătu ea puțin pe gînduri, și-apoi începu a se boci cît îi lua gura :

— Aulio ! copilașul meu, copilașul meu !

Mama ei, care torcea după horn, cuprinsă de spaimă, zvîrli fusul din mînă și furca din brîu cît colo, și, sărind fără sine, o întrebă cu spaimă :

— Ce ai, draga mamei, ce-ți este ?

— Mamă, mamă ! copilul meu are să moară.

— Cînd și cum ?

— Iată cum. Vezi drobul cel de sare pe horn ?

— Îl văd. Și ? !...,

— De s-a sui mîța, are să-l trîntească drept în capul copilului și să mi-l omoare.

— Vai de mine și de mine, că bine zici, fata mea, se vede că i s-au sfîrșit mititelului zilele !

Și cu ochii pironiți la drobul de sare de pe horn și cu mîinile încleștate, de parcă le legase cineva, începură a-l boci amîndouă ca niște smintite, de clocotea casa. Pe cînd se sluțeau ele, cum vă spun, numai iaca și tatăl copilului întră pe ușă flămînd și năcăjit ca vai de el.

— Ce este ? Ce v-a găsit, nebunelor ?

Atunci ele, viindu-și puțin în sine, începură a-și șterge lacrămile și a-i povesti cu mare jale despre întîmplarea neîntîmplată...

Omul, după ce le ascultă, zise cu mirare :

— Bre ! mulți proști am văzut eu în viața mea, dar ca voi n-am mai văzut. Măăă... duc în toată lumea ! Și de-oi găsi mai proști decît voi, m-oi mai întoarce acasă, iară de nu, ba.

Așa zicînd, oftă din greu, ieși din casă fără să-și ieie ziua bună, și plecă supărat și amărît ca vai de om !

Și mergînd el bezmetic, fără să știe unde se duce, după o bucată de vreme, oprindu-se într-un loc, i se întîmplă iar să vadă ceva deșeințat [1] ce nu mai văzuse : un om ținea puțin un oboroc [2] deșert cu gura spre soare, apoi răpede-l

[1] Deșeințat — aici cu sensul de ciudat.

[2] Oboroc — baniță.

înșfăca și întra cu dînsul într-un bordei ; pe urmă iar ieșea, îl punea iar cu gura la soare, și tot așa făcea... Drumețul nostru nedumerit se opri și zise :

— Bună ziua, om bun !

— Mulțămesc dumitale, prietene !

— Da' ce faci aici ?

— Ia mă trudesc de vro două-trei zile să car pocitul ist de soare în bordei ca să am lumină, și nici că-l pot...

— Bre ! ce trudă, zise drumețul. N-ai vrun topor la îndămînă ?

— Ba am.

— Ie-l de coadă, sparge ici, și soarele va întra singur înlăuntru...

Îndată făcu așa și lumina soarelui întră în bordei.

— Mare minune, om bun, zise gazda. De nu te aducea dumnezeu pe la noi... eram să îmbătrînesc cărînd soarele cu oborocul.

«Încă un tont», zise drumețul în sine, și plecă.

Și mergînd el tot înainte, peste cîtva timp ajunse într-un sat și din întîmplare se opri la casa unui om. Omul de gazdă fiind rotariu își lucrase un car și-l înjghebase în casă în toată întregimea lui ; ș-acum voind să-l scoată afară, trăgea de proțap cu toată puterea, dar carul nu ieșea. Știți pentru ce ? Așa : ușile erau mai strîmte decît carul. Rotariul voia acum să taie ușorii, spre a scoate carul. Noroc însă că drumețul l-a învățat să-l desfacă în toate părțile lui, să le scoată pe rînd afară, ș-apoi iarăși să-l înjghebe la loc.

— Foarte mulțămesc, om bun — zise gazda — bine m-ai învățat. Ia uite-te dumneata ! Era să dărîm bunătate de casă din pricina carului...

De aici drumețul nostru, mai numărînd un nătărău, merse tot înainte pînă ce ajunse iară la o casă. Acolo ce să vadă ? Un om c-un țăpoi în mînă voia s-arunce niște nuci din tindă în pod.

«Din ce în ce dau peste dobitoci», zise drumețul în sine.

— Da' ce te frămînți așa, om bun ?

— Ia, vreu să zvîrl niște nuci în pod și țăpoiul ista, bată-l scîrba să-l bată, nu-i nici de o treabă...

— Că degeaba te trudești, nene ! Poți să-l blastemi cît le-i blăstăma, habăr n-are țăpoiul de scîrbă. Ai un oboroc ?

— Da' cum să n-am.

— Pune nucile într-însul, ie-l pe umăr și sui-le frumușel în pod ; țăpoiul e pentru paie și fîn, iar nu pentru nuci.

Omul ascultă și treaba se făcu îndată.

Drumețul nu zăbovi nici aici mult, ci plecă mai numărînd și alt neghiob.

Apoi de aici merse mai departe, pînă ce ajunse ca să mai vadă aiurea și altă năzbîție la care nu se putu opri de rîs. Un om legase o vacă cu funia de gît și suindu-se pe o șură, unde avea aruncat oleacă de fîn, trăgea din răsputeri de funie să urce vaca pe șură. Vaca răgea cumplit și el nu mai putea de ostenit.

— Măi omule — zise drumețul, făcîndu-și cruce — da' ce vrei să faci ?

— Ce să fac, mă-ntrebi ? Da' nu vezi ?

— Ba văd, numai nu pricep.

— Ia, hăranul ista e hămisit de foame şi nu vre nici în ruptul capului să vie după mine sus pe iastă şură să mănînce fîn...

— Stăi puţin, creştine, că spînzuri vaca ! Ie fînul şi-l dă jos la vacă.

— Da', nu s-a irosi ?...

— Nu fi scump la tărîţe şi ieftin la făină.

Atunci omul ascultă şi vaca scăpă cu viaţă.

— Bine m-ai învăţat, om bun ! Pentru-un lucru de nimica, era cît pe ce să-mi gîtui vaca !

Aşa drumeţul nostru, mirîndu-se de această mare prostie, zise în sine : „Mîţa tot s-ar fi putut întîmpla să deie drobul de sare jos de pe horn ; dar să cari soarele în casă cu oborocul, să urci nucile în pod cu ţăpoiul şi să tragi vaca pe şură la fîn, n-am mai gîndit !"

Apoi drumeţul se întoarse acasă şi petrecu lîngă ai săi, pe cari-i socoti mai cu duh decît pe ceî ce văzuse în călătoria sa.

Ş-am încălecat pe-o şea,
Ş-am spus povestea aşa ;
Ş-am încălecat pe-o roată,
Ş-am spus-o toată.
Ş-am încălecat pe-o căpşună,
Şi v-am spus, oameni buni, o mare minciună !

Măr și păr

A FOST ODATĂ ca niciodată. A fost un împărat și o împărătească care, cu toate că erau trecuți cu anii, nu aveau nici un copil, de care să se bucure, care să facă să le treacă de năcazuri, să mai uite de suferințele vieții acesteia, căci, ca și acum, atunci încă erau suferințe ; n-aveau nici un copil, pe care din dragoste părintească să-l dezmierde, împodobindu-l ca pe un copil de împărat și sărutîndu-l ca pe un singur copil la o casă părintească.

Toate acestea ar fi fost și ar fi trecut, dară durerea cea mare era că nu avea cine să moștenească scaunul împărătesc, avuțiile cele multe, căci avea împăratul multă blagă ; multe scumpeturi, din care să fi mîncat cu lingura și tot nu s-ar fi gătat în veci.

Dară ce plăteau toate, dacă nu avea cine să le folosească ?

Și astă durere cît de greu, totuși mai trecea ; de una însă erau mai îngînduraţi ca de toate, și aceea era că li se stinge sîngele, semința lor.

Oh ! și mare era lucrul acesta. Cînd își aduceau bieții aminte de aceasta, plîngeau ca niște copii mici. Cum să nu ? Cum să nu aibă năcaz și suferințe, cum să nu-l ajungă

jalea pe oricine, cînd știe că n-are cine să-l cînte, cine să-l plîngă cu adevărată durere la moartea lui, și cine să-l pomenească cu sfințenie după aceea ?

Nu însă numai ei erau supărați, tot poporul din împărăția lor era pătruns de durere, văzînd că se stinge seminția împăratului ; și vai, ce oameni buni erau, și împăratul și împărăteasa, ca și o bucată de pîne ! Nu era om în întreaga împărăție, căruia să nu-i fi făcut un bine, nu era sărac, pe care să nu-l fi ajutat ; nu era bolnav, la care împărăteasa să nu-i trimită ceva bun îndată ce auzea de boala lui.

Toate acestea erau prea mult de la un împărat, și chiar pentru asta era în jale toată împărăția, văzînd că neamul bun de oameni se împuținează.

Se temeau ca nu cumva să dea peste vrun neam rău de oameni, care tocmai așa să le amărască zilele, precum le-a îndulcit împăratul de acum.

De a mai avea copil a trecut nădejdea, căci erau bătrîni.

Într-o zi împăratul cu împărăteasa trecînd peste un pod, văzu împărăteasa în apă un pește foarte frumos, deci îi zise împăratului :

— Uită-te, împărate, în apă ce pește frumos ! Acela ar fi foarte bun de prînz, îmi e și dor de pești proaspeți, căci de mult nu am mîncat ; la cel din apă mi se dă [1].

Se uită și împăratul și văzu peștele. După ce ajunse acasă, dete poruncă pescarilor, ca să prindă vreo cîțiva pești de care văzuse.

[1] Mi se dă — aici cu înțelesul de : poftesc, doresc.

Cîți pescari au fost în oraș și în apropiere, toți s-au dus să împlinească porunca împăratului cît de în grabă. Căutară mult timp, dară degeaba s-au trudit, căci numai unul au aflat de felul acela, cum spusese împăratul, dară totuși era destul, ca să-i treacă împărătesei de dorul peștilor.

Bucătăreasa — o țigancă — se și puse îndată să pregătească din acel pește o mîncare cît se poate de bună, își adună dară toată iscusința, ca să poată face o bucătură, care să-i placă împărătesei.

Cînd era mai fript, gustă de sare, dară cu toate că a pus destulă, era ca și cînd n-ar fi pus, mai puse deci și gustă iar, dară nici acum nu era sărat deplin, și a treia oară puse, și mai gustînd o dată o află bună.

Acum putea să o ducă împărătesei, care tot aștepta să se frigă odată.

Mîncă împărăteasa, iar oasele le dete la o cățea. După cîtva timp băgară de seamă, atît împărăteasa cît și bucătăreasa, că au pornit grele ; cățeaua încă se vedea a fi prins cățel.

La nouă luni după mîncarea peștelui, împărăteasa a născut un copilaș frumos, pe care l-a numit „Măr". Își poate închipui orișicine bucuria împăratului, a împărătesei și a întregului popor.

Bătrînii aveau la cine să se bucure, pe cine să sărute, era cine să le urmeze la împărăție, și cine să le moștenească averile, iară poporul, acum, nu se temea că se va stinge neamul cel bun.

Tot în ziua aceea mai de cătră seară născu și bucătăreasa un copil, pe care îl numi „Păr". Cățeaua puiase încă

de mult șase căței, tot unul ca altul de frumoși ; acum erau mari.

Tot din brațe-n brațe creștea Măr, copilul împăratului; cînd era la mumă-sa, cînd la tată-său ; dar nici Păr, copilul bucătăresei, încă nu se lăsă de crescut și cu toate că Măr era ținut mai bine și mai odihnit ca Păr, care trebuia, după ce mai crescuse, să ajute mamei sale, totuși era unul ca și altul, parcă ar fi fost chiar frați gemeni și la un cost. Împărătesei nu-i plăcea de aceasta și s-a gîndit mult cum să facă, ca să se cunoască bine copilul ei din al bucătăresei, dară ce a gîndit să facă a lăsat pe alte timpuri.

După ce au trecut de opt ani, au început a merge la vînat ; și-au împărțit cînii cei șase de la cățea ; Măr i-a numit pe ai lui : Florian, Cioban și Frunză-de-Măgheran, iar Păr i-a numit : Bujor, Rozor și Cetina Brazilor ; cînd de ici, cînd de colea, săgetau cu arcurile lor cîte ceva și duceau la părinți.

Odată fiind iară amîndoi în pădure la vînat, s-au făcut frați de cruce, jurîndu-și dragoste veșnică.

După ce s-au făcut frați de cruce, Măr nu a mai vrut să poarte veșminte de cele scumpe, ci numai de acelea de care avea și Păr, iar părinții ce nu ar fi dat pentru iubitul lor, care acum nu era copil, ci voinic, i-au făcut și lui Păr tot așa veșminte frumoase ca și lui Măr.

Acum chiar nu se puteau cunoaște unul de celălalt. Nu era nici un semn, prin care să se deosebească unul de altul. Pînă acum, cînd baremi de pe veșminte se cunoșteau, mai putea suferi împărăteasa, dar acum nu. De multe ori vrea să-și dezmierde feciorul cu cîte un sărutat și săruta pe al bucătăresei ; de multe ori vrînd să-și țină feciorul cu

cîte ceva mîncări mai bune chema pe al bucătăresei. Își puse dar de gînd că neapărat îi va face vrun semn lui Măr, de pe care să-l cunoască.

Odată venind iar amîndoi de la vînat, împărăteasa își cunoscu odrasla, căci o strigă : „Mamă". Ea îl chemă la sine, și cu un fier ce l-a fost ars în foc îl înfieră la mîna dreaptă.

Ca și un leu răcni Măr, cînd simți că e înfierat și zise :

— Mamă, mi-ai mîncat norocul ! Fără noroc voi fi deci în lume și pînă atunci nu mă odihnesc, pînă ce nu-mi capăt iară norocul, căci fără noroc nu pot sta.

Împăratul și împărăteasa, cînd auziră aceste cuvinte ale fiului lor, leșinară de durere, îl rugară să nu se ducă, dar toate rugăciunile lor, a lui Păr, și a întregului popor, fură zadarnice. El răspundea :

— Mă duc să-mi împlinesc cît mai iute viața cea fără noroc.

Cînd plecă, fratele său de cruce, Păr, îl petrecu cale de două zile, și îl rugă ca baremi lui să-i spună adevărat pentru care pricină se duce, căci se temea să-i nu fi părut rău, pentru că el, fecior de împărat, s-a făcut frate de cruce cu un fiu de bucătăreasă.

— Frate, să mă crezi — răspundea — mama mi-a mîncat norocul, eu nu le-am spus lor, dară trebuie să mor; tu însă cînd vei vedea pe mărama aceasta, pe care ți-o dau acum, trei picături de sînge, să știi că am murit, vino și mă caută, căci de mă vei afla, iară voi fi cu noroc, dară pînă atunci nu.

Și-i dete o marămă.

— Atunci, frate Măr, nu te las ; acum voi veni și eu cu tine, că dacă vei da de vreo nenorocire, atunci îndată să te pot scoate.

— Lasă-mă, frate, rogu-te, să mă duc și vină de mă caută, cînd va fi de lipsă.

Se sărutară și se despărțiră.

Măr, însoțit de cei trei cîni ai lui, a mers prin o pădure, pînă unde văzuse o licurire de foc. Acolo erau niște păcurari la oi.

— Bună seara ! — zise Măr.

— Să ai noroc, străinule ! — răspunseră păcurarii — dară șezi cu noi aici pe butucul acesta, căci știm că ești ostenit.

— De ostenit nu sînt ostenit, căci numai de astă-dimineață călătoresc. Dar faceți bine și îmi dați puțină apă să beau, căci nu mai pot de sete.

— Apă nu avem — răspunseră păcurarii — dară îți dăm să bei zăr, de care bem și noi.

Bău dară zăr de care n-a mai băut niciodată și-i plăcu, totuși nu putu să nu întrebe pentru ce nu au apă.

— Ei, frate — răspunseră păcurarii — aici în apropiere se ține un zmeu, care bea toată apa din izvorul nostru, vitele ni se împuținează, că le mîncă și el, dar și mor de sete. Am vrut să mergem de aici, dar nu ne lasă, ci precum am zis, nu se odihnește pînă ce nu ne va mînca pe toți. Precum vedem, ne sînt numărate zilele, și ale noastre și ale tale, căci nu te va mai lăsa să te duci de aici, cum nu ne lasă nici pe noi.

— Voi cerca să mă lupt cu el, dacă nu vor putea cîinii mei face nimic cu el.

— Și te-ai încumeta să-ți cerci puterile cu el ?

— De cînd eram de opt ani, toată ziua cu cînii mei am fost la vînat, am omorît ca copil urși cu ajutorul fratelui meu, dară acum că-s voinic să nu încerc cu un zmeu, am nădejde în cînii mei, ca și în mine.

Nici nu gătă bine vorba, cînd auziră o zbierătură în pădure, de care vitele și cînii păcurarilor așa s-au înfricoșat, încît toate s-au strîns grămadă la un loc.

— E aci zmeul — ziseră păcurarii — iară ne duce cîteva vite.

Atunci voinicul își strigă cînii lîngă sine și merse către zmeu ; cînd era aproape de zmeu, care arunca foc din gură, îi zise :

— Nu fii așa de turbat, focul din gură-ți nu-mi strică, numai mă încălzește, căci nu mi-e frică de tine.

— Cine ești tu de-mi stai în cale ? — întrebă zmeul — doară nu ești tu Măr sau Păr cu cînii lor ?

— Eu sînt — răspunse voinicul — dară ce ai tu cu oamenii aceștia de omenie, de nu le dai pace să trăiască de pe o zi pe alta ?

— Vreau să trăiesc și eu bine, mai ales azi, cînd te voi mînca și pe tine cu cînii-ți cu tot — zise zmeul.

— Așa ? răspunse Măr. Își strigă apoi cînii : — Na, Florian ! Na, Cioban ! Na, Frunză-de-Măgheran ! prindeți-l și țineți-l !

Numai aceasta o așteptară și cînii îndată săriră la el și-l prinseră de grumaz. Măr se duse și-i tăie capul.

Trupul l-a dat la cîni, iară capul l-a ars și oasele le-a pisat tot praf și praful l-a suflat în vînt.

Bucuria păcurarilor era nespus de mare, căci acum nu aveau de cine se teme, își puteau prăsi vitele în tihnă. I mulțămiră foarte și-l rugară să primească dăruință jumătate din vitele de la ei.

Măr nu s-a învoit nici acum, dară numai așa scăpă de ei făgăduindu-le că le primește cînd se va întoarce.

După aceea își luă rămas bun de la ei și plecă.

A mers iar o bucată bună de vreme, pînă ce într-un tîrziu a ajuns într-un sat ; a tras la o muiere bătrînă, și a rugat-o de conac peste noapte.[1] Bucuros l-a primit bătrîna, căci era și ea primitoare de străini, ca românul.

Cînd înseră, Măr scoase din traistă ce biet a fost vînat, și s-a rugat de bătrîna să facă bine să-l lase să-și gătească cumva carnea de vînat.

Bătrîna a luat-o și a pregătit-o ea. Cînd gîndi Măr că acuma va fi friptă carnea, zise către bătrînă :

— Mamă ! dară de unde aș putea cumpăra puțină pîne de aici, eu nu știu rîndul ; nu ai face bine să te îngrijești d-ta ? Iată aici cîțiva bani.

— Oh, dragul meu ! foarte bucuros ți-aș da eu și nu te-aș lăsa să-ți cheltuiești banii, căci un călător are lipsă de banî, dar zău n-am și nici nu vei putea căpăta la noi. Căci crede-mă, dragul meu, nici noi de mult nu mîncăm pîne. Aici în pădure este un taur sălbatic, care ne strică toate bucatele și care rămîn, încă le lăsăm noi pe cîmp să se strice, fiindu-ne frică de acel taur. Din pricina aceea nici nu punem pe cîmp nimic, de vreo cîțiva ani, ci trăim și noi ca vai de noi ; de dus, iar nu ne-ar plăcea să ne

[1] *Conac peste noapte* — popas, odihnă peste noapte.

ducem din satul acesta, căci aici ne-am născut. Multe nenorociri s-au întîmplat și cu oamenii, căci pe care l-a văzut numai, n-a mai scăpat din coarnele și de picioarele acelui taur sălbatic. Vei mînca carnea și fără pîne, cum mîncăm și noi ce biet avem.

— Cum o puteți duce fără pîne ? — întrebă Măr.

— Vai de traiul nostru — răspunse baba — Dumnezeu să ferească pe toată lumea, să nu ajungă ce am ajuns noi.

— Apoi fii bună, mamă, și-mi spune despre taurul acela ce știi. Unde se ține ? Cînd vine ? Cum știți că vine ? Mare e ? și altele, din care aș putea cunoaște mai bine acel taur.

— Lasă-l năpustului — zise bătrîna — să fii totdeauna ocolit de el. Dar dacă vrei să știi, iată-ți spun. E un taur mare, cu părul sur, cu două coarne de cîte o jumătate de stînjin de lungi și de largi și cu un ochi în frunte și cu dinții ca la porcii cei sălbatici, așa spun care l-au văzut mai de aproape. Se ține aici în pădurea de lîngă sat și pe cîmp ; mai ales acum, cînd e iarba verde pe cîmp, mai mult e acolo decît în pădure. Apoi cînd e aci-l cunoaștem după zbierătura lui cea urîtă, prin care ne dă de știre să nu mergem nici unul afară din sat, că apoi e capăt de acela care se duce.

— Unde l-aș putea întîlni ? întrebă Măr.

— Ba ! ce te-ar duce păcatele să-l întîlnești ?

— Aș vrea să-l omor !

— Poate ți-ai urît zilele !

— Ba aș vrea eu să-i iau zilele !

— Lasă-te, dragul meu, de așa gînduri, căci cu acela nu se poate lupta nimeni, au cercat oamenii de la noi, s-au

dus mulți, satul mai tot cu furcoaie, cu topoare și cu coase, dar abia jumătate s-au întors vii, pe ceilalți i-a omorît.

— Eu totuși mă încred în cînii mei.

A cinat, apoi i-a făcut bătrîna pat și s-a culcat, de s-a mai odihnit, căci s-a fost ostenit.

Dimineața s-a sculat, s-a îmbrăcat, și-a săturat bine cînii și s-a gătat de plecat.

Mergînd pe cîmp, Măr nu văzu nimic, se întoarse deci către pădure și-atunci auzi o zbierătură puternică. El își strigă cînii :

— Na, Florian ! Na, Cioban ! Na, Frunză-de-Măgheran, să stați tot lîngă mine !

Nu trecu mult și iată vine taurul cel cu un ochi în frunte. Ținea drept către el. Atunci el luă arcul, își îndreptă săgeata și-l nimeri tocmai în ochi, de-i scoase ochiul. O zbierătură puternică dete taurul din pricina durerii, ce avea din pierderea ochiului ; coarnele și le împlîntă în pămînt și scotea pămînt ca și cu lopata.

Atunci iar strigă Măr :

— Na, Florian ! Na, Cioban ! Na, Frunză-de-Măgheran, pe el, căci și eu vin !

Și-l prinseră cînii și-l spintecară, iar cînd ajunse Măr acolo nu mai trebuia nimica, decît să-l lase în grija cînilor, căci și-a fost scos limba.

Lăsă cînii să se sature și se întoarse apoi în sat.

O mulțime de oameni îl așteptau în capătul satului, cari, înștiințați de bătrîna și de zbierătul puternic al taurului, ieșiră să vadă ce s-a întîmplat.

— Fugit-a taurul ? — întrebară oamenii.

— N-a fugit — răspunse el — și n-a mai fugi, căci l-am omorît. Uitați la gurile cînilor cum s-au sîngerat în el.

Plecară deci cu toții să vadă mort e taurul, care atîta pagubă le-a fost făcut ? Oamenii nu mai încetară de-a veni, căci s-a întins ca fulgerul vestea, că un străin a omorît taurul.

Cînd văzură taurul mort, mulțimea toată s-a strîns împrejurul lui Măr, se puseră în genunchi și voiră să-i mulțămească. Dar el zise :

— Sculați din genunchi, fraților !

Plîngînd de bucurie, îi mulțămi toată mulțimea.

Iar el le zise :

— Luați-i capul și-l ardeți, iar trupul trebuie îngropat în pămînt, ca nici poveste să nu mai fie de el.

Atunci merse la taur, îi tăie capul și-l dete la oameni, iar ei merseră toți în sat și făcură ceea ce le spuse Măr.

Făcură apoi și o petrecere și-și petrecură toți. După petrecere l-au întrebat toți pe Măr cu ce sînt datori, pentru că a omorît taurul ?

— Cu nimic — răspunse Măr.

— Numai așa nu te lăsăm, trebuie să primești ceva de la noi — strigă mulțimea — îți vom da bani cîți vei putea duce.

— Fraților ! — le zise — eu acum nu merg acasă, ca să-mi fie de ceva folos banii voștri, ci cînd mă voi întoarce, va fi alta ; acum nu pot să primesc nimic, dar nimic chiar.

Ascultară oamenii și nu-l mai îmbiară.

Și iar a mers multă lume împărăție, pînă a ajuns într-un oraș. Chiar pe la amiază ajunse și fiindu-i foarte

cald, se bagă într-o casă, ca să ceară puțină apă, ca să-și stîmpere setea.

În casă era numai o muiere bătrînă, care, la rugarea lui ca să-i dea apă, răspunse :

— Oh, dragul meu, bucuros ți-aș da, numai să fie în casa mea, dară nu e nici o picătură. Aici în orașul nostru e numai o fîntînă, în care este un balaur cu șapte capete. Acesta tot la o jumătate de an cere cîte o fată, pe care o vrea el, iar orașul trebuie să-i dea, căci de nu, nu ne dă apă. Acum chiar pe fata împăratului a cerut-o ; împăratul fiindcă o are numai pe ea, nu ar vrea s-o dea, a și cercat să o schimbe, dar balaurul a cunoscut că nu-i aceea și acum nu vrea să ne mai dea apă, pînă nu-i va da împăratul fata. De cinci zile nu am băut și așa nu o mai putem duce — poate azi, așa era vorba — o va da împăratul, că n-are încătrău. Nici noi n-avem ce face, dacă sîntem așa de nefericiți.

— Dar frumoasă e fata împăratului ? — întrebă Măr.

— Dar încă cît de frumoasă ? parcă ar fi ruptă din soare ! Nu e mai bătrînă decît de vreo șase-șaptesprezece ani, cu părul galbin ca de aur. Dar apoi ce buneță, ce inimă are, nimeni nu știe și nici nu-și poate închipui, numai acela care a putut să vorbească vreodată cu ea. Destul de rău ne pare și nouă, de mai că ni se rupe inima, căci numai pe ea o are împăratul și ar fi pagubă mare, dacă s-ar stinge neamul împăratului, că e neam milostiv, dar n-avem ce face.

— Ei ! dar nu e nimeni să poată omorî pe acel balaur ?

— Oh ! — răspunse bătrîna — dar cine s-ar putea împotrivi cu acea bidiganie spurcată ? Nu se poate apropia nimeni, căci îndată-l trage în fîntînă. Apoi cine ar putea lupta cu şapte capete înveninate ? Se zice că dacă i-ar tăia cineva un cap, îndată alte trei i-ar sări în locul celui tăiat.

— Iată aici am puţină carne, ce am vînat în pădure, fii bună, lasă-mă să o frig, să mănînc şi să odihnesc puţin, apoi mă duc să văd şi eu ce balaur se ţine în fîntînă şi ce fîntînă e aceea.

— Ţi-o frig eu, dragul meu ; vom merge mai mulţi acolo, căci precum ştiu, chiar azi îşi va aduce împăratul fata.

— Voi cerca să-l omor — zise Măr.

— Ba lasă-te de aceea socoteală, căci nu vei putea şi atunci mai tare se va mînia balaurul pe noi şi nici după ce îi va da împăratul fata nu va vrea să ne mai dea apă.

— Să mănînc şi să odihnesc oleacă numai, apoi fie ce-a fi — tot cerc ; cînii mei mult îmi vor ajuta, dar şi eu lor.

Atunci bătrîna fripse carnea şi o puse înaintea lui Măr, care mîncă cu poftă, fiind tare flămînd. Tot ce a rămas, carne friptă şi nefriptă, dete cînilor.

După ce mîncă se puse să odihnească, însă nu putu să doarmă, căci gîndurile îi umblau tot pe la fata împăratului. Văzînd că tot nu poate să odihnească, se sculă, îşi luă cînii, încinse sabia şi plecă la fîntînă.

Acolo, cînd ajunse, văzu o mulţime de oameni care aşteptau să vină fata împăratului. Se băgă şi el în mulţime. Nu mult însă stătu, căci iată veni dintr-o parte o trăsură, toată îmbrăcată în negru, din care, cînd se opri, se coborî o

fetiță frumoasă de gîndeai că e înger scoborît din cer. Părul-i galben, lăsat pe spate, fața-i gingașe, ochii cei vineți, buzele subțiri și roșii o ridicau peste celelalte zidiri de pe pămînt.

Cum se coborî din trăsură, o înecă plînsul și cu ea plîngeau toți oamenii. Ți se rupea inima văzînd-o pe sărmana fată cum își aștepta moartea. Nu mai putu sta pe picioare, leșină și căzu la pămînt. Cînd văzu aceasta Măr, nu mai putu răbda, ieși din popor, chemă cînii cu el, se duse la fată și zise :

— Scoală, cocoană [1] nu te teme ! că eu nu te voi lăsa să te omoare balaurul !

Atunci ea-și ridică capul și văzîndu-l, aci, zise :

— Cine ești tu de mă batjocorești, sau îți pui viața pentru mine ?

— Eu sînt, dragă, un străin, care din nenorocire am ajuns aici și văzînd ce este voi cerca să te scap...

— O să-ți pui viața — zise fata. Lasă-mă, du-te de-aici, scapă-ți baremi viața ta și nu gîndi la mine, la o nenorocită, ale cărei minute din viață sînt numărate.

— Fără tine nu mă duc ; mai bine mor ! — fu răspunsul scurt al lui Măr.

— Apoi, de ce ți-ai pune viața pentru mine ? ! — întrebă fata.

Atunci Măr nu mai știu ce să zică.

Într-un tîrziu zise :

— Nu mă întreba ; nu este iertat și nu o să murim niciunul, căci trebuie să trăim și să fim fericiți.

[1] În Valea Hațegului zic cocoană la ceea ce noi zicem domnișoară, domniță, adică la fete de domni, preoți etc. (Nota autorului).

Poporul adunat văzînd acestea zicea :

— Ce om străin poate să fie acesta de vorbește cu atîta cutezare, ca și cînd nu i-ar fi frică de balaur, sau e voinic viteaz și atunci poate că scapă fata împăratului și ne mîntuiește și pe noi de nefericirea aceasta, ori este smintit !?

Cînii neîntrerupt se preumblau în jurul stoborului[1] fîntînii, rîcăind cu picioarele în pămînt și schilăind, parcă ar fi știut că acolo este ceva.

Măr îi întrebă pe oameni :

— Ce semne se văd, cînd iese balaurul afară ?

— Ies stropi din fîntînă — ziseră oamenii.

— Atunci, draga mea, pune-ți capul la mine în poală și odihnește-te puțin, căci rămîn eu să priveghez.

Ea-și puse capul la el în poală și fiind ostenită și suferind mult, îndată și adormi.

De la un timp cînii începură a țîlăi și hămui.

El trezi atunci fata de împărat, căci gîndea că o să fie ceva și îi zise să meargă mai încolo.

Nici nu greși cu gîndul, căci abia se duse cu cîțiva pași mai încolo, și ieșiră cîțiva stropi din fîntînă.

El își chemă cînii lîngă el, și-și pregăti sabia.

Poporul, cît a fost adunat, tot a fugit.

O dată ieși un cap de balaur din fîntînă ; Măr se repezi și-l reteză, din acela se făcură încă trei capete, dar cînii apucară fiecare cîte un cap ; el tăie vîrfurile limbilor și le bagă în buzunar ; dar deodată din acele capete ieșiră

[1] *Stobor* — coteţul acela de pe gura fîntînii, făcut din lemne încleștate unele cu altele, ca să se scoată apa fără primejdie de a cădea în fîntînă. (Nota autorului).

trei șerpi, cu care însă avură ce face cînii ; îi sfîșiară în bucăți.

Al doilea cap, cînd ieși, iarăși nu mai avu răgaz și îl reteză, tot așa făcu cu al treilea, al patrulea, al cincilea și al șaselea, pe toate le reteză. Făcîndu-se apoi din ele cîte trei, cînii le apucau pe cîte unul, Măr tăia vîrfurile limbilor, care ieșeau la cîte un șarpe, iar cînii îi sfîșiau pe rînd. Cînd ieși al șaptelea cap, încă-l reteză, dar din acela nu se făcură numai trei capete, ci nouă, din care se făcură nouă șerpi mari. Trei din ei îi apucară cînii și-i sfîșiară, mai rămase încă șase, care săriră toți la capul lui Măr să îl apuce în toată clipita. El călcă cu picioarele doi, cu mîna apucă alți doi, dar mai rămaseră doi, care săreau și mai turbat asupra capului lui Măr.

Ce să facă el atunci ? Nu se gîndi mult, îi apucă și pe aceștia și cu o vitejie uimitoare se luptă cu ei, pînă ce cînii gătară cu cei de mai înainte ; atunci Măr slobozi pe rînd și pe ceilalți șerpi, pe cari însă îi sfîșiară cînii, încît n-a mai rămas nici urmă de înfricoșatul balaur.

După ce gătă, mai așteptă Măr o bucată bună de vreme să vază, că poate tot o să mai iasă ceva, dar spre bucuria lui nu mai ieși nimic.

Atunci scoase apă din fîntînă cu o vadră și bău el, îi dete fetei și chemă și pe oamenii care cu mîinile încrucișate se uitau la cele ce s-au întîmplat.

Veniră și ei și băură pînă ce se săturară.

Fata împăratului luă atunci de după cap pe Măr și-i zise :

— Mi-ai scăpat viața ; de nu erai tu, eu nu aș mai fi pe pămînt. Ești voinic, de care nu s-a mai pomenit.

El zise :

— De nu te scăpam, nici eu nu mai trăiam ; neputînd să te uit în veci.

Veni apoi poporul la ei și îi mulțămi și lui, pentru că l-a scăpat de necaz, nemaiavînd grijă de aici înainte de balaur să-i cîștige tot la o jumătate de an o fată.

Mai înșiră apoi vîrfurile limbilor, care era 27 la număr, pe o ață, puse steag alb pe trăsură, sui fata împăratului în ea, se sui și el, apoi chemă și cînii la picioarele lor și plecară către curtea împăratului.

Ajungînd acolo, găsiră pe împăratul și pe împărăteasă leșinați de durere pentru pierderea fiicei lor. Dau să le vorbească, dar în deșert, căci nu aveau cu cine ; împăratul și împărăteasa înnebuniseră.

Curtenii înainte erau supărați pentru una, acum erau supărați pentru alta. Nu se puteau deci îmbucura dindestul pentru scăparea fiicei, erau însă supărați că împăratul și împărăteasa sînt în așa stare, încît le era în primejdie viața.

Iute chemă Măr toate babele din oraș să le întrebe ce ar fi de făcut, ca să scoale împăratul și împărăteasa. Și au venit babele și au cercat cu cîte de toate : descîntat-au, vrăjit-au, bosconit-au [1], tămîiatu-i-au, dar toate nu au folosit la nimic. Veni în urmă o babă foarte bătrînă, se uită la împăratul și la împărăteasă pe-o parte și pe alta, apoi le-a descîntat cu inimă de șoarece mestecată cu usturoi, dar nici asta n-a folosit la nimic.

În urmă zise :

[1] *A bosconi* — a bolborosi descîntece.

— Împăratul și împărăteasa nu se pot scula pînă nu se vor spăla cu apă adusă de la „zîna de piatră".

— Unde-i zîna de piatră ? întrebă Măr.

— E foarte departe, dragul mamii, peste nouă țări trebuie să meargă cineva, dacă vrea să ajungă acolo.

— Apoi bună va fi apa aceea ? — întrebă din nou Măr.

— Va fi foarte bună, chiar și morții se pot scula cu ea. Așa mi-a spus mama și așa trebuie să fie, dar pînă acum nimeni n-a putut străbate pînă acolo, cu toate că s-au dus foarte mulți și nu s-au mai întors.

— Într-adevăr este zîna de piatră ? Cum curge apa ? și pentru ce se poate merge așa de greu acolo, întrebă iar Măr.

Acea fîntînă știu bine că este, apa curge la picioarele unei zîne de piatră, iar pentru ce se poate ajunge așa de cu greu, eu nu pot să-ți spun ; atîta însă știu, că împărăția aceea e a unei zmeoaice bătrîne, care a avut trei feciori.

— Eu plec să aduc de-acolo puțintică apă, să scol pe împăratul și împărăteasa — zise Măr.

— Ba să nu te duci, dragă — îl întrerupse fata — căci te vei pierde p-acolo și eu rămîn singură ; nici părinții nu mi se vor scula, nici tu nu vei veni și apoi va fi vai de mine.

— Nu te teme, iar vin — răspunse Măr.

— Lasă-l să meargă după apă, zise fratele cel mai mic al împăratului, care gîndea că dacă va merge Măr acolo nu se va mai întoarce, iar frate-său împăratul și cumnată-sa împărăteasa vor muri, și el va rămîne singur împărat.

Se și gătă Măr de cale, luă un cal din stavă, cînii lui, paloșul împăratului și sabia adusă de-acasă și plecă.

Cu lacrimi în ochi îl petrecu fata împăratului pînă la marginea orașului. Acolo el o sărută și o mînă acasă, zicînd :

— Du-te, dragă, acasă și mă așteaptă.

— Te voi aștepta, scumpul meu, orișicît, zise ea.

Merse Măr multă lume și împărăție, cu gîndul la norocul ce l-a fost pierdut, cînd l-a fost înfierat mumă-sa, dar care pînă acum nu l-a lăsat, se temea că acum va da de rău. Se gîndea la fata împăratului și-atunci uita toate năcazurile, ba nici de moarte nu-și aducea aminte, numai să ajungă iar la ea cu veste bună.

Iată că ajunse cu seara odată la un loc, unde se vedea „zîna de piatră". Cugetă ca mai bine să odihnească puțintel pînă dimineața, cînd apoi va lua apă și va pleca cu ea spre casă. Se puse deci sub un copac și făcu foc și vru să frigă niște carne, ce a vînat-o în pădure. Înserase bine, cînd le gătă aceste și abia își putu întoarce în frigare carnea de vreo cîteva ori, cînd auzi un glas din copac.

— Vai, că frigu-mi-e, mor de frig !

Se uită în sus și văzu o babă bătrînă în copac. Ca om milos ce era zise :

— Scobori, babă, de te-ncălzește.

Ea iar zise :

— Vai, că frigu-mi-e, mor de frig !

— Scobori, babă, de te încălzește — zise iar Măr

— Vai, că frigu-mi-e, mor de frig — zise a treia oară baba.

— Dar scoboară și te-ncălzește, să nu te aud văietîn du-te — zise Măr răstit.

— M-aș scoborî, dar mi-e frică de cînii tăi — zise baba.

— Nu te teme, pînă voi fi eu aici, nu-ți vor face nimic.

— Ba mă tem, numai na, fii bun, trei peri din capul meu și țipă [1] peste cîni.

— Bine.

Ea luă trei peri din cap, îi aruncă jos și zise încet, încît el să nu audă :

— Lanț peste cînii tăi !

Atunci se scoborî și se puse lîngă foc și iar zise :

— Vai, că mor de foame !

— Fă-ți de mîncare.

Baba-și luă o broască, o împlîntă în frigare, o puse lîngă foc să se frigă, pe care atingînd-o de carnea lui Măr, zicea :

— Cine frige broasca, va mînca carne și cine frige carne va mînca broască.

— Taci, babă spurcată — zise Măr — și nu-ți tot atinge broasca de carnea mea, că te dau cînilor mei să te mănînce.

— Te mînc eu pe tine ! răspunse baba — precum ai mîncat tu pe cei trei feciori ai mei.

Atunci, ca mușcat de șarpe, sări sus Măr și strigă către cîni :

— Na, Florian ! Na, Cioban ! Na, Frunză-de-Măgheran, prindeți-o și-o faceți tot fărîmi, nimic să nu mai rămîie din ea !

Cînii nici nu se mișcau, căci erau lănțuiți peste tot trupul, cu perii din capul babei.

---

[1] *A țipa* — aici cu înțelesul de : a arunca.

Prinse sabia, dar nu avu putere să o scoată şi, nemaiavînd nici alte puteri în trup, baba îl mîncă, iar inima i-a aşezat-o într-un buştean.

Păr, rămînînd acasă, în toată ziua privea năframa de la frate-său Măr. O dată, privind-o, văzu trei picături de sînge pe ea şi zise :

— Oh ! săracul frate-meu Măr e mort, mă duc să-l caut.

— Şi-şi luă rămas bun de la mumă-sa, de la împăratul şi împărăteasa, care de cînd se pustii Măr, îl ţineau ca pe fiul lor.

Îşi chemă cînii şi plecă.

Merse multă lume, împărăţie, pînă ce ajunse la locul unde erau păcurarii.

— Bine c-ai venit — ziceau păcurarii pînă nici nu se apropie bine de ei — de mult te-am aşteptat, hai de-ţi ia ce ţi-am făgăduit, pentru că ne-ai scăpat de năcaz.

— De ce năcaz ? — întrebă Păr.

— De zmeul care l-ai omorît.

— Oh ! fraţilor — răspunse Păr — nu eu l-am omorît, ci fratele meu, care a trecut pe-aici şi acum a murit ; mă duc să-l caut, doar voi putea da de el.

— Ce mare pagubă că a murit, căci a fost om bun — ziceau păcurarii. Cînd vei veni înapoi să vii şi pe la noi.

Se duse mai încolo, multă lume, pînă ajunse în satul unde omorîse frate-său Măr pe taurul cel sălbatic.

Acolo fiind ostenit şi sosind pe înserate, se băgă la bătrînă şi ceru cortel [1] peste noapte.

[1] *A cere cortel* — a cere adăpost.

— Cum să nu-ți dau — zise bătrîna — că doară d-ta ne-ai făcut binele cel mare, cînd cu dihania cea de taur !

— N-am fost eu — zise Păr — a fost fratele meu, care a murit și mă duc să-l caut, doar voi da de el undeva.

— Unde a murit ?

— Nici eu nu știu, tocmai pentru aceea mă duc să-l caut.

— Pagubă de el, căci era un suflet de om bun.

Stete noaptea aceea la bătrînă, iar dimineața își luă rămas bun și plecă mai departe.

Merse iar multă lume împărăție, pînă ajunse în orașul cu fîntîna. Acolo se băgă la bătrîna la care fusese și frate-său Măr și se rugă să-i dea cortel peste noapte.

— Eu îți dau bucuros, dar fosta-i la împăratul ?

— La ce împărat ?

— La împăratul nostru, căruia i-ai mîntuit fata de moarte și-ai slobozit fîntîna, omorînd balaurul.

— Care balaur ?

— Poate că ți-ai uitat de balaurul care l-ai omorît și de fata împăratului, pe care o ai mîntuit de moarte și care acum te așteaptă cu dor, să vii odată de la „Zîna cea de piatră" ; sau nu ești d-ta acela și atunci greșesc eu ?

— N-am fost eu acela, ci frate-meu, care a murit ; acum mă duc să-l caut.

— Unde a murit ?

— Nici eu nu știu, tocmai pentru aceea-l caut.

— Oh ! cum sameni cu el, fie iertat și mîie pe unde a înserat, căci bun suflet de om mai era ; pe fata împăratului era să o ia de soție ; nu mergi pînă acolo ?

— Nu merg, numai fii bună spune-mi cum s-a întîmplat de a omorît balaurul și cum s-a cunoscut cu fata împăratului ?

Îi spuse bătrîna toate, cum s-au întîmplat și i-a spus și de „Zîna de piatră" la care s-a dus.

— Ce fel de zînă de piatră era aceea ? — întrebă Păr.

— Eu nu știu, dacă vei vedea, vei ști, numai grijește să nu pați ca fratele d-tale.

Noaptea dormi acolo, iar dimineața plecă. Bătrîna-l petrecu pînă la portiță.

Merse prin oraș, dar cu fața astupată, ca să nu-l mai cunoască nimeni.

La marginea orașului văzu o casă, care era să se huruie [1] de veche, el se gîndi : „Precum văd, aici șade cineva și i se huruie casa, iar de reparat nu și-o poate. Tot atîta, cu cîteva minute, mă duc s-o proptesc cu un lemn."

Se duse la casă și puse un lemn, ridicînd cornul picat. [2] Cînd era să plece, ieși din casă o muiere bătrînă, care îl strigă înapoi zicînd :

— Vino încoace, omule, vino.

Se duse, îl băgă în casă, îl puse pe scaun și îl întrebă :

— Unde mergi ?

— Am avut un frate — răspunse feciorul — cu numele Măr, pe mine mă cheamă Păr, frate-meu s-a dus în lume și precum am auzit, s-a dus la „Zîna de piatră" după apă, ca să spele pe împăratul și împărăteasa, spre a se însănătoși. Acolo de bună samă a pierit, căci pe năframa ce

[1] *A se hurui* — a se nărui, a se dărîma.

[2] *Corn* — aici cu înțelesul de colțul acoperișului.

mi-a lăsat-o s-au ivit trei picături de sînge. Mă duc să-l caut.

— Oh ! dragul meu, acolo şi tu piereai, dacă nu te-ai fi abătut pe la mine. Eşti bun la inimă, pentru că mi-ai proptit casa din nou ; şi fratele tău a fost bun om, dar adîncit în gînduri, nu s-a uitat în lături, şi aşa ca toţi cari au trecut p-aici şi nu au dat pe la mine, nu s-au mai întors ţi-am spus că eşti bun şi toţi oamenii buni trebuie să aibă ceva răsplată, un viitor frumos te aşteaptă. Ascultă ar ce-ţi spun eu. A fost odată un împărat, care avea numai o fată. Împărăţia lor era mare şi puternică, se putea măsura cu toate împărăţiile. Lor nu le-a fost destul, că aveau o fată, ci ar fi dorit să aibă un fecior, care să moştenească împărăţia şi avuţia lor. Cînd a crescut fata mărişoară, ba încă şi cînd se juca în colb, a avut destui ţitori, dar împăratul nu a vrut s-o dea, zicînd că lui îi trebuie împărat în loc. Pe-aici se ţinea o zmeoaică bătrînă, care avea trei feciori, pe care i-a omorît fratele său, Măr, unul în chip de zmeu, pe altul în chip de taur şi pe al treilea în chip de balaur ; acea zmeoaică ceru fata pe mîna feciorului ei cel mai puternic, acela care a fost în chip de balaur în fîntîna din oraşul nostru, dar, firește, împăratul nu s-a învoit. N-a cerut de la nime vreun sfat, numai de capul lui a lucrat. A pornit cu oaste în contra zmeoaicei pentru îndrăzneala care a avut-o, cînd a cerut fata. Zmeoaica, cum a făcut, cum n-a făcut, ce a vrăjit, ce n-a vrăjit, destul că a omorît pe împăratul, pe împărăteasa sa şi pe toţi oştenii lui, iar fata a făcut-o piatră, chiar cînd era la izvor. A fost foarte frumoasă fata aceea şi pentru aceea se cheamă „Zîna de piatră".

Poate ursita a voit ca pînă va fi rămăşiţă de zmeoaica aceea, Zîna de piatră să nu se mai mişte de acolo, ci tot piatră să fie. Acum cei trei feciori ai ei sînt omorîţi, mai este bătrîna în viaţă, care a omorît pe fratele tău. De vei avea grijă, o vei omorî, şi-atunci folosind ce-ţi va spune bătrîna de zmeoaică, vei învia pe fratele tău, vei învia şi pe fata cea de împărat, o vei lua de soţie şi vei fi împărat peste împărăţia aceea. Norocul fetei că zmeul în chip de balaur a pierit de sabia fratelui tău, că luînd pe fata împăratului de-acolo niciodată nu i s-ar fi gătat neamul şi rămăşiţa. Eu am fost la împăratul de le-am spus că e bună apa de la „Zîna de piatră", cu toate că acea apă e ca şi cealaltă, gîndind că fratele tău ca om şi credincios ce l-am cunoscut se va abate pe la mine şi după sfaturile mele va dezlega de vrăjituri pe aceea nenorocită fată, omorînd zmeoaica, dar am văzut că el aceea n-a făcut-o, dar a şi păţit-o cu negîndirea lui. Zmeoaica i-a ţîpat păr din capul ei, ca el să-l ţîpe peste cîni, el aşa a făcut, iar ea cu vrăjiturile ei a legat cînii, ca şi cu nişte lanţuri ; lui i-a luat puterea şi aşa l-a prăpădit. Te vei duce şi te vei feri de aceasta. Iată eu îţi dau nişte picături, acestea bîndu-le nu se va lega de tine nici o vrăjitură. Acum te du.

Plecă Păr mulţămind pentru îndreptare şi gîndind la ceea ce zisese Măr către mumă-sa, cînd l-a înfierat ; aceasta este norocul care i l-a mîncat mumă-sa, căci şi-a uitat să facă o faptă bună şi din aceea au provenit toate nenorocirile lui şi mai în urmă moartea.

Ajungînd şi el în aşa loc, de unde se vedea „Zîna de piatră", un dor fierbinte îl cuprinse. I se părea departe locul pînă acolo să vadă pe aceea care îi este ursita lui.

Totuși gîndi, că fiind înserat să rămînă sub un copac și să se odihnească pînă dimineața, ca așa în ziua următoare mai bine să se poată lupta cu zmeoaica, dacă va fi lipsă de aceea.

Se duse tocmai sub copacul unde fusese frate-său, făcu un foc bun și vru să-și frigă carnea ce a fost vînat-o în pădure. Cînd întorcea carnea în frigare mai bine, auzi din copac glasul :

— Vai, că frigu-mi-e, mor de frig !

Se uită în sus și văzu o babă în copac. Îndată știu cine e, deci zise :

— Scobori, babă, de te încălzește !

Baba iară zise :

— Vai, că frigu-mi-e, mor de frig !

— Da' scoborî-te și te încălzește, să nu te aud văietîndu-te — zise Păr, făcîndu-se răstit.

— M-aș scoborî, dar mi-e frică de cînii tăi — zise baba.

— Nu te teme — zise Păr — pînă voi fi eu aici, nu-ți vor face nimic.

— Ba mă tem — răspunse baba — numai fii bun, na trei peri din capul meu și-i aruncă peste cîni.

— Bine.

Ea luă trei peri din cap, îi aruncă jos și zise încet, ca el să n-audă :

— Lanț peste cînii tăi !

El luă perii și-i băgă în foc. Însă ea simți putoare și zise :

— Ai aruncat perii în foc, mă înșeli, poate ți-e frică, un june voinic de o biată babă rătăcită și ascunsă aici de fiarele sălbatice.

— Ba, nu mi-e frică. Na, Bujor, ce ți-ai băgat coada în foc, de ai pîrlit-o ? Coada cînelui s-a pîrlit, nu perii tăi!

Ea crezu ; se scoborî jos, se puse lîngă foc și zise :

— Vai, că mor de foame !

— Fă-ți de mîncare ! zise Păr.

Baba luă o broască, o împlîntă în frigare, o puse pe foc să se frigă, și pe care atingînd-o de carnea lui Păr zicea :

— Eu mînc carnea și tu broasca.

— Taci, babă spurcată. aibi grijă, nu atinge broasca ta de carnea mea, căci ți-o arunc în cap !

Iar atingea broasca de carnea lui Păr și zicea :

— Eu mînc carnea și tu broasca.

— Taci, babă spurcată — zicea Păr — și aibi grije nu tot atinge broasca ta de carnea mea, căci te dau la cînii mei să te mănînce.

— Te mînc eu pe tine, cum am mîncat și pe frate-tău.

Atunci ca mușcat de șarpe sări Păr în sus și strigă către cîni :

— Na, Bujor, na, Răzor, na, Cetina Brazilor ! prindeți-o și mi-o țineți !

Îndată săriră cînii, unul o prinse de grumazi, altul de picioare și altul de mîni.

Atunci zise Păr :

— Afurisită-ți fie mumă-ta, te învăț eu pe tine ! Unde-i frate-meu ?

— Lasă-mă că ți-l dau — răspunse baba — e aici la copacul din dreapta, vezi cînii acolo.

— Haida iute și mi-l arată.

— Du-te la bușteanul acela, scoate inima din el, te du cu ea spre dreapta și vei găsi lacul zînelor, pune-i inima jos și fă formă de trup de om din pămînt pe lîngă inimă, spală-l cu apă din lac și va învia.

Așa și făcu, se duse, făcu ceea ce zise baba, și învie frate-său Măr.

— Vai, că mult am dormit ! zise Măr.

— Ai fi dormit tu pentru totdeauna, de nu veneam eu, și îi spuse în ce umblase și cîte pățise și ce știuse.

Atunci Măr zise :

— Cît e de bine că are cineva un frate credincios ca tine. Îți mulțămesc că m-ai scos din nenorocul în care m-a băgat mama.

Vorbind, ajunseră la zmeoaică, care era tot în ghearele cînilor.

Măr îi zise :

— Unde sînt cînii mei ?

— Iată colo — arătă zmeoaica — sînt dezlegați.

— Na, prindeți-o, cînii mei ! Florian, Cioban și Frunză-de-Măgheran !

Păr îi zise :

— Babo, cum să înviez Zîna de piatră ?

— Este acolo dedesubtul ei un cui de fier, acela să-l scoți și apoi învie — zise zmeoaica.

— Ai grije, frate Măr — zise mai încolo Păr — să nu-i faci nimic, că poate n-a fi spus drept și cînd mă întorc să o aflu încă aici.

— Bine, frate.

Plecă Păr, ajunse la Zîna de piatră, beu apă din izvor și scoase cuiul dedesubt.

Piatra din ce în ce se schimbă în carne și în oase, pînă în urmă se făcu o fată frumoasă, ca și care n-a mai fost sub soare.

— Vai, că mult am dormit ! zise.

— Ai fi dormit în veci, de nu te sculam eu.

Văzînd ca un june înaintea ei, se înspăimîntă și zise :

— Cine ești tu ?

— Eu sînt acela care din blăstămul zmeoaicei, te-am scos.

— Unde-i zmeoaica ?

— Zmeoaica e aci, mai încolo, îndată o să-i curm zilele !

Ea căzu leșinată în brațele lui.

— Nu te teme, dragă — zise el — nime nu te va mai scoate din brațele mele, a mea vei fi — și o sărută cu dragoste.

Ea se trezi din leșinul în care căzuse și zise :

— Dacă m-ai scos, a ta voi fi.

Merseră înapoi și ajungînd la zmeoaică, zise Păr către cîni :

— Na, Florian, na, Cioban, na, Frunză-de-Măgheran ! Na, Bujor, na, Răzor, na, Cetina Brazilor ! toată fărîmi să o faceți !

Cînii o prinseră și o făcură toată praf, nu mai rămase schiamătă [1] din ea. Capul i-l arseră.

Încă tot atunci noaptea au mers la curtea fetei celei schimbate din stîncă, acolo toți au cunoscut-o de pe chipul ei, care era pe peretele casei unde dormia ea.

Tot orașul, care o aștepta atît de mult, îi veni înainte să o vadă, și a întrebat-o :

— Unde ai fost atîta timp ?

— Am fost moartă — răspunse ea — dar junele acesta m-a înviat, omorînd zmeoaica, vrăjmașa noastră.

— El să ne fie dară împărat !

S-au logodit, fiind de față și Măr, și au plecat cu toții la orașul unde era fata împăratului, pe care o scosese Măr de la balaur. La marginea orașului se uită Păr să vadă căsuța cea stricată, dar nu văzu.

Deci, zise către Măr :

— N-ai văzut aici o căsuță ?

— Ba mi s-a părut că am văzut, dară nu m-am uitat la ea.

Atunci spuse Păr toată istoria cu casa aceea.

Ajungînd la împăratul, el și împărăteasa s-au fost sculat și-l așteptau pe Măr.

Au spus toate cîte au pățit ; au făcut apoi logodnă și au mers cu toții la tata și mama lui Măr și la muma lui Păr.

O ! ce bucurie mare a fost pe toată împărăția.

Au făcut apoi un ospăț ca acela ! Măr a luat de soție pe fata de împărat, ce o scăpase din gura balaurului,

[1] *Schiamătă* — bucățică, fărîmă.

rămînînd la tatăl său, iară Păr a luat cu sine pe mamă-sa, pe bucătăreasa, şi cu logodnica lui se duse acasă în împărăţia acesteia ; a făcut apoi şi el ospăţ, şi a rămas împărat. Măr împăratul şi Păr împăratul au trăit apoi şi mai departe ca doi fraţi şi dacă n-au murit şi astăzi trăiesc.

Cine nu crede, să se ducă să vază.

Comunicată de N. Trâmbiţoniu, învăţător în Grădişte.

Povestea dantelei

S-A ÎNTÎMPLAT DE MULT, de mult, în selva Paraguayu-lui. Căzuse o ploaie foarte puternică. Cupele arborilor străluceau proaspăt spălate, iar printre ierburi susurau pîrîiașe vesele. Furnicile selvei, care sînt niște furnici foarte mari, cărau cu spor provizii de apă și de hrană. Arañitas, păianjenii, priveau liniștiți firele argintii pe care le țesuseră în timpul nopții între ramurile înflorite ale unui santal, pe care ploaia îl acoperise de tremurătoare bobițe strălucitoare.

Și se spune că micuța Arañita, frumoasă, cu chipul de culoarea scorțișoarei și cu picioruțe fine de catifea era pe cît de drăgălașă, pe atît de neastîmpărată. Și pe cînd se zbînțuia pe crengile santalului, între minusculele floricele albe ale acestuia, alunecă și căzu, căzu fără să se mai poată agăța de nimic.

Cînd se dezmetici se trezi într-o mlaștină urîtă, neagră și adîncă, pe care Arañita și-o închipui cît un ocean. Nu se mai vedeau nici cerul, nici arborii, iar vîntul sufla fără încetare, mișcînd-o de colo-colo, fără să poată ajunge să se prindă de ceva.

Biata Arañita plîngea cu lacrimi amare, lacrimi ce curgeau în apa urîtă a mlaştinei. Cînd îşi pierduse orice speranţă, simţi cum cineva o ridică uşor din apele tulburi ale smîrcului şi o aşează între floricelele albe ale santalului.

— Îţi mulţumesc, Guazú, se auzi vocea suavă a Arañitei.

— Guazú... Guazúu... Cine mă strigă pe nume ? întrebă curios tînărul indian care o salvase.

— Sînt eu, Arañita.

— Dar de cînd păianjenii grăiesc ?

— Toate vietăţile pămîntului grăiesc, numai că voi, oamenii, nu vă străduiţi să le înţelegeţi. Eu îţi datorez viaţa, Guazú. Spune-mi cu ce-ţi pot fi de folos ?

— Nu ai cu ce ! Nu ai cu ce ! răspunse surîzînd indianul, care nu putea crede că există vreo legătură între el, un tînăr puternic şi mîndru, şi un biet păianjen salvat de la înec.

Dar timpul trecea şi tînărul Guazú se făcuse un flăcău chipeş. Multe fete ar fi vrut să-l aibă de bărbat, dar el o iubea doar pe frumoasa Picazú.

Aceasta era fiica unei vestite căpetenii de trib ; tatăl fetei era viteaz şi crud ; de el se temeau chiar şi fiarele selvei. Căpetenia indiană dorea pentru fiica sa un soţ care să-i aducă în dar un lucru atît de deosebit, încît el să nu-l fi văzut niciodată.

Bietul Guazú se gîndea, se gîndea mereu ce i-ar putea dărui fetei. Şi cum era atît de preocupat şi de trist se rezemă, într-una din zile, de trunchiul unui santal înflorit.

Deodată se auzi strigat de o voce care venea de undeva dintre ramurile santalului.

— Hola, Guazú !

— Cine mă strigă ?

— Sînt eu, Arañita.

— Unde eşti ? Nu te văd nicăieri.

— Sînt aici între florile albe de santal. Te-am văzut împovărat de griji. Cum pot să te ajut, Guazú ? Vreau să te răsplătesc pentru că mi-ai salvat cîndva viaţa.

— Nimeni nu mă poate ajuta. O iubesc pe frumoasa Picazú şi tatăl ei nu vrea s-o dea de soţie decît celui care-i va aduce în dar un lucru cu totul deosebit, pe care el să nu-l fi văzut niciodată. Vezi, deci, Arañita, că nu-mi poţi fi de folos cu nimic.

— Oferă-i un colier de aur.

— Ştie el bine cum arată aurul.

— Atunci unul din colţi de puma !

— A vînat de multe ori acest animal.

— Atunci lasă-mă să mă gîndesc. Şi Arañita se ascunse printre florile santalului.

A doua zi, cînd Guazú se plimba prin hăţişurile selvei privind gînditor zborul fluturilor şi ascultînd cîntecul păsărelelor, îl îmboldi curiozitatea şi se duse la arborele cunoscut.

Acolo, printre crengile santalului, ţesută parcă din raze de soare, de argint şi de aur strălucea cea mai minunată dantelă pe care o minte omenească şi-ar fi putut-o imagina.

— Iată, Guazú, ce am țesut pentru tine, zise Arañita. Du-te și du-i-o tinerei Picazú. Tatăl ei nu a văzut nicăieri așa ceva.

Guazú mulțumi cum se cuvine harnicei Arañita și cu mîinile tremurînde luă minunata dantelă și plecă să i-o arate temutei căpetenii de trib.

Acesta, uluit de frumusețea și finețea țesăturii, consimți, în sfîrșit, la căsătoria tinerilor.

Legenda spune că de atunci Picazú a învățat de la Arañita meșteșugul lucrării dantelei, meșteșug pe care la rîndul ei l-a transmis fiilor și nepoților ei, încît minunata artă să dureze de-a lungul generațiilor.

Furnicuța Juanita

CU MULȚI ANI în urmă furnicuța Juanita își construise o căsuță la rădăcina unui arbore stufos. Îi plăcea să trăiască acolo ferită de celelalte vietăți ale pădurii și chiar de suratele ei, furnicile.

Într-o dimineață, pe cînd era în căutare de provizii pentru cămările sale, găsi o cireașă mare și frumoasă, coaptă și dulce ca nectarul.

„Cu cireașa asta minunată, își zise, nu va trebui să mai caut de mîncare mult timp. O voi duce acasă și o voi mînca numai eu singură."

Începu să învîrtească cireașa cînd pe o parte, cînd pe alta, să o ia cînd de jos, cînd de sus, pînă se hotărî să o apuce de codiță.

— Ce grea e ! exclamă ; dar n-am să cer nimănui să m-ajute să nu trebuiască s-o împart.

Așteptă astfel mult timp. Își mișcă piciorușele, își agită lăbuțele, o împinse cu căpușorul, dar cireașa nici gînd nu avea să se urnească.

— Dacă nu reușesc să car cireașa asta nu mă mai numesc Juanita !

Veni miezul zilei ; soarele ardea roșu ca focul. O ciocănitoare care zbura tocmai pe acolo auzind bombăneala obosită a Juanitei o întrebă :

— Ai nevoie de ajutor, furnicuțo Juanita ? îi spuse ciocănitoarea cocoțată pe ramura cireșului.

— Ha ! Ha ! rîse Juanita. Eu n-am nevoie să mă ajute o cioară !

— Eu nu sînt cioară, exclamă ciocănitoarea. Am vrut doar să te ajut cu ciocul meu lung să împingi cireașa.

— Nu am nevoie de nici un cioc lung, zise furnica. Cireașa asta am s-o car singură și singură am s-o mănînc !

— Foarte bine. Eu am vrut doar să te ajut, zise ciocănitoarea luîndu-și zborul.

Se făcuse aproape noapte cînd rățoiul Torcuato, în drum spre casă, văzînd cum se chinuia Juanita să-și urnească cireașa îi spuse și el :

— Vrei să te ajut, furnicuță Juanita ? Cu ciocul meu lat pot să-ți împing cireașa pînă aproape de mușuroi.

— Eu nu am nevoie de nici un cioc lung, și de nici un cioc lat ! Nici de rațe pararațe. Eu nu am nevoie decît de mine.

— Cum dorești, zise rața, îndreptîndu-se spre rîu.

Tocmai atunci trecu pe acolo și elefantul Elegante care cu vocea lui groasă îi spuse :

— Vrei să te ajut, furnicuță Juanita ? Imediat cu trompa mea puternică îți pot duce cireașa direct la hambarul tău.

— Nu am nevoie de nici un cioc lung, de nici un cioc lat ; nici de rațe pararațe, nici de trompe puternice. Cireașa asta frumoasă am s-o mănînc singură.

— Cum dorești. Eu voiam doar să-ți fiu de folos, zise elefantul Elegante și plecă agitîndu-și trompa.

Sosi și noaptea ; luna galbenă și mare strălucea pe cer. Toată suflarea pădurii adormise, numai furnicuța Juanita rămăsese tot acolo, trează. Tocmai cînd s-o cuprindă somnul, îi veni ideea să lovească cireașa cu piciorul, ca pe o minge, poate astfel s-o poată urni din loc.

Zis și făcut. Își luă avînt ca un fotbalist, ridică piciorul și izbi cu putere. Cireașa zbură cît colo, făcu cîteva piruete prin aer și-i căzu apoi în spate furnicuței.

— Ah ! Acum știu c-am pățit-o ! țipă ea de sub cireașă. N-am să mai pot ieși singură de aici. Toate animalele din pădure dorm și nimeni nu mă poate ajuta.

La nimic nu folosea efortul ei de a se smulge de dedesubt ; toată noaptea şi-o petrecu plîngînd.

— Ah, dacă ar veni ciocănitoarea să mă ajute ! Ah, dacă raţa mi-ar auzi plînsul ! Ah, dacă elefantul Elegante ar trece pe aici !

Imediat, cum se iviră zorile, se auzi ticăitul vesel al ciocănitoarei.

— Bună dimineaţa, prietenă ciocănitoare, zise Juanita de sub cireaşă.

— Bună dimineaţa, furnicuţă Juanita. Dar unde eşti ? şi ciocănitoarea începu s-o caute prin iarbă.

— Sînt aici, sub cireaşă ! se auzi o voce înăbuşită. I-am dat cu piciorul ca s-o mişc din loc şi a căzut peste mine. Dacă tu nu mă ajuţi nu voi mai ieşi niciodată de aici.

— Ha ! Ha ! Ha ! rîse ciocănitoarea. Ieri mi-ai spus că sînt cioară, că nu ai nevoie de nici un ajutor şi că n-ai să mănînci decît tu singură cireaşa.

— Da, da... Însă am învăţat că nu e bine să rămîi singur şi să fii egoist... Uite ce mi s-a întîmplat.

— Asta pentru că ai fost lacomă şi rea. Fructele pădurii trebuie să le împărţim între noi toate, nu sînt numai ale tale.

— Da, acum ştiu. Dar ajută-mă să ies de aici şi după aceea invită, dacă vrei, toate păsările pădurii la ospăţ.

Şi furnicuţa Juanita, după ce învăţă această aspră lecţie, se ţinu de cuvînt, şi de atunci, tot ce avea împărţea şi cu ceilalţi.

De ce broscoii au pete pe spinare

CU MULT, MULT timp în urmă, păsările s-au hotărît să se adune în înaltul cerului și să dea o mare, mare petrecere.

Vestea aceasta a purtat-o Libelula pe aripile ei smălțuite spre pampasul cel nesfîrșit, spre inima umbroasei selve, spre culmile înalte și spre piscurile înzăpezite ale Anzilor.

Toate păsările s-au împodobit cu cele mai strălucitoare pene pentru marea sărbătoare : don Bienteveo etala un pieptar frumos abia adus de la magazin, doamna Bufniță, serioasă și severă ca de obicei era îmbrăcată foarte cuviincios în gri perlat ; Ciocîrlia avea văluri străvezii, iar Acvila și Condorul, cele mai mîndre dintre păsări, purtau gulere albe bine apretate.

Dar în mijlocul unei atît de mari veselii exista o inimă tristă, a Broscoiului. Nu se putea el obișnui cu ideea că nu va participa la această sărbătoare. Ce tristă soartă avea ! Și începu să se gîndească, și să se gîndească în toate chipurile cum să facă să poată merge și el. Pe neașteptate îi veni în ajutor următorul dialog :

— Ce zici, frate, de petrecerea de azi ?

— Ce să zic ? Va fi minunată !

— Am auzit că va fi și muzică.

— Da. Da. Vine Condorul cu chitara lui.

— Așa se pare. Și se mai zice că...

Dar Broscoiul n-a stat mai mult să asculte. Ceea ce au-

zise îi era de ajuns : cuvîntul chitară avea pentru el un efect magic. Fără să mai stea pe gînduri, se porni în căutarea casei Condorului. Dar asta nu era chiar atît de simplu, pentru că, după cum știți, Condorul trăiește sus în vîrf de munte și pînă acolo era cale grea și lungă pentru micul broscoi.

Țop... țop... țop... lăpăia pe pietrele strălucitoare ale stîncilor și, mai mult mort decît viu, ajunse, în sfîrșit, la casa Condorului. Din fericire, acesta nu plecase, pentru că mai avea de făcut nodul la cravată, care-i cam dăduse de lucru. Chitara aștepta afară, la intrare.

Broscoiul nici nu-și dori mai mult și dintr-un salt se băgă în pîntecul chitarei.

Cînd ieși Condorul, cu pasul lui măsurat și solemn, și-și luă chitara sub aripă simți că era ceva mai grea ca de obicei, dar cum se afla în întîrziere nu dădu importanță acestui lucru, luîndu-și zborul.

Din interiorul chitarei Broscoiul se gîndea cît de frumos va fi la petrecere : păsări în veșminte strălucitoare, lumini, muzică, dans, mîncăruri alese, băuturi fine și cîtă, cîtă veselie.

Dar Condorul, imediat, cum ajunse fu întîmpinat de prietenii lui și dus în locul unde băutura curgea gîrlă. Bine dispus, luă un pahar, două, trei pînă se întrecu cu gluma și ameți de tot a uitat de chitară și de celelalte.

Cînd veni vremea să plece își înhăță și el chitara și porni înapoi spre casă, într-un zbor clătinat, obosit și șovăielnic, gata-gata să adoarmă în înaltul cerului. Iar chitara se bălăbănea încolo și încoace, încît bietul Broscoi ameți de lovituri mai tare decît Condorul de băutură.

Cum mişca el aşa agale din aripi şerpuind pe deasupra stîncilor colţuroase, simţi chitara atît de grea şi de incomodă, încît fără să şovăie îi dădu drumul. Aceasta începu să coboare vertiginos din înaltul cerului spre abisurile prăpăstiilor învîrtindu-se ca un titirez.

Bietul Broscoi se simţi pierdut, dar nu apucă bine să se gîndească la soarta sa că, temniţa zburătoare, în care se închisese de bună voie, se izbi de stînci şi se prăbuşi sfărîmîndu-se.

Nimeni n-ar fi putut crede şi nu şi-ar fi putut închipui că dintre aşchiile şi dintre corzile rupte ale chitarei putea să iasă şchiopătînd şi plin de răni, încă viu, Broscoiul nostru.

Dureri cumplite îl săgetau în tot trupul, peste tot avea numai răni, iar ochii se căscaseră mari de spaima prin care trecuse.

Şi se spune că de atunci toate broaştele au rămas cu pete mari pe spinare, urme ale rănilor primite în cădere, şi cu ochii bulbucaţi de atîta spaimă.

Ceaiul „Fîntîna Dragonului"

CU MULT TIMP înainte, pe locul numit Fîntîna Dragonului se întindea un cătun în care trăiau vreo zece familii. Locuitorii acestui cătun o duceau ca vai de lume; munceau de se speteau și de abia aveau cu ce să-și ducă zilele.

Într-o colibă prăpădită, la marginea cătunului, locuia o bătrînă, singură-singurică. Era așa de bătrînă, că nu putea nici să urce pe munte să culeagă bambus, nici să coboare la cîmpie să cultive cereale. În spatele casei, avea însă optsprezece arbuști de ceai și toată ziua se învîrtea pe lîngă ei. Sădise arbuștii aceștia în ziua cînd moșul ei se dusese de pe lumea aceasta, și de atunci trecuseră mai mult de zece ani. Dar bătrîna n-avea putere să-i îngrijească cum trebuie, și nici îngrășăminte n-avea, așa că în fiecare an nu strîngea decît cîțiva țin de frunzulițe de ceai.

Bătrîna avea o inimă bună și miloasă. În fiecare an, din puținul pe care-l avea, fierbea ceai și îl scotea în fața porții să-și ostoiască setea cei care urcau muntele.

Era în ajun de sărbători. Vecinii din dreapta și din stînga colibei bătrînei se pregăteau de Anul Nou. Bătrîna

nu mai avea decît o mînă de orez şi cîteva frunze de ceai. După vechiul obicei, stătea în faţa sobei şi fierbea ceai, cînd uşa colibei s-a dat de perete şi a intrat un moşneag plin de zăpadă. Văzîndu-l, bătrîna l-a poftit să intre.

— Intră, omule, nu vezi ce vreme e afară !

Moşneagul s-a scuturat de zăpadă, a intrat în colibă, s-a apropiat de sobă şi a întrebat :

— Bătrînico, ce fierbi aici ?

Bătrîna a răspuns :

— Fierb ceai.

Bătrînul a adăugat :

— E ajun de An Nou, toţi pregătesc cele mai bune bucate, cum de tu fierbi numai ceai ?

Bătrîna a oftat şi a zis :

— Sînt bătrînă şi săracă, nu pot să pregătesc bucate pentru pomenirea morţilor. Dar cu ceaiul ăsta ostoiesc setea trecătorilor.

— Ba nu eşti deloc săracă, numai că nu ştii. În faţa porţii tale se află o comoară, i-a spus moşneagul.

Auzind, bătrîna s-a mirat mult. A scos capul pe poartă şi s-a uitat. Toate erau aşa cum le ştia : gardul dărăpănat, două băncuţe putrede şi în colţ vasul din piatră pentru gunoi.

Moşneagul a arătat spre vasul pentru gunoi şi a zis :

— Uite, aici se află comoara !

Bătrîna a crezut că moşneagul glumeşte şi a zîmbit :

— De unde pînă unde în vasul ăsta vechi din piatră să fie o comoară ? Dacă-ţi place cumva, ţi-l dăruiesc.

— Ei, dar cum să primesc așa degeaba comoara ta! Dacă te învoiești, am s-o cumpăr. Și acum mă duc să chem pe cineva să mă ajute s-o iau. Apoi a zîmbit și a plecat.

Bătrîna s-a uitat la vas și se gîndea că nimeni nu va vrea să pună mîna pe vasul acela atît de murdar și plin cu gunoiul care se strînsese de ani de zile. A scos gunoiul, l-a dus și l-a îngropat la rădăcina celor optsprezece arbuști de ceai, a adus o găleată cu apă și a spălat vasul, apoi a dus și apa aceasta tot la rădăcina arbuștilor.

De abia terminase, cînd moșneagul a venit cu cineva să ia vasul. Cum a dat cu ochii de vas, a început să se vaiete :

— Unde-i comoara, ce-ai făcut cu comoara ?

Nedumerită, bătrîna a arătat spre vasul de piatră.

— Dar uite-o, am curățat-o nițel.

Moșneagul s-a așezat pe vine și a continuat să se văicărească :

— Vai de mine și de mine, dar ce-ai făcut cu ce era în vas ?

Bătrîna a răspuns :

— Am îngropat murdăria aceea în spatele casei la rădăcina arborilor de ceai.

Moșneagul a fugit în spatele casei, s-a uitat și a spus :

Comoara era tocmai în gunoiul acela care se strînsese acolo de ani de zile.

Și a plecat.

A trecut Anul Nou și a venit primăvara. Cei optsprezece arbuști de ceai s-au încărcat de muguri, iar frunzele erau bogate și înmiresmate cum nu mai fuseseră niciodată.

Vecinii văzînd bogăția de ceai la bătrînă, și-au tăiat arbuștii din grădinile lor și au luat semințe de la aceasta, semănîndu-le în curțile lor. Apoi au început să pună arbori de ceai din semințele bătrînei în tot cătunul, așa că Fîntîna Dragonului era acum plină cu arbuști de ceai.

Ceaiul din acel loc era așa de aromat și de bun la gust, că i se dusese vestea.

Chiar și pînă astăzi oamenii știu că arbuștii de ceai de la Fîntîna Dragonului se trag din cei optsprezece arbuști din curtea bătrînei, iar ceaiul de aici a ajuns vestit în toată lumea.

Monumentul cu prunișor

CU MULT TIMP înainte, la Hangiou trăia un meșter cioplitor de piatră foarte iscusit. Acesta, toată viața lui, pînă ce barba i s-a făcut colilie, a tot cioplit la piatră. Singura lui avere era măiestria brațelor cu care însufleța piatra.

Îmbătrînise meșterul, se adusese de spate și vederea îl lăsase, dar tot urca muntele zi de zi în căutare de piatră. Odată, a găsit la poalele Munților de Miazăzi o piatră albă ca laptele, pe care parcă se vedea un contur, ca și cînd ar fi fost umbra unui copac. La început a crezut că nu deslu-

şeşte bine din cauza ochilor şi a pipăit piatra cu toată grija. Dar, minune ! Pe piatră era conturată chiar umbra unui prunişor, parcă ar fi tipărit-o cineva acolo. A mai pipăit piatra o dată şi încă o dată ; era cea mai delicată broderie, brodată de cea mai iscusită fecioară. Cu cît se uita mai mult, cu atît îi plăcea mai mult, şi nu-i venea să mai plece. Atunci s-a hotărît, a ridicat piatra în spate şi a dus-o acasă.

Acasă s-a tot uitat la ea timp de trei luni de zile, a tot pipăit-o trei luni, s-a tot gîndit trei luni şi numai după aceea a pus mîna pe daltă s-o cioplească. Dar piatra era foarte tare. Bătrînul a cioplit, a cioplit pînă ce nu-şi mai simţea mîinile ; ieşeau scîntei, dar din piatră nu s-au desprins decît cîteva fire de praf. Bătrînul nu s-a lăsat şi a cioplit mai departe. A cioplit şi ziua şi noaptea, a cioplit o lună, un an... şi pînă la urmă a cioplit conturul unui arbore de prunişor.

Şi ce frumuseţe de prunişor ! Florile albe ca de jad acopereau toată piatra. Dar bătrînul se istovise de puteri, nu după mult timp s-a întins lîngă piatră şi a murit.

În urma lui n-a lăsat nimic : nici fii, nici fiice, nici avere. L-au îngropat oamenii miloşi şi i-au pus la căpătîi piatra pe care era sculptat prunişorul.

Au trecut anii şi oamenii au început să bage de seamă că se întîmplau nişte lucruri ciudate : primăvara cînd ceilalţi prunişori de abia îmboboceau, prunişorul de pe mormîntul bătrînului era deja încărcat cu flori, vara cînd frunzele celorlalţi prunişori de abia încolţeau, frunzele prunişorului de pe piatră erau deja verzi, toamna cînd frunzele celorlalţi prunişori se scuturaseră, frunzele prunişorului de pe piatră de abia se îngălbeneau, iarna cînd

vîntul de miazănoapte îndoia ramurile celorlalți prunișori, prunișorul de pe piatră rămînea nemișcat.

Monumentul de pe mormîntul bătrînului mai avea și darul să vestească vremea : cînd venea vreme frumoasă, piatra strălucea, cînd se strica vremea, piatra se întuneca, cînd venea ploaia, piatra se umezea. După semnele pietrei plugarii știau cînd să iasă la arat, călătorii știau cînd să pornească la drum. Monumentul devenise de mare ajutor oamenilor care îl prețuiau foarte mult.

Într-o primăvară, cum se dusese vestea despre acest monument, a venit la Hangiou un mare demnitar, care și-a adus cu el o grămadă de slujbași. S-au dus cu toții la mormîntul bătrînului, să vadă monumentul, și cînd au ajuns acolo, deodată, prunișorul s-a umplut de flori. Minunîndu-se nespus, marele demnitar a dat ordin ca monumentul să fie împrejmuit cu un zid și a lipit un afiș, prin care avertiza că nimeni n-are voie să intre.

Dar la numai două zile, după ridicarea zidului, florile de prunișor s-au scuturat. Și oricum ar fi fost vremea, monumentul rămînea mereu întunecat și umed. Cu timpul pe el a crescut un strat de mușchi care nu numai că a acoperit strălucirea, dar a urîțit monumentul și mai mult. Marele demnitar s-a amărît așa de tare, că nici nu mai mînca, nici nu mai dormea și tot timpul se învîrtea în jurul pietrei. La un moment dat, unul din slujbași a zis : „Stăpîne, cred că ar fi bine să faceți focul la piciorul monumentului, să se usuce, și atunci va străluci din nou."

Marele demnitar i-a dat dreptate și a poruncit să se aducă vreascuri și să aprindă focul pe mormîntul bătrînului.

Dar flăcările nici n-au atins monumentul și s-au întins în toate părțile și cît ai clipi din ochi a pîrjolit totul din jur. Marele demnitar și slujbașii lui n-au mai apucat să fugă, încît au fost prefăcuți în cenușă. Focul a ținut trei zile și trei nopți. Dar Monumentul cu Prunișor a rămas neatins și mai poate fi văzut și astăzi la Hangiou.

Podul așteptării

ERA LA HANGIOU pe vremuri, în apropierea Turnului Ceasului, un mic pod de piatră lîngă care se aciuise un vraci tare priceput, dar cam ciudat, și care avea un picior mai lung și altul mai scurt. Își pusese o umbrelă lîngă pod și mai așezase o lădiță veche cu leacuri pe care ziua ședeau bolnavii, iar noaptea dormea vraciul.

La început, oamenii nu voiau să creadă că acest vraci poate lecui vreo boală. Apoi, într-o zi a venit sub umbrelă un om care suferea de trei ani de zile de picioare, și peste tot umblase și se căutase, dar nu se vindecase. Auzind de vraciul de la pod, s-a dus și el să-și încerce norocul. Acesta i-a dat o pomadă și-n trei zile s-a vindecat. După aceasta

s-a dus vestea și mai mult despre iscusința vraciului. Acum veneau oamenii cu grămada la pod să se lecuiască. Vraciul cu pomada lui a lecuit multe boli, așa că tot Hangiou-ul vorbea numai despre el. Ba unii l-au și poreclit zicîndu-i „Mai tare decît Hua Lung [1], adică Sai Hualung.

Dar acest lucru i-a nemulțumit pe toți doctorii și farmaciștii din Hangiou, care au pus mînă de la mînă, au strîns vreo 2000 liang de argint și i-au trimis la prefectură cu rugămintea să-l alunge pe acest Hualung din oraș.

Cei de la prefectură au trimis îndată străjerii să-l prindă și să-l aducă. Cînd l-au adus la prefectură, acesta s-a așezat tacticos pe un scaun.

Prefectul, văzînd că Sai Hualung s-a așezat, a bătut cu pumnul în masă și a strigat :

— Nătărăule ! Cum de îndrăznești să nu te lași în genunchi în fața autorităților ? !

Sai Hualung a răspuns :

— Eu sînt infirm, oasele mele sînt bătrîne și țapene, nu pot să îngenunchez.

Prefectul l-a mai întrebat :

— Cum te cheamă pe tine, și de unde vii ?

Sai Hualung, a răspuns :

— Eu n-am nici un nume, dar oamenii de aici m-au poreclit Sai Hualung.

Prefectul a izbucnit în rîs :

— Va să zică îndrăznești să te compari cu Hua Lung ! Atunci de ce nu vindeci mai întîi propriile-ți picioare ?

[1] Hua Lung — medic vestit din China antică.

Şi zicînd acestea a simţit cum îi umblă ceva pe spate şi-l pişcă de-l înnebuneşte. Şi-a vîrît mîna sub haine, dar n-a dat de nimic.

Izbucnind în rîs, vraciul a zis :

— Stăpîne, tu eşti un om luminat şi ştii doar că în lumea astea sînt atîtea cazuri cînd poţi vindeca pe alţii, dar nu te poţi vindeca pe tine însuţi. Cei care construiesc case de ce locuiesc în colibe ? Cei care cresc viermi de mătase de ce umblă îmbrăcaţi în zdrenţe ? Cei care cultivă pămîntul de ce suferă de foame ?

Înfuriat, demnitarul a dat ordin să-l arunce pe vraci în temniţă.

Apoi s-a întors la palat, dar mîncărimea de pe spate îl supăra mereu. S-a dezbrăcat, a chemat slujnicele să vadă ce este, şi acestea au găsit pe spatele lui aşa ca un punctişor care cu cît se scărpina cu atît creştea, pînă ce a ajuns ca un neg. Apoi negul a început să-l doară de se tăvălea şi urla ca din gură de şarpe. Atunci, mai marele curţii a îndrăznit şi i-a spus :

— Stăpîne, am auzit că Sai Hualung e tare priceput în a vindeca negii. Să-l chemăm mai întîi să te vindece şi apoi să-şi ispăşească pedeapsa.

Nemaiputînd răbda de durere, prefectul a trimis oamenii să-l aducă pe Sai Hualung. Acesta i-a aplicat peste neg pomada renumită.

Dar, să vezi ! După o noapte, negul nu numai că nu a dat înapoi, dar a crescut şi mai mare şi s-a prefăcut într-un buboi rău mirositor. A doua zi, prefectul a trimis iarăşi

oamenii să-l aducă pe Sai Hualung de la închisoare. Şi de cum l-a văzut i-a strigat :

— Negul mă doare şi mai tare. Cu siguranţă că mi-ai pus cine ştie ce otrăvuri în pomadă.

Sai Hualung a răspuns :

— Stăpîne, să vedem mai întîi despre ce este vorba.

S-a uitat la buboi, şi-a încruntat sprîncenele şi apoi a zis :

— Stăpîne, nu mai ai nici o scăpare. Putreziciunea vine din tine. Te-a pătruns pînă la inimă, fiindcă în tot ce faci pui prea multă răutate şi ură. Pomada mea nu poate să te ajute.

Înnebunit de ură şi durere, acesta a strigat :

— Să i se taie capul ! Să i se taie capul ! Şi şi-a dat duhul.

Slujbaşii n-au avut încotro, l-au dus pe Sai Hualung în piaţa publică pentru execuţie. Aici se strînsese lume cîtă frunză şi iarbă. Trecînd pe lîngă podul cu umbrela Sai Hualung le-a zis oamenilor :

— Oameni buni, s-a hotărît să mă întorc în lumea cealaltă şi trebuie să mă întorc chiar şi fără voia mea.

Şi s-a aruncat în apă. Îndată valurile l-au înghiţit şi în locul unde a căzut el s-a ridicat un norişor. Şi-n acel norişor şedea Sai Hualung şi se ridica tot mai sus.

Atunci oamenii şi-au zis că Sai Hualung a fost chemat de un zeu. Cu greu l-au uitat oamenii ! Nu era zi în care să nu vină cineva la pod aşteptînd că poate vraciul cu leacurile lui se va întoarce ; şi după un timp, au numit acel mic pod de piatră „Podul aşteptării".

Vasele Carului Mare

PE MUNTELE ÎMPĂRATULUI de Jad se afla odată o peşteră denumită „Peşterea Dragonului Zburător", dat fiindcă în această peşteră trăia un dragon care din zece în zece zile ieşea din peşteră prin văzduh împrăştiind perle de foc. Acesta era un fel de joc al lui : scuipa perle de foc şi apoi zbura după ele ca să le prindă. Aceste perle de foc se desfăceau în nişte steluţe de foc care unde cădeau ardeau totul. Şi de fiecare dată cînd ieşea dragonul din peşteră şi începea zborul prin văzduh ardeau cîteva case ale locuitorilor de aici.

Cu toţii urau de moarte dragonul care le aducea asemenea năpastă, dar nu aveau cum să se împotrivească. Ceea ce puteau ei să facă era să pîndească cînd va ieşi dragonul din peşteră. Şi atunci se ureau cu toţii pe acoperişul caselor şi începeau să bată tobele, să sperie dragonul, ca acesta să zboare cît mai departe de locurile acelea. Dar, cu toate acestea, incendiile se ţineau lanţ.

Într-o zi, în Hangiou a venit un bătrîn fierar care a tras la un han. Tocmai s-a nimerit ca în aceeaşi zi să iasă dragonul din peşteră şi cei de la han se urcaseră cu toţii pe acoperiş. Fierarului i s-a părut foarte curios şi s-a ureat şi el.

După ce a ascultat tot ce i-au spus oamenii, s-a dat jos de pe acoperiş şi-a luat ciocanul şi a plecat.

În acea zi dragonul a zburat foarte mult timp în văzduh şi stelele de foc au cuprins multe case. Cînd s-a întors

fierarul, hanul arsese și gazdele se jeluiau de mama focului. Fierarul i-a liniștit cum s-a priceput, le-a dat toți arginții pe care-i avea, zicîndu-le :

— Nu vă mai necăjiți, că dragonul s-a întors în peșteră și s-a culcat.

Dar oamenii, în loc să se liniștească s-au îngrijorat și mai tare, știind că în peștera aceea se afla locuința dragonului și nimeni nu îndrăznea să ajungă acolo.

Fierarul s-a gîndit ce s-a gîndit, și, deodată, lovindu-se peste frunte, a spus :

— Fiți fără grijă, am eu ac de cojocul lui !

Hangiul, nerăbdător, a întrebat îndată :

— Meștere, ce ai de gînd să faci ?

Fierarul a răspuns :

— Dacă fiecare locuitor din Hangiou îmi va da cîte un cuțit, eu voi veni de hac dragonului.

Hangiul l-a măsurat din cap pînă în picioare și și-a dat seama că acesta nu este unul dintre acei oameni care îndrugă verzi și uscate.

Vestea aceasta s-a răspîndit în tot orașul și lumea nu mai putea de bucurie.

N-au trecut nici cîteva zile că s-a adunat un morman de cuțite, cît un deal.

Fierarul a chemat pe toți ceilalți fierari din oraș, au luat cuțitele și le-au topit, făcînd din ele șapte vase mari cît toate zilele.

Oamenii se mirau de cele șapte vase și nu înțelegeau la ce foloseau. Au vrut să le miște, dar de abia 19 flăcăi voinici au reușit să miște unul dintre ele.

Apoi, fierarul a plecat la peștera dragonului. Cînd a ajuns aici dragonul sforăia de zor. S-a întors într-o fugă și le-a zis oamenilor :

— Haideți să prindem dragonul ! O sută treizeci și trei de tineri puternici să ridice cele șapte vase. Ceilalți să aducă fiecare cîte o găleată de apă. Veniți după mine și așteptați semnalul meu ! Să nu vă fie teamă ! Dacă dragonul se trezește, am ciocanul cu mine.

Cînd au ajuns la gura peșterii, dragonul tot mai dormea. Fierarul le-a zis flăcăilor să așeze cele șapte vase pe cele două mustăți, pe cele patru picioare și pe coada dragonului. În tot acest timp el stătea la capul dragonului cu ciocanul ridicat, gata să lovească dacă s-ar fi trezit. Apoi le-a zis celor cu gălețile să răstoarne apa în vase. Cînd era aproape să se umple și cel de-al șaptelea vas, cineva a scăpat găleata care s-a răsturnat și apa a intrat în nările dragonului gîdilîndu-l. Acesta a tras un strănut și parcă a simțit că-l ține ceva. A vrut să-și ridice capul, dar i s-au rupt mustățile. A răcnit o dată și a început să se zbată. Apoi s-a afundat în peșteră ; s-a strecurat pe sub pămînt și a ieșit tocmai în provincia An Hui, iar la Hangiou nu s-a mai întors niciodată.

Legenda spune că Peștera Dragonului Zburător din Hangiou ține pînă în provincia An Hui.

După fuga dragonului, cele șapte vase de fier au rămas pentru un timp în gura peșterii așezate întocmai constelației Carului Mare, așa că oamenii le-au zis : „Vasele Carului Mare". Se zice că dacă toate cele șapte vase

ar fi putut fi umplute cu apă, dragonul ar fi rămas ţintuit pe veci în peştera de pe Muntele Regelui de Jad de unde şi zicala : „Şapte stele ar fi ţintuit dragonul, dacă n-ar fi lipsit o găleată cu apă."

Peştele cumetrei Sung

LÎNGĂ PODUL RETEZAT din Hangiou se afla odată o colibă. Stăpînul colibei se prăpădise şi nu rămăsese decît soţia acestuia Sung U-Sou sau cumătra Sung, fratele lui mai mic şi un băieţel de doisprezece-treisprezece ani Siao Şu. Sung U-Sou era tînără şi arătoasă şi toţi vecinii o îndemnau să-şi refacă viaţa, dar ea nu putea să uite cum bărbatu-său îi lăsase cu limbă de moarte să aibă grijă de băiat, aşa că refuza pretendenţii unul după altul. Sung U-Sou avea grijă de Siao Şu ca de propriul ei frăţior : tot ce avea mai bun de mîncare lui îi dădea, iar din veşmintele bărbatului ei îi croia haine călduroase. Dar şi Siao Şu o ajuta cu tragere de inimă pe tînăra lui cumnată la toate treburile gospodăriei.

Sung U-Sou se scula cu noaptea în cap, îl lua pe Siao Şu şi pleca cu o barcă veche pe lacul Si Hu să pescuiască peşti şi raci pe care-i dădeau pe orez şi sare, şi aşa puteau să-şi ducă zilele.

Dar într-o zi, din cauza vîntului de pe lac, băiatul s-a îmbolnăvit. Sung U-Sou nu știa cum să se mai împartă, ori să meargă la pescuit, ori să trimită după doctor, ori să fiarbă leacurile, de abia de-și mai putea trage sufletul. Dar după puțin timp, Siao Șu parcă simțind necazurile fetei, s-a însănătoșit. Rămăsese, însă, cu o slăbiciune și lipsă de poftă de mîncare.

Sung U-Sou se tot frămînă cum să facă și ce să dreagă astfel ca Siao Șu să aibă din nou poftă de mîncare. Și-a amintit că în copilărie părinții îi dădeau pește în sos dulce și acrișor, care și hrănește și deschide pofta de mîncare. A hotărît să-i pregătească și băiatului o asemenea mîncare.

Dar băiatul nici n-a vrut să audă de pește.

Sung U-Sou nu s-a lăsat și a zis :

— Am să gătesc peștele cum n-ai mîncat tu niciodată ! Așteaptă puțin și ai să te convingi !

A pus apa la fiert, a curățat peștele, l-a fiert, a preparat sosul dulce-acrișor, l-a turnat peste peștele fierbinte și cînd totul a fost gata l-a îmbiat pe Siao Șu să mănînce. La început acesta de abia a luat o înghițitură, dar simțindu-i gustul, a luat castronul din mîinile cumnatei sale și cît ai clipi din ochi a mîncat tot peștele.

De atunci, în fiecare zi, Sung U-Sou oprea cîte un pește pe care-l gătea pentru băiat. În curînd Siao Șu s-a înzdrăvenit și a început să pescuiască din nou împreună cu cumnata lui.

Auzind vecinii că Sung U-Sou și-a vindecat cumnatul hrănindu-l cu pește în sos dulce și acrișor, au venit la fată

să-i învețe și pe ei cum să gătească acest pește căruia i-au zis : „Peștele cumnatei Sung".

Văzînd aceasta că oamenilor le place din ce în ce mai mult peștele astfel gătit, s-a sfătuit cu băiatul, au economisit niște bani și au deschis o prăvălie unde vindeau pește în sos dulce-acrișor. Negoțul mergea destul de bine, în curînd s-a dus vestea în tot Hangioul despre mîncarea de pește a cumetrei Sung de la Podul Retezat.

Într-o primăvară, un împărat din dinastia Sung se plimba cu barca-dragon pe lacul Si Hu, cînd la o adiere de vînt, dinspre Podul Retezat, a simțit o aromă de mîncare de pește cum nu mai mîncase niciodată. I-a întrebat pe curteni de unde vine mirosul, dar nici unul n-a știut să răspundă. Printre aceștia se afla însă și un demnitar din Hangiou, care a răspuns :

— Mărite împărate, mirosul vine de la cumătra Sung care vinde mîncare de pește cu sos dulce-acrișor, lîngă Podul Retezat.

La care împăratul a răspuns :

— Negreșit trebuie să cunosc pe această femeie care știe să facă o mîncare atît de aromată !

Și-a dat jos mantia împărătească, și-a pus haina de muritor de rînd și a plecat la Podul Retezat. Cînd a ajuns acolo Sung U-Sou îmbrăcată cu haine simple albastre, cum au toate femeile, își servea mușterii. Dar hainele simple nu-i ascundeau frumusețea.

Împăratul a scăpat o exclamație văzînd cît de frumoasă este și a zis :

— Mîncarea pregătită de tine miroase foarte frumos, dar nu mi-am închipuit că și stăpîna casei este foarte frumoasă.

Sung U-Sou s-a ruşinat şi n-a răspuns.

La început, împăratul nu se gîndea să-i spună cine este, dar văzînd cît de frumoasă este Sung U-Sou, nestăpînindu-se a zis :

— Fată frumoasă, fată frumoasă, locul tău nu este în această casă ! Vino cu mine la palat !

Sung U-Sou supărată, a răspuns :

— La palat stau numai oamenii bogaţi, eu sînt o biată pescăriţă, ce să fac eu acolo ? Şi apoi m-am hotărît să-mi trăiesc toată viaţa în coliba aceasta. Aici e locul meu.

Înfuriat, împăratul a zis :

— Fie ! Dar acum vei merge cu mine pe barca-dragon să gătești peștele acolo.

Sung U-Sou, supărată, a răspuns :

— N-am ce să caut eu pe barca împărătească ! Şi nici Înălţimea Ta la Podul Retezat !

Împăratul n-a mai avut încotro şi s-a întors pe barca-dragon.

Împăratul a plecat supărat, Sung U-Sou se aştepta la tot ce era mai rău. Şi-a strîns la repezeală lucrurile, l-a luat pe Siao Şu, s-au urcat într-o barcă şi au fugit. După puţin timp au venit şi oştenii împăratului, dar n-au mai găsit pe nimeni.

De atunci mîncarea de peşte cu sos dulce-acrişor a început să fie din ce în ce mai cunoscută şi căutată.

TRAIAU ODATĂ DOI FRAȚI : pe cel mare-l chema Tigrul cel Mare, pe cel mic — Tigrul cel Mic, și li se dusese vestea pentru vitejia lor.

Auzind de frumusețile orașului Hangiou, cei doi frați au plecat spre acest loc. În drumul lor, au ajuns la poalele unui munte de lîngă Hangiou unde au dat de o mică vale în care trăiau vreo cîteva familii. Tot acolo se mai afla și un mic templu. Ajungînd în fața templului, cei doi frați au văzut un călugăr și i-au zis :

— Părinte, sîntem în trecere pe la Hangiou, poți să ne găzduiești cîteva zile în templu ?

Călugărul i-a măsurat din cap pînă în picioare, apoi i-a poftit înăuntru, le-a dat să mănînce și le-a zis :

— Mîncarea la templu este destul de proastă, nu știu dacă veți fi mulțumiți.

După ce au mîncat, cei doi au început să laude frumusețile orașului Hangiou. Auzindu-i, călugărul a oftat :

— Hangiou-ul este un loc frumos, dar aici lipsește apa. Trebuie să cărăm apa cu cobilița tocmai de peste munte.

Cei doi au întrebat :

— Dar pe aici, prin apropiere, nu se află nici un izvor ?

— E departe izvorul. Din această cauză au plecat și toți călugării din templu. În tinerețea mea nu mă prea supăra acest lucru, dar azi nici pe mine nu mă prea ajută picioarele să merg după apă.

Cei doi s-au gîndit ce s-au gîndit și au zis într-un glas :

— Părinte, noi doi sîntem tineri și puternici. Dacă ai încredere în noi, oprește-ne ca novici la acest templu.

Bătrînul călugăr s-a uitat și la Tigrul cel Mare și la Tigrul cel Mic, și de ce se uita, de aceea i se lumina fața a zîmbet și apoi a încuviințat.

Așa au rămas cei doi frați la templu. Îl ajutau pe călugăr la toate treburile zilnice, dar prima grijă cînd se sculau dimineața era să aducă apă. Pentru ei era o nimica toată să care apa cu niște găleți uriașe, atît pentru templu cît și pentru cele cîteva familii care locuiau în apropiere.

Și așa au trecut cîțiva ani. Dar într-o toamnă, apa din izvor a secat. Cei doi frați s-au gîndit ce s-au gîndit, cînd și-au adus aminte că pe Muntele Hăng se afla un izvor cu apa cristalină, denumit Izvorul copilului, și au hotărît să plece acolo și să nu se întoarcă pînă ce nu vor aduce apele izvorului în sătucul din depresiune.

A doua zi dimineața, i-au spus călugărului hotărîrea lor. Acesta, cu lacrimi în ochi, i-a sfătuit :

— Fiilor, izvorul acesta se află la mii de li [1] și nu știu cîți ani și cîte luni vor trece pînă ne vom vedea din nou... Plecați, dar să nu uitați că eu voi fi aici și vă voi aștepta. Drum bun, fiilor !

Astfel s-au despărțit cei trei.

Cei doi frați au plecat spre miazăzi și în drumul lor au trecut nu știu peste cîți munți și cîte ape. Veșmintele li se făcuseră ferfeniță, încălțările nu se mai țineau pe picioare, dar ei nu s-au oprit din drum. Și cu cît mergeau cu atît

[1] Unități de măsurare a lungimii.

noaptea era mai scurtă şi ziua mai lungă. Vara era pe sfîrşite, cînd au ajuns la poalele Muntelui Hăng şi ei erau morţi de oboseală, de foame şi de sete. Tîrşîindu-şi picioarele, au ajuns cu greu la izvor, unde au şi căzut leşinaţi de foame şi oboseală.

Ca prin vis li s-a părut că a început o furtună cu tunete şi fulgere, apoi furtuna s-a potolit, a ieşit soarele şi au început să cînte păsărelele... şi s-au trezit. În faţa lor stătea un băiat cu părul lung, care ţinea în mîna dreaptă o crenguţă de salcie, şi le zîmbea. Cei doi fraţi s-au întrebat în sinea lor : „Oare el să fie cel care păzeşte apa din Izvorul Copilului" ? Băiatul a lovit cu creanga de salcie în apă stropindu-i pe cei doi fraţi, care pe loc şi-au simţit puterile înzecite. Au sărit în sus şi au alergat în faţa copilului, rugîndu-l :

— Copile, rogu-te, lasă-ne să ducem apele izvorului la templu !

Copilul a sărit pe o stîncă şi învîrtind crenguţa în mînă a zis :

— Eu vă las, încercaţi, dar veţi vedea că nu se poate ! Bunicul meu mi-a zis că numai cei mai puternici şi cei mai cinstiţi oameni din lume vor putea să mute apele izvorului.

La care Tigrul cel Mare a zis :

— Noi, care am înfruntat moartea şi am ajuns aici trecînd peste mii de li, nu sîntem oare cei mai puternici şi cei mai cinstiţi oameni din lume ?

Copilul s-a gîndit ce s-a gîndit, apoi a zis :

— Bine, atunci vă voi preface în doi tigri care să fie în stare să schimbe cursul izvorului.

N-a terminat bine de spus, că a lovit cu crenguța de salcie în apă, stropindu-i pe cei doi, care, într-o clipă, s-au prefăcut în doi tigri fioroși ce s-au așezat de o parte și de alta a Izvorului Copilului. Copilul a sărit în spatele Tigrului cel Mare care a început să alerge ca vîntul spre miază-noapte.

În acest timp, la templu, călugărul adormise. În vis i s-au arătat doi tigri care parcă căutau ceva. Călugărului i s-a părut ciudat și s-a dus să vadă despre ce este vorba, dar tigrii s-au făcut nevăzuți. Pe locul unde fuseseră tigrii a rămas un izvor cu apă limpede. De bucurie călugărul a izbucnit în rîs și s-a trezit.

Dimineața, a povestit oamenilor din sat visul lui, dar mare i-a fost mirarea cînd a auzit că toți sătenii visaseră același vis. Din vorbă în vorbă au ajuns la concluzia că la toți le era foarte dor de cei doi frați, de aceea au visat la fel. Dar cum au pronunțat cuvintele „Foarte dor" au văzut cum intră alergînd în templu un copil cu totul și cu totul necunoscut, care ținea în mînă o rămurică de salcie, care a început să strige : „Tigrul cel Mare și Tigrul cel Mic au sosit !" L-a apucat de mînă pe bătrînul călugăr și au plecat împreună.

Copilul l-a dus pe călugăr în grădina de bambus, unde s-a făcut nevăzut. Cînd s-a uitat călugărul, a văzut doi tigri care rîgeau. Vocea lor i s-a părut cunoscută și atunci

a bănuit că cei doi fraţi au fost prefăcuţi în tigri. Plin de curaj s-a apropiat de ei şi a strigat :

— Tigrule cel Mare, Tigrule cel Mic !

Cei doi tigri s-au apropiat încetişor de el şi au început să se gudure. Călugărul i-a bătut cu dragoste pe spate şi le-a zis :

— Învăţăceii mei, mi-a slăbit vederea de cînd mă tot uit să vă întoarceţi şi iacă-tă că azi vă pot vedea din nou. Dar de ce aţi fost prefăcuţi în tigri ? Ridicaţi-vă, novicii mei !

N-a apucat să termine de vorbit, că cei doi tigri s-au ridicat. În acest timp, toţi sătenii care se ascunseseră pe unde apucaseră au prins curaj şi s-au apropiat. Cei doi tigri au început să scurme pămîntul şi cît ai fuma o ţigară, au săpat un puţ mare. Apoi s-au oprit din scurmat, i-au dat ocol călugărului, s-au uitat la săteni, cînd s-a auzit un vuiet şi a început un vînt puternic, care îndoia ramurile copacilor. Şi cînd vîntul s-a potolit, tigrii s-au făcut nevăzuţi. Puţul săpat de ei se umpluse pe jumătate cu apă. În fundul lui era un izvor şi, după puţin timp, puţul s-a umplut cu apă. Sătenii nu mai puteau de bucurie. Au gustat din apă şi li s-a părut dulce ca mierea. Au început cu toţii să care apă, dar oricît ar fi cărat, apa nu scădea. Cu timpul izvorul a fost zidit de jur împrejur, iar oamenii i-au zis Izvorul Tigrilor, în amintirea celor doi fraţi.

Nu după mult timp în apropierea izvorului a fost construit un templu purtînd acelaşi nume.

Judecata evantaielor

SU TUNGPO [1] FUSESE numit guvernator la Hangiou. Vestea se răspîndise în tot orașul, iar oamenii se îmbulzeau în fiecare zi, în fața prefecturii, să-l vadă pe noul guvernator. Dar degeaba așteptau oamenii că Su Tungpo nu se arăta.

Într-una din zile doi oameni băteau de zor în poarta prefecturii, strigînd în gura mare să li se deschidă poarta, că ei au de făcut plîngeri. Străjerii le-au răspuns că noul guvernator nu s-a prezentat la post și să mai aștepte. Dar cei doi țineau cu tot dinadinsul să pătrundă înăuntru. În acest timp, s-a văzut venind un măgăruș care ducea în spate un bărbat ce striga :

— Faceți loc ! Faceți loc ! Am întîrziat ! Am întîrziat !

Pînă să-l oprească străjerii, om și măgar au pătruns în prefectură. Omul și-a legat măgarul, a intrat liniștit în marea sală a prefecturii și s-a așezat pe tronul cu emblema tigrului. Văzîndu-l, slujbașii au rămas înlemniți. Unii credeau că-i nebun. Cel mai mare în grad l-a zis :

— Bagă de seamă, omule, să nu-ți pierzi capul ! Nu știi că nu ai dreptul să te așezi pe acest tron ?

Omul a izbucnit în rîs și a zis :

— Chiar așa ?

— Chiar așa. Nu știi că n-au dreptul să se așeze pe acest tron decît purtătorii sigiliului de aur ?

[1] Su Tunpo — mare poet din vechea dinastie Han.

— Dar am și eu un asemenea lucru, a zis omul și a scos dintr-un săculeț un sigiliu cu totul și cu totul de aur, pe care l-a așezat pe masă. Văzînd acestea, slujbașul s-a speriat și l-a apucat tremuratul. Și-a dat seama că acesta e noul guvernator Su Tungpo.

Su Tungpo nu mai avusese timp să trimeată slujbașii să-i anunțe sosirea. Cum a intrat în prefectură, s-a așezat pe tron și a dat poruncă străjerilor să-i aducă pe cei doi. Apoi i-a întrebat :

— Care este numele vostru și ce plîngeri aveți de făcut ?

Unul a răspuns:

— Mă numesc Li Siaoi.

Iar celălalt :

— Mă numesc Hun Amao.

Atunci Su Tunpo l-a întrebat pe Li Siaoi :

— Li Siaoi, ce plîngere ai de făcut împotriva lui Hun Amao ?

La care Li Siaoi a răspuns :

— Eu am strîns 10 liang [1] de argint din munca mea și acum două luni i-am împrumutat lui Hun Amao, să-i folosească în negoț. Deoarece sîntem buni vecini n-am avut pretenția să-mi plătească dobîndă, dar i-am pus condiția să mi-i dea înapoi atunci cînd îi voi cere. Acum trebuie să mă însor [2] și i-am cerut banii înapoi, dar el nu numai că nu mi i-a dat, dar m-a luat și la bătaie.

Su Tunpo l-a întrebat și pe Hun Amao :

[1] Liang — 50 grame.

[2] Înainte de Eliberare, nevestele se cumpărau.

— De ce l-ai bătut şi nu i-ai înapoiat banii ?

Hun Amao a făcut o plecăciune adîncă şi a zis :

— Slăvite stăpîne, eu sînt un mic negustor. Am împrumutat 10 liang de argint de la el şi pe banii aceştia am cumpărat în vară evantaie. Dar cine s-a gîndit că anul acesta o să plouă aşa de mult ? Şi vremea fiind rece, nimeni n-a avut nevoie de evantaie. N-am avut de unde să-i dau banii, el m-a înjurat, iar eu m-am înfuriat şi l-am bătut. Dar nu l-am bătut prea vîrtos.

Su Tungpo s-a încruntat şi a hotărît :

— Li Siaoi trebuie să-şi aducă nevasta, Hun Amao trebuie să-i dai banii înapoi.

Cînd a auzit, Hun Amao a început să se vaiete :

— Stăpîne, stăpîne, iartă-mă, dar n-am de unde să-i dau banii înapoi.

Su Tungpo a zîmbit şi a spus :

— Nu mai fiţi îngrijoraţi. Hun Amao du-te acasă şi adu douăzeci de evantaie aşa cum sînt.

Hun Amao s-a bucurat foarte mult, a fugit acasă îndată, a luat douăzeci de eventaie şi le-a dat lui Su Tungpo. Acesta a desfăcut evantaiele unul cîte unul şi le-a aşezat pe masă. După ce a pictat pe ele ramuri de brad, bambus, merişor, a luat zece dintre ele, le-a dat lui Li Siaoi şi i-a spus :

— Cei 10 liang de argint pentru a-ţi aduce nevastă sînt în aceste evantaie. Ia-le şi du-te să le vinzi, dar să strigi aşa : „Evantaie pictate de Su Tungpo !"

Apoi, a mai luat şi celelalte zece evantaie şi a spus :

— Du-te şi tu să le vinzi, Hun Amao, şi cu capitalul obţinut poţi să faci negoţ în continuare !

Nemaiputînd de bucurie cei doi au ieşit pe stradă şi nici n-au apucat să deschidă gura că cele douăzeci de evantaie au şi fost vîndute.

Despre această întîmplare s-a dus vestea şi chiar şi pînă astăzi mai sînt mulţi care o povestesc.

Friptura lui Su Tungpo

ÎNTR-UN AN, pe vremea cînd Su Tungpo era guvernator la Hangiou, acesta a dat ordin ca lacul Sihu să fie curăţat şi limpezit spre marea bucurie a celor care locuiau aici. De atunci localnicii nu au mai avut a se teme nici de secetă, nici de revărsări. În semn de mulţumire, de Anul Nou, locuitorii de aici i-au dăruit acestuia carne de porc şi băutură.

Su Tungpo a oprit carnea, a dat poruncă să fie tăiată în bucăţi egale şi să fie prăjită, apoi a dus-o familiilor celor care munciseră la curăţirea lacului.

Ce veselie pe aceştia : bătrînii rîdeau, copii săreau şi toţi îl slăveau pe Su Tungpo. Iar la friptura primită i-au zis „Friptura lui Su Tungpo".

Auzind bucătarii de la cel mai mare han din Hangiou despre „Friptura lui Su Tungpo" au luat şi ei carne de porc, au tăiat-o în bucăţi, au pregătit-o în acelaşi fel,

și au început să ademenească clienții cu ea. Ba mai mult, în fața hanului au agățat o plăcuță pe care scria : „Friptura lui Su Tungpo".

Hangiului a început să-i meargă din ce în ce mai bine. De dimineață pînă seara cîrciuma era plină de clienți. Și nici măcar zece porci pe zi nu ajungeau. De la acesta au învățat alți și alți hangii, așa că acum toți din Hangiou, mari și mici, pregăteau „Friptura lui Su Tungpo". După ce s-au sfătuit între ei, au hotărît ca acest fel de mîncare să fie capul listei de bucate din fiecare han sau prăvălie.

Su Tungpo era pizmuit de mulți la curtea împăratului și ducîndu-i-se vestea despre binele făcut, a început să fie și mai pizmuit.

Împăratul a poruncit unui cenzor să meargă la Hangiou și să cerceteze. În prima zi cînd a ajuns aici, cenzorul s-a dus la un han să mănînce. S-a uitat pe lista de bucate și, bineînțeles, în capul listei se afla „Friptura lui Su Tungpo". Și-a încruntat sprîncenele, a bătut cu pumnul în masă și a zis :

— Să-mi aduceți „Friptura lui Su Tungpo".

A mîncat și i s-a părut gustoasă, apoi l-a descusut pe hangiu și a aflat că acest fel de mîncare este în capul listei de bucate la toate prăvăliile din Hangiou. Atunci a strîns toate listele de bucate din oraș și a plecat cu ele la Pekin.

Cum a ajuns în capitală, s-a înfățișat la împărat și i-a zis :

— Slăvite împărat, l-ai trimis pe Su Tungpo guvernator la Hangiou și el își face de cap, obligă toți locuitorii din oraș să folosească rețeta lui pentru pregătirea fripturii. Pounceşte, stăpîne, să fie scos din funcție !

Împăratul, fără a mai cerceta adevărul, a dat ordin să fie scos din funcția de guvernator și să fie surghiunit în sudul țării.

Dar locuitorii Hangiou-lui nu l-au uitat niciodată și „Friptura lui Su Tungpo" se mai află și astăzi pe listele de bucate ale restaurantelor din acest oraș.

Podul pisicii

TRĂIA PE O STRĂDUȚĂ în Hangiou, lîngă un pod, un bătrîn cizmar. Acesta, fiind singur, crescuse o pisică care n-avea nici un fir de păr pe ea. Era așa de urîtă, că-ți era teamă să te uiți la ea. Și era leneșă cum nu s-a mai văzut : nu prindea șoareci și îi era lene chiar și să miaune. De dimineața pînă seara dormea încolăcită la picioarele bătrînului cizmar. Vecinii îi tot ziceau :

— Ce folos poate să-ți aducă această pisică leneșă și leproasă ! Mai bine ai alunga-o !

Bătrînul cizmar dădea din cap și zicea !

— N-am pe nimeni, ea este singurul suflet din casa mea. Ne ținem și noi tovărășie unul altuia.

Într-o zi, un negustor trecînd pe acolo și-a rupt un toc de la pantof. S-a dus cu pantoful la cizmar, să-l repare, și a văzut pisica cea leneșă, tolănită la picioarele acestuia. După ce s-a uitat bine la ea, a întrebat :

— Meştere, a ta e pisica ?

Meşterul a dat din cap, în semn de încuviinţare.

Apoi, negustorul a zis :

— Îţi dau 300 liang[1] de argint, vinde-mi pisica !

Cizmarul a întrebat :

— Dar ce să faci tu cu o asemenea pisică ?

Negustorul a răspuns :

— Asta nu te priveşte pe tine, dă-mi pisica şi-ţi dau arginţii !

Cizmarul s-a gîndit ce s-a gîndit apoi a zis :

— Cine a mai văzut să dai pe o pisică 300 liang de argint ? N-o vînd şi gata !

Vecinii care se strînseseră au căşunat pe cizmar :

— Meştere, tu n-ai fost în stare să strîngi 300 de liang de argint în toată viaţa. Nu-ţi ajunge cîtă sărăcie ai îndurat pînă acum ? Dă-i pisica şi ia arginţii şi o să scapi şi tu de sărăcie !

— Toată viaţa mea am îndurat multe lipsuri. Dacă am avut un castron de orez să mănînc, am mîncat, dacă nu, nu. N-o să mă îmbogăţesc acum, la bătrîneţe, de pe urma unei pisici.

Oamenii au început să-şi dea cu părerea cum că cizmarul a înnebunit. În acest timp, s-a nimerit să fie acolo fiul moşierului care s-a minunat şi el de ce a auzit. Fără a sta pe gînduri s-a dus la negustor, i-a strîns mîna şi i-a zis :

— Eu pot să te ajut să capeţi pisica dacă-mi spui şi mie ce ai de gînd să faci cu ea.

[1] 1 liang — 50 gr.

Cînd au dat cu ochii de fiul moşierului, oamenii s-au împrăştiat care încotro. Negustorul şi-a zis că acesta fiind un om de vază negreşit îl va ajuta să-l lămurească pe cizmar să-i dea pisica, şi a zis :

— Uită-te bine la pisică ! Nu vezi cum străluceşte în soare ? Asta e o pisică de aur. Oare n-ai auzit că pe acoperişul Pagodei Liu Hă sînt doisprezece şoareci de jad, care sînt o adevărată comoară, şi numai pisica de aur poate să-i prindă, la miezul nopţii cînd ies să se joace. Dar uite că nu-mi ajunge argintul. Mă duc să iau ce mai am şi la miezul nopţii mă întorc. Şi a plecat în grabă.

După plecarea lui, fiul moşierului i-a zis cizmarului :

— Meştere, împrumută-mi pisica să prind şoarecii de jad şi după aceea ţi-o dau înapoi.

— Şoriceii de jad de pe pagodă sînt comoara tuturor, lasă-i acolo unde sînt. Nu-ţi dau pisica !

Furios, fiul moşierului l-a lovit pe cizmar, trîntindu-l pe jos, a luat pisica şi a plecat.

Cînd s-a înserat, a plecat la pagodă, unde a aşteptat pînă la miezul nopţii, cînd cei doisprezece şoricei de jad au ieşit pe acoperiş şi au început să se joace. Atunci a scos pisica din sîn şi i-a dat drumul. Şi, curios, pisica care dormita tot timpul, odată şi-a ciulit urechile, şi-a ridicat coada, ochii au început să-i clipească, parcă ar fi fost un tigrişor. După ce a mieunat o dată, din două sărituri a fost pe acoperiş.

Cînd au văzut pisica de aur, şoarecii de jad s-au speriat aşa de tare, că au căzut cîte unul, cîte unul, de pe acoperiş şi s-au făcut praf şi pulbere. Nevăzînd nici un şoricel,

fiul moșierului și-a închipuit că aceștia au fugit și a dat năvală spre pagodă, dar alunecînd, s-a dus de-a rostogolul pînă în Fluviul Cien Tang-țiang.

În acest timp, negustorul ajunsese acasă, de unde a luat arginții, s-a dus la tîrg, a cumpărat o plasă și un caier de mătase și apoi s-a întors la cizmar. Dar aici l-a găsit pe acesta în nesimțire trîntit pe jos, și nici urmă de pisică. Atunci a înțeles totul și a dat fuga la pagodă.

Negustorul îi spusese că pisica poate prinde șoarecii, dar nu-i spusese în ce fel. Trebuia să întindă mai întîi plasa și în ea să așeze mătasea și apoi să dea drumul pisicii. Astfel șoarecii de jad nu ar fi avut cum să cadă și să se sfărîme.

Cînd a ajuns negustorul la pagodă, șoriceii de jad se făcuseră praf, iar fiul moșierului se înecase în Cien Tang-țiang. Oftînd, negustorul și-a luat plasa și a plecat.

De atunci, nimeni n-a mai văzut nici un șoricel pe Pagoda Liu Hă.

Și tot de atunci podul de lîngă cizmărie se cheamă „Podul Pisicii".

Povestea cîinelui credincios

TRĂIAU ODATĂ DOI FRAȚI care se deosebeau atît de mult unul de altul, încît nici n-ai fi zis că se trag amîndoi din aceiași părinți. Stăteau împreună în casa bătrînească, unde cel mare își adusese și nevasta, dar nu semănau unul cu altul cum nu seamănă un om de-aici cu unul de la capătul pămîntului. Cel mare, lacom și apucător, nu se gîndea decît la el, iar nevastă-sa i se potrivea întru totul, ba era chiar și mai cîinoasă la suflet. Cel mic, în schimb, era bunătatea întruchipată. Nu se îngrijea de sine cîtuși de puțin și nu-i păsa că roadele muncii sale numai frate-său și cumnată-sa le culegeau.

Într-o zi, fratele mai mare îl văzu pe celălalt pe-o uliță a satului, stînd de vorbă cu o fată. În mintea fratelui mai mare încolți teama că cel mic se va însura. Se duse întins acasă și se sfătui cu nevastă-sa.

— Dacă fratele ăsta al meu se însoară și își găsește o nevastă ageră la minte, zise el, cu siguranță că nu va mai munci pentru noi. L-am văzut chiar adineaori vorbind cu o fată. Cine știe ce gînduri are. N-ar fi mai bine să îm-

părțim de pe acum averea moștenită de la părinți ? Să-i dăm și lui te miri ce și să-l despărțim cu gospodăria.

— Ba, eu de mult mă gîndeam să-ți spun asta, răspunse nevasta, dar m-am tot codit, căci mi-a fost oarecum. Că, deh, e frate-tău și mi-am zis că poate nu-i bine să mă amestec. Dar eu, drept să-ți spun, nu-l mai pot răbda, cînd îl văd cum mănîncă din munculița noastră fără să facă nici o trebușoară pe lîngă casă, mai zise ea, deși știa foarte bine că cumnatul e băiat vrednic și nu stă degeaba cîtu-i ziulica de mare.

La scurtă vreme de la aceste vorbe, fratele mai mare îi zise celuilalt :

— Cred c-a venit vremea să ne despărțim cu gospodăriile. Mai bine să știe fiecare ce-i al său.

— Cum crezi tu, frate, răspunse cel mic. Tu ești capul familiei și, cum vei hotărî tu, așa vom face. Dar eu gîndeam că-i mai bine să stăm împreună. Tu, vezi bine, trebuie să lucrezi mai mult pentru boier, iar eu pot rămîne să văd de gospodărie, să lucrez pămîntul, după cum și fac.

— Lasă, lasă că mă descurc eu și singur, i-o reteză fratele mai mare. Împărțim totul, și bucatele, și acoperișul și pămîntul.

Acuma, să vedeți cum a făcut împărțeala capul familiei.

El și-a luat casa cea mare, casă bună, din cărămidă, cu acoperiș de țiglă. A mai luat tot pămîntul cel roditor de la poalele muntelui, vreo treizeci de mu, [1] precum și bivolul cel voinic.

[1] Mu: Unitate de măsură pentru suprafețe, egală cu a 15-a parte dintr-un hectar.

Mezinul se alese cu hambarul cel de chirpici, acoperit cu paie, din fundul curții. Mai primi vreo zece mu de pămînt, dar neroditor, pe-o coastă, precum și cîinele cel bătrîn.

Veni primăvara și oamenii începură să iasă pe ogoare. Dar mezinul n-avea animal de muncă și se tot gîndea în fel și chip ce să facă. Pînă la urmă se hotărî să înhame cîinele.

— Tu ești singurul meu sprijin, îi zise el cîinelui. Roagă-te, scoate-mă din încurcătură, căci altfel vom muri de foame la anul.

Înhămă cîinele la plug și se apucă de arat. Și nu ara deloc mai rău sau mai încet decît cu un bivol.

Pe la amiază, omul și cîinele se odihneau la capătul ogorului, cînd trecu pe acolo un porcar cu o turmă de porci. Erau vreo treizeci de rîmători, scroafe, vieri și purcei.

— Dar ce faci, omule, cu cîinele înhămat la plug ? întrebă porcarul după ce dădu binețe.

— Ce să fac ? Nu vezi ? Îmi ar și eu ogorul. Dacă n-am bivol, am pus cîinele să are, că și el mănîncă din bucatele pămîntului.

— Ce prostie ! exclamă celălalt. Doar n-ai vrea să zici că locul ăsta, cît l-ai arat, l-ai arat cu cîinele ? ! Cine a mai pomenit una ca asta ? !

— Ba, chiar așa, răspunse plugarul. Vezi bine că n-am alt animal.

— Pe mine nu mă prostești cu una, cu două. Eu am umblat cu turma de porci prin tot ținutul, dar cîine pus la plug n-am mai văzut. Mă prind că toată povestea asta nu-i

decît o minciună gogonată şi pun zălog toată turma mea de grăsuni.

— Vezi să nu rămîi fără turmă, rîse celălalt.

— Ba chiar fac prinsoare şi-ţi las ţie toţi porcii, dacă văd cu ochii mei cum trage numai trei brazde, hotărî porcarul. Iar dacă nu, atunci îmi dai tu mie cîinele, să m-ajute la adunatul godacilor. Te prinzi ?

— Mă prind, răspunse plugarul, sculîndu-se.

Apoi îndemnă cîinele, atingîndu-l uşor cu biciul pe spinare, şi îndată trase trei brazde de jur-împrejurul ogorului, fără să se oprească.

Porcarul îşi ţinu vorba. Plecă, minunîndu-se, şi-i lăsă turma. Tînărul nu ştia ce să facă de bucurie. În viaţa lui nu văzuse atîţia porci. Găsi, nu departe de ogor, un loc mocirlos, şi-şi duse turma acolo. Porcii începură să se scalde, după cum li-i obiceiul, iar ţăranul nostru se întoarse şi-şi văzu de treabă mai departe. Trase cîteva brazde, apoi opri din nou la capătul ogorului, să mai răsufle şi el şi cîinele.

Tocmai atunci trecu pe-acolo un negustor de postavuri. Se uită cu mirare, lăsă cobiliţa de pe umeri şi zise :

— De mai bine de cincisprezece ani colind ţara în lung şi în lat, cu negoţul meu, dar cîine înhămat la plug n-am văzut. Doar n-ai vrea să zici că ari ogorul cu cîinele ? !

— Păi, ce să mai zic eu, că vezi şi dumneata singur, răspunse omul.

— Eu văd, dar nu cred că-i lucru curat. Poate ţi-ai trimis bivolul la adăpat şi ai înhămat cîinele ăsta bătrîn numai aşa, în glumă. Mă prind pe toate postavurile mele că nu poţi ara cu el nici trei brazde, d-apoi un ogor întreg.

Atunci tînărul se sculă, îndemnă iar cîinele, trase trei brazde numaidecît şi cîştigă prînsoarea. Negustorul plecă lăsîndu-şi marfa cu cobiliţă cu tot.

— Înseamnă că degeaba am trăit pe lume, zise el cu ciudă, că nimic n-am învăţat.

Cînd soarele ajunse la scăpătat, plugarul nostru îşi luă toate şi porni spre casă. Cîinele mergea înainte, apoi porcii, şi la urmă, mezinul, cu cobiliţa în spinare. Cumnată-sa, care trebăluia prin bătătură, îl văzu de departe şi sufletul i se făcu negru de ciudă. Ea şi bărbatul ei îşi făcuseră planul să pună mîna şi pe pămîntul mezinului, crezînd că acesta nu-l va putea lucra. Iar pe urmă, rămînînd fără nici o avere, gîndiseră să-l facă argatul lor, să le muncească pentru un blid de orez.

— Ia du-te şi vezi ce-i cu nepricopsitul de frate-tău ! Nu cumva o fi jefuit pe cineva ? îi zise ea bărbatului.

Cel mare îl întîmpină pe frate-său şi în timp ce băgau porcii în curte, mezinul îi spuse toată povestea de-a fir-a păr.

— Ai mai auzit una ca asta ? o întrebă fratele cel mare pe nevastă-sa. Mai bine luam eu cîinele şi-i dădeam lui bivolul.

— Du-te repede şi fă schimb. Dacă nu se învoieşte, spune-i să lase cîinele la noi, mîine, să se odihnească. Iar eu am să-l hrănesc şi am să-i dau apă. Să se ducă el să are cu bivolul. Pe urmă, nu-i mai dăm înapoi javra, şi gata.

Mezinul se învoi, bucurîndu-se pentru cîine, că va avea o zi de odihnă şi va fi bine hrănit. Se învoi să plece a doua zi la cîmp cu bivolul.

În urma lui însă, fratele mai mare plecă și el numai-decît spre lotul său, nerăbdător să vadă cum trage cîinele la plug și să cîștige și el rămășagurile cu trecătorii.

Ajunse, și tocmai se pregătea să intre cu plugul în brazdă, cînd se apropie un porcar cu o turmă de porci, zicîndu-i :

— Un prieten de-al meu mi-a povestit că a văzut cîine trăgînd la plug, și că și-a pierdut porcii în rămășag. Eu zic mai degrabă că prietenul acesta al meu s-a scrîntit la minte. Dar pentru că el s-a jurât și s-a afurisit, am venit să văd cu ochii mei.

Plugarul cu cîinele trăgea cu coada ochiului la turmă, număra porcii și socotea ce avere ar scoate dacă i-ar vinde.

— Poate vrei și dumneata să faci prinsoare ?

— Întocmai, răspunse porcarul.

Lacomul, atîta aștepta. Îndemnă cîinele, dar acesta nici nu se mișcă. Îl lovi mai tare, tot degeaba. Începu să-l bată din răsputeri. Cîinele scheuna, se întorcea și încerca să-l muște, dar de urnit plugul, nici pomeneală.

Porcarul rîdea în hohote.

— Apoi, bine-am zis eu că prietenul meu, săracul, s-a scrîntit la minte, zise el. Și nici dumneata, omule, nu ești mai sănătos, dacă omori în bătaie bietul animal, voind să-mi arăți mie ce nu se poate arăta.

Pe urmă, își mînă turma mai departe, lăsîndu-l pe celălalt cu buza umflată, spumegînd de furie.

Spre amiază, veni un negustor, ducînd pe umăr o cobiliță gata-gata să se rupă de greutatea postavurilor și a mătăsurilor.

— Uite, îi zise el țăranului ce stătea la marginea drumului, cu cîinele înhămat la plug. Un cunoscut de-al meu, tot negustor, mi-a povestit așa și-așa. Eu n-am crezut și am venit să văd cu ochii mei.

„Poate măcar acum să am noroc, dacă la porci n-am avut", gîndi lacomul. Începu să lovească din răsputeri în bietul cîine, dar fără nici un rezultat. Pînă la urmă îl lovi cu ciomagul în cap atît de tare, încît cîinele scoase un schelălăit scurt și căzu nemișcat.

— Ce păcat de bietul animal, să nimerească un stăpîn atît de nebun, zise negustorul ridicîndu-și cobilița și plecînd în treaba lui.

Mezinul se întoarse seara acasă și întrebă unde e cîinele. Aflînd cele întîmplate, îl cuprinse o mare jale. Luă sapa, făcu o groapă și îl îngropă, bocindu-l ca pe un frate.

După trei zile, pe mormîntul cîinelui răsări un arbore. Dar nu era un arbore obișnuit. Creștea într-o zi ca într-un an, așa că în puțin timp ajunse înalt și viguros.

Fratele mai mic nu uitase binele făcut de cîine și nici moartea lui jalnică. Venea deseori să se odihnească la umbra copacului, plîngea și-și jelea cîinele credincios. Odată, atingînd o creangă fără să vrea, din copac se desprinseră cîteva frunze, plutiră încet pînă la pămînt, iar cînd atinseră pămîntul se transformară în mici bucățele de aur. Tînărul le adună în căușul palmei și nu-i venea să-și creadă ochilor. Cîinele său credincios îl ajuta și după ce trecuse dincolo de viață.

— De unde ai furat aurul ? răcni fratele cel mare furios, apărut ca din pămînt în preajmă.

Mezinul, neştiind şi neputînd să mintă, îi spuse. Lacomul se duse sub copac. Îşi acoperi faţa cu mîinile şi se prefăcu a boci şi el după cîinele pe care singur îl omorîse. Dar bocetul îi era fals; nici o lacrimă nu-i uda obrazul. Iar cînd apucă tulpina cu amîndouă mîinile şi scutură din răsputeri, gîndind să desfrunzească tot copacul, îi căzu în cap o ploaie de pietre, făcîndu-i nişte cucuie de toată frumuseţea. Turbat de mînie, înşfăcă toporul şi tăie copacul. Cînd veni mezinul, văzu frumuseţe de copac doborît la pămînt. Ce jale pe bietul tînăr ! Trase copacul în faţa casei lui, adică în faţa hambarului în care locuia. Iar a doua zi se apucă şi tăie cîteva crengi, le curăţă şi le ciopli bine, meşterind din ele un coş, ca un mic coteţ de păsări. Agăţă coşul de un copac, în preajma uşii, cîntînd aşa :

Voi, păsări ce brăzdaţi văzdăhul
Şi zburaţi în înaltul cerului,
Voi, cocori, şi gîşte, şi raţe,
Veniţi şi lăsaţi-vă ouăle...

În ziua următoare, spre seară, cînd se întoarse de la muncă, ostenit şi flămînd, găsi coşul agăţat în pom plin cu ouă. Şi aşa şi în toate zilele următoare : nu era pasăre care să treacă în zbor pe deasupra satului şi să nu poposească acolo, să-şi lase oul.

— De unde are frate-tău ăsta atîtea ouă, de mănîncă mereu ? îşi întrebă cumnata cea rea bărbatul. Nu cumva o fi născocit iar cine ştie ce blestemăţie ?

Lacomul iscodi şi află toată povestea. Îi ceru celui mic să-i dea şi lui coşul, măcar pentru o zi. Bineînţeles, se gîndea să nu i-l mai înapoieze vreodată.

Iar în ziua următoare, agăță coșul în pom, în fața casei. Și nu se mai duse la muncă. Stătu toată ziua la pîndă. Și nu mai putea de bucurie, văzînd cîte păsări coboară din văzduh, poposesc în coș, apoi își iau zborul din nou.

Iar seara, după asfințit, se duse și dezlegă cu grijă coșul, săltîndu-se în vîrful picioarelor, ca nu cumva să verse ouăle și să le spargă. Dar coșul se răsturnă și lacomului îi căzu în obraz numai găinați. De ouă, nici pomeneală.

Lacomul credea că-și pierde mințile de ciudă. Trînti coșul de pămînt, îl călcă în picioare, pînă-l făcu numai țăndări.

Mezinul o văzu și pe asta, adună resturile coșului și le duse la el, punîndu-le lîngă sobă. Și de cîte ori se uita la aschiile acelea de lemn, de atîtea ori îl apuca dorul de cîinele lui cel credincios și de atîtea ori îl jelea.

Dar făcînd el ceva de-ale gurii, băgă de seamă că mîncarea i-a ieșit neobișnuit de gustoasă și aromată, de parcă cine știe ce-ar fi pus în oală, cînd el știa bine că nu pusese decît o mînă de orez și apă. Apoi mai băgă de seamă că mîncarea din oală nu se împuținа deloc. Oricît lua și mînca, în oală creștea la loc. Își dădu seama că această minunăție tot de la cîinele cel credincios se trage.

Într-o zi, fratele cel mare, trimis de nevastă să iscodească ce arome atît de îmbietoare vin dinspre hambarul unde locuia mezinul, află și de minunea asta.

Luă cu el rămășițele coliviei și le duse acasă.

Nu-i spuse nici o vorbă nevestei. Puse snopul acela de crenguțe în preajma plitei și se apucă de făcut mîncare. Femeia murea de curiozitate, întrebîndu-se ce l-o fi apucat

pe bărbatu-său de se amestecă în treburile bucătăriei. Iar lacomul nu mai putea nici el de nerăbdare şi îi lăsa gura apă, gîndindu-se ce bucate gustoase o să mănînce.

În sfîrşit, cînd crezu el că s-a fiert îndeajuns, vru să ia capacul şi să guste. Dar atunci, ce credeţi ? Oala, Poc ! sări în bucăţi, împroşcîndu-l cu fiertură şi cu cioburi, încît obrazul şi pieptul şi mîinile lacomului se acoperiră numai de răni.

Poate aşa să se fi lecuit de lăcomie.

Bogatul cel lacom

TRĂIA DEMULT, ÎNTR-UN SAT din nordul Coreei, un om care avea doi feciori. Aceştia se deosebeau atît de mult unul de altul, încît nici n-ai fi zis că sînt fraţi. Cel mare era zgîrcit, stăpînit de patima înavuţirii şi apuca totul cu japca. Cel mai mic, în schimb, muncea mai mult de dragul muncii. Îndrăgea cîntecele, poezia şi jocul, iar averea nu-l interesa cîtuşi de puţin.

Tatăl lor muri pe neaşteptate, cam înainte de vreme, lăsîndu-şi treburile neorînduite.

Feciorul mai mare apucă frînele gospodăriei şi începu să facă totul după cum îl tăia capul. Nici gînd n-avea să-i

dea mezinului partea ce i se cuvenea din avere. Dar nici acesta nu cerea nimic.

Curînd însă, hapsînul își găsi o femeie la fel de zgîrcită ca și el și se căsători.

Mezinul începu să trăiască zile negre. Cumnata i se uita în blid și-i drămuia orezul ce-l mînca la fiecare masă, ca și cum i-ar fi dat de pomană. Simțindu-se tot mai străin și mai de prisos în casa care ar fi trebuit să fie pe jumătate a lui, fratele mai mic se gîndea să-i lase în plata domnului și să plece în lume. Își dădea seama că nu are altceva mai bun de făcut, dar nu-i venea deloc ușor să se despartă de casa în care se născuse și în care copilărise. Dar iată că într-o zi cumnată-sa îi strigă în obraz că nu leagă nici două paie în gospodărie și că ar fi mai bine să-și caute rostul aiurea.

Stîrnit de răutatea ei, băiatul îndrăzni s-o înfrunte :

— Am partea mea din averea lăsată de tata și rostul meu e aici. Dacă vreți să plec, să-mi dați ce-i al meu.

Seara, femeia se plînse bărbatului ei, zicîndu-i :

— Noi muncim de ne spetim să adunăm ban lîngă ban, iar sărăntocul de frate-tău trăiește pe spinarea noastră ca cioara pe spinarea bivolului. Iar pe deasupra mai e și neobrăzat. Știi ce mi-a spus azi ? Cică toată averea ar fi de fapt a lui și dacă vrea ne gonește pe amîndoi.

Fratele mai mare atîta aștepta. De mult își pusese în gînd să facă cumva să scape de mezin și să rămînă el singurul stăpîn, dar nu știa cum să facă.

— Dacă-i așa, las că-i vin eu de hac. Chiar mîine dimineață am să pun argații să-l gonească. Vedem noi cine-i stăpînul.

A doua zi își puse planul în aplicare. Mezinul fu nevoit să apuce drumul pribegiei. Abia îl lăsară să-și ia cu el un capăt de funie, un fierăstrău și o toporișcă.

Și așa ajunse să trăiască asemeni celor mai sărmani oameni : colinda ziua-ntreagă pădurile, aduna o sarcină de vreascuri, cît putea să ducă, și cobora să le vîndă prin sate sau în orașul din apropiere. Schimba munca lui de-o zi pe un castron de orez cu care abia-abia își astîmpăra foamea. Noaptea se adăpostea într-o colibă pe care și-o înjghebase singur la marginea pădurii, pentru ca dis-de-dimineață să se poată apuca iar de lucru.

În drumurile acestea zilnice, coborînd cu sarcina de vreascuri în spinare, tînărul nostru se obișnuise să poposească de fiecare dată și să-și tragă sufletul într-un loc unde poteca făcea un ocol, înconjurînd o stîncă uriașă. În preajma stîncii se afla un bolovan mare și băiatul își lăsa povara pe el, pentru ca la plecare s-o poată lua mai ușor. Se obișnuise atît de mult cu acest popas, încît venea spre stînca cu pricina chiar în zilele cînd adunase vreascuri din locuri mai îndepărtate și i-ar fi fost mai la îndemînă s-o ia de-a dreptul spre sat.

Într-o zi, abia-și lăsase legătura de vreascuri pe bolovan și se întinsese la umbra stîncii, cînd auzi în spatele lui un glas gros, răgușit :

— Hei, băiete ! De ce-ți pui mereu povara pe spinarea frățiorului meu ?

Tînărul sări drept în picioare și se uită speriat în toate părțile. Nu întîlnise niciodată picior de om pe-acolo și nici de astă dată nu zărea pe nimeni.

— Cine vorbește fără să se arate ? întrebă el.

— Sînt eu, stînca lîngă care poposești în fiecare zi. Nu te teme. Nu-ți fac nici un rău. Aș vrea doar să știu cum se face că un om în floarea vîrstei ca tine nu are alt rost pe lume decît să care lemne cu spinarea. Cum de-ai ajuns atît de rău ?

Băiatului îi trecu spaima. Bucuros că are cui să-și descarce sufletul, povesti stîncii toată pățania lui.

După ce ascultă, stînca vorbi din nou !

— Pentru că ești un om vrednic și muncitor și pentru că ai un suflet curat, te voi ajuta eu să ieși deasupra nevoii. Închide ochii și intră prin poarta ce ți-o deschid.

Băiatul închise ochii. Auzi un pîrîit puternic, de parcă peretele stîncii s-ar fi rupt în două. Simți apoi în obraz o răcoare plăcută și își dădu seama că în fața lui s-a deschis o peșteră.

— Intră, nu-ți fie teamă, îl îndemnă stînca.

Făcu vreo cîțiva pași, fără să deschidă ochii, dibuind cu piciorul locul unde călca.

— Întinde mîna.

Abia apucă să împlinească porunca și simți în palmă un obiect rece, cam de mărimea unui ou de porumbel.

— Acum poți să ieși. Dar nu cumva să deschizi ochii pînă n-ajungi afară.

Băiatul făcu întocmai. Peștera se închise în urma lui cu același zgomot, iar el deschise ochii.

Stînca îi dăruise o piatră prețioasă atît de strălucitoare, încît nici n-o putea privi. O ținea închisă în căușul palmei.

Mulțumi stîncii din tot sufletul, dar aceasta se cufundase din nou în tăcerea-i veșnică și nu-i răspunse.

Tînărul își luă sarcina în spinare și porni mai departe, de astă dată voios și ușor ca fulgul. Pe drum deschidea mereu pumnul încercînd să privească piatra, dar numai cu greu ochii i se obișnuiră cu strălucirea ei.

Ajunse în oraș, vîndu vreascurile primului întîlnit pe te miri ce, ca de obicei, apoi se duse la un bătrîn bijutier.

— Multe pietre prețioase mi-au trecut prin mînă, dar niciodată n-am mai văzut una atît de mare și de frumoasă, se miră meșterul. De unde o ai ?

— Am găsit-o în pădure, în cuibul unei păsări, minți tînărul. Aș vrea s-o vînd și am venit la dumneata ca nu cumva negustorii să mă tragă pe sfoară.

— Nimeni nu va cumpăra o piatră atît de mare. Și apoi s-ar putea să afle oamenii stăpînirii și să ți-o ia degeaba. Ba chiar ai putea să dai de bucluc. Eu zic s-o tăiem în bucăți și s-o vindem, așa fel să nu pară lucru necurat.

— Fă dumneata cum crezi că e mai bine și o să te mulțumesc pentru asta.

Meșterul a tăiat piatra în bucăți, le-a șlefuit, apoi a chemat un negustor. Băiatul și-a oprit o bucățică micămică, s-o aibă ca amintire, iar pentru celelalte a primit o mulțime de bani. I-a plătit meșterului, apoi și-a luat rămas-bun și a plecat.

Așa a scăpat tînărul nostru de sărăcie. Și-a cumpărat o bucată de pămînt nici prea mare, nici prea mică, animale și unelte de muncă. Apoi și-a ridicat o căsuță, modestă dar frumoasă și aranjată ca o cutie.

Cum îi plăcea să muncească, gospodăria lui înflorea ca văzînd cu ochii. Curînd tînărul nostru își găsi o fată

potrivită, frumoasă, săracă și muncitoare, și hotărîră să se căsătorească.

Fata era singură pe lume și nici n-avea pe cine să cheme din partea ei la nuntă. Băiatul, de asemeni. Așa că hotărîră să uite trecutul și să-l cheme pe fratele mai mare la nunta lor, fiind singura rudă apropiată.

Între timp, zgîrcitul își sporise averea. Ridicase un han mare la o răscruce de drumuri și avea o mulțime de slugi. Veni la nuntă nu din dragoste pentru frate-său, ci ca să-l iscodească, să vadă cum o duce și dacă nu cumva are de gînd să-și ceară partea lui de moștenire.

Văzînd gospodăria înfloritoare a fratelui, bogătașul nu-și ascunse deloc mirarea.

„Te pomenești că s-a procopsit jefuind oamenii la drumul mare, își zise în sinea lui. Auzisem eu că în ultima vreme cam umblă hoții prin părțile astea. Nu mă las pînă nu aflu cum stau lucrurile, căci lucru curat nu poate fi."

Bogatul se dădu bine pe lîngă frate-său, tot îndemnîndu-l să bea și trăgîndu-l de limbă. Și astfel reuși să afle toată povestea cu darul primit de la stînca cea uriașă.

Bogătașul porni nerăbdător spre casă, urzind tot felul de planuri.

A doua zi se sculă în zori, să nu-l vadă nimeni, își puse niște straie zdrențuite, luă cu el topor, ferăstrău și un curmei, apoi plecă în pădure. Adună o sarcină de vreascuri cît putea duce și veni pînă la stîncă. Își lăsă vreascurile pe bolovan, întocmai cum îi povestise frate-său, apoi se așeză la umbra stîncii și începu să se jeluie cît îl ținea gura.

— Vai de capul meu, amară viață mi-a fost dat să trăiesc. Muncesc din zori pînă-n noapte și tot n-am cu ce-mi hrăni copilașii. Bieții de ei, se usucă pe picioare de foame. Iar nevastă-mea nici nu mai are lapte pentru cel mic. O, cerule, cum să fac să scap de sărăcie ?

Apoi tăcu ascultînd atent. Oare stînca va crede văicărelile lui mincinoase ?

— Hei, om sărman, vorbi stînca. Ridică-te și închide ochii. Te voi ajuta eu să scapi de sărăcie și să ai cu ce-ți hrăni copiii dacă o duci atît de greu.

Bogatul făcu întocmai cum îi spuse stînca : intră cu ochii închiși în peștera ce i se deschise în față și întinse mîna. Dar cînd simți în palmă piatra rece, în loc să urmeze mai departe porunca și să iasă, deschise ochii.

Ceea ce văzu întrecea toate închipuirile sale. În peretele peșterii era o firidă, nu mai lată de-o palmă, prin care se vedea o grămadă de nestemate și pietre scumpe, care de care mai strălucitoare și mai frumoase.

Bogatul se repezi ca nebun și băgă mîna în firidă pînă la umăr apucînd cu lăcomie un pumn de pietre. Dar firida se închise într-o clipă și el nu-și mai putu trage mîna afară.

— Nenorocitule, îl mustră stînca. Nu-ți ajunge că l-ai jefuit pe frate-tău și l-ai aruncat pe drumuri ?! Vrei acum să mă jefuiești și pe mine ? Lăcomia te va ucide și peștera mea îți va fi mormîntul.

Bogatul începu să răcnească din răsputeri. Dar urletele îi erau acoperite de zgomotul peșterii care se închidea la loc și în curînd nu mai rămase decît o mică crăpătură prin care abia pătrundea o rază de lumină. Chiar dacă ar

fi reușit să-și scoată brațul din capcană, tot ar fi rămas închis în peșteră.

A doua zi, nevasta bogatului, văzînd că bărbatul ei nu s-a întors acasă, porni să-l caute. După spusele cumnatului, se duse la stînca din pădure. Găsi acolo sarcina de vreascuri, toporul și ferăstrăul, pe care le recunoscu. Începu să umble încoace și încolo strigînd și, în cele din urmă, omul închis în peșteră îi răspunse :

— Aici sînt. Am rămas închis în blestemata asta de peșteră. Fugi înapoi în sat și adu oameni să sfărîme stînca și să mă scoată afară.

Femeia se duse în sat și tocmi oameni. Veniră înarmați cu tîrnăcoape și cu baroase și începură să lovească din răsputeri în stîncă. Dar nici o pietricică nu se rupea. Stînca era tare ca oțelul.

După multă trudă zadarnică, oamenii se lăsară păgubași unul după altul și se întoarseră în sat. Nevasta bogătașului lacom se întoarse și ea la han, luă merinde, apoi veni din nou. Dădu drumul merindelor prin crăpătură, mai vorbi cu bărbatul ei, apoi plecă la oraș. Angajă meșteri pietrari iscusiți, plătindu-i cu bani grei. Aceștia se străduiră mai multe zile, dar zadarnic. Nu izbutiră să rupă nici o pietricică din stîncă.

Luni în șir, nevasta lacomului veni zi de zi la stîncă, aducîndu-i bărbatului captiv de mîncare. Lăsa bucatele să cadă prin mica deschizătură, apoi rămînea acolo bocind și implorînd stînca să-l elibereze. Dar stînca rămînea mută ca toate stîncile.

Între timp, toată averea lor adunată cu japca se risipi și ajunseră cei mai săraci oameni din sat.

Într-o zi, venind ca de obicei cu merindele, își strigă bărbatul, dar acesta nu-i mai răspunse. Murise. Femeia îl boci cît îl boci, apoi se ridică și porni spre casă.

Oprindu-se în drum și uitîndu-se în urmă, bagă de seamă că pe peretele stîncii apăruseră cîteva hieroglife. Desluși aceste cuvinte : „mormîntul lăcomiei".

Se spune că inscripția de pe stîncă ar exista și azi, și că oricine călătorește prin acele locuri o poate vedea.

Și se mai spune că orice om lacom ajunge pe-acolo și privește stînca se lecuiește pentru totdeauna de lăcomie.

Păcat că nu se duc pe-acolo toți lacomii din lume !

Ginerele șoricelului

POVESTEA NOASTRĂ S-A PETRECUT demult-demult, pe vremea cînd oamenii și animalele trăiau laolaltă, în cea mai bună înțelegere, bucurîndu-se deopotrivă de darurile naturii și agonisindu-și hrana fără ca nimeni să supere sau să păgubească pe altul.

În acele îndepărtate timpuri trăia în beciul unui han, printre saci, lăzi și butoaie cu vin, o familie de șoricei. Stăteau acolo de cîțiva ani buni și cîștigaseră simpatia oamenilor de la han. Ba chiar cu unii dintre ei se și îm-

prieteniseră. Fata hangiului, de pildă, o codană de vreo 16—17 ani, de o frumusețe fără seamăn, era cea mai bună prietenă a șoriceilor. Venea în fiecare zi în pivniță și se juca cu ei, le aducea fărîmituri și resturi de mîncare.

Șoriceii se obișnuiseră atît de mult cu prezența fetei, încît în ziua cînd nu mai coborî în pivniță îi simțiră lipsa și ieșiră s-o caute.

La han era lume multă, care se ospăta și petrecea.

Strecurîndu-se printre oameni, șoriceii o găsiră în cele din urmă pe prietena lor. Dar era cît pe-aci să n-o mai recunoască. Fata era gătită cum n-o mai văzuseră niciodată pînă atunci. Iar lîngă ea, în capul mesei, stătea un tînăr îmbrăcat și el în haine de mare sărbătoare. Amîndoi erau atît de frumoși, încît abia te puteai uita la ei. Șoriceii aflară că prietena lor se căsătorește și că tînărul de lîngă ea era mirele.

Mireasa îi invită pe prietenii săi, șoriceii, să petreacă la nuntă și ei se veseliră laolaltă cu toți mesenii. Dar nunta se sfîrși și mireasa plecă împreună cu mirele. Șoriceii se întoarseră în pivniță, dar viața lor nu mai era la fel de veselă ca înainte. Nu se puteau obișnui cu lipsa fetei. Erau mereu triști și în cele din urmă ajunseră să-și dorească și ei un pui, care să le înveselească viața, să le țină de urît.

Într-un colț al pivniței erau două statuete de idoli, una din lemn și una din lut. Șoriceii începură să le ducă ofrande, adică să le pună în preajmă fărîmituri și alte bucate.

În cele din urmă, în familia șoriceilor s-a născut o fetiță. Bineînțeles, era o fetiță-șoricel. Dar era atît de frumoasă și de inteligentă, încît toată lumea se minuna și îi

felicita pe fericiții părinți. Chiar și pisica, singura ființă care, nu se știe de ce, nu se uita cu ochi buni la șoareci, îi arăta fetiței o simpatie deosebită.

O fericire nespusă domnea în familia șoriceilor. Părinții vorbeau peste tot de fetița lor, se mîndreau nevoie mare și începuseră să se gîndească de pe acum să-i găsească un mire.

— Mă voi duce în lume să-i caut un soț vrednic de frumusețea ei și viteaz cum nu mai e altul, care să devină cîrmuitorul întregului neam șoricesc, spuse tatăl.

— Dacă ai de gînd să faci așa, eu cred că ar trebui să pornești la drum de pe acum, își dădu cu părerea mama. O să ai de mers cale lungă pînă să găsești un tînăr vrednic de fata noastră.

Zis și făcut, șoarecele își luă merinde de drum și porni în lume. Merse mai multe zile pînă ajunse la o apă mare. Cum să treacă dincolo ? Umblînd în sus și în jos pe malul apei, găsi în cele din urmă un bătrîn luntraș, care tocmai se pregătea să pornească. Șoricelul îl rugă să-l ia în barcă și bătrînul se învoi. Porniră spre malul celălalt. Bătrînul vîslea din răsputeri, dar curînd se stîrni o furtună puternică și înaintarea le era tot mai anevoioasă. Valuri din ce în ce mai mari loveau barca, aruncînd-o de colo-colo, gata s-o răstoarne. Bătrînul, speriat de moarte, începu să se roage soarelui, implorîndu-l să apară din nou pe cer să gonească norii și vîntul, să-i scape de urgie.

Șoricelul privea la toate acestea din fundul luntrii, zicîndu-și în sinea lui :

„Credeam că omul e ființa cea mai puternică de pe pămînt. Dar văd că și omul se teme de ceva. Ce înspăimîn-

tat e bietul bătrîn ! Şi cum se mai roagă la soare ! Înseamnă că soarele e cel mai puternic. Trebuie să ajung la zeul-soare. Pe el îl voi lua drept ginere. Doar el e vrednic de gingăşia şi frumuseţea fiicei mele."

Furtuna se potoli şi barca acostă la malul celălalt. Şoricelul mulţumi luntraşului, îl întrebă încotro să apuce ca să ajungă la zeul-soare şi porni la drum.

Merse şoricelul săptămîni şi luni în şir, trecu peste munţi, peste ape, îndură arşiţa cumplită a verii şi gerul aspru al iernii. Pe măsură ce mergea, era tot mai convins în sinea lui că numai zeul-soare e vrednic de frumuseţea fiicei sale. Se şi gîndea cum i-o va descrie pe fată, cum îl va vorbi soarelui despre gingăşia şi delicateţea ei. Cînd plecase el de-acasă, fata era încă mică. Acum, probabil, e şi mai frumoasă.

„Pînă ajung eu la zeul-soare, pînă mă întorc înapoi, fiica mea va fi numai bine la vîrsta măritişului."

După mai mulţi ani de mers, şoricelul ajunse într-o dimineaţă la poalele muntelui pe care îşi avea lăcaş soarele. Deşi era frînt de oboseală, începu numaidecît să urce. Razele puternice îi înţepau ochii, pietrele ascuţite îi răneau lăbuţele, dar şoricelul continua să urce. Mergînd, îşi mai potrivi hăinuţele, se scutură de praf, străduindu-se să aibă o ţinută cît mai demnă. Doar nu era un fitecine. Era un şoarece onorabil, tatăl unei fete atît de frumoase. Şi dacă el însuşi venise să-şi peţească fiica, acesta era un semn de mare consideraţie pentru viitorul ginere, pe care el nu se putea să nu-l aprecieze.

Căldura devenea tot mai insuportabilă şi şoricelul înţelegea că într-adevăr aceasta e cea mai mare putere a lumii. Cînd nu mai putu să înainteze, şoricelul îşi acoperi ochii cu lăbuţa şi începu să strige cît îl ţineau puterile.

— Hei, mărite soare ! Închide un ochi, rogu-te. Vreau să vin la tine să-ţi vorbesc !

— Acum nu se poate, răspunse zeul-soare. Aşteaptă-mă acolo. În curînd voi coborî eu în vale.

Şoricelul fu nevoit să aştepte. Era nerăbdător şi i se părea că niciodată ziua n-a fost atît de lungă. În sfîrşit, odată cu lăsarea serii, soarele începu să coboare pe pantă. Şoricelul îl întîmpină cu pălăria în mînă, făcînd plecăciuni respectuoase.

— Eu sînt şoricelul din pivniţa hanului de la poalele muntelui Ţin, pe care binevoieşti să-l luminezi şi să-l încălzeşti cu razele tale. Am făcut pînă aici drum lung şi greu, mergînd ani în şir, ca să te văd şi să-ţi vorbesc. Tu eşti cel mai viteaz şi mai frumos din lume şi nimeni nu s-ar putea asemui cu tine. De aceea am venit să te rog să-mi faci cinstea de a-mi deveni ginere. Am o fată frumoasă ca o zeiţă, care în curînd va fi de vîrsta măritişului. Sînt convins că o vei îndrăgi îndată ce-o vei vedea. Ochişorii ei roşii sînt ca două rubine şi dinţişorii ei sînt ca două şiruri de perle strălucitoare...

— Stai, şoricelule, răspunse zeul-soare luîndu-i vorba. Cred că ai greşit venind atîta drum pînă aici. Eu sînt într-adevăr puternic, dar nu ştiu să fac altceva decît să dau lumină şi căldură pămîntului, ca să crească vieţuitoarele

și plantele. Altceva eu nu știu să fac. Și, în afară de asta, norii sînt mai puternici decît mine. Cînd vin mai mulți, doar știi bine, lumina mea nici nu mai poate răzbate pînă la voi. Așa că, dacă vrei să-ți găsești un ginere care să fie într-adevăr cel mai puternic, du-te la zeul norilor. Îl cheamă Nor Alb și își are sălașul tot pe un munte, ceva mai la vale. El e mai puternic decît mine și pe deasupra e și atotștiutor. El poate să stropească pămîntul cu ploaie binefăcătoare, sau, dacă vrea, să-l înece într-un potop de ape.

Șoricelul înțelese că zeul-soare are dreptate. Mulțumi pentru bunăvoință și începu să coboare. Curînd văzu, undeva mai jos, un vîrf de munte înconjurat de un nor mare, alb. Ajunse acolo nu fără greutate și îi vorbi lui Nor Alb de minunata lui fiică.

— Îmi pare rău că nu pot accepta propunerea ta, care îmi face cinste — îi răspunse Nor Alb. Dar trebuie să-ți spun de la început adevărul. Eu sînt puternic, e drept. Pot întuneca fața soarelui, împiedicîndu-i razele să ajungă pînă la pămînt. Dar vîntul e și mai puternic decît mine. Cînd se înfurie și pornește să sufle, mă împrăștie în patru zări cît ai bate din palme. Vîntul e mult mai puternic decît mine. E vijelios și cutezător. Pătrunde oriunde, iar cînd se înfurie poate chiar să ridice valuri uriașe, să smulgă copacii din rădăcini, să dărîme casele...

„Cum de nu m-am gîndit, își zise în sinea lui șoricelul. Într-adevăr, vîntul e și mai puternic decît norii."

— Nu știi, mărite Nor Alb, cum aș putea ajunge la lăcașul zeului vînt ?

— În valea cea adîncă dintre munți, acolo stă acum și se odihnește.

Șoricelul, obosit, de abia-și mai tîra lăbuțele, începu să coboare. În fundul văii îl găsi într-adevăr pe zeul-vînt.

După ce îl salută cu plecăciune, îi spuse pentru ce a venit, vorbindu-i despre neasemuita frumusețe a fetei, despre dorința lui de a avea un ginere puternic, cum nu mai e altul pe lume.

Vîntul îl ascultă cu atenție, apoi îi grăi astfel :

— Hei, biet șoricel mititel ! E adevărat că eu sînt puternic. Dar eu sînt de-o vîrstă cu lumea. Cum să mă însor cu fiica ta, care e o copilă ? Ei îi trebuie un soț tînăr. Și în afară de asta, sînt pe lume și lucruri mai puternice decît mine. Uite, colo, la capătul văii, e un sat. O vreme, am umblat prin satul din vale cum am vrut. Dar într-o zi, acum vreo cîteva zeci de ani, oamenii au ridicat la marginea satului un zid puternic. De-atunci, ori de cîte ori pornesc de-aici, din sălașul meu, mă izbesc de zidul acela de mă dor oasele. Încerc mereu să-l dărîm, dar degeaba. Zidul e mai puternic decît mine. Îți vei da seama singur de asta, dacă te vei duce pînă acolo. Vei vedea că în apropierea zidului suflarea mea nu mai are nici o putere. Așa că du-te acolo și vorbește cu zidul...

Șoricelul înțelese că și de data aceasta a greșit. Mulțumi vîntului și porni spre satul din capătul văii. Ajunse lîngă zid și îi vorbi despre scopul vizitei sale.

— Cum îndrăznești, rozător nenorocit, să mă iei peste picior, zicînd că eu sînt cel mai puternic ? Vezi bine că semenii tăi și-au săpat în mine atîtea găuri încît nu peste multă vreme mă voi prăbuși din pricină asta ! Sînteți niște monștri cărora nimic nu vă rezistă. Roadeți tot ce întîlniți în cale. Și pe deasupra vă mai și bateți joc de mine !

Șoricelul nici măcar nu se supără pe zid pentru ocările ce i le aruncase. În mintea lui se făcu dintr-o dată lumină : șoarecii sînt mai puternici decît orice pe lume. Ei pot să dărîme case, ziduri și diguri. Pot să scufunde corăbii. Dar ce nu pot să roadă șoarecii ? Unde nu pot ei pătrunde ? Cum de nu se gîndise pînă acum la asta ? Cum de pierduse atîția ani pe drumuri, căutîndu-și ginere în rîndul zeilor, cînd ar fi trebuit să-și caute de la bun început printre ai săi ?

— Tot am folosit ceva, își zise. Dacă nu făceam această lungă călătorie, n-aș fi aflat niciodată acest adevăr pe care numai eu îl știu dintre toți șoarecii.

Mă voi întoarce acasă și voi căuta pe cel mai voinic și mai frumos dintre șoareci. Cu el îmi voi mărita fiica.

Șoricelul nostru se întoarse la han, unde le regăsi pe soția și pe fiica lui, care era acum de vîrsta măritișului. Și o mărită într-adevăr cu cel mai vrednic dintre toți șoarecii. Iar ginerele său deveni conducătorul întregului neam șoricesc, întocmai cum visase bătrînul șoarece cu ani în urmă, cînd fiica lui era încă mică.

VĂ VOI POVESTI acum o legendă veche-veche, o legendă pe care locuitorii ținutului de la gurile fluviului M. o știau dintotdeauna și o transmiteau din tată-n fiu.

Se spune că dintr-un sătuc de pescari, un sătuc sărăcăcios, pitit sub o creastă de deal, ca toate satele de pe acolo, au plecat într-o dimineață la pescuit cinci bărci deodată. Erau cîte patru pescari voinici la fiecare barcă, deci douăzeci cu toții, și hotărîră să meargă într-un loc mai departe.

Vîsliră din răsputeri, căci vîntul nu-i prea ajuta, și curînd în jurul lor nu se mai văzu decît albastrul mării. Țărmul dispăruse după orizont. Pescarii însă erau oameni neînfricați, deprinși cu marea, așa că nu se înspăimîntau de asta. Vîsleau înainte, spre locurile pe unde știau ei că bîntuie bancurile de pește, gîndindu-se la recolta bogată ce aveau s-o culeagă, ca răsplată a strădaniei lor.

Furtuna cumplită căzu asupra nenorociților aproape ca un trăsnet. Nici nu avură timp să-și dea seama cum s-a iscat, dincotro a venit. Valuri uriașe prinseră să se zbuciume nebune, înălțîndu-se de parcă s-ar fi repezit să-nghită cerul negru. Cînd ridicate pe creasta unui talaz, încît bieților pescari li se părea că vor sparge bolta cerească cu creștetul, cînd prăbușite în abis de parcă marea s-ar fi despicat ca să le-nghită, cele cinci bărci căzuseră în puterea stihiei dezlănțuite. Și marea se juca cu ele și cu viețile celor douăzeci de pescari cum îi plăcea, căci lupta și impo-

trivirea lor nu mai serveau la nimic. Soarta pescarilor părea pecetluită, şi ei ştiau asta. Din moşi-strămoşi, mulţi de-ai lor pieriseră înghiţiţi de valuri, tot cam prin aceste locuri. În cătunul lor erau destule femei văduve şi copii orfani. Cei douăzeci îşi aşteptau sfîrşitul, cu groaza morţii în suflet, cu ultimul gînd la nevestele şi copiii de-acasă, sau, cei ce n-aveau neveste, cu gîndul la fetele îndrăgite.

Deodată, deasupra lor, printre norii plumburii, parcă se auzi un glas de fată, limpede şi cristalin ca un clopoţel de argint.

— Luaţi-o spre muntele Yi. El este Muntele Speranţei. Luaţi-o într-acolo şi veţi fi salvaţi.

— Încotro s-o luăm ca să ajungem la acest munte, fată bună ? întrebară pescarii.

— Veniţi după mine. Vă voi călăuzi într-acolo, răspunse fata şi atunci ei toţi o văzură, plutind ca o zînă deasupra valurilor, fără să-i pese cîtuşi de puţin de furtună. Fără să-i pese pentru că, de fapt, furtuna o ocolea. Şi o ocolea nu numai pe ea, ci şi pe ei, căci urmînd drumul arătat de fată, bărcile pluteau pe o fîşie de apă liniştită şi calmă, ce se deschidea între valuri ca un drum neted şi drept printre munţi.

Înaintaseră aşa, cît oare ? Niciunul n-ar fi putut spune cît timp trecuse. Şi iată că se treziră la ţărmul unei insule. Era de fapt un munte. Coasta împădurită începea să urce pieptiş, îndată după îngusta fîşie de nisip spălată de valuri. Pescarii îşi traseră anevoie bărcile, ajutîndu-se şi îndemnîndu-se unii pe alţii. Iar după ce bărcile fură în siguranţă, legate între ele şi ancorate, oamenii se aşezară şi ei, să-şi odihnească mădularele istovite şi să-şi liniştească sufletele.

Atunci își amintiră de fata care-i salvase, călăuzindu-i și netezindu-le calea. Unde era ? De unde apăruse ? Se uitară în toate părțile, strigară, dar nimeni nu răspunse.

— Nu putem lăsa nerăsplătită asemenea fată, spuse un pescar mai bătrîn, pe care toți îl recunoșteau căpetenie. Vom pleca de îndată în căutarea fetei, pentru a-i arăta recunoștința noastră. Acum, să ne odihnim și să ne ospătăm.

Făcură întocmai. Dar, după o căutare de aproape o zi și o noapte, timp în care scotociseră fiecare colțișor de insulă, fiecare peșteră, povîrniș sau viroagă, se întoarseră fără nici un rezultat. Fata sau zîna salvatoare, ce-o fi fost ea, dispăruse fără urmă, de parcă o înghițise marea sau pămîntul.

Era în puterea nopții cînd se strînseră laolaltă, din nou, bărcile. Osteniți, se culcară sub cerul liber, urmînd ca dimineața următoare să hotărască ce vor face. Dar somnul nu se lipea de niciunul dintre cei douăzeci de pescari. Stăteau cu ochii la cerul înstelat, iar gîndurile tuturor se îndreptau spre fata ce-i salvase. Cine o fi fost ? Unde o fi acum ? De ce nu li se arată ?

Atunci se petrecu minunea. Izvorînd parcă de pretutindeni, venind cînd dinspre coasta împădurită, cînd dinspre mare și cînd din cer, începu să se audă un cîntec molcom, liniștitor. Pescarii recunoscură, înfiorați, glasul fetei care-i călăuzise spre muntele Yi, unde și găsiseră salvarea.

Niciunul nu îndrăzni să tulbure clipa vrăjită. Ascultau toți, numai urechi, și curînd putură desluși cuvintele

cîntecului. Fata pe care n-o vedeau își cînta povestea vieții ei...

Dintr-un cătun de pescari plecaseră pe mare un tată și doi feciori. Erau tatăl și frații fetei, pe care marea furioasă i-a înghițit, în același loc unde-i surprinsese și pe cei douăzeci. Fata a aflat că furtuna cumplită ce se iscă pe negîndite și face atîtea jertfe e stîrnită de un dragon negru, care trăiește în adîncuri, nu departe de gurile fluviului Mi.

Fata hotărî să se răzbune pe dragonul negru și sări în mare, cu gînd să-l înfrunte. De atunci trecuseră mulți ani și toate zilele și nopțile acestor ani fuseseră zile și nopți de luptă între fată și dragon. Dacă nu reușea să-l răpună, fata izbutea în schimb, ajutată fiind de zeitățile a căror bunăvoință o cîștigase, să-i salveze de la pieire pe pescarii și călătorii ce se abăteau prin acele locuri. Cînd dragonul negru stîrnea furtuna, voind să-i înghită pe oameni, fata apărea deasupra valurilor, le potolea cu puterea ei magică și îndrepta corăbiile spre muntele Yi...

Cîntecul se stinse treptat-treptat. Pescarii făcură plecăciuni adînci, arătîndu-și recunoștința și admirația lor nemărginită pentru faptele curajoase și generoase ale fetei pe care n-o vedeau.

Luna plină atîrna ca o tipsie de aur agățată de bolta semănată cu stele, iar razele ei se reflectau în mare ca într-o nesfîrșită oglindă de argint.

Atunci fata se arătă din nou. Apăru chiar în preajma bărcilor.

— E timpul să porniți, spuse ea. Dacă veți naviga spre sud-est, veți da de bancuri de pește și vă veți întoarce acasă cu bărcile pline.

— Fată dragă și bună și curajoasă, care ți-e numele ? întrebară pescarii.

Dar ea dispăru precum apăruse.

Pescarii vîsliră încotro le spusese fata. Prinseră pește din belșug, umplîndu-și bărcile cît puteau să ducă. La întoarcere, se abătură pe la muntele Yi, să-i mulțumească fetei. Plănuiseră chiar să ridice acolo un altar al recunoștinței, pentru ca fapta ei să fie pomenită în veci. Dar nu mai găsiră nici urmă de munte sau de insulă. Se tot învîrtiră în larg mult și bine, fără să vadă nici o palmă de uscat ieșind din mare.

Se întoarseră în sat și povestiră tuturor întîmplarea nemaiauzită. Plecară din nou, cu mai multe bărci, hotărîți să găsească muntele Yi, pe care-l botezaseră Muntele Speranței. Făcură sute de drumuri. Căutară un an întreg. Căutară zeci de ani. Urmașii lor și apoi urmașii urmașilor lor căutară și ei muntele Yi, sute de ani în șir, fără ca nimeni să-l găsească.

Și totuși, ori de cîte ori furtuna dezlănțuită surprindea prin acele locuri bărci de pescari sau corăbii ale negustorilor, fata apărea și-i salva, întocmai cum v-am povestit. Iar muntele Yi, Muntele Speranței, era de fiecare dată la locul lui, înălțîndu-se din mare, puternic și netemător în fața valurilor, și îi adăpostea pe oameni pînă trecea furtuna. De fiecare dată, cei salvați se întorceau în acel loc.

cu gînd să-și arate recunoștința, dar nu mai găseau nici urmă de insulă, de munte, sau de fată.

Și poate că tocmai de aceea oamenii au povestit mereu întîmplările acestea, de veacuri. Le-au transmis din generație în generație, pînă au ajuns la mine. Iar eu vi le-am povestit dumneavoastră.

De ce iepurașul are urechile lungi

A FOST ODATĂ un iepuraș frumos, rotund și alb ca un ghem de vată ; și avea niște urechiușe ca două petale mătăsoase. Dar faptul că era atît de mic și atît de pufos nu-i era deloc pe plac și cînd întîlni o Zînă bună, plutind pe un nouraș, îi spuse :

— Zînă bună, de ce sînt eu atît de mic ? Vreau să fiu și eu mare, cel puțin cît Leul sau cît Tigrul.

Zîna era gata să-l certe pe nemulțumit, dar văzîndu-i ochișorii rotunzi și triști, se înduplecă și-i spuse :

— Bine, bine. Ia să vedem cît ești de viteaz și după aceea mai stăm de vorbă. Vreau să-mi aduci o pană de Erete, un ou de Șarpe și un dinte de Crocodil.

Iepurașul care dorea cu orice chip să fie și el mare ca un Leu sau ca un Tigru n-a așteptat să-i spună de două ori și se făcu nevăzut. Îndreptîndu-se spre locul unde creșteau trestii înalte, tăie o bucată din tulpina trestiei, meșteri un pic la ea și reuși să facă un fluier.

— Acum știu ce am de făcut, își zise Iepurașul frecîndu-și lăbuțele de bucurie.

Din salt în salt părăsi cîmpia și urcă pe niște dealuri mai înalte. Acolo, între stînci pe jumătate ascunse, trăia Eretele, spaima păsărilor.

La o oarecare distanță, Iepurașul începu să fluiere : tu... tuu... tuturu...

Eretele, care-și făcea siesta după o masă bună, se trezi și supărat părăsi hamacul în căutarea celui care-l deranjase.

— Ce faci aici, obraznicule ?

— Ah, domnule Erete, doar am atins fluierul meu de păr fermecat. Iertați-mă că v-am deranjat, dar îmi era sete și chemam apa la mine.

— Aha ! exclamă Eretele, deci părul tău suna ca un fluier fermecat ?

— Da, domnule Erete, doar cît sufli și face să apară orice mîncare îți dorești.

— Ia te uită ! Aș vrea și eu un fir de păr ca al tău, ca să nu mă mai obosesc căutînd de mîncare.

Iepurașul zîmbi de naivitatea Eretelui și cu ton indiferent îi spuse :

— Dacă vă place, pot să vi-l dau, dar cu condiția să primesc și eu o pană din aripa dumneavoastră.

— Desigur, desigur, nimic mai simplu. Și zicînd aceasta, îi dădu o pană din aripa sa.

Iepurașul o luă fericit și, înainte ca Eretele să-și dea seama de înșelătorie, dispăru ca prin farmec. Coborî colina și cum mergea el așa gînditor, se trezi în dreptul unui boschet din care cine credeți că ieșea ? Șarpele !

Iepurașul scoase repede fluierul și începu iar : Tu... tutu... tuturu...

Șarpele se întoarse furios și-i strigă :

— Hei, băiete ! Nu ţi-ai găsit alt loc să faci tărăboi ?

— Ah, dacă aţi ştii ce foame-mi este !

— Şi dacă ţi-e foame trebuie să fluieri ca un disperat ?

— Fluierul meu este dintr-un fir de păr fermecat.

— Fermecat ? Fii serios, băiete, eu sînt prea bătrîn ca să mai cred aşa ceva.

Iepuraşul mai fluieră o dată. Şarpele se încolăci, se descolăci, se tîrî spre el, ca să audă mai bine.

— Şi ce faci tu cu firul tău de păr fermecat ?

— Ah, îl fac să-mi aducă tot felul de mîncăruri.

— Dovedeşte-mi !

— Pentru astăzi nu-i mai pot cere nimic. Dar aţi văzut vreodată un fir de păr să cînte aşa ?

Şarpele reflectă un moment şi pînă la urmă se lăsă convins.

— Aş dori să am un astfel de fir de păr. Nu vrei să mi-l vinzi ?

— Nu, asta nu se poate... Dar aş putea să vi-l dau în schimbul unui ou de al dumneavoastră.

— N-am auzit ceva mai caraghios. Dar dacă asta vrei, am să-ţi fac voia. Şi după ce se ondulă de cîteva ori, intră în scorbură şi într-o clipă ieşi cu oul promis.

Acum lucrurile deveneau mai complicate. Cum va reuşi să obţină un dinte de-al Crocodilului ? Tot gîndindu-se aşa, porni pe drumul spre rîu. Cînd începu să se audă şopotul apei, cineva îl strigă :

— Hei, ce mai faci ?

— Ah, dumneata erai, domnule Pelican ! Ce plăcere îmi face să te văd, răspunse politicos Iepuraşul.

— Ce cauţi pe aici ?

— Trebuie să-l văd pe Crocodil.

— Aici este, și cu ciocul lui greoi făcu semn spre o insuliță plutitoare, care lăsa în urma ei o dîră de spumă.

Tu... tutuuu, tuturuuu... se auzi fluierul Iepurașului.

— Cine îndrăznește să facă atîta zgomot ?

— Ah, eu, domnule Crocodil. Vă cer scuze că nu v-am văzut.

— Dar ce faci cu fluierul acela ?

— Fluier ? Nu este fluier. Este un fir din părul meu fermecat, care cîntă o dată pe zi, ca să atragă tot felul de animale, să le mănînc. Dar la ce-mi trebuie mie, dacă eu mă hrănesc numai cu iarbă ?

— Un fir de păr care cîntă ca un fluier ? Și care aduce animalele la el ? Interesant, foarte interesant.

— Este adevărat, dar pentru cei care se hrănesc cu păsări, cu pește, dar nu pentru mine.

— Așa e, așa e ! Cred că mie mi-ar fi de folos.

— Dumneavoastră, domnule Crocodil ați putea dormi toată ziua și cînd vi s-ar face foame n-ați face decît să fluierați din firul de păr fermecat și mîncarea v-ar prisosi.

— Bine, bine, băiete. Îmi poți da mie firul tău de păr fermecat ?

— Să vi-l dau ?

— Adică să mi-l vinzi am vrut să spun.

— De vîndut nu-l vînd. Poate să-l schimb.

— Să-l schimbi ? Cu ce să-l schimbi ?

— Cu un dinte de al dumneavoastră.

— Un dinte ? Ești oare nebun ?

— Este singurul lucru care-mi mai lipsește, domnule, Crocodil.

Și deodată Pelicanul care asistase la discuție întrebă o altă pasăre care tocmai zbura pe acolo :

— Auzi, prietene, ce zici de povestea Iepurașului ?

— Cred că de data asta Crocodilul va pierde, răspunse pasărea fără să se oprească din zbor.

— Da, da, așa cred și eu, spuse Pelicanul gînditor.

Între timp, Crocodilul văzînd că Iepurașul dă să plece îi strigă :

— Hei, băiete ! Unde pleci așa grăbit ?

— Acasă. Unde să mă duc ?

— Stai o clipă. Eu așa vrea să am firul tău de păr fermecat dar... fără dintele meu ce mă fac ?

— Asta nu mai știu. Ceea ce pot să vă asigur este că mîncarea vă va veni la nas.

— Ia stai ! Ia stai ! Ce să mai chibzuiesc. Cui nu-i place să-i vină mîncarea la nas ?

Și zicînd aceasta își scoase dintr-o smucitură dintele și i-l întinse Iepurașului.

Acesta, fericit, o luă la fugă și nu s-a mai oprit decît în locul unde o întîlnise pe Zîna cea bună, așezată pe un nouraș.

— Zînă bună, am adus ce mi-ai poruncit : pana, oul și dintele.

— Și ce vrei acum, Iepurașule ?

— Să-ți ții făgăduiala.

— Făgăduiala ? Află că totul este bine alcătuit pe pământ. Dacă tu așa mic cum ești ai reușit să-l înșeli pe Erete, pe Șarpe și pe Crocodil, ce catastrofă ai produce dacă ai fi mare cît un Leu ? Rămîi așa cum ești. Să nu-ți dorești niciodată să fii în pielea altcuiva.

Și zicînd aceasta îl trase ușor de urechiușe, dar dintr-o dată urechile începură să se lungească și se făcură așa cum le știi și tu.

POVESTE POPULARĂ ENGLEZĂ
repovestită de CARMEN PAȚAC

Jack și vrejul de fasole

A FOST ODATĂ ca niciodată o văduvă sărmană care avea un fecior. Ea și Jack, căci așa-l chema pe băiat, stăteau amîndoi într-o căsuță.

Jack era cam găgăuță, cam nechibzuit, dar altfel avea un suflet de aur. Fusese o iarnă grea și-n primăvară biata maică-sa zăcuse de friguri. Jack nu era încă destul de mare ca să muncească, așa că nu trecu mult și-ajunseră săraci de nu mai aveau cu ce-și duce zilele. Văzînd văduva că nu-i chip să iasă la liman decît dacă vinde vaca, zise într-o dimineață băiatului :

— Sînt tare slăbită, Jack, dragul mamei. Du-te tu în locul meu la tîrg și vinde vaca.

Jack nu-și mai încăpea în piele de bucurie că merge la tîrg să vîndă vaca. Pe drum se-ntîlni cu un măcelar. Omul avea-n palmă cîteva boabe de fasole, grozav de frumoase. Jack se opri-n loc să se uite la ele. Măcelarul îi spuse că erau o adevărată comoară și, ce mai încolo-ncoace, îl convinse pe prostănac să facă schimb. Chipurile, fasolea măcelarului făcea cît vaca lui Jack.

Băiatul aduse fasolea acasă şi-o dădu maică-sii în locul banilor de pe vacă. Femeia se necăji din cale-afară şi vărsă multe lacrimi, dojenindu-l pe Jack pentru prostia lui. Nătăfletul îşi mușca degetele de necaz, da' ce mai putea face ? În seara aceea, mama şi feciorul se culcară cu inima zdrobită. Li se năruise şi ultima speranţă.

În zori Jack se sculă şi de duse aţă în grădină.

„Cel puţin, gîndi el, am să semăn boabele-astea minunate de fasole. Mama zice că-s nişte boabe-acolo, ca multe altele. Or fi, n-or fi, eu tot le semăn."

Aşa că luă un băţ, scobi cîteva găuri în pămînt şi puse boabele în ele.

Seara, cei doi abia avură ce mînca şi se culcară amărîţi. Ştiau că a doua zi n-o să mai aibă nici măcar o coajă de pîine. Bietul Jack nu dădu geană-n geană de-atîta supărare. Cum se trezi dis-de-dimineaţă, se şi duse glonţ în grădină.

Mare-i fu mirarea cînd văzu cît crescuse fasolea peste noapte. Se tot urcase pînă ce-ajunsese în vîrful stîncii sub care se-adăpostea căsuţa şi dispăruse în nori ! Vrejurile se răsuciseră ca şerpii şi-mpletiseră o scară cu nimic mai prejos decît scările obişnuite.

„Nu-i greu de urcat", zise Jack în sinea lui.

Cum dădu cu ochii de scară, îşi şi puse-n minte s-ajungă pînă-n vîrf, că tare mai era iute de picior Jack ăsta al nostru. Totuşi, după pocinogul cu vaca, se gîndi c-ar fi mai bine s-o-ntrebe întîi pe maică-sa.

O chemă şi-amîndoi se uitară cu gura căscată la vrejul uriaş. Nu numai că nu-i dădeai de capăt de sus ce se urcase, dar era şi destul de gros ca să-l ţină pe băiat.

— Oare unde s-o fi sfîrșind ? Mă bate gîndul să mă urc pînă-n vîrf, îi spuse el maică-sii.

Femeia se cam codea să-l lase s-o pornească pe scara aia ciudată. Dar Jack atîta se-nvîrti pe lîngă fusta ei, tot spunîndu-i că fasolea-i fermecată, că pîn' la urmă maică-sa îi făcu pe plac.

Băiatul se și puse pe cățărat. Se urcă el pe scara de vrejuri pînă cînd căsuța, satul și chiar turla cea mare a bisericii se făcură mici cît bobul de mei și pe urmă dispărură de tot. Da' de-ajuns în vîrf, nici pomeneală !

Îl cam prinsese oboseala și-o clipă se gîndi să se-ntoarcă. Știa însă una și bună : că, dacă vrei să izbutești, nu trebuie să te dai bătut. Se odihni deci puțin și-o porni din nou.

Și urcă Jack pînă i se făcu frică să se uite-n jos, ca să n-amețească. În cele din urmă ajunse în vîrful vrejului. Era de-acum într-o țară minunată, cu păduri frumoase și lunci smălțate cu flori, printre care șerpuia un rîu de cristal. Nu departe de locul unde se sfîrșea vrejul, se ridica un castel mare și frumos.

Jack se miră nespus, căci n-auzise niciodată de castelul ăsta. Și cum se gîndea el așa, văzu că stînca despărțea castelul de sat de-ai fi zis că-i în altă țară.

Pe cînd se uita băiatul la castel, din pădure ieși o femeie cu înfățișare ciudată și se-apropie de el. Avea un capișon vătuit de satin roșu, garnisit cu hermină, iar părul îi cădea în voie pe umeri. Mergea sprijinindu-se-n toiag. Jack își scoase tichia și făcu o plecăciune.

— Fie-mi cu iertare, mătușico, zise el, asta-i casa dumitale ?

— Nu, răspunse bătrîna, da' vino-ncoa' la mine c-am să-ţi spun toată istoria cu castelul :

Odată demult, în castelul ăsta de la marginea împărăţiei visului trăia un nobil cavaler. Avea o nevastă frumoasă şi ţinea la ea ca la lumina ochilor. Copiii erau şi ei frumoşi de-ţi venea să-i mănînci, nu alta. Vecinii lui, piticii, oameni prietenoşi de n-aveau pereche-n lume, îi dăruiseră multe lucruri scumpe. Şi vestea comorilor ăstora se dusese pînă hăt departe.

O pocitanie de zmeu rău şi mare cît toate zilele, care sălăşluia prin partea locului, îşi băgase-n cap că trebuie să pună laba pe ele cu orice preţ. Ademeni cu bani un servitor necredincios ca să-l lase în castel cînd doarme stăpînul şi, cum se văzu înăuntru, îl ucise pe nobilul cavaler. Apoi merse în aripa unde erau camerele copiilor şi-i ucise pe micuţi.

Din fericire, stăpîna nu era acasă. Îl luase cu ea pe mezin, care-avea doar două-trei luni, şi se dusese-n vale s-o vadă pe doica cea bătrînă. Furtuna o ţinuse acolo toată noaptea.

A doua zi dimineaţă, de cum se făcu lumină, un servitor care scăpase cu viaţă veni să-i spună stăpînei ce nenorocire se-abătuse asupra bărbatului şi copiilor ei. La început bietei femei i-a fost greu să-l creadă şi vroia cu orice chip să meargă ea însăşi înapoi ca să-mpartă suferinţa cu cei dragi. Dar bătrîna doică o imploră cu lacrimi în ochi să nu facă una ca asta, că mai avea un copil şi era de datoria ei să-şi salveze viaţa de dragul mititelului nevinovat. Doamna se lăsă convinsă de spusele doicii şi se

hotărî să rămînă în casa acesteia, fiindcă acolo era ascunzătoarea cea mai bună. Servitorul îi mai spuse că zmeul jurase s-o ucidă şi pe ea şi pe copil.

Se scurseră ani şi ani. Doica muri, lăsînd căsuţa şi cele cîteva lucruri din ea bietei femei, care rămase mai departe acolo. Şi doamna noastră muncea ca o simplă ţărancă, să agonisească pîinea cea de toate zilele. Roata de tors şi laptele de la o vacă, cumpărată cu banii care rămăseseră din întîmplare la ea, îi erau de-ajuns pentru puţinul de care-aveau nevoie ea şi băieţelul. Lîngă casă era o grădiniţă unde semănaseră mazăre, fasole şi varză. Doamna nu se simţea deloc înjosită să iasă la cîmp la vremea culesului, ca să strîngă recolta, avea nevoie de ea pentru băiat.

Jack, femeia nenorocită despre care ţi-am povestit e mama ta. Castelul ăsta a fost cîndva al tatălui tău şi trebuie să fie din nou al tău !

Jack scoase un ţipăt de uimire.

— Mama ! O, mătuşico, ce-am de făcut ? Bietul tata ! Sărmana mea mamă !

— Se cade să recîştigi castelul pentru mama ta. Dar ce-ai de făcut nu-i deloc uşor şi primejdiile te-aşteaptă la tot pasul. Ai curaj ? Te-ncumeţi la una ca asta, Jack ?

— Nu mă tem de nimic cînd ştiu că fac un bine, spuse băiatul.

— Asta-nseamnă, zise bătrîna cu capişon roşu, că eşti unul din voinicii care pot veni de hac zmeilor. Trebuie să intri în castel şi să pui mîna pe găina cu ouăle de aur şi pe harpa vorbitoare. Tot ce are zmeul e-al tău pe bună dreptate. Să ţii minte asta !

După ce spuse ce-ați auzit, bătrîna se făcu nevăzută. Abia atunci își dădu Jack cu socoteală cine-i spusese toată povestea : o zînă bună și milostivă.

Băiatul se hotărî cît ai bate din palme. Merse spre castel și suflă în cornul atîrnat la poartă. Poarta se deschise și-apăru zmeoaica, o arătare înfricoșătoare cu un ochi cît toate zilele în mijlocul frunții.

Cînd o văzu, Jack era cît pe-aci s-o ia la fugă, dar dihania îl înșfăcă și-l trase înăuntru.

— Ha, ha ! rîse ea dogit. Nu te-așteptai să dai de mine, nu-i așa ? Nu te mai las să pleci ! M-am săturat de viața asta. Prea am muncit mult și, la urma urmei, de ce n-aș avea și eu un paj cum au alte doamne ? ! Ai să fii tu pajul meu. O să speli tacîmurile, să lustruiești cizmele, să faci focul și, ca să nu mai lungim vorba, o să mă ajuți la toate cînd nu-i zmeul acasă. Cînd e el aici, am să te-ascund. Mi-a mîncat toți pajii pîn-acum, iar tu, băiete, ai fi o bucățică bună pentru el.

Și cum zicea ea asta, îl trase pe Jack în castel. Bietul băiat era tare speriat. Da' parcă eu sau oricare altul am fi fost altfel în locul lui ? ! Nici pomeneală ! El însă își aduse aminte că frica nu-i stă bine unui bărbat și se luptă cu el însuși să-și facă curaj. Pînă la urmă își luă inima-n dinți și spuse :

— Sînt gata să vă slujesc cu credință. Vă rog numai să m-ascundeți de zmeu că nu vreau să mă mănînce.

— Așa-mi placi, băiete, spuse zmeoaica dînd din cap. Noroc că n-ai țipat cînd m-ai văzut, cum au făcut băieții ceilalți. S-ar fi trezit bărbatu-meu și nu i-ai fi ajuns nici

pe-o măsea. Vino-ncoace, intră colea-n dulap. P-ăsta nu-l deschide el niciodată. Aici ești în siguranță.

Pocitania merse spre dulapul imens din sala cea mare și-l închise pe Jack acolo. Gaura cheii era așa de largă că lăsa aer destul să intre și prin ea vedeai bine ce se petrece afară. Mai tîrziu se-auziră pași grei pe scări, ca un bubuit, și-apoi o voce tunătoare strigă :

— Ti, ha, ti, ha hi,
Simt miros de om pe-aci !
De-o fi mort sau de-o fi viu,
Vreau pe tava mea să-l știu !

Nevastă, mai urlă el, aci-n castel e-un om. Vreau să mi-l gătești și să mi-l aduci pe tavă.

— Ești bătrîn și prost, țipă ea din toate puterile. Mi-roase-a friptură de elefant, proaspătă și bună. Pentru tine-am făcut-o. Uite-o ! Stai jos și mănîncă !

Și nevastă-sa îi puse dinainte o farfurie cît toate zilele din care ieșeau aburi de carne bine mirositoare. Mîncarea îi făcu atîta plăcere zmeului că-i scoase din minte gîndul c-ar putea să fie vreun om în castel. După ce termină micul dejun, ieși să se plimbe. Atunci zmeoaica deschise dulapul și-l scoase pe Jack s-o ajute la treabă. Băiatul o ajută toată ziua. Ea-i dădu să mănînce bine și, cînd se lăsă seara, îl băgă din nou în dulap.

Zmeul se-ntoarse acasă la vremea cinei. Jack îl urmări cu privirea prin gaura cheii și nu mică-i fu mirarea cînd îl văzu că ia un os de lup și bagă-n gură dintr-o dată o găină întreagă. Avea zmeul o gură cît o oală.

După ce termină de mîncat, îi ceru nevesti-sii să-i aducă găină cu ouă de aur.

— Ouă ca pe vremea cînd trăia nenorocitu' de stăpînu-său, cavalerul, spuse el, ba chiar îmi vine să cred că n-a făcut niciodată ouă așa de mari.

Nevastă-sa plecă și se-ntoarse repde cu o găină roșcată pe care i-o puse pe masă.

— Ei, acum, dragul meu, zise ea, mă duc să mă plimb, dacă nu mai ai nevoie de mine.

— Du-te, spuse el, o să trag și eu un pui de somn mai tîrziu.

Pe urmă se uită la găina de pe masă și-i porunci :

— Ouă !

Și găina făcu un ou de aur imediat.

— Ouă ! spuse zmeul din nou.

Găina mai făcu un ou.

— Ouă ! repetă el a treia oară.

Și iar apăru un ou de aur pe masă. Jack nu mai avea nici o îndoială că aia era găina de care-i vorbise zîna.

Puțin mai tîrziu zmeul puse găina pe podea și nu mult după aceea adormi buștean. Sforăia de se cutremurau pereții.

De cum îl văzu pe zmeu dormind ca mort, Jack împinse ușa de la dulap și se furișă afară. Se duse tiptil, luă găina și se grăbi să plece din castel. Știa drumul, iar ușa de la bucătărie era întredeschisă. O deschise de tot, ieși în vîrful picioarelor, apoi o închise și-o ferecă în urma lui. Porni în goană spre vrejul de fasole și se lăsă în jos cît putu de repede.

Cînd îl văzu intrînd în casă, maică-sa începu să plîngă de bucurie. Se temuse că l-au răpit zînele sau l-a găsit zmeul. Jack îi arătă găina roşcată şi-i povesti cum a fost el în castelul zmeului şi cîte şi mai cîte. Femeia se bucură tare mult de găină. De-acuma-ncolo aveau să fie bogaţi.

Într-o zi, cînd văduva era la piaţă, Jack o porni din nou pe vrejul de fasole spre castelul zmeului. Dar înainte de asta, îşi vopsi părul şi se îmbrăcă cu alte haine. Zgripţuroaica nu-l recunoscu şi iarăşi îl trase înăuntru ca s-o ajute la treburi. Tocmai se-auzea zmeul venind. Cotoroanţa îl ascunse pe băiat în dulap. Nici nu-i trecea prin cap că el furase găina. Îi spuse să nu scoată o vorbă că, altfel, o să-l mănînce zmeul.

Iată-l şi pe zmeu strigînd ca mai 'nainte :

— Ti, ha, ti, ha, hi,
Simt miros de om pe-aci !
De-o fi mort sau de-o fi viu,
Vreau pe tava mea să-l ştiu !

— Prostii ! zise nevastă-sa. E-un taur bine rumenit. M-am gîndit c-o să fie o-mbucătură pe cinste pentru tine. Aşază-te că ţi-l aduc îndată.

Uriaşul se aşeză, nevastă-sa aduse taurul pe o tavă cît toate zilele şi amîndoi începură să înfulece. Jack rămase cu gura căscată cînd îi văzu scoţînd oasele taurului de parc-ar fi fost oase de ciocîrlie. Terminară de mîncat şi scorpia zise ridicîndu-se de la masă :

— Acuma, dragul meu, cu voia ta, mă duc sus în camera mea să mai citesc din povestea pe care-am început-o. Dacă ai nevoie de mine, cheamă-mă.

— Mai întîi adu-mi sacii cu bani. Vreau să-mi număr galbenii pînă nu mă culc.

Ea se supuse și plecă. Curînd se-ntoarse cu doi saci mari în spinare pe care-i puse lîngă zmeu.

— Uite-i, făcu ea. Asta-i tot ce-a rămas din banii cavalerului. Cînd dai de fundu' sacilor, trebuie să pui mîna pe vreun castel de baron, că nu mai merge.

„N-apucă el ziua aia cît trăiesc eu", gîndi Jack.

După ce plecă nevastă-sa, zmeul scoase banii de aur și-i numără. Pe urmă îi aranjă în grămezi pînă se plictisi de-atîta distracție și-i mătură cu palma înapoi în sac. Se tolăni în jilț și căzu într-un somn adînc. Nu se mai auzea nimic de sforăitul lui.

Jack se furișă din dulap și luă sacii cu bani. Ca să fim drepți, erau banii lui, căci uriașul îi furase de la cavaler, tatăl băiatului. Alergă spre vrejul de fasole, coborî cu greu și, în sfîrșit, puse sacii cu galbeni pe masă. Maică-sa abia se-ntorsese de la oraș și plîngea că nu-l găsise pe Jack acasă.

— Uite, mamă, am adus banii pe care ni i-a furat afurisitul de zmeu.

— Vai, Jack, ești un băiat tare bun, da' nu vreau să mai tremur pentru viața ta cînd te știu în castelul zmeului. Spune-mi, cum ai ajuns din nou acolo ?

Și Jack îi povesti totul din fir-a-păr.

Maică-sa era grozav de bucuroasă că luase înapoi sacii cu galbeni, dar nu vroia să-l piardă pe Jack pentru asta. El, însă, se hotărî să se mai ducă o dată la castelul zmeului.

Se căţără iar pe vrejul de fasole şi suflă în cornul de la poarta zmeului. Proasta cu un ochi în frunte îi deschise, dar nu-l recunoscu nici de data asta. Stătu puţin pînă să-l tragă înăuntru, fiindcă se temea să nu dea de cine ştie ce bucluc. Faţa lui Jack arăta atîta nevinovăţie că nimeni nu-i putea rezista. Şi-aşa băiatul ajunse din nou în castel şi apoi în dulap.

Mai tîrziu veni şi uriaşul de la drum. De cum trecu pragul, mugi :

— Ti, ha, ti ha, hi,
Simt miros de om pe-aci !
De-o fi mort sau de-o fi viu,
Vreau pe tava mea să-l ştiu !

— Măi, nătărău ce eşti, îi spuse nevastă-sa. Ţi-am făcut o oaie la frigare şi-asta miroase-aşa.

Dihania se aşeză la masă şi zmeoaica îi aduse o oaie întreagă.

— Nevastă, zise el după ce termină de-nfulecat, adu-mi harpa să-mi cînte puţin pînă te plimbi tu.

Ea se supuse şi-i aduse o harpă minunată. Rama strălucitoare era bătută în diamante şi rubine, iar corzile erau din totul şi cu totul de aur.

— Asta-i una din minunăţiile pe care le-am luat de la cavaler, spuse zmeul. Sînt nebun după muzică şi harpa e-un slujitor credincios.

— Cîntă ! spuse el harpei trăgînd-o mai aproape.

Și harpa cîntă o melodie foarte dulce și tot pe-atît de tristă.

— Cîntă-mi ceva mai vesel !

Și harpa cîntă un cîntecel vesel.

— Acuma cîntă-mi s-adorm ! mugi zmeul.

Și harpa începu un cîntec suav de leagăn la ale cărui sunete stăpînul adormi ca un copil.

Atunci Jack ieși încet din dulap și se duse în bucătăria cea mare să vadă dacă dihania de zmeoiacă plecase. Nici urmă de zmeoaică pe-acolo. Jack merse spre ușă și-o deschise ușurel, căci se gîndea că n-o s-o poată deschide cu harpa în mînă. Apoi se întoarse în camera uriașului, luă harpa și fugi cu ea. Dar nici n-apucă bine să treacă pragul că harpa și începu să strige :

— Stăpîne ! Stăpîne !

Uriașul se trezi. Cu un urlet înfricoșător sări din jilț și din doi pași ajunse la ușă.

Jack însă era sprinten, nevoie mare. Fugea cu harpa de-i sfîrîiau călcîiele și, știind-o fermecată, îi șoptea că el e feciorul vechiului ei stăpîn, cavalerul.

Totuși zmeul veni atît de repede pe urmele lui Jack că fu lîngă el cît ai bate din palme. Întinsese laba lui mare să-l prindă, dar, din fericire, chiar atunci călcă pe-o piatră colțuroasă și se poticni. Căzu la pămînt și se-ntinse acolo cît era de lung.

Întîmplarea asta îi dădu lui Jack răgaz să încalece vrejul și s-o pornească în jos. Cînd ajunse în grădina maică-sii, văzu că zmeul cobora după el.

— Mamă ! Mamă ! strigă Jack. Dă-mi repede-o toporişcă !

Maică-sa alergă spre el cu securea-n mînă, iar Jack lovi cu sete şi tărie toate vrejurile în afară de unul singur.

— Acuma, mamă, fugi de-aici, spuse el.

Mama lui Jack se dădu înapoi şi bine făcu, căci, chiar atunci, zmeul se prinse de ce mai rămăsese din vrej. Jack tăie vrejul de tot şi-o luă la sănătoasa.

Zmeul căzu în cap cu o bufnitură puternică şi-şi frînse gîtul. Căzu lat la picioarele femeii pe care o nedreptăţise atîta amar de vreme.

Nici n-apucară Jack şi maică-sa să se dumirească bine după toată povestea cu uriaşul, că le şi apăru în faţă o femeie frumoasă.

— Jack, spuse ea, te-ai purtat ca fiul unui adevărat viteaz şi meriţi să iei înapoi tot ce-a fost cîndva al tatălui tău. Du-te la castel şi fă cum crezi tu că e mai bine.

Jack o rugă pe zînă să-i arate drumul spre castel, căci vrejul de fasole era acuma la pămînt. Ea-i spuse că o să-l ducă acolo cu caleaşca ei trasă de doi păuni. Băiatul îi mulţumi şi se aşeză lîngă ea în caleaşcă.

Zîna îl duse o bucată bună de drum pînă cînd ajunseră într-un sat de la poalele unui deal. Acolo văzură adunaţi o mulţime de oameni ca vai de ei. Zîna opri caleaşca şi le spuse :

— Prieteni ! Zmeul cel rău, care v-a chinuit şi v-a mîncat toate turmele şi cirezile, s-a dus pe lumea cealaltă. Flăcăul ăsta de lîngă mine v-a salvat. E băiatul stăpînului vostru, cavalerul.

Oamenii începură să chiuie de bucurie. Zîna îi chemă s-o urmeze la castel și plecară cu toții într-acolo. Jack suflă în corn și ceru să intre.

Bătrîna stătea-n turnul castelului. Era tare speriată. Ghicise că bărbatu-său păţise ceva. O porni pe scări în mare grabă. Dar rochia i se agăţă într-un cui și hîrca se duse de-a rostogolul pînă jos, rupîndu-și gîtul.

Cînd văzură că nimeni nu le deschide, cei de-afară luară niște drugi și dădură poarta în lături. Da' nu găsiră pe nimeni pe-acolo. Doar hîrca zăcea lată în sala cea mare, lîngă scări.

Astfel Jack ajunse din nou stăpînul castelului. Zîna o aduse pe mama băiatului, cu găina și harpa. Jack făcu tot ce putu ca nedreptăţiții să-și ia înapoi ce le furase zmeul.

Înainte de-a pleca în împărăţia visului, zîna îi mărturisi lui Jack că ea îl trimisese pe măcelar să-i iasă înainte cu boabele de fasole, și să-l farmece în așa chip, să-și piardă capul. Vrusese să vadă însă dacă era băiat deștept și curajos.

— Dacă te-ai fi uitat la vrejul uriaș de fasole și doar te-ai fi minunat prosteşte, spuse ea, te-aș fi lăsat așa cum te-a bătut soarta ta nenorocită. M-aș fi îndurat numai de maică-ta și i-aș fi dat vaca înapoi. Dar mi-ai arătat că ai minte ageră și mult curaj. Cînd te-ai cățărat pe vrejul de fasole, ai urcat de-a dreptul spre norocul tău.

Apoi zîna își luă rămas-bun de la Jack și de la maică-sa și dispăru în zare.

Regele Rîului de Aur

ÎN STIRIA, într-un colţ de ţară uitat de lume, unde munţii erau atotstăpînitori, se-ntindea demult de tot o vale mănoasă cum nu era alta pe pămînt. Din toate părţile o-nconjurau stînci abrupte şi piscuri semeţe, pe care domneau zăpezile veşnice. Din stîncile-astea ţîşneau nişte rîuri ce-o porneau năvalnic, sărind din cascadă-n cascadă. Una din ele îşi arunca şuvoaiele spre soare-apune, peste muchea unei stînci grozav de înalte. Aşa de înaltă era stînca de care vă spun că, după ce se-nsera şi-ntunericul învăluia totul la poalele munţilor, razele soarelui mai străluceau încă în plină splendoare deasupra cascadei cu pricina. Uitîndu-te la ea, puteai să juri cu mîna pe inimă că-i o ploaie de aur. Oamenii de prin partea locului îi şi ziseseră Rîul de Aur.

Ciudat e că nici un rîu nu-şi purta apele spre valea noastră. Toate coborau pe cealaltă parte a munţilor şi, o dată ajunse jos, o porneau şerpuind printre lunci întinse şi oraşe mari, în care oamenii mişunau ca furnicile. Nu ştiu cum se făcea că norii se duceau nesmintit spre piscurile-nzăpezite şi se-aşezau, blînd, să se odihnească în valea

de care v-am vorbit la începutul poveștii. Și uite-așa, chiar pe vreme de arșiță și secetă, cînd soarele pîrjolea totul în cale, în valea cea mică ploile cădeau din belșug. Recoltele de-acolo erau așa de bogate, iarba așa de grasă, merele așa de roșii, strugurii așa de negri, vinul așa de parfumat și mierea așa de dulce, că oricine le vedea rămînea mut de uimire. Nu e deci de mirare că mai toată lumea îi spunea Valea Comorilor.

Trei frați, Schwartz, Hans și Gluck, erau stăpînii acestei văi micuțe. Schwartz și Hans, cei doi frați mai mari, erau urîți ca noaptea. Aveau niște mături de sprîncene, iar ochii le erau mici și-ntunecați. Îi țineau întotdeauna pe jumătate închiși și se uitau printre gene. Așa stînd lucrurile, n-aveai niciodată cum să le citești gîndurile și-ți ziceai mereu că doar ei pot să pătrundă cu gîndul și privirea pînă în străfundurile ființei tale.

Trăiau de pe urma pămîntului din Valea Comorilor și se pricepeau de minune să-i smulgă și ultimul rod. Omorau toate vietățile care nu dădeau nimic în schimbul mîncării găsite pe-acolo. Împușcau mierlele pentru că ciuguleau fructele, făceau de petrecanie aricilor, ca să nu sugă lapte de la vaci, otrăveau greierii fiindcă mîncau fărîmiturile de pîine din bucătărie și striveau cicadele că prea cîntau toată vara prin tei. Își puneau servitorii la muncă fără să le dea simbrie, pînă cînd bieții oameni nu mai voiau să muncească deloc. Pe urmă se luau la harță cu ei și-i dădeau pe ușă afară, da' de plătit, tot nimic nu le plăteau.

Cu o gospodărie ca asta, ar fi fost și de mirare să nu se-mbogățească. Da' nu vă faceți griji. Hapsînii s-au îmbogățit de nu mai aveau ce face cu averea. De obicei reu-

şeau să ţină grîul în hambar pînă-i creştea preţul binişor şi pe urmă-l vindeau de două ori mai scump decît făcea. Aveau grămezi de bani înşirate pe podea, dar nimeni nu-şi aducea aminte să fi dat de pomană vreunul din ei măcar un bănuţ sau o coajă de pîine, oricît de uscată. Ce mai încolo-încoace, erau răi şi neîndurători. Pe bună dreptate, toţi cei care-avuseseră cîndva de-a face cu ei îi porecliseră Fraţii Negri.

Mezinul, Gluck, parcă nici nu le era frate, atît de mult se deosebea de ei şi la suflet şi la-nfăţişare. Slavă cerului că nu le semăna nici cît negru sub unghie ! Era un copil de vreo 12 ani, nu mai mult. Avea păr bălai, ochi albaştri şi-n inima lui era cîte-un locşor pentru fiecare vietate de pe faţa pămîntului. Cum e lesne de ghicit, nu prea se-nţelegea el cu fraţii mai mari sau, mai bine-zis, ei nu se-nţelegeau cu el. De obicei îl numeau într-o funcţie foarte înaltă : învîrtea de frigare, cînd era ceva de fript, ceea ce nu se întîmpla prea des. Căci, trebuie să ştiţi asta, Fraţii Negri, care erau zgîrciţi cu alţii, erau aproape la fel de zgîrciţi şi cu ei înşişi. Alteori, micul Glück le curăţa cizmele, freca podelele şi uneori spăla blidele. Din cînd în cînd primea, drept încurajare, ce rămînea în farfurii şi, drept educaţie, o mamă de bătaie.

Lucrurile-au mers aşa multă vreme. Într-o vară însă a plouat mult şi totul s-a dus de rîpă în ţinuturile vecine. Oamenii nu terminaseră bine de strîns fînul că apele umflate au şi inundat pămîntul şi-au cărat stogurile unul cîte unul. Via a căzut la pămînt bătută de grindină. Nici un spic de grîu n-a mai rămas întreg din cauza mălurei. Doar

Valea Comorilor, ca de obicei, era ferită de toate astea. Cînd nicăieri nu ploua, acolo era ploaie destulă. Acum, însă, soarele strălucea de-ţi lua ochii, deşi peste tot în jur nori negri şi grei pluteau ameninţător. Toţi sătenii veneau la Fraţii Negri să cumpere grîu şi plecau blestemîndu-i amarnic. Schwartz şi Hans cereau preţuri fabuloase şi oamenii dădeau, că erau strînşi cu uşa. Numai săracii n-aveau de unde plăti, aşa că lor nu le rămînea decît să cerşească sau să moară de foame la uşa celor doi fraţi haini. Să nu credeţi cumva că Fraţii Negri se sinchiseau măcar de treaba asta. Nici vorbă!

Se-apropia iarna şi era tare frig. Într-o bună zi Schwartz şi Hans plecară de-acasă. Micul Gluck rămase să vadă de frigare. Ca de obicei, îi spuseră să nu lase pe nimeni înăuntru şi să nu dea nimănui nimic. Gluck se aşeză lîngă foc, fiindcă afară ploua cu găleata, iar bucătăria, cu pereţii ei umezi, nu era deloc îmbietoare. Întoarse de zor frigarea şi curînd friptura se făcu rumenă şi frumoasă.

„Ce păcat, zise Gluck în sinea lui, că fraţii mei nu invită niciodată pe nimeni la masă. Ei au oaia asta frumos rumenită şi amărîţii ăia abia dacă au o coajă uscată de pîine. Sînt sigur c-ar simţi şi ei o mîngîiere dacă s-ar găsi vreun suflet cu care să-mpartă oaia."

Nici n-apucă să-şi ducă gîndul pînă la capăt că şi auzi două ciocănituri în uşă. Erau grele şi înfundate ca şi cum cel care bătuse ar fi fost legat de mîini şi de picioare. Aduceau mai mult a bufnituri.

— Trebuie să fie vîntul, spuse Gluck. Nimeni nu-ndrăzneşte să bată de două ori la uşa noastră.

Nu, nu era vîntul. Bătaia se auzi din nou, foarte tare şi, ce era grozav de ciudat, omul care bătea părea că se grăbeşte şi că nici nu-i pasă ce-o să se-ntîmple dacă nu se-astîmpără cu bătutul.

Gluck se duse la fereastră, o deschise şi scoase capul să vadă cine e. Dădu cu ochii de-un omuleţ tare caraghios, cel mai caraghios pe care-l văzuse vreodată. Avea un nas lung de tot, ce-aducea uşor la culoare cu alama şi se termina c-o umflătură nu prea diferită de pîlnia unei goarne. Obrajii îi erau bucălaţi şi roşii, roşii de tot. Văzîndu-i, ai fi putut face prinsoare că ziua şi noaptea omuleţul n-avusese altă treabă decît să sufle îndîrjit într-un foc îndărătnic. Clipea vesel şi şmechereşte printre genele lungi şi mătăsoase. Mustaţa i se răsucea de două ori ca un tirbuşon la colţurile gurii, iar părul, un amestec ciudat de negru şi argintiu, îi cădea în voie pe umeri.

Era mic de statură, cam vreo patru picioare şi ceva, şi purta o tichie ascuţită, aproape de-aceeaşi înălţime cu el, împodobită cu o pană neagră, lungă de trei picioare. La spate, tunica i se prelungea cu ceva care aducea vag cu ceea ce se numeşte frac în zilele noastre. Dacă mă gîndesc bine, era doar o teribilă exagerare a acestui veşmînt de gală. Dar coada asta era mult mascată de faldurile umflate ale unei enorme mantii lucioase. Stau şi mă-ntreb dacă, pe căldură, mantia nu era mult prea incomodă. Vîntul, care-nconjura şuierînd căsuţa cea veche, flutura mantia pe umerii omuleţului, desfăcînd-o de tot. Şi-aşa desfăcută, era cam de patru ori mai lungă decît prietenul nostru.

Gluck era atît de uimit de apariţia ciudată a oaspetelui său că rămase stană de piatră fără să scoată o vorbă. Şi

rămase așa pînă cînd omulețul, cu mai mult suflet, dădu un alt concert pe ciocănelul de la ușă, apoi se-ntoarse să vadă pînă unde-ajunsese mantia lui zburătoare. Uitîndu-se după pulpana hainei, zări la fereastră căpșorul bălai al lui Gluck, cu gura căscată și ochii deschiși larg de mirare.

— Ei, făcu omulețul, așa răspunzi tu cînd îți bate cineva la ușă ? Sînt ud leoarcă, dă-mi drumu-n casă.!

Ce-i drept e drept, omulețul era ud pînă la piele. Pana-i atîrna la spate ca o coadă de cățel plouat și apa șiroia din ea ca dintr-o umbrelă. De pe mustață i se scurgea în buzunarele de la vestă și-apoi ieșea din nou la lumină ca un rîuleț.

— Vă rog să nu vă supărați, domnule, spuse Gluck. Îmi pare rău, da' nu pot.

— Ce nu poți ? făcu bătrînelul.

— Nu pot să vă dau drumu-n casă, zău că nu pot. Frații mei m-ar omorî-n bătaie dacă m-aș gîndi numai la așa ceva. Da' dumneavoastră ce vreți de la mine ?

— Ce vreau ? zise omulețul enervat. Vreau să stau la adăpost lîngă foc. Uite-l cum arde acolo-n casă și cum mai joacă flăcările pe perete. Auzi cum trosnesc lemnele și nimeni nu se bucură de-o minune de foc ca ăsta ! Hai, dă-mi drumu-năuntru ! Vreau doar să mă-ncălzesc.

Gluck scoase așa de tare capul pe fereastră că-ncepuse să simtă ce rău e să stai afară-n frig. Se-ntoarse și văzu focul jucîndu-se ca un șirengar pe perete. Auzi bușteni gemînd și zări limbile strălucitoare pornind-o pe horn în sus. Ai fi zis că focul ăla năstrușnic își savura friptura la mirosul îmbietor al oii rumenite. Pe dată i se muie inima, mai-mai să nu rămînă nimic din ea.

„De ud, e ud ciuciulete, nu zic nu, își dădu Gluck cu părerea. Am să-l las să stea doar un sfert de ceas."

Se duse și deschise ușa. Și cum intră omulețul, în casă năvăli o rafală de vînt care făcu hornul să se clatine.

— Dragu' de tine, ce bun ești ! îl mîngîie omulețul. Nu te gîndi la ce-o să spună frații tăi. Lasă că vorbesc eu cu ei.

— Să nu faceți una ca asta ! se rugă Gluck. Nu pot să vă las să stați pînă se-ntorc ei. Dacă vă găsesc aici, s-a zis. Îmi pun pielea pe băț.

— Vai de mine ! exclamă bătrînelul. Îmi pare tare rău c-aud așa ceva ! Cît mă lași să stau aici ?

— Numai pînă se face friptura, răspunse Gluck, și, uitați-vă, e rumenită bine.

Bătrînelul intră în bucătărie și se așeză pe cuptor, băgînd vîrful tichiei pe coș în sus, că era nițel mai înaltă decît încăperea.

— Vă uscați cît ai zice pește dacă stați acolo, zise Gluck așezîndu-se din nou ca să-nvîrtă de frigare.

Dar bătrînelul nici gînd să se usuce. Se porni să picure, pic, pic, pic, peste jar. Focul începu să fîsîie și să bolborosească. Arăta din ce în ce mai puțin îmbietor. În viața mea n-am văzut o mantie ca a omulețului : de pe fiecare fald curgeau șiroaie ca dintr-un burlan.

Apa se-ntinse pe podea în rîulețe ca argintul viu. După ce le privi îndelung cum curg, Gluck zise timid :

— Pot să vă iau mantia ?

— Nu, mulțumesc, răspunse bătrînelul.

— Tichia ?

— Nu-i nevoie, mă simt foarte bine-așa, zise omulețul cam răstit.

— Dar știți... cum să vă spun, îngăimă Gluck cu un tremur în glas, îîi... stingeți focul.

— Păi eu ce vreau ! Dacă focu-i slab, mai va pînă s-o face friptura, spuse sec musafirul.

Gluck nu știa ce să zică de oaspetele lui. Era un amestec atît de ciudat de aroganță și spășenie.

— Arată minunat oaia, spuse bătrînelul într-un tîrziu. Nu poți să-mi dai și mie-o bucățică ?

— Pentru nimic în lume, zise Gluck îngrozit.

— Mi-e foame de mor, spuse bătrînelul, ca și cum n-ar fi auzit vorbele lui Gluck. N-am mîncat de ieri. Sînt sigur că n-o să zică ei nimic dacă-mi dai și mie-un pic de carne de la-ncheietură.

Spuse toate astea cu atîta tristețe-n glas că lui Gluck i se muie inima de tot.

— Mi-au făgăduit o felie pentru azi, zise băiatul. Pe-asta pot să v-o dau, da' nimic mai mult.

— Dragu' de tine, ce bun ești ! spuse din nou omulețul.

După asta Gluck încălzi o farfurie și ascuți un cuțit. „Și ce dac-o să mă snopească-n bătaie", gîndi el.

Tocmai cînd tăiase puștiul o felie mare de friptură, se auzi o lovitură înfricoșătoare în ușă. Bătrînelul sări de pe cuptor ca ars. Gluck puse la loc felia, străduindu-se disperat s-o potrivească, și-alergă să deschidă ușa.

— Ce dracu' ne-ai ținut atîta-n ploaie ? urlă Schwartz dîndu-i lui Gluck cu umbrela-n cap.

— Zi, mă ticălosule, de ce ne-ai lăsat s-așteptăm atîta ? se băgă și Hans și-i trase cîțiva pumni, după care-o porni spre bucătărie.

— Cerule mare ! făcu Schwartz cînd deschise ușa.

— Amin, zise omulețul care-și scosese tichia și stătea acuma-n mijlocul bucătăriei făcînd la plecăciuni cu nemiluita.

— Da' ăsta cine-i ? se zborși Schwartz înșfăcînd făcălețul și uitîndu-se fioros la Gluck.

— Zău dacă știu, frate, spuse Gluck cuprins de groază.

— Cum de-a ajuns aici ? mugi Schwartz.

— Era ud pînă la piele...

Făcălețul pogora spre capul lui Gluck. Dar în momentul acela bătrînelul se băgă între ei cu tichia lui ţuguiată. Făcălețul o izbi cu-atîta putere că toată apa din ea se-mprăștie prin casă. Ciudățenia era că nici n-apucă bine făcălețul s-atingă tichia că și zbură din mîna lui Schwartz ca o frunză bătută de vînt și căzu într-un colț din celălalt capăt al odăii.

— Cine ești ? întrebă Schwartz răstit.

— Ce cauți aici ? mîrîi Hans.

— Sînt și eu un biet bătrîn, începu omulețul spăsit. Am văzut prin fereastră cum arde focul și-am cerut adăpost pentru un sfert de ceas.

— Domnule, fii atît de bun și du-te de unde ai venit, spuse Schwartz. Și-așa e destulă apă în casă și n-avem nici cea mai mică intenție să deschidem aici o uscătorie.

— Pe-o vreme ca asta, nu dai afară nici cîinele, darmite un bătrîn. Uitați-vă la părul meu alb.

Dacă vă aduceți aminte, mai 'nainte v-am spus că părul i-ajungea pînă la umeri.

— Păi, ai destul ca să-ți țină de cald. Întinde-o ! se răsti Hans.

— Mor de foame. Miluiți-mă și pe mine c-o bucată de pîine, acuma că tot plec.

— Pîine ! Ia uite, dom'le, la el ! rînji Schwartz. Crezi că n-avem nimic mai bun de făcut cu pîinea decît s-o prăpădim pe d-ăștia cu nasu' roșu ca tine ?

— De ce nu-ți vinzi pana ? zise Hans în zeflemea. Șterge-o de-aici !

— Numai un pic, se rugă bătrînelul.

— Afară ! făcu Schwartz.

— Vă rog, oameni buni !

— Valea și la dracu' cu tine ! țipă Hans înșfăcîndu-l de guler.

Dar nici n-atinse bine gulerul bătrînelului că și zbură după făcăleț, răsucindu-se ca un titirez pînă ce căzu și el grămadă în același colț. Schwartz se-nfurie și se repezi la bătrînel să-l dea afară. Dar și el abia-l atinse că zbură după Hans și făcăleț, dîndu-se de-a berbeleacul pînă-n colț și izbindu-se cu capul de pereți. Uite-așa se văzură zăcînd grămadă toți trei, într-un colț.

Apoi bătrînelul se răsuci cu mare iuțeală în direcția opusă. Și se răsuci așa pînă ce se-nfășură frumos cu toată mantia. Își puse tichia pe cap, cam într-o parte (fiindcă n-ar fi putut sta dreaptă fără să iasă prin tavan), își mai răsuci o dată mustața ca un tirbușon și spuse nepăsător :

— Domnilor, vă zic la revedere. La miezul nopții am să vin din nou. Și după o asemenea primire, cred că n-o să vă mirați dacă-i ultima dată cînd vă calc pragul.

— Cînd te-oi mai prinde pe-aici... mormăi Schwartz abia îndrăznind să facă doi-trei pași din colțul lui.

Dar pînă să termine el ce-avea de spus, bătrînelul o și tulise trîntind ușa după el. În aceeași clipă, pe lîngă fereastra lor trecu un nor zdrențuit care-o porni pe vale-n jos, răsucindu-se și-mbîrligîndu-se în toate felurile, dîndu-se de-a rostogolul prin aer și pierzîndu-se pînă la urmă într-un șuvoi de ploaie.

— Frumoasă treabă, domnule Gluck, n-am ce zice ! făcu Schwartz. Pune friptura-n farfurii. Dacă te mai prind vreodată... Ei, asta-i bună ! Da' cine-a tăiat din friptură ?

— Frate, mi-ai promis și mie-o felie. Nu ții minte ? spuse Gluck.

— A, și-ai tăiat-o cît era caldă, ca să iei tot sucul din carne. Ei, lasă, că nu mai vezi tu curînd așa ceva ! Ieși afară și-așteaptă-n pivniță, printre cărbuni, pînă te-oi chema !

Gluck plecă destul de trist. Cei doi frați mîncară cît intră în ei din oaia de pe frigare, încuiară în bufet ce mai rămase și, după o masă așa de copioasă, se puseră pe băutură.

Și ce noapte-a mai fost ! Vîntul vuia și ploaia izbea în geamuri fără răgaz. Cei doi frați băuseră din gros, dar le mai rămăsese atîta minte ca să tragă toate obloanele și să ferece ușa cu doi drugi de fier înainte de-a merge la culcare. Ca de obicei, dormeau în aceeași cameră. Cînd bătu miezul nopții, o trosnitură cumplită îi sculă din somn pe amîndoi. Ușa se trînti de perete cu atîta putere că toată casa se zgudui din temelii.

— Ce-i asta ? țipă Schwartz tresărind.

— Ce să fie ? Iacătă-mă-s ! zise omulețul.

Cei doi frați stăteau pe pernă-n capul oaselor și priveau în gol prin beznă. Odaia era plină de apă. La lu-

mina învăluită-n ceață a lunii, care pătrundea în casă printr-o spărtură din oblon, văzură în mijlocul odăii un glob enorm de spumă, care se-nvîrtea întruna lăsîndu-se-n jos și ridicîndu-se ca un hopa-mitică. Și-aici, pe-o pernă cu broderie bogată, stătea-ntr-o rînă bătrînelul cu tichie cu tot. Loc avea berechet acuma, că acoperișul o pornise-n zbor spre alte mări și țări.

— Regret că v-am deranjat, spuse ironic musafirul. Mă tem că paturile vă sînt un pic cam umede. Poate c-ar fi mai bine să vă duceți în odaia frățiorului vostru. Acolo am lăsat tavanul.

N-așteptară să le mai spună o dată că se și năpustiră în camera lui Gluck, uzi leoarcă și cu dinții clănțănind de frică.

— Nu uitați, asta-i *ultima* vizită, strigă după ei bătrînelul.

— Dea domnu' să fie-așa ! spuse Schwartz tremurînd *din toate mădularele.*

Și globul de spumă dispăru.

Veniră zorile și cei doi frați se uitară pe ferestruica de la odaia lui Gluck. Valea Comorilor era acum tot o apă și-un pămînt. Puhoaiele măturaseră copacii, grînele și vitele și lăsaseră-n loc o întindere pustie de nisip roșu și mîl întunecat. Cei doi frați se furișară în bucătărie tremurînd de frig și frică. Apa umpluse toată casa și dusese cu ea grîu, bani, aproape tot ce se putea mișca. Pe masa din bucătărie rămăsese numai o carte de vizită mică și albă, desenată cu litere mari și lăbărțate :

Domnia sa Vîntul de Miazănoapte.

Domnia sa Vîntul de Miazănoapte s-a ținut de cuvînt : n-a mai călcat prin Valea Comorilor. Și, ce-i mai rău, avea atîta influență asupra rubedeniilor lui, vînturile în general, și-o folosea cu atîta spor că ele toate parcă ar fi fost unul. Prin urmare, de la un capăt la altul al anului, în valea fraților nu mai cădea nici o picătură de ploaie. Deși totul era verde și înfloritor în cîmpiile de la poalele munților, domeniul celor trei frați se preschimbase într-un deșert. Ce fusese cîndva cel mai roditor pămînt din regat se prefăcuse într-o grămadă mișcătoare de nisip roșu. Frații nu mai erau în stare să se ciondănească cu cerul potrivnic. Așa că, disperați, părăsiră comoara lor fără valoare și-o porniră să-și cîștige pîinea printre oamenii de la cîmpie. Nu mai aveau nici un ban. Mai găsiră doar niște bucăți de aur cu forme ciudate, ultimele rămășițe ale bogăției pe care-o dobîndiseră prin vicleșug.

— Ce-ar fi să ne facem aurari ? îi spuse Schwartz lui Hans cînd intrară într-un oraș mare. E-o meserie bună pentru niște șmecheri ca noi. Putem să băgăm la aramă-n aur și nimeni n-o să știe ce-am făcut.

Căzură de acord că ideea era cum nu se poate mai bună. Închiriară un cuptor și se-apucară de lucru. Dar treburile nu le mergeau bine din două motive nu prea importante : primul, că oamenii nu se lăsau prostiți de aurul îndoit cu aramă, și-al doilea, că, de cîte ori vindeau ceva, cei doi frați mai mari îl lăsau pe micul Gluck să vadă de cuptor și se duceau alături, la berărie, să bea banii. Așa topiră tot aurul fără să facă rost de bani ca să cumpere altul. Pînă la urmă rămaseră cu o cană mare pe care un unchi i-o dăduse micului Gluck. Băiatul ținea la ea ca la

ochii din cap și n-ar fi dat-o de lîngă el pentru nimic în lume, deși altceva decît lapte și apă nu bea din ea. Cana arăta cam ciudat. Toarta era formată din două cununi de păr auriu, atît de fin făcute că păreau mai degrabă mătase decît metal. Cununile-astea două coborau și se-mpleteau cu o barbă și niște favoriți, la fel de măiestrit lucrate, care-nconjurau și-mpodobeau un chip micuț, foarte fioros, drept în partea din față a cănii. Chipul ăsta era din cel mai roșu aur care s-a văzut vreodată și-avea ochi ce te lăsau să crezi că stăpînesc toată lărgimea cănii. Nu puteai să bei ceva din ea, că ochii ăia nu te slăbeau deloc și te priveau insistent dintr-o parte. Chiar Schwartz, cu gura lui, jura pe toți sfinții că odată, după ce-și turnase pe gît de șaptesprezece ori vinul de Rin din cană, a văzut cum clipeau ochii cu pricina ! Cînd veni timpul să prefacă în linguri cana lui Gluck, vestea mai-mai că zdrobi inima bietului băiețel. Dar frații îi rîseră-n nas, aruncară cana în oala de topit și-o porniră teleap-teleap spre berărie. Ca de obicei, îl lăsară pe prîslea să toarne aurul în forme.

Cei doi plecaseră. Gluck aruncă o ultimă privire ca să-și ia adio de la vechiul lui prieten din oala de topit. Părul de aur dispăruse. Nu mai rămăsese nimic din cană, doar nasul cel roșu și ochii strălucitori, care se uitau mai răutăcios ca niciodată.

„Și nici nu-i de mirare, își zise Gluck în sinea lui. După ce ne-am purtat cu el cum ne-am purtat..."

Se duse neconsolat la geam și se-așează să ia o gură de aer proaspăt ca să scape de suflarea fierbinte a cuptorului. Ei, și fereastra lui dădea chiar spre șirul de munți care, așa cum v-am spus mai 'nainte, înconjurau Valea Comori-

lor și mai ales spre piscul din care curgea Rîul de Aur. Era la vremea cînd ziua se-ngîna cu noaptea. Gluck se-așează la fereastră și văzu pe culme stîncile-nroșite în lumina asfințitului. Norii se desfăcuseră în fîșii strălucitoare care parcă ardeau și-și fluturau aripile pe lîngă stînci. Iar rîul, mai strălucitor decît toate, preschimbat într-un șuvoi de aur curat, cobora din prăpastie-n prăpastie, însoțit de imensul arc purpuriu al curcubeului, învolburîndu-se și dispărînd pe rînd în puzderia de picături pitice.

— Eh, ce bine-ar fi să fie rîul cu-adevărat de aur ! spuse Gluck după ce privi cîteva clipe apa dezlănțuită.

— Nu, n-ar fi deloc bine, Gluck, spuse, chiar în urechea lui, o voce clară, cu inflexiuni metalice.

— Cerule mare, ce-i asta ? exclamă Gluck sărind în picioare.

În odaie nu era nimeni în afară de el. Se uită în jur, se uită sub masă, se uită de nu știu cîte ori în spate, dar tot nimic nu văzu. Se așeză din nou la fereastră și de data asta nu scoase o vorbă. Nu putu însă să nu se gîndească iar c-ar fi grozav dacă rîul ar fi cu-adevărat de aur.

— Ba deloc, băiete, spuse aceeași voce mai tare ca înainte.

— Cerule mare, ce-i asta ? se-ntrebă Gluck din nou.

Se uită încă o dată prin toate colțurile și căută în dulapuri. Pe urmă începu să se-nvîrtă repede de tot în mijlocul camerei, crezînd că e cineva-n spatele lui. Chiar atunci, aceeași voce îi răsună din nou în ureche. De data asta cînta foarte veselă : lala-lira-la. Nu se-auzea nici un cuvînt, era doar o melodie vioaie și plăcută ce-aducea cu cîntecul apei care fierbe într-un ceainic. Gluck se uită pe

fereastră. Nu, vocea era cu siguranță în casă. Se urcă pe scări și pe urmă coborî. Nu, vocea era cu siguranță chiar în odaia aia și venea tot mai repede și mai clară : lala-lira-la. Deodată, lui Gluck i se păru c-o aude mai tare lîngă cuptor. Alergă la gura cuptorului și se uită înăuntru. Da, așa era, părea că vine nu numai din cuptor, dar chiar din oală. Dădu la o parte capacul și sări înapoi speriat, căci oala cînta și nu se lăsa deloc. Un minut sau două băiatul rămase în cel mai îndepărtat ungher al odăii, cu mîinile ridicate și gura căscată. Cîntatul se opri și-aceeași voce spuse răspicat :

— Salut !

Gluck nu răspunse.

— Salut, Gluck, băiete ! spuse oala din nou.

Gluck își luă inima-n dinți, se duse-ntins la creuzet, îl scoase din cuptor și se uită în el. Aurul se topise și-avea o oglindă netedă și lucitoare ca fața unui rîu leneș. Dar în loc să-și vadă căpșorul oglindit în fața lucie a aurului, micul Gluck zări cu totul altceva : de sub aurul topit apărură nasul roșu și ochii pătrunzători ai prietenului său de pe cană. Și nasul era de-o mie de ori mai roșu și ochii de-o mie de ori mai pătrunzători decît îi văzuse el vreodată.

— Haide, Gluck, băiete, glăsui iar vocea din oală. Sînt gata, toarnă-mă-n forme.

Dar Gluck era prea amețit ca să se-apuce de-așa ceva.

— Toarnă-mă-n forme, îți zic, făcu glasul cam morocănos și nu prea delicat.

Gluck tot nu putea să se miște.

— Te rog, toarnă-mă-n forme, spuse vocea cu patimă. M-am înfierbîntat de nu mai pot.

După multe sforţări, Gluck îşi reveni, puse mîna pe creuzet şi-l aplecă puţin ca să toarne aurul. Dar în loc de aur, apărură mai întîi nişte picioruşe gălbejite, apoi un frac, pe urmă două mîini bine înfipte-n şold şi, la sfîrşit, capul atît de cunoscut al prietenului său de pe cană. Toate sus-numitele articole se legau unul de altul pe măsură ce ieşeau din oală. Puţin cîte puţin apăru ţîfnos pe podea un piticuţ de aur, înalt de-un picior şi jumătate.

— Aşa mai merge ! zise piticul întinzîndu-şi întîi picioarele, apoi mîinile şi pe urmă, vreme de cinci minute, mişcîndu-şi întruna capul în toate părţile, mai-mai să-şi sucească gîtul. Se pare că voia să vadă dacă fiecare bucăţică din el era pusă la locul ei. În vremea asta Gluck se uita la el mut de uimire. Piticul era îmbrăcat cu o tunică despicată, ţesută din fir de aur. Aşa de fină era ţesătura că minunatele culori ale curcubeului apăreau toate pe ea ca pe tăblia de sidef a unei măsuţe de salon. Şi peste tunica asta nemaipomenită, părul şi barba piticului se revărsau în valuri unduitoare atingîndu-i genunchii. Erau atît de delicate că Gluck nici n-ar fi putut să spună unde se sfîrşeau. Parcă se topeau şi dispăreau în văzduh. Cu toate astea, trăsăturile feţei nu dădeau la iveală aceeaşi delicateţe. Erau mai degrabă aspre şi te făceau să te gîndeşti că mititelul nostru, care se-ascundea după faţa aceea uşor arămie, era un încăpăţînat şi-un nesupus fără pereche. Cînd şi-a terminat de inspectat făptura, piticul şi-a aţintit ochişorii iscoditori asupra lui Gluck şi l-a privit aşa vreo cîteva minute.

— Nu, n-ar fi deloc bine, Gluck, băiete, făcu omuleţul.

Fără-ndoială ăsta era-nceputul cam brusc şi incoerent al unei conversaţii sau, cel puţin, aşa credea piticul. Poate c-avea ceva de-a face cu gîndurile lui Gluck, căci ele-l făcuseră pe chiştocul nostru s-arunce remarcile-álea cînd mai era încă în oală. Dar cu orice-ar fi avut de-a face vorbele de mai sus, Gluck n-avea chef deloc să se ciorovăiască pentru asta.

— Zău ? spuse Gluck blînd şi supus.

— Nu, zise piticul hotărît în încheiere. N-ar fi deloc bine.

Şi cu asta îşi îndesă bine fesul pe urechi şi sări de vreo cîteva ori prin odaie, ridicîndu-şi picioarele foarte sus şi pe urmă trîntindu-le pe podea din toate puterile. Pauza asta i-a dat răgaz lui Gluck să-şi adune puţin gîndurile. Văzînd că nu prea are motive să-şi privească minusculul vizitator cu frică şi simţind că-i dă curiozitatea ghes mai mult decît uimirea, după multe şovăieli îndrăzni să pună o-ntrebare deosebit de delicată :

— Rogu-vă, domnule, dumneavoastră - aţi fost cana mea ?

La auzul acestor vorbe, omuleţul se-ntoarse brusc, merse glonţ la Gluck şi i se înfăţişă în toată statura lui impunător de piticească.

— Eu, făcu el, sînt regele Rîului de Aur.

După care se mai întoarse o dată şi sări de mai multe ori prin odaie, ca să lase timp să se risipească uimirea ce-l cuprinsese pe băiat. Pe urmă se duse din nou la Gluck şi rămase locului, ca şi cum ar fi aşteptat comentarii la comunicarea de mai 'nainte.

Gluck era oricum hotărît să spună ceva, așa că-i dădu drumul :

— Sper că înălțimea voastră se simte bine.

— Ascultă la mine ! zise omulețul, sigur fiind că întrebarea politicoasă ce-i fusese adresată nu merită nici un răspuns. Eu sînt regele Rîului de Aur. În starea în care m-ai văzut m-adusese răutatea unui rege mai puternic, dar tu m-ai mîntuit de vrăjile lui. Firea-ți bună și purtarea față de frații tăi cei răi mă-ndeamnă să te-ajut. Așa că ia aminte la ce-ți spun : dacă va urca cineva în vîrful acelui munte de unde vezi tu izvorînd Rîul de Aur și va arunca în rîu, la izvor, trei picături de apă ca lamura, pentru acela, și numai pentru el, rîul se va preface-n aur. Dar cine-a dat greș o dată n-o să reușească a doua oară. Și pe cel care va arunca apă tulbure, rîul îl va lua cu el și-l va schimba într-o piatră neagră.

Aceste fiind zise, regele Rîului de Aur se întoarse și merse înadins spre inima celei mai fierbinți flăcări din cuptor. Se făcu roșu, alb, transparent, de o strălucire care-ți lua vederea ; era o vîlvătaie ce răspîndea în jur o lumină orbitoare ; se ridică, începu să tremure și ia-l de unde nu-i ! Regele Rîului de Aur dispăruse.

— Of, strigă bietul Gluck alergînd să se uite pe coș după el. Vai de sufletul și de zilele mele ! Cana mea ! Cănuța mea dragă și scumpă !

Nici nu plecase bine regele Rîului de Aur, că Hans și Schwartz dădură buzna în casă urlînd ca sălbaticii. Erau beți turtă. Cînd aflară că și ultima bucățică de aur li se dusese pe apa sîmbetii, se treziră ca prin minune. Vestea

avu darul să-i țină treji un sfert de ceas, timp în care nu mai dovedeau să care la pumni cu nemiluita în spinarea lui Gluck. După asta se trîntiră fiecare pe cîte-un scaun și-l puseră pe Gluck să zică ce-avea de zis în propria-i apărare. Băiatul le spuse povestea, din care, ce să mai vorbim, cei doi frați nu crezură nici cît negru sub unghie. Îl luară din nou la bătaie și nu se lăsară pînă nu făcură băşici în palme. Îl snopiră și pe urmă, clătinîndu-se pe picioare, se duseră să se culce. A doua zi Gluck le povesti tot ce le povestise și c-o zi în urmă. Văzînd ei că țîncul o ține una și bună, parcă-parcă începură să-l creadă. Ce-a urmat nici nu-i nevoie să vă spun. Cei doi se ciondăniră preț de cîteva ceasuri care să-și încerce-ntîi norocul. După asta își scoaseră săbiile din teacă și-ncepură să se bată ca chiorii. Speriați de-ncăierare, vecinii încercară să-i liniștească. Cînd văzură însă că n-au sorți de izbîndă, trimiseră pe careva să cheme oamenii legii.

Cum auzi una ca asta, Hans o șterse și se-ascunse undeva. Pe Schwartz îl prinseră, îl duseră în fața judecătorului și-i dădură o amendă pentru c-a tulburat liniștea celorlalți. Dar el își băuse și ultimul bănuț c-o seară-n urmă. Așa că-l aruncară-n temniță, să-stea acolo pînă cînd o fi în stare să plătească.

Ei, și dacă văzu cum stau lucrurile, Hans, mai-mai să nu-și mai încapă-n piele de bucurie, își puse-n gînd s-o pornească neîntîrziat spre Rîul de Aur. Greu era să facă rost de apa curată ca lamura. Ce să facă Hans ? În seara cu pricina merse la izvorul de unde beau numai oamenii curați la suflet și fură o cană plină, apoi se-ntoarse acasă triumfător.

A doua zi se sculă înaintea soarelui, turnă apa într-o sticlă zdravănă, puse două ploscuțe cu vin și niște carne în coș, atîrnă coșul cu o curea pe după gît, înșfăcă o bîtă și-o porni la drum.

Ca să iasă din oraș, trebuia să treacă pe lîngă închisoare. Și pe cine credeți că văzu la o ferăstruică ? Pe Schwartz în carne și oase, care se uita la el de după gratii și părea tare nemîngîiat.

— 'Neața, frățioare, zise Hans. Mă duc la regele Rîului de Aur. Ce să-i spun de la tine ?

Schwartz scrîșni din dinți cu furie și trase de gratii cît îl ținură puterile. Hans însă îi dădu cu tifla și-l sfătui să stea cuminte la locul lui pînă s-o întoarce el. Apoi luă coșul în spinare, scutură sticla sub nasul lui Schwartz pînă apărură clăbuci pe apa de izvor și-o porni din nou, bine dispus cum nu mai era altul pe lume.

Într-o dimineață ca asta, orice om s-ar fi simțit fericit, chiar dacă n-ar fi avut de căutat Rîul de Aur. Fîșii de ceață înrourată se-ntindeau de-a lungul văii ce dădea la iveală munții cei falnici. Stîncile de la poale, pe care abia dacă le zăreai prin aburii ce pluteau în aer, erau învăluite într-o pîclă cenușiu-lăptoasă. Încet-încet aburii se ridicau pînă dădeau de minunatul astru, care picta cu purpură stîncile-ascuțite și, cu razele-i lungi și drepte, străpungea perdeaua de pini ce-aduceau cu niște suliță. Deasupra se vedeau stîncile colțuroase, pe care apa le zimțase și le fierăstruise într-o sumedenie de forme fantastice. Din loc în loc apărea cîte-un petec de zăpadă, luminat cu dărnicie de razele soarelui. Și-așa stîncile-astea făcute ferfeniță, așezate în zig-zag de parc-ar fi urmat drumul unui fulger,

ţi-arătau prăpăstiile ce se căscau sub ele şi te-ajutau să te fereşti. Iar mult deasupra şi dincolo de toate astea, mai diafane decît norul din zori de zi, dar mai curate şi nesupuse schimbării, piscurile zăpezilor eterne dormeau încă pe perna de azur a cerului.

Rîul de Aur, ce izvora dintr-o stîncă mai bondoacă, pe care zăpada o ocolise, era tot cufundat în umbră. Tot, în afară de puzderia de stropi ce se ridicau încet, ca un fum, deasupra liniei şerpuitoare a cascadei şi plecau uşor, ca nişte colăcei plăpînzi, pe aripile vîntului de dimineaţă.

Hans îşi aţintise privirile asupra Rîului de Aur şi gîndurile lui se-ndreptau toate într-acolo. Uită că are de mers cale lungă, nu glumă, şi-o luă la picior fără să mai stea pe gînduri. Nu trecu mult şi simţi că-l lasă puterile. Şi nici măcar n-apucase să treacă primul şir de dealuri joase, acoperite cu verdeaţă ! Pe cînd urca el aşa, dădu cu ochii de-un gheţar cît toate zilele, care i se-aşezase-n drum, parcă să nu-l lase s-ajungă la izvorul Rîului de Aur. Tare se mai minună cînd îl văzu, şi cum să nu se minuneze ! Ştia munţii ca-n palmă, da' de gheţarul ăsta habar n-avusese. Porni curajos, măcar că nu pusese niciodată piciorul pe-un gheţar aşa de ciudat şi primejdios.

Gheaţa era alunecoasă, mamă, doamne, ce alunecoasă era ! În toate hăurile apa care ţîşnea din crăpături vuia neîmblînzită. Vuietul ei răzbătea ca un crîmpei de melodie curgătoare şi-ndrăcită, pe urmă se curma şi izbucnea din nou în tonuri scurte, melancolice sau cu nişte ţipete picate din cer, scoase parcă de un om bătut de soartă sau chinuit de durere.

Gheața spartă luase mii de forme aiurite, dar nici una, își zise și Hans, n-aducea cu bucățile de gheață pe care le știe orice om. Toate aveau o expresie ciudată. Așa schimonosite și batjocoritoare cum erau, semănau cu niște chipuri aievea. O puzderie de umbre înșelătoare și lumini lugubre se jucau și pluteau printre vîrfurile de gheață de-un albastru transparent. Cu strălucirea lor orbeau călătorul și-l zăpăceau că nu mai știa omul pe ce lume se află. Și toate astea în timp ce mugetul neostoit al apei care țîșnea din adîncuri îl asurzea și-l făcea să simtă că se-nvîrte pămîntul cu el, Hans mergea înainte și groaza ce-l cuprinsese creștea pas cu pas. Gheața se despica bubuind și alte prăpastii se căscau la picioarele lui. Piscuri mișcătoare se-aplecau pe lîngă el și-i cădeau în cale cu un zgomot asurzitor. De nu știu cîte ori dăduse piept cu asemenea primejdii pe ghețarii cei mai înspăimîntători și pe vremea cea mai cumplită. Cu toate astea îl cuprinse o frică soră cu moartea, cînd veni vremea să sară peste ultimul hău. Sleit de puteri și tremurînd din toate-ncheieturile, se aruncă pe iarba unui tăpșan, unde se simțea, în sfîrșit, în siguranță.

N-avusese încotro și trebuise să lase pe drum coșul cu mîncare, că tare-i mai era greu să-l care după el. Așa că acuma, cînd avea nevoie de puteri proaspete, nu-i rămînea decît să zdrobească niște gheață și s-o mănînce. Cu asta își alină totuși setea. După o oră de odihnă își recăpătă puterile și, mînat de lăcomia-i neîmblînzită, Hans plecă mai departe pe drumul anevoios spre izvorul Rîului de Aur.

Acum drumul urca drept spre creasta golașă a muntelui. Nu era fir de iarbă să-ți ostoiești usturimea tălpilor

încinse, nu era nici un petic de umbră să te ferească de soarele dogoritor de la miazăzi. Trecuse de amiază și razele cădeau ca niște bice de foc pe cărarea abruptă. În aer nu se mișca nimic și arșița pusese stăpînire pe tot și toate. Curînd, pe Hans începu să-l chinuie o sete cumplită, ca să nu mai vorbim că-l ajunsese oboseala și-abia își mai tîra picioarele. Se uita-ntruna la sticla cu apă de la brîu.

„Trei picături ajung, își spuse el pînă la urmă. Măcar să-mi umezesc un pic buzele cu apa asta."

Trase dopul și, pe cînd ducea sticla la gură, privirile-i căzură pe piatra de lîngă el. Era acolo ceva — nici el nu știa ce — și parcă mișca. Se lămuri repede. Pe piatră zăcea un cățeluș, mai-mai să-și dea duhul de sete. Avea limba scoasă de-un cot, botul i se uscase, iar labele, aproape fără viață, le ținea întinse ca niște bețe. O armată de furnici negre îl năpădiseră și i se plimbau în voie pe bot și-n gîtlej. Își roti un ochi spre sticla din mîna lui Hans. Dar Hans al nostru ridică sticla, bău, dădu cu picioru-n cîine și plecă mai departe. Prea bine nu știa nici el și nici mîna-n foc n-ar fi pus-o, dar parcă, hodoronc-tronc, o umbră ciudată apăru pe cerul albastru.

Cu fiecare clipă, cărarea se făcea tot mai abruptă și mai plină de pietre colțuroase. În loc să-l învioreze și să-l răcorească, aerul de munte parcă-i turnase foc în vine. Și cascadele cu zgomotul lor parcă-l luau în zeflemea. Toate erau departe, iar setea îl chinuia din ce în ce mai tare. Mai trecu o oră și Hans se uită din nou la sticla care-i atîrna pe-un șold. Era goală pe jumătate, dar tot era în ea mult mai mult decît trei picături. Se opri s-o deschidă din nou. Pe cînd făcea treaba asta, văzu ceva mișcînd pe că-

rare. Era un copil bălai care zăcea întins pe pietre, aproape fără viață, și, din cînd în cînd, scotea cîte-un geamăt amarnic din pieptu-i mititel. Avea ochii închiși și buzele arse de sete. Hans se uită la el înadins, bău și trecu mai departe. Un nor negru acoperi soarele și umbre lungi ca niște șerpi înconjurară munții. Hans mergea voinicește mai departe. Soarele trecea spre asfințit, dar nu se simțea nici urmă de răcoare. Aerul greu, ca de plumb, îl sufoca pe omul nostru, dar ținta era aproape. Ridică ochii și văzu cascada Rîului de Aur, care sărea jucăușă din coasta muntelui. Nu era mai mult de-o aruncătură de băț pînă la ea. Hans se opri o clipă să-și mai tragă sufletul un pic și sări opintindu-se ca să-și atingă ținta.

În clipa aceea auzi un țipăt slab. Întoarse capul și văzu un bătrîn întins pe pietre. Ochii i se duseseră în fundul capului, iar pe fața-i albă ca de mort era întipărită desperarea.

— Apă ! strigă el slab, întinzînd mîinile spre Hans. Apă ! Mor !

— N-am nici un strop, îi răspunse Hans. Da' tu ți-ai trăit traiul. Ajungă-ți !

Sări peste trupul lipsit de vlagă și-o porni mai departe ca din pușcă. Un fulger albastru, de forma unei săbii, țîșni dinspre răsărit. Brăzdă cerul de trei ori și-l acoperi cu o umbră neagră de nepătruns. Soarele asfințea, dispărînd în zări ca o minge de foc.

Lui-Hans îi pătrunse-n urechi mugetul Rîului de Aur. Apa trecea printr-o văgăună și Hans era chiar pe marginea ei. Undele purtau splendoarea aprinsă a apusului de soare. Își scuturau crestele ca niște limbi de foc și-n spuma

lor se vedeau sclipiri roșii ca sîngele. Zgomotul venea din ce în ce mai tare, biciuind simțurile omului și făcîndu-l să-și piardă mințile. Tremurînd, Hans luă sticla de la brîu și-o aruncă în mijlocul șuvoiului. Cît ai bate din palme simți ceva rece ca gheața străpungîndu-i trupul. Se clătină pe picioare, scoase un țipăt și căzu. Apele, cu vuietul lor, îi acoperiră țipătul pentru vecie. Și geamătul rîului se ridică sălbatic în noapte, în vreme ce valurile începură să spele *piatra neagră*.

Bietul Gluck, rămas singur acasă, aștepta cu-ngrijorare să se-ntoarcă Hans. Văzînd că frate-său nu mai vine odată înapoi, se sperie din cale-afară și se duse la închisoare să-i spună lui Schwartz ce se-ntîmplase. Pe Schwartz vestea asta îl gîdilă la urechi ca zornăitul banilor sau gîlgîitul vinului. Își dădu cu presupusul că Hans s-a prefăcut într-o piatră neagră și, prin urmare, tot aurul avea să fie al lui și numai al lui. Gluck, săracul, era tare amărît și plînse toată noaptea de ți se rupea inima, nu alta. Cînd se sculă dimineața, n-avu ce pune în gură și nici urmă de bani nu găsi prin casă. Văzînd așa, se tocmi să muncească la un aurar. Și munci cu-atîta hărnicie și-așa de bine, din zori și pînă-n noapte, că nu trecu mult și strînse bani destui ca să plătească amenda lui Schwartz. Dădu cît trebuie la închisoare și-și scoase fratele de-acolo. Schwartz nu-și mai încăpea-n piele de bucurie și zise că s-ar cam cuveni să pună mîna și pe niscai aur din rîu. Și Gluck se ruga de el să se ducă, da' pentru altceva : doar-doar o afla ce s-a ales de Hans.

Schwartz auzise el că Hans furase apa sfinţită şi-şi spuse-n sinea lui că poate treaba asta nu e tocmai pe placul mititelului rege al Riului de Aur. Îşi puse deci în gînd s-o scoată altfel la capăt, mai bine decît frate-său. Zis şi făcut: mai luă nişte bani de la Gluck şi se duse de-l ispiti pe paznicul izvorului, care, cînd văzu bănetul, îi dădu apa curată ca lacrima. Acum Schwartz era cu inima-mpăcată că nu mersese cu furtişag ca frate-său. Se sculă dis-de-dimineaţă, pînă să se crape de ziuă, îşi puse pîine şi vin într-un coş, turnă apa sfinţită într-o sticlă şi-o porni la drum spre inima munţilor. Ca şi Hans, tare se mai miră cînd dădu cu ochii de gheţar. Cînd veni vorba să-l treacă, nu-i fu deloc uşor, deşi lăsase coşul cu merinde pe drum. Pe cer nu se vedea nici o scamă de nor, dar, cu toate astea, lumină nu prea era. O pîclă roşiatică acoperise, greoaie, cerul şi dealurile de primprejur păreau mohorîte şi ursuze. Cum urca el pe cărarea săpată în stînca abruptă, îl apucă o sete cumplită, ca şi pe frate-său. Duse sticla la gură. Atunci văzu copilul cu păr bălai care zăcea pe pietre. Bietul de el scîncea şi gemea după apă.

— Apă vrei ? zise Schwartz. Păi n-am nici pentru mine.

Şi trecu mai departe. Cum mergea el aşa, parcă văzu că se-ntunecă soarele şi că dinspre apus se ridică nişte nori cît toate zilele şi negri ca tăciunele. Mai urcă preţ de vreun ceas şi din nou îl apucă setea. Tare-ar mai fi băut ceva ! Atunci zări bătrînul care zăcea întins pe potecă în faţa lui şi-l auzi cum plînge după apă.

— Apă vrei ? zise Schwartz. Păi n-am nici pentru mine.

Şi-şi văzu de drum. Din nou i se păru că lumina slăbeşte şi, cînd se uită spre cer, ce să vadă ? O pîclă de cu-

loarea sîngelui acoperise soarele. Norii uriaşi şi negri se ridicaseră sus de tot şi marginile lor zdrenţuite se zbăteau în toate părţile ca valurile pe marea înfuriată. Umbrele lor lungi îi brăzdau cărarea.

După asta Schwartz mai urcă vreun ceas şi iar i se făcu sete. Cînd duse sticla la gură, i se păru că-l zăreşte pe Hans întins la pămînt în faţa lui. Se uită mai bine şi văzu că arătarea întinde mîinile spre el şi-i cere apă printre suspine.

— Ha, ha, rînji Schwartz, aici erai ? Ehei, băiete dragă, mai ţii tu minte gratiile închisorii? Acu' vrei apă, nu-i aşa? Şi ce crezi, c-am adus-o pîn-aici ca să ţi-o dau ţie ? Pofta-n cui !

Şi făcu un pas mare să treacă peste Hans. Cînd trecea peste el, parcă văzu cum buzele i se strîmbă într-un rînjet zeflemitor. Mai merse un pic şi-ntoarse capul să se uite, dar arătarea dispăruse.

Îl cuprinse deodată groaza. De ce, nu ştia nici el. Dar setea de aur îl făcu să-şi învingă frica şi omul se năpusti înainte. Nori mari cît toate zilele şi negri ca tăciunele se ridicară la zenit şi din ei prinseră a ţîşni fulgere. În răstimpul dintre două răbufniri de fulgere, valurile întunericului parcă se ridicau şi pluteau peste tot cerul. Soarele apunea şi cerul se făcuse neted ca oglinda unui lac de sînge. Vîntul prinse să bată cumplit, sfîrtecînd norii purpurii şi împrăştiindu-i departe, în beznă. Schwartz ajunse la marginea văii pe unde curgea Rîul de Aur. Valurile erau negre ca norii ce prevestesc furtuna, dar spuma de pe crestele lor era roşie ca focul. Schwartz aruncă sticla în rîu şi-atunci mugetul apei de pe fundul văii se contopi

cu bubuitul de tunet venit din cer. Pe dată fulgerul îl orbi cu lumina lui, pămîntul se căscă dedesubt şi-l înghiţi, iar apele îi înăbuşiră strigătul cu vuietul lor. Geamătul rîului se ridică sfîşietor în noapte, căci apa trecea acum peste cele două pietre negre.

Schwartz nu mai venea şi Gluck era tare mîhnit din pricina asta. Nu ştia ce să facă, pe ce cale s-o apuce. Bani n-avea defel, aşa că nu-i rămînea decît să se tocmească din nou la aurar. Stăpînul îl punea la muncă grea, da' de plătit, nu-i plătea mai nimic. După o lună sau două Gluck, sleit de puteri, se hotărî să-şi încerce şi el norocul la izvorul Rîului de Aur.

„Regele-ăla mititel părea tare cumsecade, îşi zise Gluck în gînd. N-o să mă preschimbe el în vreo piatră din alea negre."

Se duse la izvor, îl rugă pe paznic să-i dea apă din cea limpede şi acesta îi împlini pe dată rugămintea. Apoi Gluck luă un coş cu nişte pîine şi-o sticlă cu apă şi, cum se crăpă de ziuă, porni întins spre creierul munţilor.

Şi pe Hans şi pe Schwartz gheţarul îi pusese la grea-ncercare ; îi storsese de puteri, ce mai încolo-ncoace. Pentru Gluck însă încercarea fusese de-o sută de ori mai grea, fiindcă el nici voinic nu era şi nici munţii nu-i bătuse atîta în lung şi-n lat, cum făcuseră fraţii lui. De cîteva ori căzu şi se lovi rău de tot, îşi pierdu coşul cu pîine şi, de cîte ori auzea zgomotul ăla ciudat care venea de sub gheaţă, inima i se făcea cît un purice. Cînd ajunse de cealaltă parte a gheţarului, se culcă pe iarbă şi stătu multă vreme-ntins ca să-şi recapete puterile. Pe urmă se puse

pe urcat tocmai cînd era soarele mai fierbinte. După o oră de urcuș, simți că-i ia foc gîtlejul de sete. Era cît pe-aici să bea, ca și frații lui, cînd văzu pe cărare un bătrîn care venea spre el. Se sprijinea-n toiag bietul om, c-abia se mai ținea pe picioare.

— Fiule, zise bătrînul, sînt mort de sete. Dă-mi și mie puțină apă.

Cînd îl văzu așa palid și vlăguit, Gluck îi dădu sticla cu apă.

— Rogu-te numai, moșule, să n-o bei pe toată, spuse băiatul.

Dar bătrînul bău pînă se sătură și-i dădu înapoi sticla goală pe trei sferturi. După asta îi ură drum bun și Gluck o porni vesel mai departe. Și, zău, parcă-i era mai ușor acum. Apărură două-trei firicele de iarbă, iar cîțiva cosași începură să țîrîie primprejur. Băiatul n-auzise-n viața lui un țîrîit așa de vesel.

Mai merse preț de vreun ceas și după asta i se făcu o sete de nu mai putea să-ndure. Da' cînd puse mîna pe sticlă, dădu cu ochii de-un copilaș care zăcea la marginea drumului. Năpîrstocul gîfîia și plîngea după apă de ți se rupea inima. Gluck se luptă cu el însuși și se hotărî să mai rabde un pic de sete. Puse sticla la gurița copilului și țîncul bău, lăsînd numai cîteva picături. După asta năpîrstocul îi zîmbi, se sculă în picioare și-o porni în fugă la vale. Gluck se uită după el pînă ce copilul se făcu mic cît un bob de linte, pe urmă se-ntoarse și-o porni din nou la deal. Și ce să vezi! Pe stîncile golașe începură să crească tot felul de flori minunate și-un mușchi verde și strălucitor, presărat cu flori ca niște steluțe trandafirii, cu clopo-

ței gingași de gențiană, mai albaștri decît cerul cel mai senin din lume, și cu crini albi ca laptele. Fluturi de culoarea sîngelui și-a liliacului zburau în toate părțile, iar cerul trimitea pe pămînt o lumină atît de curată, că pe Gluck îl cuprinse o fericire cum nu mai simțise niciodată pîn-atunci.

Dar după ce urcă încă vreun ceas, setea începu să-l chinuie din nou. Se uită la sticlă și văzu că nu mai rămăseseră decît cinci sau șase picături. Își dădu seama că n-are de unde să mai bea. Și pe cînd își atîrna iar sticla la brîu, văzu pe pietre un cățeluș cu limba scoasă de-un cot, care trăgea să moară. Așa-l văzuse și Hans în ziua cînd urcase spre izvorul Rîului de Aur. Gluck stătu pe loc să se uite la el și pe urmă își îndreptă privirile spre Rîul de Aur. Nu era mult pîn-acolo. Îi veniră-n minte vorbele piticului că „cine-a dat greș o dată n-o să reușească a doua oară". Vru să treacă mai departe și să-și vadă de drum, dar cățelul schelălăi atît de amarnic că Gluck se opri din nou.

„Bietu' de el, își spuse Gluck, dacă nu-l ajut acuma, o să-și dea duhu' pînă mă-ntorc eu."

După asta se uită tot mai atent la el și văzu că amărîtul ăla îl privește cu atîta jale că făcea și pietrele să plîngă.

„Da' mai dă-l încolo de rege, cu aurul lui cu tot !" zise Gluck văzînd cît sufere bietul cîine.

Destupă sticla și-i turnă pe gît ultimele picături. Cît ai bate din palme, cîinele sări în picioare și se ridică pe labele dinapoi. Îi dispăru coada și urechile i se făcură lungi, lungi de tot, croite parcă din mătase aurie. Nasul se făcu roșu ca o sfeclă, ochii începură să clipească repede de tot și pînă să se dezmeticească băiatul, cîinele, ia-l de

unde nu-i. Şi iată că-n faţa lui Gluck apăru vechea lui cunoştinţă, regele Rîului de Aur.

— Mulţam, zise Înălţimea sa, da' nu te speria că toate-s aşa cum trebuie.

Gluck o cam băgase pe mîneacă, fiindcă ştia el ce spusese mai 'nainte despre rege şi aurul lui. Aşa că rămase' cu gura căscată cînd auzi ce răspuns îi dă Luminăţia sa.

— De ce n-ai venit mai repede? se răţoi la el piticul. Mi i-ai trimis pe neisprăviţii ăia, ca să-mi dai de lucru. Să am pe cine preface-n pietre, nu? Şi încă ce pietre !

— Vai de mine şi de mine! făcu Gluck. Aşa de nemilos aţi fost ?

— Nemilos ! zise piticul. Mi-au turnat apă spurcată-n rîu. Cum era să-ngădui una ca asta ?

— Da', domnule — vreau să spun, Majestate — bag mîna-n foc c-au luat apa din izvorul ca lamura.

— Or fi luat-o, nu zic nu, răspunse piticul, dar (şi cu fiecare vorbă, uitătura-i era tot mai cruntă) apa pe care n-o dai bolnavilor sau celor pe patul de moarte cînd ţi-o cer ei e spurcată, oricît ar fi fost ea de binecuvîntată.

Şi zicînd vorbele astea, piticul se-aplecă şi culese un crin care creştea la picioarele lui. Pe petalele-i albe erau trei picături de rouă, curate ca lacrima. Piticul le scutură în sticla din mîna lui Gluck.

— Aruncă-le-n rîu, îi porunci el, şi coboară în Valea Comorilor pe partea cealaltă a muntelui. Drum bun !

Pe cînd vorbea el aşa, silueta piticului începu să-şi piardă conturul. Culorile jucăuşe de pe mantie se preschimbară într-o ceaţă cu sclipiri de rouă. O clipită regele stătu învăluit în ele, ca într-un curcubeu uriaş. Pe urmă

culorile păliră, ceața se risipi în aer și înălțimea sa dispăru ca luat de vînt.

Gluck urcă pînă la marginea văgăunii prin care curgea Rîul de Aur. Apa lui era limpede ca cristalul și la fel de strălucitoare precum soarele. Cînd aruncă în rîu cele trei picături de rouă, pe locul unde căzură se căscă un vîrtej mititel și rotund, în care apele intrară gîlgîind melodios. Gluck se uită o vreme tare dezamăgit. Nu numai că rîul nu se preschimbase-n aur, da' și rămăsese aproape fără apă. Totuși băiatul ascultă de sfatul prietenului său și-o porni pe cealaltă parte a muntelui, spre Valea Comorilor. Și mergînd el așa, i se păru c-aude cum își face apa drum pe sub pămînt. Cînd îi apăru Valea Comorilor în fața ochilor, ce să vadă ! Un rîu, aidoma Rîului de Aur, izvora dintr-o crăpătură în stîncă și curgea, în nenumărate rîulețe, printre movilele de nisip roșu și uscat. Sub ochii lui Gluck iarba crudă răsărea pe lîngă rîulețe și plantele se înălțau din pămîntul mustind de apă. Pe malul rîului, florile gingașe își deschideau una după alta cupele înmiresmate, precum răsar stelele cînd amurgul se-nteține. Tufele de mirt și cîrceii de viță de vie creșteau și brăzdau valea cu umbrele lor prelungi.

Și așa Valea Comorilor s-a preschimbat din nou într-o grădină. Toată avuția, pierdută cîndva de răutatea și cruzimea celor doi frați, a fost recîștigată prin iubirea inimii lui Gluck. El a trăit mai departe în valea de care v-am spus și pe săraci nu i-a mai izgonit nimeni de la ușa lui. Hambarele i s-au umplut cu grîu și casa cu comori. Pentru el, și numai pentru el, așa cum promisese piticul, rîul s-a făcut un rîu de aur. Chiar și-n ziua de azi localnicii

arată locul unde-au căzut cele trei picături de rouă și urmăresc drumul Rîului de Aur pe sub pămînt pînă cînd apare în Valea Comorilor. Și în vîrful cascadei pe care-o face Rîul de Aur se mai văd două pietre negre, în jurul cărora apa se tînguie jalnic la fiecare scăpătat de soare. Oamenii de prin partea locului le spun încă *Frații Negri*.

Povestea celor șapte frați eschimoși

OPT FRAȚI ESCHIMOȘI locuiau pe o insulă în ținuturile lor nordice, unde e veșnic zăpadă și frig. Șase dintre ei se duceau cu caiacul pe mare, să vîneze balene pentru hrană. Ceilalți doi, fratele cel mai mare și mezinul nu plecau niciodată la vînătoare. Cel mai mare nu mergea, fiindcă era atît de mătăhălos, încît nu încăpea în nici un fel de barcă. Chiar dacă ar fi încăput, sub greutatea lui, barca s-ar fi cufundat. Dar vîna și el diferite animale în tundra de pe insula în care locuiau. Mezinul nu vîna, pentru că era prea mic și lipsit de putere. Voia însă să vîneze și el. Într-o zi, uitîndu-se cu cîtă veselie cei șase frați se pregătesc de vînătoare, n-a mai putut să rabde. Ș-a dus la fratele mai mare rugîndu-l să-l lase și pe el să plece.

— Bine, pleacă! a zis fratele mai mare, după ce a privit cu multă atenție cerul și s-a convins că e senin în toate părțile.

Așa, mezinul, împreună cu ceilalți șase frați, a plecat cu caiacul pe mare să vîneze balene pentru hrană. Cerul era limpede, timp tocmai potrivit pentru vînătoare. Balenele apăreau pe neașteptate, dar se cufundau îndată ce

unul dintre frați arunca harponul să le prindă. Apoi, balenele iarăși apăreau și iarăși se cufundau. Și așa mereu.

Cei șapte frați se îndepărtară atît de mult de țărm, încît, cînd se uitară în urmă, nu mai văzură deloc insula lor. Speriat, unul dintre frați strigă :

— Sînt de părere să ne întoarcem ! Dar repede, repede. Ia uitați-vă : vin niște nori albi și grei, aducători de zăpadă.

— Să știți că dau buzna încoace blocurile de gheață, scăpate din Strîmtoarea Bering. Hai, să mergem acasă!

Nu mai avură timp să încarce balena pe care tocmai o prinseseră. Tăiară doar partea cea mai cărnoasă, de la piept, și, așezînd-o în caiac, porniră înapoi spre mal. Vîntul bătea din ce în ce mai tare. Totuși, cei șapte frați izbutiră să se apropie de insula lor, unde îl și zăriră pe fratele cel mai mare, așteptîndu-i nerăbdător pe mal. Dar vîntul se înverșună dintr-o dată și-i azvîrli în largul mării.

După trei zile și trei nopți de groază și de zbucium, vînătorii de balene nu mai știau unde se află și scrutau de jur împrejur întinderea nesfîrșită a mării.

— Stați, nu mai vîsliți ! zise deodată fratele cel mai mic. Uite, colo, la dreapta, se zărește ceva. Pare să fie o insulă.

— E o insulă ! Sigur că da ! întăriră pe rînd ceilalți frați și începură să vîslească vîrtos, îndreptînd caiacul într-acolo.

Cînd ajunseră în dreptul insulei, unul dintre frați căzu pe gînduri și spuse cu voce scăzută :

— Ar fi bine ca insula asta să fie pustie. Altminteri, cine știe ce se poate întîmpla. Locuitorii ar putea să creadă că am venit să-i prădăm.

— Eu zic, grăi misterios fratele cel mai mic, să ne ascundem pînă vedem ce și cum o să fie.

— Du-te pe mal, porunci fratele cel mai mare dintre ei. Pitește-te acolo pe undeva și vezi dacă sînt niscaiva oameni prin apropiere.

Fratele cel mai mic se piti atît de bine, încît nici chiar frații săi nu-l mai zăreau. După un timp, se întoarse gîfiind și le spuse în șoaptă celorlalți :

— Nu-i nimeni în apropiere și am dat de-o peșteră. E goală și mare. Încăpem cu toții în ea. Ba, putem să vîrîm înăuntru chiar și caiacul.

— Hm, asta n-ar fi rău, zise fratele mai mare. Am putea să ne odihnim niței acolo.

Cei șapte frați vînători de balene, silindu-se să facă cît mai puțin zgomot, traseră caiacul pe mal și-l vîrîră în peștera goală. Apoi se adăpostiră și ei. Cu toate că li se închideau ochii de oboseală, stăteau tot timpul încordați. Dar cînd se lăsă noaptea, somnul îi birui pe toți.

A doua zi dimineața, pitiți la gura peșterii, văzură un bătrîn, încotoșmănat într-un cojoc, trecînd pe o cărare din apropiere. Apoi, mai tîrziu, apărură și alți oameni.

Vînătorii de balene, ajunși pe insula necunoscută, hotărîră să stea, deocamdată, ascunși și se retraseră în adîncul peșterii. Cerul se întunecă iarăși. Se vestea din nou furtună. Bucata aceea de carne de balenă se micșora mereu și, după o săptămînă, frații se treziră că n-a mai rămas nici măcar o fărîmă de carne. Foamea le scurma mă-

runtaiele. Se uitau îngrijorați unul la altul. Fratele cel mai mic plîngea și cerea de mîncare tot timpul. Fratele cel mai mare chibzui îndelung, și, în cele din urmă, hotărî să dea față cu oamenii de pe insulă.

— N-avem altceva mai bun de făcut ! le spuse el celorlalți frați. Altminteri, pierim cu toții de foame. Timpul, vedeți și voi, nu se îndreaptă. Dimpotrivă, se înrăutățește de la o zi la alta.

A doua zi dis-de-dimnieața ieșiră din peșteră. Ca de obicei, apăru curînd cel dintîi, bătrînul încotoșmănat în cojoc. Fratele cel mai mare îi dădu binețe și-i spuse :

— Sîntem șapte frați vînători de balene. O furtună năprasnică ne-a adus, fără voia noastră, pe această insulă. Am vrea să ne întoarcem acasă, dar timpul ăsta neprielnic nu ne lasă. Apoi nu mai avem nici o fărămitură de mîncare. Ce sfat ne dai ?

Bătrînul, ca și cînd s-ar fi temut să stea de vorbă, își continuă drumul și zise, mergînd grăbit :

— Sînteți într-o primejdie mare. Ascundeți-vă bine în peșteră ! La noapte viu la voi. Așteptați-mă !

Cînd se lăsă noaptea, bătrînul intră în peșteră. Le aduse de mîncare. Îi lăsă mai întîi să-și potolească foamea. Vorbi apoi cu voce scăzută, ca și cînd s-ar fi temut să nu-l audă cineva.

— Stăpînul insulei noastre e un om rău și dușmănos. Îndată ce-i cășună ceva îi ucide pe toți care sînt mai frumoși, mai voinici și mai isteți decît el. De aceea vă ascund în bordeiul meu, pînă cînd se va îndrepta timpul și veți putea pleca acasă.

Cei șapte frați vînători de balene se aciuiră în bordeiul bătrînului, unde aveau și mîncare, și culcuș, și liniște. Zilele treceau. Starea timpului se îmbunătățea, încetul cu încetul. În sufletul lor se înfiripa nădejdea că în curînd se vor întoarce acasă. Ziua dormeau ascunși în cotloanele bordeiului, iar noaptea ieșeau afară, să tragă o gură de aer proaspăt. Adesea, tăifăsuind în șoaptă, rămîneau afară de la lăsarea nopții pînă la crăpatul zorilor.

Întîrziind prea mult afară, fratele mai mare zări, într-o zi dis-de-dimineață, o femeie pe o cărare lăturalnică. Se repezi numaidecît înăuntru, dar, prea tîrziu. Hîrca îl văzuse și, trecînd pe acolo, se uită pe furiș pe fereastra bordeiului.

Cei șapte frați nici nu se dezmeticiră bine, vorbind despre această întîmplare, și, cînd colo, un vlăjgan intră valvîrtej înăuntru și porunci cu voce aspră și tăioasă :

— Mergeți cu mine ! Stăpînul nostru vă poftește la dans.

Frații vînători de balene se uitară speriați unul la altul și, fără să spună un singur cuvînt, porniră spre bordeiul stăpînului.

Bordeiul stăpînului era mare și arătos, cu o prăjină lungă, înfiptă în mijlocul acoperișului. Înăuntru se afla o încăpere spațioasă, dreptunghiulară. În fiecare ungher, ardea cîte un opaiț. De jur împrejur se aflau bănci de lut, iar stîlpul din mijlocul încăperii era stropit cu sînge.

— Ședeți ! porunci stăpînul insulei.

Cei șapte frați se așezară sfioși unul lîngă altul. Cînd îl văzu pe mezin speriat și cu ochii înecați în lacrimi, fratele mai mare îl luă în brațe, mîngîindu-i obrajii. La un semn al stăpînului insulei, oamenii înghesuiți pe băncile

de lut începură să cînte o melodie de dans. Surîzînd răutăcios, stăpînul arătă cu degetul spre fratele de la capătul rîndului :

— Ridică-te ! Vreau să dansez cu tine.

Dansară cîtva timp, apoi opaițele din unghere se stinseră dintr-o dată. Se auzi numaidecît o zdruncinătură și un geamăt scurt și înăbușit. Opaițele se reaprinseră cît ai clipi din ochi. Îngroziți, frații vînători de balene îl văzură pe fratele lor mort pe podea.

— Ajunge pentru astăzi ! spuse îngîmfat stăpînul insulei.

Oamenii, care cîntaseră melodia dansului, se ridicară de pe băncile de lut și ieșiră afară.

— Voi rămîneți aici ! le porunci stăpînul insulei vînătorilor de balne, arătîndu-le ușa pivniței.

A doua zi, seara, se adunară din nou oamenii care știau să cînte melodii de dans. Vînătorii de balene se așezară iarăși, unul lîngă altul, pe băncile de lut.

— Ridică-te ! În seara asta vreau să dansez cu tine, zise stăpînul insulei, încruntat, arătînd spre fratele de la capătul rîndului.

Cînd începură să danseze, opaițele se stinseră iarăși dintr-o dată. Dar nu se mai auzi din întuneric nici o zdruncinătură și nici un fel de geamăt. Cînd opaițele se reaprinseră, vînătorii de balene rămaseră uluiți, nevenindu-le să creadă. Fratele lor era viu, ținîndu-se cu mîinile de stîlpul stropit cu sînge.

— Ajunge pentru azi ! spuse furios stăpînul insulei, privindu-l încruntat. Mîine seară dansăm alt dans !

Oamenii de pe băncile de lut se ridicară în picioare, speriați, și, ca și cînd i-ar fi pîndit o mare primejdie, se bulucira spre ieșire.

Vînătorii de balene au intrat grăbiți în pivniță. Fratele scăpat cu viață oftă lung, apoi spuse cu voce abătută :

— Cînd s-au stins opaițele, stăpînul insulei s-a repezit fulgerător la mine. Dar, nu mai știu nici eu cum, am izbutit să mă prind cu mîinile de stîlpul din mijlocul încăperii. Eh, acum am scăpat, dar mîine seară, cine știe ce mă așteaptă !

Cu toții amuțiră și căzură pe gînduri. Toată noaptea au rămas așa. Fiecare își bătea capul ce și cum să facă să scape de pacostea care a dat peste ei.

În acest timp, fratele cel mai mare, vlăjganul, rămas singur pe acasă, nici nu bea, nici nu mînca. Umbla ca un năuc de la un capăt la altul al insulei. Își ducea palma streașină la ochi și privea lung în zare, să vadă dacă nu cumva vin frații săi. Era morocănos și furios. Izbea cu piciorul în tot ce-i ieșea în cale. Într-o zi o vulpe se proțăpi în fața lui, dojenindu-l :

— Omoară ! Omoară tot ! De ce te oprești ? Ce-ți pasă ție de frații tăi !

— Ce-i cu frații mei ?

— Hehe, zise vulpea. Frații tăi se găsesc în primejdie de moarte.

— Spune-mi, te rog, ce știi despre ei ! ?

— Îți spun tot ce știu, zise vulpea și-i povesti tot necazul fraților săi, duși de o furtună năprasnică pe o insulă necunoscută. Du-te numaidecît acolo și ajută-ți frații !

— Dar cum să mă duc cît mai repede ?

— Ia o pereche de schiuri din os de balenă. Leagă-le bine de tălpi și ia-ți avînt puternic, ca să aluneci cu iuțeală pe suprafața apei. Ajuns pe insulă, caută-l mai întîi pe bătrînul, care i-a ascuns și a vrut să-i scape de pacoste. E în cel dintîi bordei pe care-l întîlnești în cale.

— Bine, mulțumesc ! spuse grăbit.

Fratele cel mai mare, îndată ce atinse suprafața apei, alunecă pe valurile mării cu o iuțeală amețitoare. Spre seară, sosi ca o furtună pe malul insulei necunoscute.

— Ajută-mă să-mi scap frații ! zise grăbit către bătrîn.

— Să mergem cît mai repede ! În curînd începe spectacolul.

Cînd ajunseră, bătrînul spuse în șoaptă :

— Stai aici niței. Mă duc să mă uit pe furiș înăuntru. Mă întorc îndată.

Fratele cel mai mare n-a putut să stea liniștit și se trase lîngă fereastră. Mezinul îl zări și tresări. Fața lui se învioră într-o clipă. Îl înghionti pe fratele care-l ținea în brațe și arătă spre fereastră. Fratele se ridică repede în picioare și se repezi în mijlocul încăperii, strigînd, din toate puterile :

— Eh, stăpîne, în seara asta vom dansa alt dans !

Stăpînul insulei se încruntă și se apropie de el furios. În clipa aceea însă ușa bordeiului, izbită puternic, se deschise fulgerător și apăru fratele cel mai mare al vînătorului de balene.

— Ei, de ce ați amuțit, de ce nu cîntați ? se adresă el oamenilor înșirați pe băncile de lut de jur împrejurul încăperii. Cîntați, ce mai așteptați ! ? porunci uriașul nostru.

Cînd oamenii înșirați pe băncile de lut începură să cînte fratele cel mai mare se apropie de stăpînul insulei :

— Ei, stăpîne, iată am venit și eu să dansăm împreună!

Stăpînul insulei se dădu înspăimîntat înapoi, dar fratele cel mai mare al vînătorilor de balene îl apucă de umeri și-l izbi de cîteva ori de stîlpul plin de sînge din mijlocul încăperii. Îl trînti apoi atît de puternic la pămînt, încît nu se mai sculă de jos.

Cînd îl văzu pe stăpînul insulei mort, bătrînul, încotoșmănat în cojoc, ocrotitorul fraților vînători de balne, ieși grăbit din bordei și strigă în gura mare :

— Oameni buni, stăpînul insulei a fost răpus ! De-acum înainte, tineri și bătrîni, vom trăi omenește în liniște și pace.

Cînd timpul s-a îndreptat de-a binelea, frații vînători de balene s-au întors pe insula lor.

Frumoasa din pădurea adormită

CÎND S-A NĂSCUT PRINȚESA, despre care va fi vorba în acest basm, tatăl ei, împăratul, stăpînul împărăției de la miazăzi, era tare fericit. Dăduse porunci să se țină mari serbări în toată țara, cu cîntece și jocuri și cu mese îmbelșugate, la care fuseseră invitați toți supușii săi. La curtea împărătească, fuseseră invitați la ospăț o mulțime de împărați și de împărătese, prinți și prințese din toate colțurile lumii. Bineînțeles; fuseseră invitate și toate cele șapte zîne (cîte erau în țară), pentru ca, după obiceiul de pe atunci, s-o dăruiască pe nou-născuta cu cîte o însușire, care s-o facă fericită.

Dar, cînd toți invitații se așezară la masă, în sală intră și o zînă bătrînă, care nu fusese invitată, fiindcă, cu cincizeci și ceva de ani în urmă, a fost pedepsită și închisă într-un castel, din care n-a mai ieșit niciodată, astfel încît toată lumea o credea moartă. Cînd o văzu intrînd în sală, împăratul dădu poruncă să i se aducă numaidecît farfurie, lingură, furculiță și cuțit. O cutie de aur însă n-avea de unde să-i dea, fiindcă avea numai șapte cutii, pentru șapte zîne. Zîna bătrînă, crezînd că împăratul o disprețuiește,

începu să bodogănească. O zînă tînără, care ședea alături de ea, o auzi amenințînd. Temîndu-se să nu-i prorocească vreo nenorocire prințesei, tînăra zînă, îndată ce începu prorocirea, se sculă de la masă și se ascunse după perdele, pentru ca să fie cea din urmă la dăruirea însușirilor și să împiedice astfel răul pe care bătrîna i l-ar putea aduce.

Zînele începură s-o dăruiască cu însușiri pe mica prințesă. Cea mai tînără dintre zîne îi ură să fie cea mai frumoasă făptură din lume. A doua zînă îi dori să fie foarte isteață ; a treia să fie prietenoasă cu fiecare ; a patra, să știe să danseze minunat ; a cincea să știe să cînte uimitor de frumos, ca o privighetoare ; a șasea să știe să cînte la orice instrument. Cînd ajunse la rînd, zîna bătrînă, clătinînd din cap, îi dori micii prințese să se împungă cu acul la deget cînd brodează și să moară din pricina asta.

Cînd auziră asemenea vorbe, cei prezenți la ospăț începură să tremure de mînie, iar unele femei, mai slabe de înger, să plîngă în hohote.

— Liniștiți-vă ! le spuse ieșind de după perdele zîna tînără. Apoi hărăzi împăratului și împărătesei : Fiica măriei voastre nu va muri din pricina asta. E adevărat, eu n-am putere s-o scap de tot ce i-a prescris zîna bătrînă. Prințesa se va împunge, într-adevăr, cu un ac cînd va broda. Dar nu va muri, ci va cădea într-un somn adînc.

Încercînd să împiedice orice nenorocire, împăratul dădu porunci aspre ca să fie pedepsită orice femeie din cuprinsul împărăției sale, care se încumetă să brodeze, ori să țină un ac de broderie în casă.

După vreo cincisprezece-șaisprezece ani, împăratul și împărăteasa s-au dus într-o zi la plimbare, departe de pa-

lat. Rămasă singură, mica prințesă, vioaie și neastîmpărată cum era, se urcă pe acoperișul palatului. Zări de acolo o femeie care broda, neștiind nimic despre poruncile aspre ale împăratului, cu privire la interzicerea broderiei pe tot cuprinsul țării.

Prințesa coborî de pe acoperiș și o luă la fugă spre ea. Cînd o văzu în fața ei, femeia tresări. După veșminte și după felul de a vorbi și de a se comporta, se vedea că e din neam mare, dar nu știa cine este.

— Ce faci, mătușă ? o întrebă prințesa, venind mai aproape.

— Iată, brodez, fiica mea.

— Ah, ce trandafiri minunați coși pe pînza asta albă ! Așa ceva n-am mai văzut.

— Deh, zise femeia, cos și eu s-o dau zestre nepoatei mele care se va mărita curînd.

— Dă-mi să încerc și eu să cos !

Femeia îi întinse broderia. Prințesa o luă în mînă, dar se împunse numaidecît cu acul în deget. Dintr-o dată, se simți toropită de somn și leșină.

Femeia se sperie și strigă înspăimîntată :

— Ajutooor !

Cît ai bate din palme, toți oamenii din palat și din jurul palatului năvăliră din toate părțile. O stropiră pe față cu apă ; îi descheiară hainele și-i frecară tîmplele cu o apă plăcut mirositoare, dar prințesa nu-și reveni.

Cînd sosiră acasă, împăratul și împărăteasa se îngroziră și se tînguiră amarnic. Revenindu-și puțin, împăratul porunci ca prințesa să fie dusă în cea mai frumoasă odaie a palatului. O așezară acolo în pat. Prințesa ținea ochii

închiși, dar respira ușor, semn că nu era moartă. Împăratul dădu porunci să fie vegheată să doarmă. Înțelesese vorbele zînei, atunci cînd s-au rostit prorocirile.

Zîna cea bună fu înștiințată despre cele petrecute. Sosi numaidecît într-o trăsură trasă de doi cai sprinteni. Dar, cum nu putea să prevadă ce se va întîmpla mai departe, zîna se gîndi că prințesa va fi foarte mirată cînd se va trezi, văzîndu-se singură în sala mare și tristă a palatului. Și, iată ce făcu zîna tînără și cu suflet bun : atinse cu un bețișor pe toți cei care se aflau în palat și în jurul lui, bineînțeles, în afară de împărat și de împărăteasă. Cum îi atinse cu bețișorul, toți lacheii, guvernantele, străjerii, bucătarii și toate slugile căzură dintr-o dată într-un somn, din care se vor trezi abia în clipa cînd prințesa își va reveni. Chiar și grătarele, așezate la foc, adormiră îndată. Tot așa, se stinse numaidecît și focul din cămin.

Împăratul dădu porunci ca nimeni să nu se încumete să se apropie de odaia în care dormea prințesa. La urma urmei, nici nu era nevoie de acest ordin, căci îndată începură să apară în jurul palatului o mulțime de copaci și o desime de tufișuri încît nimeni nu putea să treacă pe acolo. Se vedeau numai turlele înalte ale palatului.

Așa a trecut un an, așa au trecut doi ani, așa au trecut aproape o sută de ani. Împăratul și împărăteasa muriseră de mult cu dorul prințesei adormite, care nu se mai trezea din somn.

S-a urcat pe tron un alt împărat, care a înălțat un nou castel, pentru că în cel vechi nu putea să pătrundă nicidecum.

Într-o zi fiul acestui împărat, ducîndu-se la vînătoare și trecînd pe acolo, îl întrebă pe un țăran întîlnit în cale :

— Spune-mi, te rog, ce sînt turlele acelea, care se zăresc deasupra acestei păduri mari ?

— Ehe, făcu țăranul, scărpinîndu-se în cap, parcă pentru a-și aduce aminte mai bine. Măria ta, se zice că în această pădure uriașă, în care nu poate nimeni să pătrundă, se află un palat împărătesc. În palat, cică, s-ar afla o prințesă adormită. Doarme de aproape o sută de ani. Era frumoasă, cea mai frumoasă prințesă din lume.

Ambițios cum era, fiul împăratului hotărî să intre în pădure. Îndată ce păși, copacii înalți și tufișurile dese începură să se dea deoparte. Prințul se îndreptă grăbit spre un castel de la capătul unei alei largi. Rămase mirat cînd văzu că nici unul din oamenii care-l însoțeau nu-l urmară. Nu știa că, îndată ce trecea, copacii și tufișurile reveneau la loc și opreau orice pătrundere în pădure. Totuși, fiul de împărat își continuă drumul. Intră într-o curte și dădu acolo de o priveliște care-l înspăimîntă. În curte stăteau întinse trupuri de oameni care păreau morți. După fețele lor ușor îmbujorate, prințul s-a convins însă că oamenii aceia doar dormeau. Intră apoi într-o altă curte mare, pardosită cu marmură, și urcă niște trepte. La capătul treptelor era o ușă. Deschizînd-o, fiul de împărat păși încet și se trezi într-o sală uriașă, în care străjerii palatului, așezați în rînd, pufăiau și horcăiau, dormind cu toții. Într-o sală, femeile de la palat, șezînd în fotolii, ori, pur și simplu, întinse pe jos, de asemenea dormeau. În cele din urmă, intrînd într-un salon, prințul descoperi cea mai frumoasă priveliște : într-un pat de aur dormea o fată,

cam de cincisprezece-şaisprezece ani, de o frumuseţe rară. Încîntat din cale-afară de frumuseţea nemaipomenită a fetei, prinţul se apropie de patul ei şi căzu în genunchi. Atunci, încetînd toate farmecele, prinţesa adormită se trezi din somn.

— O, prinţul meu, cît de mult te-am aşteptat !

Se îmbrăţişară şi porniră agale prin tot palatul. Pe unde treceau, oamenii de la palat se trezeau pe rînd. Începu forfota în tot palatul. O curteană, care era grozav de flămîndă, se apropie de prinţ şi de prinţesă, spunîndu-le că masa e pregătită. Prinţesa era îmbrăcată frumos, dar prinţul îi spuse, rîzînd, că astfel de veşminte s-au purtat acum o sută de ani. O încredinţă însă că e nespus de frumoasă, chiar şi-n veşmintele acelea, ieşite de mult, de foarte mult timp din modă.

Se aşezară apoi la masa pe care se aflau tot felul de bucate şi sticle cu vin aduse din cele mai renumite podgorii ale ţării. În timpul mesei răsunau violinele şi flautele. Erau cîntece frumoase, dar de mult uitate, pentru că de o sută de ani nu le mai cîntase nimeni.

Prinţul şi prinţesa s-au cununat a doua zi. Petrecere mare a fost nu numai în palatul domnesc, ci şi în toată ţara.

POVESTE POPULARĂ FRANCEZĂ
repovestită de MIHAI CHELARIU

Nobilul și țăranul

DE MULT DE TOT, pe vîrful unui deal, se ridica un castel cu șaptesprezece turnuri, cu creneluri și cu ferestre atît de mici, de ai fi crezut că lumina nu pătrunde niciodată-n sălile lui.

În vale însă, la poalele dealului, se odihnea ca-ntr-un culcuș o căsuță sărăcăcioasă, în care locuia un biet țăran, rob pe moșia nobilului.

Nobilul avea atîta avere, de n-o putea nici el socoti și nici un copil ; țăranul avea doisprezece copii și nici un fir de avere. Doisprezece copii sînt o mare bucurie la casa omului, dar și o grijă cel puțin tot atît de mare pentru cel sărac. De aceea, în casa lui nu găseai nici fotolii luxoase, nici sfeșnice de aur, nici mătăsuri ca la castel. Era atîta sărăcie, că, de-ai fi prins mîța de coadă și-ai fi învîrtit-o prin casă, n-avea de ce se agăța cu ghearele. Doar o prăpădită de masă cioplită din bardă, niște scaune șchioape și-un dulap care sta pe-o rînă gata-gata să se prăvălească.

De bine de rău, omul cel sărac ar fi dus-o cum ar fi dus-o, dacă nobilul n-ar fi fost așa de hapsîn și de zgîrie-brînză ; fiindcă din tot ce muncea țăranul trebuia să dea

jumătate stăpînului moșiei, iar dacă anul era secetos și săracul nu putea da cît îi cerea, acesta punea slugile să-l bată măr și-i lua tot ce bruma de grîne adunase, lăsîndu-l muritor de foame cu copiii și nevasta.

Într-un an nu plouase mai deloc, și pămîntul rodise abia atît cît să poată ieși din iarnă țăranul cu copiii săi — cu chiu, cu vai. Cît despre partea boierului, nici vorbă să i-o poată da. N-avea bietul om de ales ; trebuia să se facă luntre și punte ca să nu-i dea nobilului partea pe care i-o cerea și să-și lase copiii muritori de foame. Ce-a clocit țăranul nostru în capul lui nu știm, dar într-o zi îi spuse nevestei lui :

— Nevastă, să știi că nu-i dau boierului nici un grăunte anul ăsta.

— Vai, bărbate, cum îți închipui că ai să poți să-l înșeli ?

— Tu nu te îngriji, ci să faci tot ce ți-oi spune eu la timpul potrivit. Poate vom ajunge să vedem și noi un lup mîncat de oaie.

Așa că, în ziua cînd țăranul trebuia să ducă boierului partea de bucate care i se ceruse, făcu pe mortu-n păpușoi.

Să nu vă închipuiți însă că hapsînul de boier uitase ! A doua zi, se pregăti să meargă cu tot alaiul la căsuța din vale.

Omul nostru trimisese de cu vreme pe mezin, pe vîrful dealului, să iscodească ce se petrece-n curtea boierească, iar pe nevastă o puse să fiarbă apa în cazanul mare de rufe.

După vreo jumătate de ceas, copilul alergă din vîrful dealului și le spuse :

— Tată și mamă, boierul vine vîrtej încoace și numai ce scoate foc pe nări de mînios ce-i.

Dacă aude țăranul una ca asta, ia repede cazanul cu apă clocotită și-l pune-n mijlocul curții, iar în clipa în care nobilul intra în curte, el începe să biciuiască furios cazanul.

Boierul începu să zbiere :

— Te-nvăț eu minte, țăran nemernic, să-mi plătești la vreme partea mea. Unde mi-i grîul, unde e secara ? Unde ai pitit sacii ? Răspunde, ticălosule !

Țăranul făcea însă pe n-aude n-a vede și biciuia cazanul și mai abitir.

— Aha, ai început să te prefaci că nu mai ești în toate mințile ? Lasă că te oblojesc eu de te fac mai sănătos decît erai cînd te-ai născut !

Țăranul se prefăcu abia acum a băga de seamă că boierul intrase-n ograda lui.

— Nu vezi, stăpîne, că mă căznesc cu afurisitul ăsta de cazan să fierb apa ?

— Să fierbi apa bătînd un cazan cu biciul. Ai căpiat de-a binelea !

— Ba, deloc, boierule, ia privește !

Mare fu mirarea nobilului, cînd țăranul luă capacul de lemn care acoperea cazanul și văzu că apa clocotea.

— Asta-i nemaipomenit, strigă el. Așa ceva n-am mai văzut. Adică vrei să spui că e de ajuns să biciui cazanul ca să fiarbă apa ?

— Precum vezi, stăpîne, răspunse țăranul cu umilință prefăcută în glas. Doar cazanul ăsta e cea mai mare avere

a noastră. Nu mai cumpărăm lemne, nu le mai plătim. Un bici bun și gata : apă caldă, supă, mîncare, tot ce vrem.

— Fără-ndoială atunci că e un cazan fermecat ! Am să-l iau să-l arăt și nevestei mele. Să nu spui că nu mi-l dai ! Ești supusul meu !

Săracul începu a se văicări cît îl ținea gura.

— Aoleo, copii, vrea să ne nenorocească, să ne ia bunătatea de cazan, singura noastră nădejde în vremile astea de secetă. Nu ți-l dau, stăpîne, de m-ai tăia în bucăți ! Nu, și iar nu !

— Ia nu te mai văicări așa, se răsti nobilul. Se vede treaba că ai uitat că-mi ești dator partea mea de bucate.

— Cum să uit, păcatele mele ! Copiii tatii, puneți mîna pe sacii de grîu și aduceți-i boierului pînă nu ne ia cazanul.

Cei doisprezece copii se repeziră ca niște furnici la saci, dar boierul le spuse :

— Nu vă mai osteniți degeaba. Vă iert de datorie pe anul ăsta, dar vă iau cazanul.

— Vai, stăpîne, se căina țăranul și mai abitir, crezi că ceea ce-ți datorăm pe anul ăsta plătește măcar jumătate din cît prețuiește cazanul ?

Și țăranul nostru se agăța cu amîndouă mîinile de toarta cazanului, nevastă-sa se jeluia despletită de parcă-i nuriseră toți copiii, iar aceștia, care mai de care, le țineau isonul pe douăsprezece glasuri.

— Ho, ajunge, strigă boierul, îți mai dau pe deasupra și cel mai gras porc din turma mea. Dar să nu mai crîcnești că pun să te biciuie !

— Bine, Luminăția Voastră, se îmbună țăranul suspinînd. Lasă-mă numai să-mi fac ciorba de azi pentru copii și trimite deseară un slujitor să-mi aducă porcul și să ia cazanul.

Boierul și slugile plecară crucindu-se.

Seara, una din slugi luă cazanul lăsînd în schimb porcul, pe care țăranul îl și înjunghie. După ce mîncară bine și-și puseră toți burțile la cale, nevasta-și întrebă bărbatul :

— Și acum, dragă bărbate, pe unde scoatem noi cămașa mîine, cînd o vedea boierul că ți-ai bătut joc de el ?

— Dragă nevastă, eu zic să nu mă bați la cap acum. Ce-o fi om vedea noi mîine. Fiecare zi cu grija ei.

Și întorcîndu-se pe partea cealaltă, începu să sforăie fără grijă.

A doua zi, mezinul iscodea din nou din vîrful dealului ce se petrece-n curtea boierului, în timp ce tatăl și mama pregăteau ultimii cîrnați. N-au oprit decît un singur maț, pe care l-au umplut cu sînge de porc. L-a înfășurat în jurul gîtului nevestei, iar pe deasupra i-a pus o năframă să nu se bage de seamă nimic.

N-apucară ei să mîntuie bine trebușoara asta și iacă mezinul, cu sufletul la gură, le dă de știre că boierul vine și mai furios ca ieri.

— Copii, le spuse tatăl, voi ascundeți-vă care pe unde puteți, să nu vă vadă hapsînul, iar noi, nevastă, să intrăm în casă și să faci numai ce ți-oi spune eu.

Zis și făcut. De-abia intrară în casă și, hop, boierul la ușă :

— Țăran ticălos, deschide, că-ți dau foc casei, de o să te perpelești în foc ca porcul pe care mi l-ai luat ieri cu minciunile tale !

— Îndată, stăpîne, îndată, o tot tărăgăna săracul.

Boierul însă, furios cum era, trînti o cizmă-n ușă, de sări cît colo din țîțîni, și intră-n odaia țăranului.

— Cum de-ai îndrăznit, nemernicule, să-ți bați joc de un boier ca mine ? M-ai făcut de rîs în fața nevestei și-a slugilor. Auzi, să mă puie el să biciui un cazan ca să fiarbă! Dar las' pe mine, de nu te-oi face eu să fierbi cu biciul ăsta mai strașnic decît un cazan de țuică, să nu-mi spui mie pe nume !

— Ai văzut ce-ai făcut, prăpăditule, sări cu gura nevasta la țăran. Nu-ți spuneam eu că ceaunul nostru o să-și piardă puterea îndată ce e scos din casa noastră? Și tu, nesătul și lacom ce ești, pentru o leșinătură de porc de n-am înțeles nimic din el, ne-ai lăsat fără cazan și l-ai făcut și pe bunul nostru stăpîn să creadă că am vrut să-l înșelăm. Ce-o să ne facem noi fără cazan, de unde mai luăm noi ciorbă caldă făcută cu biciul ? Of, of, măiculiță, mai bine muream cînd eram mică, decît să mă mărit cu nerodul ăsta !

— Femeie, tacă-ți fleanca, strigă țăranul.

— Auziți, oameni buni, după ce ne nenorocește, tot eu să tac ! Ba să taci tu, netrebnicule !

— Taci, că te plesnesc !

— Tu pe mine ? N-apuci tu ceasul ăla. Na !

Și femeia aruncă în bărbatul ei cu un castron greu de pămînt, dar omul se feri și castronul se făcu țăndări de perete.

Nici una, nici două, omul puse mîna pe un cuțit și se repezi la gîtul femeii, care se prăbuși într-un lac de sînge. Desigur, era sîngele de porc, din maț !

— Cum ai putut face una ca asta, ucigașule ! strigă nobilul.

— Nu-i nimic, stăpîne, de-acum o să am liniște o vreme.

— O să ai liniște după ce te-i vedea atîrnat în spînzurătoare ?

— În spînzurătoare ? Păi de ce să mă spînzure ? Așteptați numai s-o înviez și să vedeți ce cuminte s-a făcut.

— Cum s-o înviezi ? Nu vezi că s-a terminat cu ea ?

Țăranul însă nu-i mai răspunse nimic, ci scoțînd de la brîu o țeavă de trestie începu să sufle cu grijă în fiecare nară a femeii. Boierul se uita năuc la cele ce se petreceau, mai ales că femeia începu să clipească cu greutate din pleoape și ridicîndu-se de jos, se așeză amețită pe un scaun. Apoi întrebă, ca și cum atunci s-ar fi trezit dintr-un somn greu :

— Unde mă aflu și ce s-a întîmplat ?

— Aha, ți-ai venit în fire ? întrebă țăranul liniștit. Bagă de seamă, să n-o iei iar de la cap !

— Nu, nu mai încep, spuse femeia, dar te-am rugat de atîtea ori să bagi de seamă cînd mă ucizi, ca să nu mă murdăresc în halul ăsta. Uite cum arăt, acum trebuie să mă spăl toată.

Nobilul holbă niște ochi cît cepele :

— Cum ? Vrei să spui că bărbatul tău te-a mai ucis și altă dată ?

— Cred că asta-i cam a douăzecea oară, răspunse ea. Ce să-i faci ? Așa-i firea lui, năpraznică și nu ține cont de nimic cînd se înfurie. Și, la drept vorbind, de ce să se stăpînească, dacă poate să mă învie de cîte ori vrea ?

— Bine, dar nu te doare ?

— Da, dar foarte puțin. Dar ce minunății văd eu pe lumea cealaltă, ce bunătăți, ce frumuseți, de-mi vine să plîng cînd mă înviază după cele ce am lăsat dincolo.

— Cu țeava asta te învie ? tot întreba boierul, nevenindu-i să creadă.

— Păi cu asta, luminăția-ta, că mi-o dete în tinerețe o vrăjitoare bătrînă, răsplată că am scăpat-o din ghearele unui vîrcolac. De mare folos mi-a fost țevușoara asta ! Ce mă făceam fără ea, eu, cu firea mea mînioasă !

— Stai așa, mocofane, îi spuse boierul. Pentru păcăleala de ieri îți iau țeava asta făcătoare de minuni. Am și eu o zgripțuroaică de nevastă, căruia nu i-ar strica un cuțit în coaste. Adă țeava-ncoace !

— Nici mort. Taie-mă, omoară-mă, eu țeava nu ți-o dau, stăpîne. Ce mă fac eu fără ea ?

— Îți dau zece oi !

— Zece oi pentru o țeavă ca asta ?

— Îți dau douăzeci !

— Dar ce mai stau eu să mă tocmesc. Fără țeavă sînt mort, mîine poimîine mă vezi în spînzurătoare.

— Ascultă, calicule, se răți nobilul, cu mine să nu vorbești așa. Îți dau treizeci de oi și-am terminat tîrgul.

— Dacă luminăția voastră-mi poruncește, iaca tac. Numai că țeava vi-o dau după ce oi vedea cele treizeci de oi în ocolul meu.

Seara, însuși nobilul veni după țeavă, în timp ce două slugi mînau din urmă cele treizeci de oi.

Pe urmă, cu țeava-n buzunar, boierul cel nerod porni vesel spre casă. Știa că o să aibă un scandal ca niciodată și rîdea în sinea lui de renghiul pe care o să i-l joace nevestei.

Într-adevăr, aceasta aflase de cele treizeci de oi date plocon țăranului cel șugubăț și spumega :

— Treizeci de oi unui ticălos de țăran, care abia ieri și-a bătut joc de tine ? Ai să ajungi de rîsul lumii, omule !

— Ține-ți gura, femeie, că nu știu ce se întîmplă !

— Așa vorbești cu mine ? Ai uitat că dacă nu eram eu cu zestrea mea, azi ai fi fost un cerșetor ? Și-acum dai în dreapta și-n stînga din averea pe care mi-a dat-o tata !

Nobilul scoase un cuțit.

— Îl vezi ? O vorbă dacă mai scoți...

— Îndrăznești să amenințI o femeie ?

— Tu nu ești femeie, ești scorpie, ești zgripțuroaică ! Mi-ai mîncat sufletul. Nu mai pot să rabd, mi-a ajuns pînă peste cap. Dar acum ți-a venit sorocul ! Și apucînd-o de păr ridică pumnalul.

Femeia se sperie de-a binelea și începu să se roage :

— Iartă-mă, bărbate, că nu mai fac în viața mea.

Boierul însă rîdea în sinea lui, fiindcă știa că țeava minunată o s-o învieze și făcînd pe furiosul, îi înfipse pumnalul în inimă. Pe urmă se așeză picior peste picior pe un fotoliu, trase o țigară și la sfîrșit își zise :

— Acum cred că s-a învățat minte. Ia s-o înviem !

Şi luînd ţeava începu să-i sufle în nări cu multă sîrguinţă, aşa cum îl văzuse pe ţăran făcînd.

Mortu-i mort însă şi bună pace. Femeiá se răcise de tot şi începuse să înţepenească.

Abia acum înţelese boierul în ce hal îşi bătuse ţăranul joc de el !

Orbit de furie şi spumegînd, o porni pe scări în jos, ca să se ducă la ţăran. Nu ştiu cum s-a întîmplat, sau poate de mînios ce era nici nu vedea pe unde calcă, dar boierul cel hapsîn se împiedică deodată de covorul de pe scări şi se repezi ca un fulger cu capul drept în stîlpul de la picioarele scărilor, rămînînd mort pe loc.

Cum se purtase rău cu toată lumea, nimeni nu-l căină, ci toţi spuneau că şi-a luat răsplata care i se cuvenea.

Cît despre ţăranul cel isteţ, el trăi liniştit pînă la adînci bătrîneţi şi mai avu norocul să legene şi o droaie de nepoţi.

Cea mai frumoasă nevastă

UN ȚĂRAN AVEA trei băieți. De cei doi mai mari era mulțumit, căci erau harnici și-l ajutau la orice muncă. Cu cel mai mic însă nu se împăca nicidecum, fiindcă nu făcea nimic. Stătea toată ziua pe cuptor și nu se clintea de acolo.

Tatăl celor trei băieți, simțindu-se tot mai bătrîn și lipsit de puterea de a lucra, hotărî să împartă fiilor săi averea. Dar nu putea nicidecum să le facă pe plac. Cînd văzu că nu-i în stare să-i mulțumească, îi chemă la el și le spuse :

— Ei, bine, dacă nu se poate cu frumosul, atunci facem altfel. Cine îmi va aduce cea mai frumoasă și cea mai bogată fată, aceluia îi voi lăsa toată averea mea.

Cînd auzi aceste cuvinte, băiatul cel mai mic, disprețuit de toți, sări îndată de după cuptor. Se spălă pe față și începu să se dichisească. Ceilalți doi frați izbucniră în rîs :

— Ce vrei tu, neghiobul lumii, doar nu cumva ai de gînd să-ți măsori puterea cu noi ? Lasă-te mai bine păgubaș. Rămîi acasă și omoară purecii că, uite, acuși îți mănîncă urechile.

— Ba, plec și eu ! îi înfruntă fratele mai mic.

— Vezi-ți de treabă și stai acasă ! Ce poți tu să faci, nepricopsitule !?

— Ba, mă duc ! spuse atît de hotărît, încît frații săi văzură că nu mai e de glumă.

— Haida-de, pleacă, dacă te mănîncă pielea !

Gottschalck (căci așa se numea băiatul cel mai mic) nu se înfricoșă de vorbele fraților săi și porni la drum. Avea în traistă o pîine neagră și o bucățică de brînză, precum și straiele de sărbătoare. Merse el, cît merse, și dădu de o pădure în care se aflau o mulțime de flori și de ierburi ciudate. Obosit de drum, se opri lîngă o fîntînă să prînzească. În timp ce prînzea, apăru pe neașteptate un pitic, într-o haină lungă, cu căciuliță verde pe cap, și-l rugă să-i dea și lui ceva de mîncare.

— După cum vezi, n-am cine știe ce de mîncare. Iaca, o pîine neagră și o bucățică de brînză. Dacă îți face plăcere, poftim, șezi jos alături de mine și mănîncă.

După ce se ospătară, piticul îl întrebă unde merge, iar el îi povesti cu de-amănuntul totul.

— Apoi, îmi pare foarte rău că frații tăi se poartă astfel cu tine, zise piticul și începu să-i pieptene părul, care, cu cît îl pieptăna, se unduia tot mai frumos.

După ce-l pieptănă, piticul îi spuse să îmbrace hainele de sărbătoare. Acum era un tînăr frumos și arătos. Cînd îl văzu așa, piticul îi arătă drumul pe care trebuie să meargă. Apoi își luă rămas-bun de la el.

Gottschalck, acum frumos și arătos, porni pe acel drum. Merse el, merse, pînă cînd se lăsă înserarea. Atunci, obosit de drum, hotărî să se culce. Dar auzi, dintr-o dată,

un cîntec atît de duios şi frumos, cum nu mai auzise niciodată. Atras de acest cîntec, merse încotro se auzea cîntecul. Ajunse într-o grădină mare, a cărei poartă era deschisă. Intră înăuntru, fără să mai stea prea mult pe gînduri. Şi aşa, ajunse în faţa unei fete nespus de frumoasă. Gottschalck se îndrăgosti de ea şi o privi tot timpul ca fermecat. Fata zîmbi şi începură să vorbească prietenește.

Dar tocmai atunci veni şi mama fetei. Cînd îl văzu alături de fiică-sa, se încruntă :

— Vezi-ţi de drumurile tale şi las-o pe fiică-mea în pace !

— Dar n-am făcut nici un rău. Ne iubim şi vrem să ne căsătorim.

Femeia (care era zîna pădurii) îi privi lung şi cercetător pe amîndoi. Apoi zise :

— Bine, copiii mei, vă puteţi căsători.

La nunta lor fură invitate o mulţime de zîne. Mireasa, îmbrăcată în haine de mătase scumpă, era atît de frumoasă, încît Gottschalck nu-şi mai putea lua ochii de la ea. Stătea mereu în preajma ei.

După un timp însă constată că nevastă-sa se ducea în fiecare duminică într-o odaie întunecoasă, unde rămîne timp îndelungat. Într-o zi n-a mai putut să rabde şi a întrebat-o :

— Draga mea, văd că în fiecare duminică te duci în odaia întunecoasă. Spune-mi ce faci acolo ?

Nevastă-sa tresări ca muşcată de şarpe. Ochii i se umplură de lacrimi şi începu să suspine, spunîndu-i :

— Nu mă întreba, dragul meu, nu mă întreba. Mai am puţin şi scap de acest necaz.

Plîngea din ce în ce mai tare.

Lui Gottschalck îi păru rău și încercă în fel și chip s-o liniștească.

— N-am să te mai întreb, îți jur ! Dar liniștește-te !

Un timp el n-o mai întrebă nimic. Dar, cînd venea duminica și o vedea intrînd în odaia aceea întunecoasă, nu-și mai găsea locul. O dată n-a mai putut să rabde. Tiptil-tiptil s-a apropiat de ușă și a privit înăuntru prin gaura cheii. Ceea ce a văzut l-a îngrozit. Nevasta lui, care era atît de frumoasă și pe care o îndrăgise atît de mult, avea picioare de capră. Se retrase de lîngă ușă și aștepta nerăbdător să iasă afară. Dar timpul trecea și ea nu mai ieșea. Se apropie din nou de ușă și auzi un plîns. Deschise nerăbdător ușa.

— Da, acumă poți să vii, zise ea plîngînd. Poți să vii să vezi ce ai făcut. Acum va trebui să rămîn așa și fericirea noastră s-a sfîrșit. Va trebui să plec de aici.

Și dispăru pe neașteptate.

Cînd se întoarse, privind în jurul său, Gottschalck rămase uluit. Piticul era în spatele lui.

— Vezi ce ai făcut ? ! îl mustră piticul. Acum va trebui să te scap din nou de necaz. Hm, hm, asta va dura cam mult. Va trebui mai întîi să găsești palatul soției tale și să-ți repari greșeala. Drumul pînă acolo, din păcate, nu ți-l pot spune. Dar încearcă să găsești Soarele. Poate el ți-l va arăta.

Piticul dispăru, iar Gottschalck rămase singur. N-avea altceva de făcut decît să pornească la drum și să caute soarele. Îl căută în toate părțile, dar nu-l găsi nicăieri. E drept, îl vedea el, se îndrepta într-acolo, dar drumul

la Soare era lung, neînchipuit de lung. Tocmai cînd era pe cale să renunțe, începu să simtă că e din ce în ce mai cald, și văzu ceva strălucind dincolo de pădure. Se îndreptă într-acolo. Cu cît mergea, cu atît era din ce în ce mai cald.

După un drum lung, ajunse în dreptul unei case de sticlă, în care ședea Soarele și țesea niște fire de aur. Vru să se apropie de el, dar o căldură înăbușitoare îl pironi locului. De aceea se ascunse după un tufiș și strigă :

— Soare, spune-mi, te rog, unde-i palatul nevestei mele ?

— E departe, foarte departe, răspunse Soarele. Eu îl văd de aici. E undeva în mijlocul unei păduri.

— Cum pot să ajung pînă acolo ? întrebă Gottschalck înviorat.

— Asta mi-e foarte greu să-ți spun. Atîtea cărări duc într-acolo, încît nu știu pe care să te îndemn să apuci. Văd că ești obosit. Abia te mai țin picioarele. Culcă-te puțin, pînă ce eu mă întorc, să văd pe care drum trebuie să mergi.

Gottschalck se întinse pe iarbă și aținpi numaidecît. Soarele începu să lumineze, dar drumurile erau atît de încîlcite, încît nu putu nicidecum să priceapă care duce spre palat. Cînd se trezi din somn și află acest lucru, Gottschalck se mîhni adînc, nemaiavînd chef să meargă mai departe. Văzîndu-l atît de dezamăgit, Soarele îi spuse :

— Nu mai fii atît de amărît, ci ascultă-mă pe mine. Eu luminez ziua, dar surata mea, luna, luminează noaptea. Poate că te va ajuta să afli drumul pînă la palat.

Gottschalck merse, merse mult timp, pînă cînd, într-o seară, zări o lumină argintie în depărtare. Cînd se apropie văzu o căsuță de sticlă, în care ședea o bătrînă cu păr argintiu. În casă se aflau o mulțime de roiuri de musculițe de argint. Acestea erau stelele, care sclipeau mai frumos decît licuricii. Cînd îl văzu, luna rămase mirată.

Gottschalck îi povesti totul și o rugă să se uite să vadă dacă nu cumva zărește cărarea care duce la palat.

Luna privi lung, clătinînd din cap, și apoi spuse :

— Bine, îți făgăduiesc că voi face tot ce-mi stă în putință. Pînă atunci însă, culcă-te ! Văd că ești tare ostenit.

Luna a strălucit cît a putut de puternic, dar n-a găsit cărarea care ducea spre palat.

— Nu fii atît de amărît din cauza asta ! spuse luna. Îți dau un sfat. Du-te la Craiul Vînturilor. El suflă în toate părțile lumii. Trebuie să fi suflat și pe cărarea care duce spre palatul nevestei tale.

Gottschalck porni din nou la drum. După mult umblet și multe peripeții, găsi, în sfîrșit, locuința vîntului. Se afla pe un vîrf de munte înalt și avea patru ferestre. Vîntul sufla cînd pe o fereastră, cînd pe alta. Gottschalck vru să intre, dar, tocmai atunci, vîntul suflă puternic și-l azvîrli hăt-departe. Gottschalck țipă ca-n gură de șarpe. Auzind aceste țipete neobișnuite, vîntul scoase capul afară.

— M-a trimis luna ! strigă el.

— Luna ! ! ! se miră vîntul și, devenind dintr-o dată mai blînd, alergă numaidecît la el.

Trecură împreună printr-un loc întunecos şi intrară în casă, unde ardea numai o singură lumină. De-abia aici, la lumina lămpii, Gottschalck putu să vadă îndeaproape chipul noului său prieten. Vîntul avea o pelerină de catifea şi o căciuliţă de mătase. În loc de pîntece, avea un foi, din care sufla, cînd pe o fereastră, cînd pe alta. Gottschalck îi povesti necazul care l-a adus şi încheie :

— Te-aş ruga, dacă e cu putinţă, să mă ajuţi !

Vîntul suflă îndelung, apoi spuse cu o hotărîre de neclintit în glas :

— Dacă există, într-adevăr, o cărare care duce la palatul pe care-l cauţi, atunci trebuie s-o găsim. Uite, îndată îi chem pe toţi supuşii mei, care suflă în toate părţile lumii. Unul dintre ei, fără îndoială, va fi în stare să ne spună ceva.

Şi Craiul vînturilor începu să şuiere în toate părţile, atît de puternic, încît muntele se cutremură. Numaidecît apărură o mulţime de vînturi, dar nici unul nu ştia să spună care este cărarea care duce spre palat. Craiul vînturilor zise atunci dus pe gînduri :

— Mi-a mai rămas un singur vînt, Ghebosul. Dacă nici el nu va putea să ne spună nimic, atunci trebuie să renunţi şi să te laşi păgubaş.

Gottschalck era desperat. Cum să se întoarcă acasă, la tatăl său şi, mai ales, la fraţii săi, care vor rîde de el, luîndu-l peste picior ?

În clipa aceea sosi însă Ghebosul. La întrebarea Craiului vînturilor, dacă a văzut, pe unde a umblat, vreun palat cu acoperiş de aur, în mijlocul unei păduri, în care trăieşte o femeie frumoasă, Ghebosul răspunse :

— Tocmai acum vin de acolo. Am uscat acolo niște rufe. În grădină era o femeie tînără și frumoasă, dar avea niște picioare de capră.

Auzind aceste vorbe, Gottschalck îl rugă pe Ghebosul să-l ducă acolo.

— Dar poți să mergi în pas cu mine ?

— Pot ! se grăbi Gottschalck să răspundă, fără să se gîndească.

Ghebosul rîse și, fără să-l mai întrebe, îl luă în spinare și-l rugă pe Craiul vînturilor să sufle cît mai puternic, pentru a-l pune în mișcare.

Două zile și două nopți Gottschalck pluti între pămînt și cer, așezat pe spinarea Ghebosului, iar a treia zi poposiră pe pămînt. Tocmai se întoarse să-i mulțumească binefăcătorului său, cînd colo, nevastă-sa stătea în fața lui cu lacrimi în ochi. Rămase uluit, cînd o văzu. Nu mai avea picioare de capră.

— Vezi ce ai făcut cu curiozitatea ta nechibzuită ? O, și cît timp ți-a trebuit ca să ajungi pînă aici. De-acum însă vom trăi fericiți și mulțumiți.

Gottschalck își aduse atunci aminte de tatăl său și pentru ce a plecat în lume. O rugă pe nevastă-sa să meargă împreună cu el. Ea se învoi numaidecît. Se îmbrăcă în hainele cele mai frumoase și urcă într-o trăsură de aur, trasă de șase cai albi.

Toată lumea din sat veni să vadă tînăra pereche.

— Tată, zise Gottschalck, am venit cu cea mai frumoasă nevastă.

Bătrînul se bucură nespus de mult, dar cei doi frați ai lui Gottschalck erau dezamăgiți, socotind că, pe bună

dreptate, toată averea i se cuvine lui, căci, într-adevăr, el a venit cu cea mai frumoasă nevastă.

Gottschalck le ghici gîndurile şi se întoarse spre ei, privindu-i lung, pe sub sprîncene :

— V-aţi purtat urît cu mine. Aţi rîs de mine şi m-aţi batjocorit. Dar eu vă iert. Vă dăruiesc toată averea !

Cei doi fraţi îşi lăsară privirea în jos, ruşinaţi.

A doua zi Gottschalck şi nevastă-sa plecau la palatul lor din mijlocul pădurii, luîndu-l şi pe bătrîn cu ei.

Trei portocale

TRĂIAU ODATĂ UN ÎMPĂRAT şi o împărăteasă, care nu aveau copii. Şi ce n-ar fi dat să aibă un fecior. Stînd aşa, necăjiţi, împăratul zise într-o zi :

— Dacă aş avea un băiat, aş face în faţa palatului o fîntînă din care aş lăsa să curgă vin, în loc de apă.

— Iar eu, spuse împărăteasa, aş porunci ca alături să fie făcută o altă fîntînă, din care să ţîşnească ulei de măsline, în loc de apă. Şapte ani ar veni femeile să-şi umple ulcioarele şi l-ar binecuvînta pe fiul meu.

Dorinţa lor se împlini, căci împărăteasa născu un băiat. Împăratul porunci să se sape numaidecît cele două fîntîni în faţa palatului. În primul an, stropii de vin şi de ulei ţîşniră din plin. În anii următori însă începură să scadă ; cu cît creştea băiatul, cu atît scădeau mai mult. Pînă la urmă, doar picurau din cînd în cînd.

Într-o zi fiul împăratului ieşi în faţa palatului să se joace cu bilele. Tocmai atunci veni la fîntînă o femeie bătrînă şi gîrbovită şi se căznea să umple cu vin şi cu ulei două ulcioare. Avea un burete cu care absorbea vinul, pe care-l storcea în ulciorul cu vin. Apoi cu un alt burete

absorbea ulei pe care-l storcea în ulciorul cu ulei. Treaba asta era grea, dar bătrîna o făcea cu multă răbdare. Cînd ulcioarele se umplură și bătrîna voi să plece acasă, fiul împăratului, jucîndu-se cu bilele, nimeri cu o bilă drept în cele două ulcioare și le sparse. În clipa aceea, cele două fîntîni secară. Tocmai atunci fiul împăratului împlinea șapte ani.

Bătrîna se uită la ulcioarele sparte ; apoi, la fiul împăratului, măsurîndu-l din creștet pînă în tălpi, și zise furioasă :

— Mi-ai spart ulcioarele. Pentru asta te blestem. Cînd vei împlini de trei ori șapte ani, să te apuce neliniștea și chinul și să mergi, să mergi neîncetat, pînă vei găsi pomul cu trei portocale. Cînd îl vei găsi și vei culege cele trei portocale, atunci să te apuce setea și să te chinuie amarnic. Vom vedea apoi ce se va mai întîmpla.

Fiul împăratului continuă să se joace nepăsător cu bilele. Își aminti de ulcioarele sparte și de blestemele bătrînei doar cînd împlini de trei ori șapte ani, adică cînd avea douăzeci și unu de ani. Atunci îl cuprinse dintr-o dată o neliniște și un chin, pe care nu putea nicidecum să le alunge, nici cu vînătoarea, nici cu petrecerile.

— Ah, unde pot să găsesc cele trei portocale ?

— O, fiul meu, din cauza asta ești necăjit ? zise împăratul. Păi, pentru fiul nostru drag, putem să facem rost, nu de trei portocale, ci de trei sute de ori pe atîta !

— Da, sigur că da, întări și împărăteasa.

Într-adevăr, aduseră în fața lui grămezi întregi de portocale, dar el clătină din cap :

— Nu, astea nu-s portocalele pe care le caut. De fapt, nici eu nu știu cum arată acele portocale. Am să mă duc să le caut.

Feciorul împăratului încălecă pe un cal alb și vînjos și porni la drum. Merse, merse din zori și pînă în seară, și a doua zi iar, dar nu găsi nimic. Atunci schimbă drumul și ajunse în curînd la un pîrîiaș și auzi un glas :

— Prințișorule, ai grijă să nu-mi calce calul tău căsuța.

Prințul se uită de jur-împrejur, dar nu văzu nimic. Își aruncă privirea la copita calului și văzu în iarbă o găoace de ou. Descălecă, se aplecă și, spre mirarea lui, în găoace, o zînă.

— O, de mult nu mi-a venit nimeni în ospeție și de mult nu mi-a făcut nimeni nici un fel de dar, spuse zîna fericită.

Prințul scoase inelul de pe deget și-l trecu pe trupușorul zînei, în loc de brîu.

— Eu știu ce cauți ! zise zîna. Dar pentru ca să ajungi acolo, va trebui să-ți faci rost de o cheie de diamant.

— Dar unde să găsesc cheia de diamant ?

— Ei, asta nu mai știu. Dar cred că sora mea, care locuiește în pădurea de castani, va putea să-ți spună.

Prințul dădu pinteni calului și ajunse în pădurea de castani, unde, într-adevăr, locuia o zînă într-o coajă de castană. Prințul îi dărui o cheutoare de la pelerina sa.

— Mulțumesc ! zise zîna. Am să-ți dezvălui taina. Cheia de diamant se află în cutia de cristal.

— Dar unde-i cutia de cristal ? întrebă nerăbdător prințul.

— Asta știe doar soră-mea mai mare, răspunse zîna. Ea locuiește în pădurea de aluni.

Prințul ajunse și în pădurea de aluni, unde o găsi pe sora cea mai mare într-o căsuță de alună. Desprinse lănțișorul de la gît și-l dărui zînei.

Zîna luă lănțișorul, îl legă de un copac și spuse :

— Așa, lănțișorul tău îmi va fi de-acum înainte hamac. Minunat dar ! Pentru această bucurie pe care mi-ai făcut-o, am să-ți dezvălui taina. Cutia de cristal e într-un palat ; palatul e pe un deal, iar dealul se află dincolo de trei munți și trei deșerturi. Cutia este păzită de un paznic cu un singur ochi. Dar bagă de seamă : cînd paznicul doarme, ochiul său este deschis. Iar cînd nu doarme, ochiul său este închis. Și acum, du-te și să nu-ți fie frică de nimic.

Prințul a mers, a mers, pînă cînd a trecut trei munți. Apoi iarăși a mers, a mers, pînă cînd a străbătut trei deșerturi și a ajuns pe dealul unde se afla palatul. Coborî de pe cal, îl legă de un copac și porni pe o cărăruie plină de iarbă, pe care se vedea că n-a mers de mult nimeni. Cărăruia era însă atît de întortocheată și se răsucea mereu, încît prințul credea că n-o să mai ajungă. Dar, pînă la urmă, iată-l, în vîrful dealului unde se afla palatul.

Pe deasupra prințului trecu o coțofană și el o rugă :

— Te rog, trage cu ochiul înăuntru și vezi dacă paznicul doarme.

Coțofana se uită înăuntru și spuse :

— Doarme, doarme ; ochiul e închis.

„Hm, nu-i timpul potrivit să intru", își zise prințul.

Aşteptă, ascuns într-un tufiş, pînă cînd se lăsă întunericul şi atunci trecu pe deasupra lui bufniţa, pe care o rugă :

— Fii bună, te rog, şi trage cu ochiul înăuntru să vezi dacă paznicul doarme.

Bufniţa se uită pe fereastră şi spuse :

— Aoleo, nu doarme. Ţine ochiul deschis şi se uită drept la mine.

„Acum e timpul", îşi zise prinţul şi intră pe furiş în palat.

Acolo îl văzu pe paznicul cu un singur ochi, iar alături de el, un scăunel cu trei picioare pe care se afla cutia de cristal. Prinţul, călcînd în vîrful picioarelor, se apropie de cutie, ridică încet capacul şi scoase din ea cheia de diamant. Acum avea cheia de diamant, dar nu ştia de la care uşă este. „Ei, drăcie, zise el, va trebui să le încerc pe toate." Merse de la o odaie la alta, încercă uşile rînd pe rînd, dar cheia nu se potrivea. Prinţul se opri dezamăgit. Nu mai era decît o singură uşă de aur, care se afla în cel mai îndepărtat colţ al palatului. Porni cu paşi nesiguri spre ea. Cînd ajunse în faţa uşii de aur, prinţul se opri, o privi lung, apoi introduse cheia în broască. Uşa se deschise numaidecît şi se trezi într-o grădină.

Acum era sigur că se găseşte pe calea cea bună, căci în mijlocul grădinii se găsea un pom cu trei portocale, atîrnînd pe o singură creangă. Prinţul se apropie şi le culese pe toate trei. Le ascunse sub pelerină şi porni înapoi. Ieşind din palat, o luă la fugă, spre poalele dealului, dezlegă calul şi, încălecîndu-l, porni în goană.

Paznicul cu un singur ochi se trezi atunci din somn, privind buimăcit în jurul său. Cînd văzu cutia de cristal deschisă, începu să strige și să alerge în urma prințului. Dar, prea tîrziu. Căci prințul se îndepărtase mult și se apropia acum de primul deșert.

Cînd ajunse în deșert, începu să-l cuprindă setea. Dădu pinteni calului, dar, cu cît mergea mai repede, cu atît setea creștea. Ajunse astfel și la al doilea deșert, pe care-l străbătu cu greu, căci setea îi lua toată puterea. Cînd păși în al treilea deșert, zăpușeala era atît de mare, văzduhul atît de înfierbîntat, încît prințul simți că nu mai poate să meargă mai departe.

„Am trei portocale", cugetă el, „mănînc una, ca să-mi potolesc setea asta cumplită".

Dar îndată ce tăie coaja, portocala se despică în două și din ea ieși o fată frumoasă, care-i ceru cu voce stinsă :

— Dă-mi apă, dă-mi apă să beau, că mor de sete !

Pînă cînd prințul se gîndi ce să facă, fata căzu la pămînt și muri.

Prințului îi părea rău, dar ce putea să facă ? Porni mai departe. Cînd întoarse capul, să vadă ce s-a întîmplat în urma lui, rămase uimit. În locul acela se înălța acum o pădure de portocali. Prințul vru să se oprească, dar se răzgîndi și porni mai departe.

Ieși din ultimul deșert și intră într-o pădure. La marginea pădurii clipocea un izvor. Prințul se repezi la izvor și bău, bău mult din apa lui limpede. Apoi își adăpă calul. Obosit de drum, se așeză sub un copac rămuros, să se odihnească. Scoase de sub pelerină a doua portocală și o cîntări un timp în palmă. „Ce se ascunde oare sub coaja

ei", cugetă prinţul. O despică în două şi din portocală ieşi o fată frumoasă, tot aşa de frumoasă ca şi cea de mai înainte.

— Dă-mi apă, dă-mi apă să beau, zise fata, cu o voce ajunsă la capătul puterii.

— Uite, colo, pîrîiaşul acela ! Apa e curată şi răcoroasă.

Fata se aplecă şi bău dintr-o înghiţitură toată apa.

— Apă, apă ! gemu din nou fata şi căzu moartă la pămînt.

Pe prinţ îl cuprinse amărăciunea şi îşi făgădui în sinea lui : „Eh, dacă mai întîlnesc o fată în cale, am să-i dau să bea tot sucul din această portocală."

Dînd pinteni calului, porni mai departe. După un timp, îşi întoarse capul înapoi şi rămase uimit. Acolo unde clipocea izvorul, se întindea acum o pădure deasă de portocali, iar, sub ramurile ei verzi, pîrîiaşul susura plin cu apă.

Dar prinţul nu se întoarse, ci porni mai departe. Cît de mult s-a chinuit pe drum de căldură şi de sete, nici nu se poate spune. Aşa a ajuns pînă la un rîu, care curgea la graniţa împărăţiei sale. Aci, după ce îşi potoli setea, tăie în două cea mai mare şi cea mai coaptă portocală. Apărură mai întîi nişte petale de flori. Apoi, o fată nespus de frumoasă. Cînd o văzu, prinţul rămase înmărmurit. Nu mai putea să-şi ia ochii de la ea.

— Dă-mi apă, dă-mi apă, să beau ! zise fata cu glas atît de duios şi de plăcut, încît prinţul, încîntat, o luă de mînă şi o duse pînă la rîu.

Fata se aplecă și începu să bea apă. Și așa, a băut pînă s-a săturat. Și-a ridicat apoi privirea spre prinț, spunîndu-i :

— Îți mulțumesc, prinț bun și frumos, că mi-ai redat viața. Sînt fiica împăratului portocalelor. Ce mult te-am așteptat ! Și cele două surori ale mele te-au așteptat.

— Ah, sărmanele ! oftă prințul. Eu sînt vinovat de moartea lor.

— Dar ele n-au murit ! zise fata. N-au murit, dragul meu ! Păi, n-ai văzut după ce ai plecat că s-au preschimbat în minunate păduri de portocali ? Da, da. Ele vor fi loc de odihnă și de popas pentru drumeții obosiți, cărora le vor potoli setea. Dar niciodată nu vor putea să devină iarăși fete.

— Iar tu, n-ai să mă părăsești niciodată ! Așa e ?

— Așa e. Niciodată nu te voi părăsi.

Prințul puse mîna pe sabie și-i jură credință. O urcă pe cal și alergă fericit spre palatul tatălui său.

Cînd turnurile palatului străluciră în depărtare, prințul se opri și zise :

— Acum, te rog, așteaptă-mă aici. Mă întorc îndată cu o căruță de aur și îți voi aduce o haină de purpură și conduri de atlas.

— N-am nevoie nici de haine, nici de conduri. E mai bine să nu mă lași singură aici.

— Dar nu se poate așa. Va trebui să intri în palatul tatălui meu, așa cum se cuvine unei prințese.

— Da, dar mi-e teamă să rămîn singură.

— Nu-ți fie teamă. Uite, ca să fii liniștită, am să te urc pe creanga celui mai înalt copac. Iată-l, arătă prințul

spre un copac, care stătea aplecat deasupra unui lac. Acolo nu te va vedea nimeni.

— Bine, se învoi în cele din urmă fata.

Prinţul, dînd pinteni calului, porni apoi în goană spre palatul tatălui său.

În acest timp servitoarea împăratului, şchioapă şi sașie, veni să spele rufele la lac. Se aplecă şi se uită în apă, unde văzu chipul fetei.

— Tiii, dar frumoasă mai sînt ! Să fiu eu, oare ? Păi, pe o asemenea frumuseţe ar invidia-o şi soarele.

Servitoarea îşi ridică ochii spre soare şi zări sus, pe creanga cea mai înaltă a copacului, o fată nespus de frumoasă. Se stropşi la ea, furioasă :

— Ce faci acolo şi cine eşti ?

— Eu... eu... sînt logodnica prinţului şi-l aştept să vină după mine.

— Dar nu se ştie dacă va veni, zise servitoarea cu glas batjocoritor şi începu să scuture copacul.

Biata fiică a împăratului portocalelor se strădui din răsputeri să se ţină pe creangă. În cele din urmă, căzu în apă şi se transformă din nou în portocală.

Servitoarea apucă repede portocala şi o vîrî în sîn. Abia se aşeză ea pe creangă şi, iată-l, pe prinţ cu o căruţă de aur, trasă de şase cai albi.

Cînd o văzu prinţul înmărmuri. Cum, logodnica lui să fie sașie ?

— Logodnicul meu drag nu te speria ! zise servitoarea. În curînd îmi va trece. Mi-a intrat un pai în ochi, iar piciorul mi-a amorţit de atîta aşteptare. După nuntă voi fi şi mai frumoasă.

Prințul n-avu încotro. Jurase pe sabie că-i va fi credincios.

Cînd împăratul și împărăteasa o văzură, le venea să-și ia lumea în cap. Păi, pentru urîțenia asta, a trebuit să se ducă fiul lor tocmai la capătul lumii ?

Seara, tot palatul era luminat ; mesele pline cu de toate, iar oaspeții veseli și bine dispuși, cum se cuvine să fie la nuntă ; dar își dădeau coate, arătînd spre mireasă.

Fiul împăratului era amărît. Îi venea să fugă.

Clopotele sunară și toți se așezară la locurile lor la mese. În fruntea mesei stăteau tinerii. Mireasa mînca în silă și fiece îmbucătură i se așeza în gît. Ceru apoi să bea apă, dar setea nu i se mai potolea. Atunci își aduse aminte de portocală și hotărî s-o mănînce. O scoase pe furiș din sîn, dar cînd dădu s-o ducă la gură, portocala îi scăpă din mînă și începu să se rostogolească pe sub mese.

Mireasa se făcu palidă. Oaspeții stăteau cu răsuflarea oprită și se uitau înmărmuriți unul la altul. Portocala continuă să se rostogolească. Făcu înconjurul meselor, iar acum se îndreptă spre mire. Toți așteptau cu sufletul la gură să vadă ce se întîmplă. Mirele, tulburat peste măsură, aștepta și el. Cînd portocala ajunse în dreptul lui, se deschise încetișor și din ea ieși fiica împăratului portocalelor. Prințul sări de la masă, o luă de mînă și se duse în fața părinților săi.

— Aceasta este logodnica mea adevărată !

Și după aceea ce s-a mai întîmplat ? Servitoarea rea și înșelătoare a fost alungată, iar prințul și fiica împăratului portocalelor de-abia atunci și-au sărbătorit nunta cu adevărat.

Fata cea șireată

A FOST ODATĂ un om care avea o fată frumoasă, și vedea cum toți băieții erau fermecați de frumusețea ei. Într-o zi veniră doi băieți care erau rivali, se prezentară fetii și-i spuseră : „Am venit la tine". Ea îi întrebă : „Ce doriți voi ?" Iar ei răspunseră : „Te iubim și am venit pentru tine". Tînăra fată se scoală și se duce la tatăl său și-i spune : „Iată, doi tineri au venit la mine".

Tatăl îi vede pe cei doi băieți și-i întreabă : „Ce doriți voi, fiilor, de ați venit aici ?"

„Sîntem rivali și am venit la fata ta, dorind s-o luăm în căsătorie." Tatăl ascultă și răspunse astfel : „Mergeți să dormiți la voi acasă, în astă-noapte și întoarceți-vă mîine ; veți vedea care din voi va avea pe fiica mea ca soție". Băieții ascultară de aceste cuvinte și se înapoiară să doarmă la ei acasă. Dar dis-de-dimineață, a doua zi, se scoală, revin la tatăl tinerei și-i spun : „Iată-ne ! Și, precum ne-ai spus ieri, am venit acum la tine". Tatăl îi ascultă și le spune : „Stați aici și așteptați-mă, că mă duc să cumpăr o bucată de stofă la tîrg." Cei doi tineri ascul-

tară cuvintele tatălui şi-l aşteptară, iar acesta se ridică, luă banii şi se duse la tîrg.

Soseşte în locul unde se vindeau stofele şi cumpără o bucată, apoi se întoarce acasă. Îşi cheamă fata şi spune tinerilor : „Fiilor, voi sînteţi doi şi eu nu am decît o singură fată. Căruia dintre voi trebuie s-o dau ? Şi pe care dintre voi trebuie să-l înlătur ?

Iată aici o stofă, o voi rupe în două şi voi da cîte o bucată fiecăruia. Acela care va termina primul o haină din această stofă, va fi soţul fiicei mele."

Tinerii croiesc haina, se grăbesc s-o coasă, în timp ce tatăl fetei îi privea lucrînd. Atunci el cheamă pe fiica sa la locul unde se aflau peţitorii, şi-i dă aţă, spunîndu-i : „Iată aţă, înnoad-o şi dă-o acestor tineri". Ea ascultă pe tatăl său, ia aţa şi se aşează lîngă ei. Dar fata era şireată, lucru pe care nu-l ştia nici tatăl său, nici tinerii. Ea singură ştia pe care dintre tineri îl iubea. Tatăl se duse în casa lui şi aşteptă ca tinerii să coasă hainele, zicîndu-şi : „Cel ce termină primul va fi soţul fiicei mele".

Fata începu să facă nod la aţă şi peţitorii îşi luară acele şi începură să coasă. Dar fata era tare şireată. Ea înnoda fire foarte scurte pentru acela pe care-l iubea şi fire lungi din cale-afară pentru cel pe care nu-l iubea. Iată însă că pînă la amiază tinerii n-au terminat de cusut. Ea continua să facă nod la aţă şi ei să lucreze de zor, iar pe înserate, tînărul care avea firul mai scurt termină cusutul, iar celălalt tînăr abia pridisise să însăileze haina.

Cînd tatăl fetei veni, spuse tinerilor : „Aţi cusut pînă acum şi n-aţi terminat hainele ?"

Primul din ei se ridică şi-i spuse : „Taică, iată, lucrul meu a fost terminat."

Celălalt lăsă capul în jos, necăjit.

Ţatăl îi privi şi le spuse : „Dragi băieţi, cînd aţi venit amîndoi să mi-o cereţi pe singura mea fiică, eu nu ştiam pe care să-l aleg ; de aceea am adus bucata de stofă, am dat-o în două şi am chemat-o pe fiica mea să vă facă nod la aţă, iar vouă spunîndu-vă : Faceţi aceste haine ! Şi aţi început să lucraţi. V-am mai spus : Acela care va termina primul va fi soţul fiicei mele".

Tatăl însă habar n-avea că fiica sa, cînd înnoda aţa, alegea fire scurte pentru tînărul pe care-l iubea şi fire lungi pentru cel pe care nu-l voia. Nu ştia deci că fiica sa îşi alesese de fapt singură bărbatul.

Tatăl gîndise în felul următor : „Dacă tînărul care a terminat mai repede de cusut va lua pe fiica mea, va lucra mai cu spor şi va putea s-o hrănească. Iar cel care nu va termina lucrul, înseamnă că nu va munci cu hărnicie şi deci nu va putea s-o hrănească pe nevasta lui". Cei doi tineri se ridicară. Unul rămase cu fata, iar altul plecă de unde venise, fără să bănuiască şiretenia tinerei.

Leopardul și cîinele

ÎNTR-O BUNĂ ZI leopardul își încredințează cei trei pui ai săi cîinelui, făgăduindu-i în schimb să-i procure o cantitate atît de mare de carne, încît să nu mai aibă nevoie să roadă oase. Merg lucrurile bine cîtăva vreme, dar cîinele s-apucă o dată să fărîme un os cu dinții și o bucată din el lovește pe unul din puii leopardului și-l omoară. Nu-i fu greu s-o înșele pe mama puilor ; dîndu-i cei doi pui rămași să-i lăpteze pe rînd și numărînd : unu, doi, trei...

Dar iată că aceeași pacoste i se întîmplă a doua oară, și acum cîinele o luă la sănătoasa și se duse la om să-i ceară ajutorul.

Omul consimți să-l ocrotească, dar cu condiția să nu-și părăsească niciodată adăpostul.

Cîinele primi tîrgul, dar puțin timp după aceasta, zări o grămadă de oase la cîțiva pași de locuință și se repezi la ele călcînd cuvîntul dat. Leopardul, care-l căuta pretutindeni, ca să-și răzbune moartea puilor lui, îl văzu, se repezi asupra lui și-l sfîșie. Și de atunci leopardul n-are răgaz să-i hăituiască pe cîini și să-i mănînce.

Legenda maimuțelor

ESTE MULT DE ATUNCI, foarte mult de cînd maimuțele locuiau într-un sat, ca oamenii și vorbeau ca ei. Iată însă ce s-a întîmplat : Într-o zi oamenii făcuseră o mare sărbătoare. Se auzise, „tam-tam"-ul, ziua, iar noaptea se dansă și se bău cu nemiluita. Vinul de palmier era din belșug, mai marele satului orînduise să-l puie într-o sută de ulcioare, ba chiar în mai multe, așezate în mijlocul satului și toată lumea băuse, dar lui, ca mai mare, i-a stat bine să bea mai mult ca toți ceilalți. Și, de aceea, de dimineață, la răsăritul soarelui, picioarele-i tremurau ca niște tineri palmieri, ochii vedeau „pe dinăuntru" și inima-i era înveselită. Nevestele lui îl conduseră la coliba sa, dar el nu voia să meargă acolo și o porni razna pînă ajunse în satul maimuțelor. Și atunci fu o mare veselie. În jurul său toți se înghesuiau, rîdeau, țopăiau care mai de care. O maimuță îi trăgea brîul, alta tichia, alta îi arăta limba, alta spatele și toate se tăvăleau de rîs. Și bătrînul plecă acasă foarte supărat.

Întors în satul său, după ce dormi bine, iată ce făcu, să se răzbune pe maimuțe : La următoarea sărbătoare puse oamenii să așeze, în mijlocul satului, numeroase ulcioare cu vin de palmier, în care mai pusese și o fiertură din iarbă de somnoroasă și porunci tuturor să nu bea decît din ulcioarele cu un semn deosebit pe ele. Pofti pe maimuțe să vină la băutură. Acestea nu puteau să refuze

o astfel de cinste și deci veniră și băură din ulcioare. De abia apucară să bea, că li se făcu somn pe loc.

Acu să te ții ! Bătrînul șef dădu ordin să fie legate vinovatele și începu jocul biciului. Ehei ! Și să fi văzut hip ! și hop ! În cele din urmă, maimuțele se treziră iute și-și luară la repezeală picioarele la spinare, alergînd de mama focului.

Negustorul necinstit

DE MULT DE TOT vieţuia în Istanbul un negustor care, pentru că fusese cîndva în pelerinaj la Mecca şi devenise astfel hagiu, izbutise să-şi facă faimă de om bun şi drept, dobîndind astfel încrederea tuturora. Un biet ţăran necăjit, care se smulsese dintr-ai lui şi venise la Istanbul cu gîndul să muncească din răsputeri pe unde s-o nimeri, numai ca să adune cîţiva gologani cu care să se întoarcă în satul său de baştină şi să se mai salte din mizerie, auzind de bunul renume al hagiului negustor, veni la acesta şi îi zise :

— Bun găsit, hagiule. Ţi s-a dus faima în lume de drept şi de cinstit. De-aia am ajuns şi eu la tine. Ia, ţine gologanii ăştia ai mei, că pe-aici mişună hoţii şi teamă mi-e să nu-mi fure plata pentru amara-mi trudă. Şi cînd mi-or trebui banii, n-am decît să vin la tine şi să-i iau.

— Bine-ai chibzuit, om înţelept, răspunse hagiul. Un loc mai sigur decît ăsta pentru banii tăi nici c-ai fi putut găsi în altă parte. Lasă-ţi aici mica ta avuţie şi te du făr' de grijă.

După o vreme, țăranul luă hotărîrea să se întoarcă acasă. Se duse la hagiu :

— Iată-mă-s, am venit să-mi dai bănuții lăsați ție spre păstrare, preabunule hagiu. Și drept răsplată pentru fapta-ți de bine, ți-am adus în dar năframa asta cusută de nevastă-mea...

— Ce bani ? De unde bani ?! se aprinse hagiul tăindu-i vorba. Vino-ți în fire, fîrtate ! Acum te văd pentru prima oară în viață !

Mai încercă țăranul să-i aducă aminte de învoiala lor, dar negustorul-hagiu, cu chipul înăsprit și vocea răstită, o ținea întruna că nu-l cunoaște și, ca atare, n-a avut cum să primească de la el vreun ban ca să i-l dea acuma... Descumpănit foarte, bietul țăran plecă și rătăci năuc, în neștire, pe străzile marelui oraș. Avea ochii în lacrimi că își vedea zădărnicită toată truda și spulberate toate gîndurile sale de mai bine. Așa îl întîlni soața beyului la care slujise ultima oară, cînd le tăiase lemne pentru bucătărie. Îl întrebă de ce este atît de necăjit și omul își descărcă inima.

— Nu-ți fă griji, îi zise femeia. Mîine chiar, tot pe la vremea asta, am să mă duc la prăvălia hagiului. Tu ține-te pe-aproape și la puțină vreme după ce-am intrat eu, arată-te și tu.

A doua zi, femeia păși în dugheana hagiului.

— Tăicuțule, îi grăi ea cu blîndețe. Bărbatul meu, beyul, a urmat frumosu-ți exemplu, a plecat în hagialîc. Cum avem acasă un chiup plin doldora cu galbeni, mă tem pentru soarta lor — să nu care cumva să mă prade hoții, doar știi cum se vîră, blestemații, pretutindeni...

— Știu, cum să nu știu, încuviință hagiul și ochii îi luciră lacom.

— În tot orașul ăsta mare de-i zice Istanbul, adică „Oameni din belșug", grăi mai departe femeia, un om mai drept și mai cinstit decît tine cu greu e de găsit. Așa gîndește toată lumea. Și-așa gîndesc și eu. Am chibzuit deci că ar fi mai bine să-ți încredințez ție chiupul nostru cu galbeni. Și cînd s-o înapoia bărbatul meu acasă, o să trimitem un slujitor cu un răvaș de la noi și o să-l ia înapoi, nu fără să-ți primești răsplata cuvenită.

— Parcă de răsplată-i vorba, cucoană dragă ? se grăbi să răspundă hagiul, care cu greu își mai putea ascunde licărul de bucurie din ochi. Ce, pentru răsplată faci bine unui semen de-al tău aflat la nevoie ?! Să-ți ajuți aproapele e una din cele mai însemnate porunci ale credinței noastre. Pune de-ți adu galbenii aicea, cît mai degrabă, și cînd vei vrea să ți-i iei, îi găsești la mine-n prăvălie, neatinși.

Mai înainte de a-și termina vorba hagiul, ușa prăvăliei se deschise și se ivi țăranul din ajun.

— Iată-mă-s și pe mine, tăicuțule, spuse el cu nevinovăție. Am venit să-mi iau înapoi banii pe care ți-i lăsasem în păstrare acum cîtva timp. Mi-am pus în gînd să mă-ntorc în satul meu de baștină.

— Prea bine, dragul meu, îi răspunse mieros hagiul. Uite, ține aici banii !

Și fără să clipească numără în palma omului toți banii.

— Eu, acum, mă duc. Rămîi cu bine și foarte mulțumesc pentru fapta-ți bună, spuse țăranul și plecă.

Chiar în clipa aceea se năpusti înăuntru dădaca soaţei beyului.

— Într-un suflet am alergat pînă aicea, buna mea stăpînă! Ţi-aduc o veste bună. Soţiorul tău s-a întors chiar acum din hagialîc şi doreşte să te vadă cît mai repede.

— Ei, atunci nu mai e nici o pricină să las galbenii noştri în păstrare la tine, prea cinstite hagiu. Oricum, n-am să uit bunăvoinţa arătată mie, zise femeia cu un zîmbet uşor şi părăsi de îndată prăvălia, urmată de dădacă, lăsînd în urmă pe negustorul-hagiu căruia, de supărare, îi pierise cu totul graiul.

Mărturia vulpii

A FOST ODATĂ ca niciodată. Odinioară, hăt, în vremi departe tare, trăia un agă. Cum venea primăvara, îşi aduna toate mioarele şi mieii şi îi pornea la păscut. Aşa făcu şi de data asta, dar un măgar bătrîn, o oaie beteagă şi un cîine rîios nu fură în stare să ţină pas cu turma şi rămaseră de izbelişte, în urmă.

Treceau pe lîngă ei, într-un du-te-vino neîntrerupt, tot alte şi alte animale, mînate încoace şi încolo de chemă-

rile vieții pe care primăvara le picurase în sînge. Și tot vorbind cu ele, cei trei aflară că nu foarte departe se află cîteva pajiști mai mici cu iarbă grasă și mătăsoasă, iar în apropierea lor, o cîmpie unde toate cornutele pier una după alta, atinse de-o molimă necunoscută, așa că acolo se găsește carne din belșug, de care însă nimeni nu se atinge.

— Uite ce zic eu, prieteni, grăi atunci cîinele. Să mergem împreună pînă la acele locuri. Eu am să mănînc carne, voi o să păștești pe pajiști și așa o să ne meargă bine la tustrei.

Zis și făcut. Cum au dat de iarbă bună și apă răcoroasă de izvor, oaia și măgarul s-au înfiripat, parcă întinerind. Pe de altă parte, și cîinele, mîncînd mereu, pe săturate, carne, s-a înzdrăvenit, a prins puteri, ajungînd de nerecunoscut.

Într-o zi, cînd cîinele, ca de obicei, plecase prin apropiere să mănînce să se sature, măgarul a venit lîngă oaia care păștea și i-a spus :

— Știi ce, surată oaie ? Mă simt atît de bine, cum nu m-am mai simțit de mult. Îmi vine chef așa, ca în tinerețe, să trag o cîntare de-aia, zdravănă !

— Abține-te, frate măgar, îl rugă oaia. Te aude cineva și pățim după aia cine știe ce.

Să asculte măgarul, încăpățînat cum îl știm cu toții, de sfaturile oii ? Da' de unde ! Se porni să ragă din toate puterile lui. Hi ha ! hi ha ! Numai așa o ținu o bună bucată de vreme.

Atît i-a trebuit lupului ce-şi avea vizuina prin preajmă. Dădu fuga încotro se auzeau răgetele şi, văzîndu-i pe cei doi pe pajişte, se năpusti spre ei.

— Cum de cutezaţi să paşteţi nestingheriţi pe pajiştile mele, moştenite de mine din moşi-strămoşi ? Pe locurile astea, cît cuprinzi cu ochiul, eu îs stăpîn. Aţi încălcat legea pămîntului, aşa că pregătiţi-vă de moarte !

— Noi sîntem, după cum vezi, străini de meleagurile astea, vorbi cu împăciuire oaia. Aşa că n-am avut de unde să ştim că venind aici încălcăm dreptul cuiva. Am greşit, firesc e să plătim vina. De vrei să ne iei viaţa, nu ne putem împotrivi. Adu numai un martor cum că pajiştile-s ale tale şi pe urmă fă ce vrei cu noi !

— Prea bine, grăi lupul, mulţumit că-şi atinge ţinta fără prea mare trudă. Mîine îmi aduc martorul şi după aia, ai mei sînteţi !

Cum plecă lupul, măgarul şi oaia se dădură cu capul de ceasul morţii ca să găsească un mijloc de a scăpa cu viaţă, fără să izbutească însă. Aşa, duşi pe gînduri şi întristaţi foarte, îi găsi cîinele care, seara, veni, ca de obicei, să-i întîlnească.

— Ce-aţi păţit de staţi aşa de plouaţi ? îşi întrebă el prietenii.

Şi oaia prinse a-i povesti :

— Uite ce s-a întîmplat. Fratelui măgar, i-a venit aşa, din senin, cheful să cînte ca altădată, în tinereţile lui. Degeaba l-am rugat eu să-şi mute gîndul, că n-am avut cu cine să mă înţeleg. Atras de răgetele lui, a venit un

lup care ne-a învinuit că i-am încălcat pămînturile şi că, după obiceiul locului, se cade să ne ispăşim cutezanţa cu preţul vieţii. Ca să cîştigăm niţeluş timp, eu m-am arătat gata să îi ascultăm vrerea, dacă se adevereşte, prin martor, că grăieşte adevărul. Şi-acum, lupul o să vină mîine dimineaţă cu martorul lui, şi din măgar şi din mine n-o să mai rămînă decît o grămăjoară de oase, dac-o mai rămîne şi atîta !

Şi oaia se porni să plîngă jalnic soarta ei şi a măgarului.

— Liniştiţi-vă, fraţilor ! Ţineţi-vă firea, c-o să găsesc eu o cale de scăpare ! îi încurajă cîinele. Recăpătaţi-vă voia bună din ultima vreme ! Am să am eu grijă de toate.

După cîteva clipe de chibzuire, cîinele se apucă să sape, împreună cu cei doi prieteni ai săi, o groapă adîncă ; cînd dădură de o vînă de apă, acoperiră gura gropii cu vreascuri.

— Mîine, cînd vine lupul cu martorul său, ca să capete dezlegarea de a vă mînca, voi vă aşezaţi de cealaltă parte a gropii ăştia şi îi spuneţi că, dacă vrea să vă mănînce, să treacă peste puţul ăsta orb, rămas moştenire de la părinţii voştri. Restul, lăsaţi-l pe seama mea.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, nerăbdător să-şi ia cît mai degrabă prada picată ca din senin; lupul veni pe pajişte cu o vulpe drept martor.

— Lupul grăieşte adevăr curat, vorbi vulpea cu ifos. Aceste păşuni sînt ale sale, de la părinţii săi, care, la rîndul lor, le-au primit de la părinţi hăt, de multă, multă

vreme. Cum voi ați păscut fără învoirea stăpînului de drept a pajiștei, e dreptul lui să vă mănînce.

— Să ne ia viața lupul, că am greșit, nu zicem nu, cuvîntă oaia. Numai că uite ce e : avem și noi pe-aicea un bun, rămas de la părinții noștri, ia, puțul ăsta vechi și părăsit. Legea pămîntului nostru cere ca cel care ne-o ușura de viață, să treacă peste puț ca să ne ia. După aia, facă-se voia lupului !

— Bine, bine, vin îndată ! mormăi lupul. Fără să mai aștepte, se avîntă voinicește peste groapa acoperită cu vreascuri, umplută ochi cu apă. Și pac ! Vreascurile se surpară sub greutatea lui și ditai lupul se prăvăli în groapă. Aici îl aștepta altă bucurie : cîinele, cu puteri sporite de hrană bună, dar și de mînie, îl înșfăcă cu colții și îl trase la fund, sub apă, pînă îl înecă.

Cînd ieși afară pe pajiște, cîinele strigă în urma vulpii care fugea de-i sfîrîiau călcîiele :

— Stai pe loc, surată vulpe ! Zi-ne mai întîi ale cui sînt cu-adevărat aceste pășuni, ca să știm și noi ce avem de făcut.

— Ce-ți trebuie să știi ale cui sînt, frățioare ?! îi răspunde vulpea din fugă. Și pășunile, ca tot ce se află pe pămînt, sînt ale tuturora, spre desfătarea cui s-o înfrupta din ele. Tu vezi-ți de treaba ta și lasă animalele să pască în voie !

Și vulpea pieri fără să se uite în urmă. Iar cei trei prieteni trăiră în belșug și bună pace toată vara, iar spre toamnă, cînd turma se înturnă la iernat și trecu prin locurile acelea, i se alăturară și ei, ca renăscuți.

Vînătorul cu noroc la vînat

A FOST ODATĂ ca niciodată. Multe sînt zilele norocoase în viața omului ! Uită-te la mine, ce om cu noroc mi-s eu : într-o zi, m-am dus la baia de aburi, și-acolo, nici urmă de apă caldă sau măcar de tas cu care să-mi torn apă pe mine, ca să mă spăl... Într-altă zi, găsesc un inel pe uliță. Dau să-l pun pe deget, să mă fălesc și eu, cînd colo, piatra din mijloc, ioc, și tot inelul, turtit, ca o bară dublă... Sau deunăzi, în piață, zăresc o tobă îngropată în colb, o ridic iute, cu gîndul să cîștig cu ea, pe la nunți ori alte petreceri, vreun gologan, dar toba n-avea decît cercul de pe margini... Și nu mai departe decît azi, cînd intru în pădure, mă trezesc față în față cu un om. Își înjghebase o colibă și, cum mă vede, piere în ea, și, la un ochi de geam, se așază la pîndă, cu flinta gata de tras. Vai, ce mai mi-a bătut inima, de teamă ca nu cumva norocul meu cel găunos să-l îndemne să-și descarce plumbii în mine !...

Dar, de fapt, nu voiam să vă vorbesc de toate astea, ci să vă spun o poveste de-a noastră. Și începùsem cum se cuvine, nu ? Cu „a fost odată ca niciodată"... Așadar, odinioară, la mărginea unei păduri dese și întinse, trăia un vînător. Singur-singurel și tare chipeș mai era vînătorul nostru. În fiece zi bătea pădurea neumblată în lung și-n lat și-abia-abia de izbutea să doboare vreo pasăre ori vreun iepure. Atunci se înturna în bordeiul lui, aprindea frumu-

şel focul în vatră, îşi frigea vînatul şi aşa îşi potolea inima cu hrana trebuincioasă vieţuirii.

Într-o bună zi, însă, cum călcă în pădure, îi ieşi în bătaia puştii un stol de potîrnichi. Ochi iute şi, dintr-un singur foc, şi căzură la picioare două potîrnichi deodată. Se minună omul :

— Ce-o mai fi cu asta ? Pînă acum nu prea m-a îmbulzit norocul.

Îşi puse vînatul în tolbă şi plecă spre casă. Cînd ajunse în colibă, dădu să aducă dintr-un ungher al ei găteje uscate, bune pentru aprins focul în ogeac, se împiedică de o vulpe care, în loc să se ferească de apropierea lui, îl ţintuia cu ochii ei de chihlimbar, fără nici o sfială. Chipeşul vînător se prefăcu că n-o vede, îşi agăţă tăcticos flinta pe perete, curăţă de fulgi cele două potîrnichi, le spinteca şi le fripse, după care, pe una o mîncă el, iar pe cealaltă o puse binişor dinaintea vulpii.

— Ia de te înfruptă şi tu din norocul meu neaşteptat de pe ziua de azi, îi zise. Pesemne că eşti tare înfometată, de vii de bună voie în cuibul vînătorului, fără sfială de flinta lui.

Vulpea mîncă potîrnichea cu oase cu tot, după care plecă într-ale ei.

A doua zi, iarăşi la vînătoare, omul nostru abia păşi în pădure, cînd, dintr-un tufiş, îi şi zbughi pe dinainte un cîrd de iepuri. Puse flinta la ochi şi mîna pe trăgaci şi trase... Doi iepuri se prăbuşiră deodată, rostogolindu-i-se la picioare.

— Mare ţi-e minunea ! mormăi bucuros singuratecul vînător, în timp ce-şi ridica de jos frumuseţea de vînat.

Te pomenești că s-a schimbat și pentru mine roata norocului.

Se îndreptă ca de obicei spre colibă, dar, cînd dădu să intre, un lup, în fața ușii ! În loc să fugă la apropierea vînătorului, el se apropie de bărbat și, ca un cîine credincios, păși după acesta în colibă, unde se întinse în fața ogeacului, parcă adăstînd.

Vînătorul se prefăcu a nu-l vedea. Își văzu liniștit de treabă, jupui și curăță iepurii, îi găti, după care unul și-l opri pentru sine, de-l mîncă, iar pe celălalt îl puse în fața lupului :

— Ia de mănîncă, îi zise el, bucuros că are cu cine mai schimba o vorbă. Pesemne că ești tare înfometat, de nu te sfiești de omul cu pușcă.

Lupul n-așteptă să fie poftit de două ori. Se ospătă cu nădejde, de nu mai rămase un oscior din bietul iepure, apoi se ridică și se mistui în pădure, după treburile lui.

Ziua următoare, cînd se trezi odată cu zorile, pe prag, în locul lupului, sta tolănit un urs. Îi puse și lui dinainte resturile de la iepurele pe care îl mîncase în ajun, își săltă flinta pe umăr și apucă iar drumul pădurii. Se pregăti să dea o raită prin locurile știute de el a fi mai prielnice pentru vînat, cînd, pe neașteptate, auzi bătăi zorite de aripi: un cîrd întreg de rațe sălbatece se ridicase din aluniș, zburînd spre înaltul cerului. Iute își luă omul flinta de pe umăr și ochi. Poc ! Se descărcară plumbii și, dintr-o dată, două rațe se rotiră nițeluș ca bete, apoi căzură la pămînt, aproape de picioarele lui. Le ridică, nevenindu-i să creadă în norocul care cu încăpățînare i se alătura repetat, și o luă agale spre casă. Aici, pe creștetul colibii, poposise un vul-

tur uriaș. La apropierea omului, nici gînd să zboare. Parcă adăstîndu-l, se lăsă lin pe umărul acestuia și pătrunse odată cu el înăuntru.

— Și azi am avut mare noroc la vînat, își spuse vînătorul. Cum am mîncare berechet, am să-i fac parte din ea, ca unui musafir de-al meu, și vulturului, căci, pesemne că e tare înfometat, de nu dă semne de sfială la apropierea omului cu pușcă...

Pregătì pentru gătit amîndouă rațele, una o opri pentru sine, iar pe cealaltă o puse dinaintea vulturului, care, după ce se sătură, zbură pe ușă, după treburile lui...

Și vreme de cîteva zile, tot așa se petrecură lucrurile : abia punea piciorul vînătorul în pădure și vînatul i se arăta în față și, dintr-o descărcare de pușcă, nimerea cîte două vietăți deodată. Iar la intrarea în colibă îl așteptau, ca o obișnuință, ba o zburătoare sălbatecă, ba o fiară, care, fără să se ferească de el, se hrăneau din prisosul hărăzit de noroc. Și, după ce se ospătau, plecau precum veniseră.

Într-o bună zi însă, lupul cel de la început intră iar după vînător, înăuntrul colibei, dar de astă dată îi grăi cu glas omenesc :

— Prietene, tu nu numai că nu ne-ai ucis, deși îți stătea la îndemînă, dar ne-ai îndestulat cu mîncare pe noi, viețuitoarele pădurii, în cele mai grele zile ale noastre. Ne-am tot sfătuit între noi cum să-ți mulțumim pentru fapta ta bună. Și iată ce-am chibzuit. Ne întristăm să te tot vedem cît de singur trăiești în pustietățile pădurii și vrem să te însoțești cu fiica padișahului din țara asta. Numai atîta voim să știm : tu încuviințezi asta ori ba ?

Rîse cu poftă vînătorul.

— Ce întrebare, fîrtate lup ! Se cunoaşte că nu trăieşti printre oameni ! Păi cum să se poată, frăţioare ? Eu sînt un om sărac, cum prea bine aţi văzut. Cum să rîvnească la mine o ditai fiică de padişah ?! Hai, lăsaţi vorbele de clacă şi să ne vedem fiecare de treabă...

— Ba deloc, îi tăie vorba lupul. Eu sînt craiul tuturor lupilor pădurii. Toţi se supun poruncilor mele fără să cîrtească. Şi vulpea, care-a venit prima la tine, la fel, e mai mare peste toată suflarea vulpilor pădurii şi vulturul, de asemenea, împărăţeşte peste toţi vulturii din pădure şi de pe piscurile de la noi, iar ursul îşi întinde şi el stăpînirea peste toţi urşii trăitori pe meleagurile noastre. Tu n-aibi grijă de nimica, numai să-ţi dai încuviinţarea, restul, lasă-l în seama noastră, că ştim ce avem de făcut.

Şi vînătorul, deşi nu avea nici o nădejde că prietenii săi vor izbuti să-şi aducă la îndeplinire dorinţa, nu se împotrivi lor, ca să nu-i întristeze.

Lupul urlă o dată prelung şi toţi lupii se adunară degrabă în juru-i. Vulpea scheună o dată prelung şi toate vulpile se îmbulziră de-a valma în jurul ei. Vulturul ţipă o dată prelung şi toţi vulturii, mari şi mici, într-un fîlfîit asurzitor de aripi, întunecară cerul şi se lăsară pe pămînt în jurul craiului lor. Ursul numai ce mormăi o dată tare, ca un bubuit de tunet, şi peste puţin se buluciră spre el, trosnind sub paşii lor, vreascurile şi crengile pădurii, puzderie de urşi, mari şi mici, negri sau cenuşii... Şi armata asta greu de închipuit, alcătuită din fiarele şi zburătoarele

pădurii, porni la drum, îndreptîndu-se fără ocol spre saraiul padișahului.

Ajunseră acolo pe la chindie. Se uitară în jur, pustiu peste tot. În grădină, nici țipenie de om. Grădinarii își lăsaseră uneltele la o parte și plecaseră la odihnă.

— Împărați ai lupilor și urșilor, cuvîntă atunci vulpea. Voi veniți cu mine în grădină. Eu am să fiu grădinarul, iar voi doi, vă veți înhăma la plugul de colo, în locul boilor. Cînd fiica padișahului se va ivi în grădină, craiul vulturilor o va prinde cu grijă, de umăr, și va zbura cu ea pînă la coliba chipeșului nostru vînător. Sînteți gata ?

— Gata ! spuseră într-un glas toate viețuitoarele adunate în fața saraiului.

Atunci lupul și ursul își băgară capetele sub jug, vulpea apucă coarnele plugului, și ca un grădinar iscusit, începu a ara grădina, de la un capăt la altul, îndemnîndu-și, cu strigăte ascuțite, „boii", pentru ca brazda trasă să fie cît mai adîncă și mai dreaptă...

La auzul tărăboiului stîrnit, toată suflarea saraiului, de la mai marii dregători și pînă la slujbașul cel mai neînsemnat, se îmbulzi pe la ferestre, să vadă ce se întîmplă, și-apoi, în hohote de rîs nestăvilit, coborî în grădină nemaiîncetînd să se mire :

— Ha, ha, ha ! Ia te uită ! Vulpea, ha, ha, ha, a ajuns grădinar... Ha, ha ha ! A înjugat la plug cogeamite ursul greoi și pe fiorosul lup și... ha ha ha, ară cu strășnicie grădina padișahului nostru, parcă, ha ha ha, ar fi tocmită pentru aceasta cu bani grei ! Ha ha ha !

Auzind vălmășagul de glasuri, însăși fiica padișahului ieși zorită în balconul saraiului și, cum dădu cu ochii de animalele noastre ce-și vedeau temeinic de treabă ca și cum numai asta făcuseră toată viața, se înveseli și ea, rîzînd din toată inima.

Deodată însă, vulturul-crai zbură de pe creștetul unui pom unde se ghemuise nemișcat și o înhăță pe fată în ghearele sale.

— Ajutor ! Dați fuga ! Scăpați-mă ! începu să strige aceasta, zbătîndu-se.

Degeaba însă ! Vulturul, de-acuma dincolo de grădină, se avîntase cu povara-i prețioasă spre tării. O vreme pe boltă se văzu un punct ce se tot micșora, pînă pieri cu totul.

Cum văzu că vulturul s-a ridicat în slăvi cu fata, vulpea a lăsat în grabă plugul și s-a făcut nevăzută. La fel și lupul, a ieșit din jug și s-a mistuit printre flori și copaci, în timp ce ursul, greoi, neputînd să iasă iute din jug, fugea cu mare iuțeală, trăgînd după sine plugul...

Cînd se dezmeticiră, cei din sarai pricepură vicleșugul vulpii, dar, prea tîrziu !... Padișahul înjghebă degrabă o oaste mare de călăreți înarmată pînă în dinți, care porni în direcția în care se spunea c-ar fi zburat vulturul...

Cît despre vultur, el zbură, cu prada sa vie, pînă la coliba chipeșului vînător. Ajuns aici coborî lin pînă în prag, unde o lăsă ușurel pe fata de padișah, speriată foarte de cele petrecute.

— Nu-ți fie teamă, fată frumoasă, încercă s-o liniștească vînătorul. Nu-s duh, ori altă arătare, sînt om ca și tine. Biet vînător în prieteșug cu vietățile pădurii, și-atît. Din partea mea să nu te-aștepți la nici un rău. De vrei, rămîi să te însoțești cu mine, de nu, vulturul, la rugămintea mea, te va duce îndărăt la ai tăi.

Fetei îi plăcu felul deschis de-a vorbi al voinicului. Înfățișarea lui și ciudata însingurare în pustietăți rar străbătute de picior de om o atrăgea.

— Tatăl meu, padișahul, porni-va oaste mare, ca să mă ia înapoi, rosti ea. Spune-mi, atunci ce se va întîmpla cu noi amîndoi ?

— Toate vietățile pădurii ne vor apăra pînă la ultima lor suflare, o încredință vînătorul. Un singur lucru are pentru mine însemnătate : să vrei să rămîi alături de mine cu toată inima, și-atît.

— Mă învoiesc să-ți fiu soață dreaptă, pînă la sfîrșitul zilelor mele, răspunse fata de padișah.

În vremea aceasta, vulpea, lupul și ursul, urmați de cetele lor de supuși, străbăteau pădurea. Cum armata de urmăritori călare se tot apropia, craiul vulpilor vorbi către ceilalți :

— Cînd, la noapte, oștenii vor mînea în pădure, eu am să-mi pun supușii să le facă harcea-parcea șăile și frîurile...

Zis și făcut. Dimineața, cînd călăreții dădură să se urce pe cai și să pornească mai departe, găsiră șei și hamuri ca vai de ele. În timp ce ei încercau, ocărînd, să mai dreagă ce se putea drege, vulturii aruncau ploaie de pietre

peste cai și călăreți. Urșii nu se lăsară nici ei mai prejos : înarmați cu crengi groase și trunchiuri mai tinere de copaci, dădură năvală peste ostași, stîlcindu-i în lovituri.

Înfricoșați de-atîta urgie abătută asupră-le pe neașteptate, ostașii făcură calea-întoarsă la sarai, unde povestiră padișahului. La început, acestuia nu-i venea să creadă. Dar, cînd văzu cu ochii lui starea jalnică în care ajunsese falnica sa oștire, rămase pe gînduri.

— Cu oamenii, m-aș lupta pînă în ziua de apoi, dar cu fiarele și zburătoarele pădurii, cum poți să dovedești ? Viclenia, forța și unirea fac din ei, după cum s-a văzut, vrăjmași de nebiruit, ale căror gînduri greu le poate pătrunde o minte omenească. Teamă mi-e că va trebui să-mi las fata unde a purtat-o răpitorul ei, altminteri aș putea duce la pierzanie o țară întreagă.

Așa grăi padișahul către dregătorii săi. Îndată porunci să se alcătuiască nu armată pedepsitoare, ci alai de nuntă împărătească ce, cu el în frunte, porni să străbată pădurea cea deasă și întinsă. Deasupra lor, mereu, se rotea un vultur, care, parcă, voia să le arate drumul cel mai scurt spre țintă. Așa dădură de coliba chipeșului vînător, care îi adăsta în prag, de mînă cu frumoasa fată a padișahului. Acesta le dădu binecuvîntarea părintească și patruzeci de zile și patruzeci de nopți încheiate nu se mai ostoiră petrecerile. Iar vietățile pădurii durară, în acest răstimp, ca dar de nuntă tinerei perechi, un măreț castel în inima pădurii, unde vînătorul și soața lui trăiră în bucurie și bună înțelegere tot restul zilelor...

Imamul şi mîncarea de dovlecei

INTR-UN SAT SE STATORNICISE, odată, un imam care, nici mai mult nici mai puţin, cerea de la binecredincioşii musulmani să-l hrănească cu rîndul. Într-o zi de vineri, urcat la amvonul geamiei, imamul, în predica sa, îi povăţui aşa :

— Trebuie să ne stăvilim pornirile noastre prea pămînteşti spre lăcomie, fraţilor. Să nu nesocotim prin dispreţul nostru nimic din cîte se află în lumea asta pentru a ne îndestula foamea. Ia, de pildă, dovlecelul. Şi el e o legumă ce se trage direct din rai. A-l mînca nescîrbit e-o faptă de bună credinţă...

Atît le-a trebuit sătenilor, sătui să-l tot hrănească cu bunătăţi pe imam. Fiecare dintre ei, cum le venea rîndul, îi duceau acestuia pe tipsie mîncare de dovlecei.

Azi aşa, mîine aşa, imamul se sătură pînă peste cap să tot înghită acelaşi şi acelaşi fel de legumă şi le grăi :

— Ei, binecredincioşilor, care-mi aduceţi în fiecare zi o mîncare de dovlecei. Vă spuneam eu mai zilele trecute că dovlecelul e o legumă a raiului, că a-l mînca e o faptă de bună credinţă... Da, dar luaţi aminte : tocmai pentru că-i o legumă ce se trage direct din rai, a te înfrupta din ea fără rost, zi de zi, ajunge să fie un păcat. Căci ce e venit din rai pe pămînt, nu se cade a fi folosit ca un lucru obişnuit. Chiar eu, de pildă, mă mulţumesc şi cu o

mîncare mai puțin sfîntă, cum ar fi, să zicem, o biată găină de prin preapămînteana voastră ogradă...

— Noi nu vrem să nesocotim o față cinstită ca a ta, om al raiului, strigară în cor țăranii. La un om sfînt se potrivește o mîncare la fel de sfîntă. Iar dovlecelul, precum spuseseși mai deunăzi, e-o astfel de legumă. Dac-ar mînca-o zilnic niște oameni păcătoși ca noi, atuncea da, ar fi un păcat. Dar pentru un sfînt ca tine, e taman mîncarea care trebuiește...

Să mai zică ceva imamul ? După alte cîteva zile, cînd văzu că numai de dovlecel are parte, își luă frumușel tălpășița și se strămută într-alt sat, spre mulțumirea țăranilor noștri, bucuroși c-au scăpat de un trîndav și un fățarnic.

Judecata „dreaptă"

DOI ȚĂRANI SE ODIHNEAU nițel într-o zi de vară, după trudnica muncă a cîmpului, cînd, deodată, se auziră neasemuitele triluri ale unei privighetori poposite chiar pe creștetul copacului sub care ședeau.

— Auzi ce frumos cîntă pasărea asta minunată ! De unde-o fi ştiut ea cît de mult îmi place s-o ascult ? spuse unul dintre ei.

— Parcă pentru tine cîntă ! grăi celălalt. Dacă-i vorba de ştiut, apoi de bună seamă c-a ştiut ce mult îmi place *mie* cîntecul ei !

— Doar nu-ţi închipui că pentru tine cîntă ! Pentru mine şi numai pentru mine, pentru bucuria mea se căzneşte ea, sărăcuţa. Vrea să mă uşureze de istovirea unei zile de trudă prin harul ei.

— Ba e vorbă ! Pentru sufletul meu cîntă ea !

Şi tot aşa, cei doi prieteni se sfădiră pînă ajunseră la cadiu. Şi cum fiecare îi cunoştea acestuia năravul de a înclina balanţa dreptăţii de partea celui care-i duce daruri, se înfăţişară la judecată aşa, ca din întîmplare, unul sub braţ cu o gîscă de toată frumuseţea, celălalt, cu un curcan falnic.

Luciră cu lăcomie ochii cadiului văzînd plocoanele ce-l aşteptau. Pentru care din ele să se hotărască ?

— Geaba v-aţi sfădit între voi ! le vorbi el împricinaţilor, după ce le ascultă păsul. Privighetoarea aceea nu cînta nici pentru tine, nici pentru tine, mai zise el, arătînd cînd spre unul, cînd spre celălalt. Pentru mine cînta ea, binecuvîntata. Eu obişnuiesc să poposesc sub copacul acela, ca să mă desfăt cu cîntecele ei preaminunate.

Şi zicînd aşa, întinse mîinile spre darurile ce-l aşteptau, drept răsplată pentru judecata sa... nepărtinitoare.

Cămila și șarpele

SE SPUNE CĂ UN ȘARPE întîlni odată o cămilă. Se uită la ea, se uită, apoi îi spuse :

— Ce soi de animal mai ești și tu ! Mai mare rușinea să ai un gît atît de lung și de încovoiat !

Cămila nu-și pierdu cumpătul.

— Sărăcuțul de tine, frate dragă ! Oricît te-aș privi, nu găsesc măcar o bucățică dreaptă, cît de mică, în trupul tău ! îi răspunse ea și plecă tacticos mai departe.

O poveste cu tîl

DE MULT DE TOT trăia într-un ținut îndepărtat, spre soare-răsare, un împletitor de nuiele. Trudea cu tragere de inimă la meșteșugul său și izbutind să facă lucruri pe cît de frumoase, pe atît de trainice, dobîndise faimă și trăia mulțumit, alături de nevasta și de fiica sa.

Într-o zi, un pașă, trecînd călare, cu suita, pe lîngă o cișmea din drum, văzu o preafrumoasă fată umplîndu-și ulciorul cu apă. Și atît îi plăcu chipu-i ca scris, statura-i mlădie și gingășia mișcărilor ei, încît, cum era neînsurat, se gîndi să și-o ia de soție.

Puse oameni de aflară unde locuiește ființa rîvnită și îşi trimise acolo, degrabă, peţitoare.

— Pașa îţi face nemărginita cinste să-şi uite de rangul său în fața frumuseţii fiicei tale şi să ţi-o ceară de soaţă, spuseră ele împletitorului de nuiele.

— Cinstea e mare, într-adevăr, răspunse acesta netulburat, iar despre pașă norodul vorbește numai de bine. Dar, mai înainte de a-mi da fata, vreau să ştiu : cel care vrea să-mi fie ginere cunoaște vreo meserie ? Ar putea oare, la nevoie, să-şi cîştige, aşa ca mine, traiul prin truda mîinilor sale ?

Se mirară peţitoarele.

— Ce gînduri îţi vin în minte, omule ! El e un pașă, nu pricepi ? Un ditai dregătorul. Ce-i trebuie lui o meserie ? E-un om bogat, de cuvîntul lui atîrnă viaţa unei mulţimi de oameni.

— Eu nu zic că nu-i aşa, întări vorba iarăşi tatăl fetei. Numai că eu nu dau doi bani pe-un bărbat ale cărui mîini nu-s bune de nici un meşteşug. Ginerele meu va trebui să ştie o meserie trudnică, cinstită.

Peţitoarele plecară, nu fără să ocărască pe încăpăţînatul părinte, şi spuseră totul pașei.

Cum acesta dorea mult s-o ia de soţie pe fata pe care o peţise, se îmbrăcă în straie de om nevoiaş şi colindă pe la fel de fel de meşteşugari, cu gîndul să le înveţe meseria. Pînă la urmă, chibzuind că cel mai uşor lucru, ce se poate deprinde cel mai uite, este împletitul de nuiele şi rogojini, intră cirac la un astfel de meşter şi se apucă de lucru cu sîrg. În scurt timp izbuti să devină el însuşi meşter şi

atunci trimise din nou peţitoarele la împletitorul de nuiele, cu rugămintea să-i dea fata drept soaţă.

Aflînd cum stau lucrurile cu cel ce voia a-i fi ginere, acesta îşi dădu încuviinţarea şi nunta se făcu spre mulţumirea tuturora, deşi paşa nu putea uita, cu una cu două, jignirea adusă lui, unui dregător, de către un om de rînd.

Nu trecu mult şi prin intrigi de sarai, tînărul paşă pierdu bunăvoinţa padişahului. Scos din înalta sa slujbă, bătu pe la multe uşi, încercînd să dobîndească orice slujbă, cît de neînsemnată ar fi fost, dar nimeni nu îl asculta, de teamă să nu-şi atragă prin aceasta, asupra sa, mînia padişahului. Cum odată cu slujba îşi pierduse şi întreaga avere, paşa ajunsese aproape muritor de foame. Atunci îşi aduse aminte că ştie o meserie şi se apucă să muncească alături de socrul său, lăudînd acum, în sinea sa, bunul simţ şi dreapta judecată a acestuia. Astfel el îşi cîştigă traiul de fiece zi pentru el şi familia lui şi vieţui mai departe, în tihnă, cu femeia pe care o iubea, bucurîndu-se de cinstirea celor din jur.

Fiul tăietorului de lemne

A FOST ODATĂ un tăietor de lemne. În fiecare zi pleca la pădure, aduna vreascuri sau tăia crengi mai groase de copac, mergea la tîrg cu o sarcină de lemne, o vindea şi

cu gologanii luați își ducea cu ai săi traiul sărac de azi pe mîine. Într-o zi, întîlni pe drum, strînși lîngă o grămadă de pietre, mai mulți băieți cu bețe groase în mîini.

— Ce-i cu voi aici ? îi întrebă el.

— Vrem să omorîm un șarpe care-și are aici culcușul, răspunseră ei.

— Dați-mi-l mai bine mie, că-i vin eu de hac mai ceva decît voi, le spuse omul, cu gîndul să scape șarpele de la moartea ce-l aștepta negreșit.

Luă șarpele, îl închise într-un zimbil și plecă mai departe, la tîrg. De ani și ani, întotdeauna, nu se pomenise să primească mai mult de un bănuț pe sarcina de lemne. Acuma însă, un cumpărător răsărit ca din pămînt, de cum intră în prima uliță a tîrgușorului, îi cumpără lemnele, plătindu-i, fără nici o tocmeală, de patru ori mai mult ca de obicei.

— Din banii primiți, își zise omul, trei pătrimi sînt de drept ale șarpelui. El mi-a schimbat norocul. Se cuvine, deci, să-i cumpăr lapte proaspăt și să-l hrănesc, căci mi-a fost de ajutor.

Întors acasă, sătură bine șarpele cu lapte călduț, după care îl așeză cu grijă în cea mai arătoasă ladă pe care o avea. Înainte de a pleca iar în pădure, le spuse alor săi :

— Să nu cumva să vă purtați urît cu șarpele ăsta. El ne-a adus norocul în casă. E cu adevărat cel mai prețios prieten al nostru. Să nu-i lipsească în nici o zi laptele cald!

De-atunci, cum se întorcea de la tîrg, unde-și vindea ca prin minune sarcina de lemne, omul îi întreba pe ai lui dacă au îngrijit „musafirul" cum se cuvine, apoi se așeza lîngă ladă și îi spunea șarpelui vorbe de alintare.

Într-o seară însă, cînd veni acasă, fiul său îl întîmpină în prag :

— Nu știm ce are șarpele nostru, tată, că astăzi n-a pus gura pe lapte.

Tăietorul de lemne se apropie de șarpe și îl întrebă, grijuliu :

— Ce-i cu tine, dragule ? De ce n-ai mîncat ?

Spre mirarea sa, auzi că șarpele îi răspunde cu glas omenesc :

— Zi de zi am văzut aicea, la voi, ce frumos trăiți tu, nevasta și fiul tău. Asta mi-a amintit de traiul meu de-acasă, cu tatăl și cu mama mea și deodată m-a năpădit, aprig, dorul de ai mei. De-aceea mi-a pierit cheful de mîncare.

— Ai dreptate, dragule, grăi cu blîndețe tăietorul de lemne. E prea de înțeles tristețea ta. Mîine chiar, am să te duc la ai tăi.

A doua zi, dis-de-dimineață, omul o porni de-acasă cu șarpele în zimbil, îndreptîndu-se spre locul de unde-l salvase din mîna copiilor. Mai înainte de a pieri printre pietre, șarpele își sfătui așa prietenul :

— Așteaptă nițeluș aici, că ai să fii adus în casa noastră. Cînd taica o să-ți zică „Cere-mi ce vrei, că-s gata să-ți împlinesc orice dorință, tu să-i ceri desaga noastră, altceva nimic."

Nu trecu mult și tăietorul de lemne se trezi — cum, nu știa nici el — într-o încăpătoare sală și tare frumoasă, boltită adînc sub pămînt. Un șarpe mare, încolăcit pe un tron bătut în pietre scumpe și cu o coroană pe cap, îi mulțumi că-i scăpase fiul de la pieire, după care îl îmbie :

— Drept răsplată pentru fapta ta bună, cere-mi ce vrei, că-s gata să-ți îndeplinesc orice dorință.

— N-am nevoie de nici o răsplată, răspunse cu bunăvoință tăietorul de lemne. Bucuria voastră e și bucuria mea. Nu doresc altceva decît să vă fie hărăzite zile îndelungate și bune împreună, la toți ai tăi.

— Mulțumim de urare, om bun, dar rugămintea mea e să-mi spui o dorință pe care să ți-o îndeplinesc !

— De-i așa, dați-mi desaga voastră și gata !

— Ce să faci tu cu desaga noastră ?! Nici măcar fățoasă nu-i ! Cere-mi altceva, mai de preț, nu pierde un prilej ca ăsta, încercă să-l îndepărteze de la cererea lui șarpele-tată.

— Altceva nu-mi trebuie, stărui omul. De vreți să-mi dați ceva, dați-mi desaga.

Și cum șarpele-tată se tot codea să-i împlinească dorința și încerca mereu să-i mute gîndul către altceva, bătrînul se ridică să plece. Odată cu el, o porni și șarpele cel tînăr.

— Ce faci, fiule ? Unde vrei să pleci ? Abia te-ai întors printre noi !

— Bărbatul ăsta, tată, nu numai că m-a scăpat de la moarte sigură, dar m-a dus la el acasă, unde m-a îngrijit ca pe un prieten drag. Dacă familia mea nu-i poate dărui ce cere, eu plec cu el, să-l slujesc mai departe prin norocul pe care i-l aduc !

— Rămîi cu noi, fiule, să ne înveselești inimile noastre singuratice și bătrîne ! se rugă șarpele-tată. Iar către tăietorul de lemne : Uite, ține desaga asta și te du cu bine !

Omul se întoarse acasă, deschise desaga, găsi în ea o pungă pentru bani, un fluier și un fes, o închise la loc și o puse în dulap.

După o vreme, tăietorul de lemne se prăpădi, lăsîndu-și nevasta și fiul lipsiți de stîlpul casei. Cum feciorul era vrednic ca și tatăl său, își găsi iute de lucru la o prăvălie, unde se vindeau fel de fel de țesături, și în scurt timp izbuti să dobîndească deplina încredere a celor din jur.

— Mamă, spuse el într-o zi, coase-mi și mie o pungă pentru bani, ca să am unde-mi ține cîștigul.

— N-am din ce să-ți cos una nouă, băiatule, însă în traista pe care-o adusese taică-tău se află, pare-mi-se, și o pungă pentru bani. De vrei, ți-o dau ție.

Feciorul luă punga și puse în ea cei zece bănuți, pe care-i avea în buzunar. Cînd, nu mult după aceea, deschise punga să-i dea mamei sale cu ce să facă față trebuințelor casei, rămase înmărmurit : în loc de zece bănuți, în pungă se aflau, cu vii luciri, zece lire de aur, nou-nouțe ! Înțelese atunci că a scăpat de grija zilei de mîine. Nu spuse însă nimic, nimănui, și își văzu mai departe de treburi.

Cam peste vreo săptămînă, negustorul la care lucra se pregătea să plece la Istanbul după marfă. Chemă la el pe băiat, îi spuse prețurile la toate țesăturile cîte se aflau în prăvălie și îl lăsă pe el să le vîndă.

Văzînd că vînzarea mergea greu, băiatul ieși în pragul dughenei și începu să strige în stînga și în dreapta :

— Veniți de luați marfă de la noi ! Marfă ieftină și bună cum nu s-a mai pomenit ! Cu prețul unui cot se poate lua un balot întreg !

Cumpărătorii dădură buluc și în numai cîteva ceasuri prăvălia aproape se goli de mărfuri.

Vestea despre isprava tînărului cirac ajunse, cu repeziciunea fulgerului, pînă la Istanbul, la negustorul cu pricina. Și acesta, cît mai grabnic cu putință, își încărcă marfa cumpărată și se întoarse glonț la prăvălie. Aici, cele auzite i se adeverir㠠de cum păși înăuntru : pe rafturi nu se mai afla nici un singur balot cu stofe.

— Ce-ai făcut, *nenorocitule* ? strigă el. Ți-ai bătut joc de încrederea pe care eu, ca un neghiob ce sînt, m-am zorit să ți-o dau ! O viață întreagă nici cu o muncă de rob, și n-ai să fii în stare să-mi înapoiezi ce-ai prăpădit prin nechibzuința ta !

— Greșești, greșești nespus, stăpîne, îi luă vorba netulburat băiatul. Nu mă simt vinovat cu nimica față de tine. Dimpotrivă. Mai înainte de a te necăji atîta și de a mă ocărî, deschide sertarul unde se țin banii și vezi ce-i înăuntru.

Spre uluirea negustorului, în sertar se înghesuiau nu bănuți de aramă, ci lire de aur nou-nouțe. Ce se întîmplase? Băiatul vînduse într-adevăr neînchipuit de ieftin toată marfa, dar pusese fiecare bănuț primit în punga sa fermecată și numai după aceea băgase aur curat, în sertarul cu pricina. Negustorul nu mai contenea cu mulțumirile, iscodind în același timp cum de se putuseră petrece toate acestea.

Băiatul însă își ținu gura ferecată. După ce își îndestulă mama cu tot ce-i trebuia pentru o vreme mai îndelungată,

el părăsi nu numai dugheana, ci şi satul său, dornic a pleca în lume ca să cunoască şi să înveţe toate cîte sînt în ea.

În colindările lui ajunse într-o ţară vestită prin frumuseţea fetei de padişah. Se zvonea că tînăra prinţesă e, pe cît de frumoasă, pe atît de trufaşă. Numai ca să-i vadă cineva un deget trebuia să verse mai întîi, în vistierie, pe numele ei, nu mai puţin de o liră de aur !

— Oare o fi într-adevăr prinţesa frumoasă precum se vorbeşte ?! se întrebă tînărul nostru.

Se duse la sarai şi vorbi cu mai marele străjilor :

— Dacă eu vreau s-o văd pe fiica padişahului şi să stau chiar un piculeţ de vorbă cu ea, cîţi galbeni ar trebui să dau ?

— O sută de lire de aur ! sună răspunsul.

Feciorul nu stătu pe gînduri. Scoase din pungă galbenii ceruţi şi intră în sarai. Frumuseţea fetei de padişah întrecea chiar cea mai avîntată închipuire. În apropierea ei, tînărul rămase uluit, cu mintea înceţoşată. Frumoasa fată îl descusu cu meşteşug, ca să afle cărei minuni îi datorează el uşurinţa de a arunca cu galbeni în stînga şi în dreapta. Bătu apoi de trei ori din palmele-i micuţe şi parfumate şi roabe tăcute lunecară în încăpere, purtînd pe tipsii de aur băuturi reci şi aromate. Cum le bău, musafirul simţi că îl cuprinde o dulce toropeală. Se lăsă în voia ei şi... se trezi spre asfinţit zvîrlit ca o zdreanţă, în afara oraşului, pe cîmp. Scotoci înfrigurat în buzunar : punga dispăruse !

Neavînd încotro, se întoarse acasă, furios pe el însuşi. Şi cum auzi că tocmai atunci e nevoie de un cioban pen-

tru oile satului, se tocmi să le ciobănească el. Mînînd oile pe pășune, îi veni poftă să cînte din fluier.

— N-ai, cumva, rătăcit cine știe pe unde vreun fluier ? își întrebă el mama, seara, întors acasă.

— În traista rămasă de la tatăl tău era, pare-mi-se, și un fluier. Ți-l aduc să-l iei.

A doua zi, dis-de-dimineață, băiatul își prinse fluierul la brîu și se duse cu oile la păscut. Cînd dădu de o poiană cu iarbă grasă, se trase la umbra unui copac, puse fluierul la gură și cum suflă o dată, se trezi dinainte cu un harap :

— Poruncește, stăpîne !

— Ce să-ți poruncesc ?! se miră băiatul, luat pe neașteptate.

— Poruncește ce vrei, că asta mi-e treaba : să-ți împlinesc ție poruncile, oricare ar fi ele.

— De-i așa, pornește degrabă și adu-mi pe frumoasa fată a padișahului.

Harapul se făcu nevăzut și după numai două clipe — una pentru dus și alta pentru întors — se întoarse cu fata cerută.

Cînd văzu de aproape atîta frumusețe, mintea băiatului se încețoșă din nou. Cum fata se arăta dornică să cunoască felul în care ajunsese la el, tînărul prinse a i se destăinui :

— Eu n-am avut numai un singur lucru fermecat. Pe lîngă pungă, mai am și un fluier. Iată-l !

Atîta aștepta fata de padișah. Luă în mînă fluierul, zicînd că vrea să-l vadă mai bine și numaidecît suflă în el. Harapul, ivit ca din pămînt, îi zise, supus :

— Poruncește, stăpînă !

— Du-mă înapoi în saraiul tatălui meu și lasă-l pe credulul ăsta aicea unde i-e locul !

Și pînă să se dezmeticească feciorul, fata și pierise, cu fluierul fermecat cu tot, iar el rămase să ciobănească mai departe, în sărăcie și obidă.

Venise toamna și vremea se răcise binișor.

— Mamă, spuse el într-o seară mamei sale, caută ceva să-mi pun pe cap, că a început să-mi fie frig pe cîmpuri.

— Ține fesul ăsta din traista lui taică-tău, îi zise femeia.

Vrînd să-l încerce, băiatul și-l puse pe cap.

— Unde-ai dispărut, fiule ? se auzi glasul înspăimîntat al mamei.

— Aici sînt, mamă, nu mă vezi ?

Numai cînd își scoase fesul, mama răsuflă ușurată :

— Bine că te văd din nou, fiule, că tare mă mai speriasem.

Așa pricepu băiatul că fesu-i fermecat. De-l pui pe cap, te faci nevăzut și poți zbura, ca gîndul, oriunde, iar de-l iei de pe cap, ești din nou un om în carne și oase.

Tare bucuros, el își puse iarăși fesul pe cap și ajunse într-o clipită la sarai, lîngă frumoasa fiică a padișahului. Cînd își scoase fesul, fata scoase un țipăt :

— Cum de-ai pătruns aici, printre atîtea străji ?

— Nimic nu-i greu pentru mine cînd doresc să-ți fiu pe-aproape, îi răspunse băiatul. Vezi fesul ăsta ? Cu ajutorul lui fac minuni.

— Mărturisesc că nu-i chip să mă împotrivesc ţie, îl linguşi fata. Am să te iau de soţ şi gata. Dar, pînă una alta, dă-mi puţin fesul, să-l văd şi eu mai bine.

Cum luă fesul în mînă, fata începu să strige :

— Săriţi ! Un străin în iatacul meu !

Străjile dădură năvală, îl prinseră pe nepoftit, îl ciomăgiră zdravăn şi îl aruncară afară, în colbul drumului, mai mult mort decît viu.

„Sînt un nerod, un om de nimic care-şi merită soarta, îşi zise băiatul. Mai bine mă arunc în apă şi isprăvesc cu mine, că tot degeaba fac umbră pămîntului."

Cum în apropiere se afla, la picioarele unei stînci, un rîu, feciorul se aruncă de sus în apele învolburate, cu gîndul să-şi curme aşa zilele. Se pomeni, însă, fără a fi păţit ceva, nu în apă, ci pe crengile unui cireş care-şi înălţa tulpina pe malul rîului. Cînd întinse mîna căutînd să se ridice, atinse nişte cireşe ; atunci abia îşi dădu seama că-i este sete. Culese cîteva şi cum le mîncă, simţi o mîncărime cumplită în creştetul capului. Vrînd să se scarpine, se trezi cu două coarne de toată mîndreţea ! Cu greu izbuti să coboare din pom, căci coarnele, rămuroase, se încurcau mereu în reţeaua deasă de crengi. Mergînd în neştire pe firul apei, văzu un alt pom încărcat cu mere. Culese unul şi cum muşcă din el, auzi un trosnet sec : la picioare îi căzuseră amîndouă coarnele, deodată.

— Aşa, care va să zică, îşi zise el. De mănînci poame din cireşul ăla, îţi cresc coarne, de mănînci din mărul ăsta, îţi cad. Soarta m-a ajutat să mă pot răzbuna pe frumoasa şi isteaţa, dar nu mai puţin trufaşa şi vicleana fată de padişah.

Se mînji pe față și pe mîini cu noroi, își răscoli părul, își sfîșie straiele, culese cîteva cireșe și se întoarse la saraiul abia părăsit.

— Cireșe, cireșe proaspete ! începu el să strige.

Cum anotimpul cireșelor trecuse de mult, fata de padișah trimise o slujnică să-i cumpere degrabă toate cireșele. La masă, cînd se aduseră, pe o mică tipsie de aur, cireșele mari și lucioase, tustrei mesenii — padișahul, soața și fiica lui — le mîncară cu plăcere, bucuroși că tîrziu, spre toamnă, s-au putut găsi asemenea trufandale. Cînd se priviră unii pe alții, rămaseră îngroziți : pe creștete aveau coarne din cele mari, rămuroase. Cîți doftori, vraci și babe cu faimă în tainele tămăduirii au existat în împărăție, au fost aduși în grabă să scape saraiul de rușinea nemaipomenită abătută asupra capetelor crăiești. Zadarnic însă ! Mărețe, rămuroasele coarne nu puteau fi clintite de pe cap.

Și iată, cînd tot saraiul era în fierbere, cînd pe porțile lui înalte, altădată ferecate cu strășnicie, era un du-te-vino cum nu se mai pomenise vreodată, cînd sfatul dregătorilor se aduna și se împrăștia, neputincios, de cîteva ori pe zi, un tînăr zdrențăros, negru la față ca un harap, își făcu apariția sub zidurile înalte, strigînd cît îl ținea gura că el e în stare să scape fețele împărătești de urgie. Luat aproape pe sus de străji și dus în sala divanului, unde-l așteptau toți cu înfrigurare, flăcăul scoase din sîn un măr :

— Acesta e leacul meu pentru slăvitul padișah !

Padișahul mîncă iute mărul și coarnele căzură pe lespezi, cu trosnet sec, ca retezate de o mînă nevăzută.

— Acesta e leacul meu pentru preavrednica soață a slăvitului padișah ! zise tînărul, scoțînd din sîn un alt măr.

Sultana mușcă din măr cu nădejde și coarnele ei căzură pe lespezi, cu trosnet sec, ca retezate de o mînă nevăzută.

— Acesta e leacul meu pentru frumoasa fiică a slăvitului padișah ! mai grăi tînărul întinzînd alt măr. Fata isprăvi de mîncat mărul, dar nici un zgomot nu tulbură liniștea încordată a așteptării.

Plînsete, văicăreli izbucniră deodată în sarai.

— Cum de pentru fiica mea leacul miraculos adus de tine n-are nici o putere ?

— Înseamnă, slăvite padișah, că prințesa are în stăpînirea ei un lucru care nu-i aparține de drept.

— Așa e, fiica mea ? Ai tu asupra ta un astfel de lucru? Dacă ai, adu-l degrabă, să poți scăpa și tu de pacostea care ne-a lovit.

— Am o pungă pentru bani ! grăi prințesa și aruncă ciudoasă punga la picioarele flăcăului.

Acesta o ridică de jos și scoase din sîn un alt măr pe care i-l întinse prințesei. Dar zadarnic îl mîncă ea cu înghițituri mari, căci coarnele de pe creștet se încăpățînau să-i schimonosească preafrumosul chip.

— Ce înseamnă asta ? Fiica mea va trebui să rămînă slutită pe veci ?! se văicărea padișahul.

— Înseamnă, prea slăvite, că prințesa mai are încă în stăpînire lucruri care nu-i aparțin de drept.

Zorită să-și recapete înfățișarea-i de altă dată, fiica padișahului aruncă la picioarele băiatului fluierul și fesul,

deodată. El le luă fără grabă și tot așa mai scoase din sîn un măr pe care i-l întinse iarăși. În liniștea încordată a așteptării, coarnele căzură pe lespezi cu un trosnet sec, ca retezate de-o mînă nevăzută. Căci, ca să-și atingă ținta, flăcăul băgase în mijlocul primelor două mere, bucățele din cireșele culese de pe malul rîului, bănuind că așa merele nu vor mai avea putere. În schimb, la cel de-al treilea măr, nu mai umblase și de aceea el o tămăduise pe prințesă.

În marea bucurie care urmă vindecării tuturor capetelor crăiești, cei din sarai uitară cu totul de binefăcătorul lor. Acesta atîta aștepta ; își puse fesul pe cap și se făcu nevăzut. În pragul casei sale, își scoase fesul și, după ce sărută mîna mamei, duse la gură fluierul și suflă o dată în el.

— Poruncește, stăpîne ! grăi harapul.

— Du-te la sarai și adu-mi-o pe trufașa fiică a padișahului !

Cît ai clipi de două ori — o dată pentru dus și o dată pentru întors — prințesa fu lîngă băiat.

— Ce spui după toate cele petrecute, frumoasă fată ? Ți-ai dat seama, în sfîrșit, de stăruința dragostei mele față de tine și de înfumurarea ta ce poate fi înfrîntă de un om obișnuit ca mine ? Acuma te îndupleci să mă vrei de soț ?

— Din toată inima ! sună limpede răspunsul fetei. Multe am învățat despre viață de cînd ai ieșit în calea mea. Îți făgăduiesc să-ți fiu soție de nădejde toate zilele ce le am de trăit.

La auzul acestor vorbe, bucuria băiatului nu mai avu margini.

Se povestește prin bătrîni că, după nunta împărătească de patruzeci de zile și patruzeci de nopți, fiul tăietorului de lemne și fiica de padișah avură parte de viață îndelungată, netulburată de nici o neînțelegere.

tYGRIbook

CUPRINS

POVEȘTI ROMÂNEȘTI
Ion Creangă : Poveste (Prostia omenească) *5*
Ioan Pop Reteganul : Măr și Păr *10*

POVEȘTI POPULARE DIN AMERICA LATINĂ (repovestite de *Victoria Manoliu)*
Povestea dantelei *41*
Furnicuța Juanita *44*
De ce broscoii au pete pe spinare *48*

POVEȘTI POPULARE CHINEZE (repovestite de *Eufrosina Dorobanțu)*
Ceaiul „Fîntîna Dragonului" *51*
Monumentul cu prunișor *54*
Podul așteptării *57*
Vasele Carului Mare *61*
Peștele cumetrei Sung *64*
Izvorul tigrilor *68*
Judecata evantaielor *73*
Friptura lui Su Tungpo *76*
Podul pisicii *78*

POVEȘTI POPULARE COREENE (repovestite de *Li Yu-giu)*
Povestea cîinelui credincios *82*
Bogatul cel lacom *91*
Ginerele șoricelului *99*
Muntele Speranței *107*

POVESTE POPULARĂ CUBANEZĂ (repovestită de *Victoria Manoliu)*
De ce iepurașul are urechile lungi *113*

POVESTE POPULARĂ ENGLEZĂ (repovestită de *Carmen Patac)*
Jack și vrejul de fasole *119*
John Ruskin : Regele Rîului de Aur (repovestire de *Carmen Patac) 133*

POVESTE POPULARĂ A ESCHIMOȘILOR (repovestită de *George Bulic)*
Povestea celor șapte frați eschimoși 167

POVESTE POPULARĂ FRANCEZĂ
Frumoasa din pădurea adormită (repovestire de *George Bulic) 176*

POVESTE POPULARĂ FRANCEZĂ
Nobilul și țăranul (repovestire de *Mihai Chelariu) 182*

POVESTE POPULARĂ GERMANĂ (repovestită de *George Bulic)*
Cea mai frumoasă nevastă *192*

POVESTE POPULARĂ ITALIANĂ (repovestită de *George Bulic*)
Trei portocale 201

POVEȘTI POPULARE MAROCANE (repovestite de *Mihai Chelariu*)
Fata cea șireată *211*
Leopardul și cîinele *214*
Legenda maimuțelor *215*

POVEȘTI POPULARE TURCE (repovestite de *Viorica Dinescu*)
Negustorul necinstit *217*
Mărturia vulpii *220*
Vînătorul cu noroc la vînat *225*
Imamul și mîncarea de dovlecei *234*
Judecata „dreaptă" *235*
Cămila și șarpele *237*
O poveste cu tîlc *237*
Fiul tăietorului de lemne *239*

LECTOR : IOANA RICUS
TEHNOREDACTOR : CONSTANTIN GOSAV

BUN DE TIPAR 26.XI.1986
APĂRUT 1986
COLI DE TIPAR 8

COMANDA 60292
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII",
PIAȚA SCÎNTEII NR. 1 – BUCUREȘTI
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Lei 7,25